

มกราคม ๒๕๑๖

รายเดือน

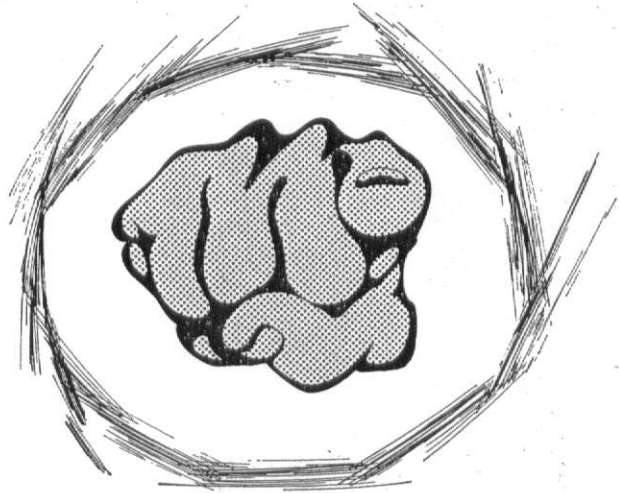
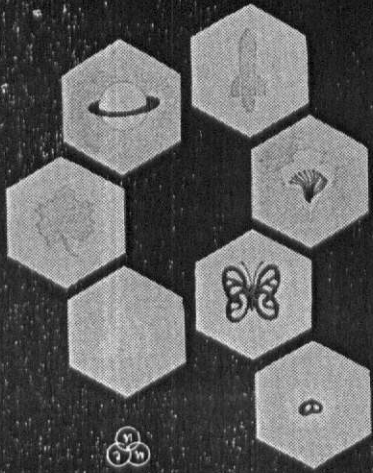
สังคมศาสตร์ปริทัศน์

เมืองไทย
'๑๕

: ปีกองดวงอีกตามเคย

สารานุกรมวิทยาศาสตร์

ของ สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย

คุณต้องอ่าน!

« « « สารานุกรมวิทยาศาสตร์ » » »

คณะอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ

หนังสือวิทยาศาสตร์ที่ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขา เป็นสิ่งต้องการของผู้สนใจและศึกษาวิชานี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะได้ศึกษา ค้นคว้าเรื่องราววิทยาศาสตร์ไปพร้อม ๆ กันในขณะเดียวกันแล้ว ยังสะดวกและประหยัดเวลาได้เป็นอย่างดี เมื่อหนังสือพิมพ์ที่ครั้งแรกปรากฏว่าได้รับความ พึงพอใจจากนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ที่เรียนและสอนวิทยาศาสตร์มากอย่างไม่มาเชื่อ ฉะนั้นเพื่อสนองความต้องการของผู้สนใจ ทางสมาคม วิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย จึงได้ร่วมกับ ไทยวัฒนาพานิช จัดพิมพ์ขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการพิมพ์ครั้งนี้ ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีเนื้อเรื่องครอบคลุมทุกสาขา ทันต่อเหตุการณ์ที่สุด เป็นต้นว่า

วิทยาศาสตร์ทางทะเล เป็นการแนะนำให้รู้จักกับสัตว์ทะเลทั้งที่ค้นพบ และยังไม่เคยตีพิมพ์ในหนังสือเล่มใดมาก่อน

ธรณีวิทยา ว่าด้วยเปลือกโลกชนิดต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ชีววิทยา อธิบายถึงสิ่งมีชีวิตรอบ ๆ ตัวเราไว้อย่างละเอียด แบ่งเป็นพวก ๆ เพื่อสะดวกต่อการค้นคว้า เริ่มแต่พืชและสัตว์สมัยยุคดึกดำบรรพ์ จนถึงปัจจุบัน

เคมีที่สีกัส กล่าวถึงโครงสร้างอะตอม จนถึงพลังงานอะตอม ที่กำลังมีบทบาทสำคัญในเวลานี้

ทุกเรื่อง มีภาพประกอบสีสี่ สบายงาม ชัดเจนกว่า 300 ภาพ ให้ความรู้เพลิดเพลินแก่ผู้อ่านพร้อมกัน อ่านเข้าใจง่าย แม้ว่าจะไม่เคยเรียนรู้ วิทยาศาสตร์มาก่อนเลย

พิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์หนา 312 หน้า ปกกระดาษอาร์ต ราคา 50 บาท

ปกแข็ง ราคา 60 บาท

ไทยวัฒนาพานิช 599 ถนนไมตรีจิต นครหลวงฯ โทร. 210111-5 ห้องแสดงผลหนังสือ เข็มสนมณีพรมแห่งชาติ โทร. 54550-8

พรมแดนแห่งความริ

ศิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบ

เจ็ดรอบนักษัตร ของ พระชานูมานราชชน

เป็นหนังสือรวมบทความต่าง ๆ ที่เคย
ศิมพ์มาแล้วในชื่อ สารวิทยา เมื่อ
คราวฉลองอายุ ๗๕ ปี ของท่านผู้
นำมาแก้ไขปรับปรุงและเพิ่มเติมใหม่

หาซื้อได้ทั่วไปและที่
สำนักพิมพ์ สมาคมดังคมาศคร์ แห่งประเทศไทย
จุฬา ซอส ๒ ถนนพญาไท กท. ๕ โทร. ๕๗๖๖๖

จงทำให้ใจเหี้ยบและว่างเปล่า ในความ
เหี้ยบและว่างเปล่านั้น ยังมี "ที่" ให้คุณ
อยู่ แต่ถ้าคุณคิดจะตัดดวงความเหี้ยบและ
ความว่างเปล่าแล้ว คุณก็จะมีวันค้นหา
มันพบ

สุภาษิตกองบ.ก.

กองบรรณาธิการ "สังคมศาสตร์ปริทัศน์"

รายเดือน

นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี	บรรณาธิการ
นายชวลิต บุญญาลักษณ์	ผู้จัดการ
นายวีระประวัติ วงศ์พัวพันธ์	ผู้ช่วยฝ่ายบรรณาธิการ
นายพิภพ ธงไชย	ผู้ช่วยฝ่ายบรรณาธิการ
นายสันติ เล็กสุขุม	ผู้ช่วยฝ่ายศิลป์
นายสมพล เมณาคม	เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ
นายสวัสดิ์ เอิบกิ่ง	เจ้าหน้าที่ฝ่ายจำหน่าย

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

ฉบับกุมภาพันธ์

อ่าน

ยาเสพติดกับสังคมไทย
เบ็ดเตล็ดของหลงการค้าฝิ่นระดับชาติ

“— ผมไปเวียงจันทน์ ผมมีรายงานมา
มากมายเกี่ยวกับนายพลคนนั้นกับการค้า
ฝิ่น แต่กระนั้นก็ตามผมไม่ค่อยจะแน่ใจ
นัก ผมพูดกระท่อนกระถ่นเอาคำไว้
ฝิ่นกับเขา เขาก็พูดโพล่งออกมาเลยว่า
คุณหมายถึงฝิ่นไซ้ไหม เท่านั้นแหละ
ท่านนายพลผู้เริ่มคุยถึงการค้าฝิ่นของ
เขาในระยะสิบปีที่แล้วอย่างยาวเหยียด
เขาเล่าถึงตอนที่ในระยะแรกนั้นนายพล
ภูมิเกิดปัญหาเกี่ยวกับทางสหรัฐ ทางสหรัฐ
ตัดเงินช่วยเหลือแก่เขา เขาเลยแต่งตั้ง
นายพลอ้วนเป็นผู้จัดการใหญ่ค้าฝิ่นเพื่อ
หาเงินมาบริหารรัฐบาลลาว ผมว่าไม่จริง
กระมัง เท่านั้นแหละนายพลอ้วนขยับ
เก้าอี้ ยี่วะขึ้นมาทันที เขาบอกว่าไซ้สิ
ผมนี้แหละหาเงินได้ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐
เหรียญต่อเดือน ผมทำตัวไม่เซ่ออีก แก
ยังยี่วะใหญ่วังขนบ้านคั้นเอาบุญฝิ่นมา
ให้ผมดู ผมเลขขออนุญาตลอกบัญชี เขา
บอกว่า เซี่ยเลข ในวงการค้าฝิ่นก็มีคน
อย่างนั้นเหมือนกัน ฝิ่นในลาวนั้นก็เหมือน
รถในเมืองดีทรอยต์ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์
ในญี่ปุ่น ฝิ่นเป็นอุตสาหกรรมระดับชาติ
ในลาว ใครๆ ก็ค้ำกันทั้งนั้น—”

บางตอนจากสัมภาษณ์ของ อัลเฟรด
แมคคอย (Alfred McCoy) ถอดจากเทป
บันทึกรายการเรื่องยาเสพติดของเอน.บี.
ซี.

กิ่งยศศรีปริกัติ ราชเดือน ฉบับที่ ๑ ปีที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๑๖

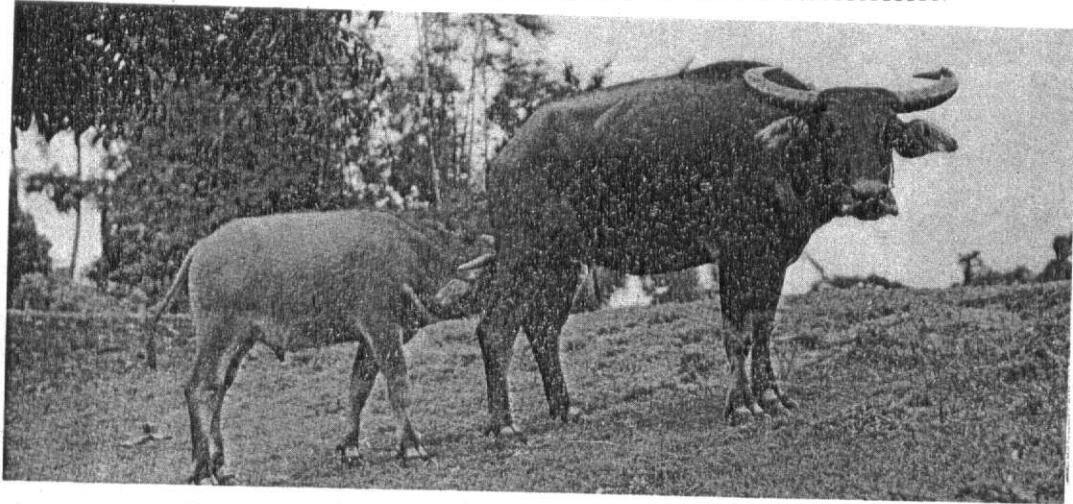
- ๔ ออชเหยอ
- ๖ จดหมายถึงบรรณาธิการ
- ๘ บทนำ : อนาคตของบ้านเมืองอยู่ที่ไหน

บทความจากปก

พันศักดิ์ วิญญรัตน์	๑๒	ปลาใหญ่กินปลาเล็ก / สงครามทางการค้าไทย-ญี่ปุ่น
รังสรรค์ ชนะพรพันธ์	๑๓	ประเทศไทยมีนโยบายต่างประเทศหรือ?
กองบรรณาธิการ	๒๔	บทความจากปก / เมืองไทย ๑๕ : ป็ชอง "ดวง" อีกตามเคย
วีระประวัติ วงศ์พัวพันธ์	๕๑	สารคดี / เมื่อดอกไม้ ๓,๐๐๐ ดอกบาน
ฉันทิมา อ่องสุรภักซ์	๕๘	อนาคตของสันติภาพในเวียดนาม
ผู้สื่อข่าวประจำปารีส	๗๑	จดหมายจากปารีส
ชเนศ อารณีสวรรณ	๗๖	คนกับหนังสือ / ดาวแดงเหนือเมืองจีน
พิทักษ์ บุญญาอุทธ	๘๔	โลกที่สาม / ไปลงนรกเสียเถิด จี. เอ็น. พี.
ศรีสุโร, วิโรจน์	๒๓	ร้อยกรอง / ลมหนาว
วิหค พัฒนภักถ	๘๖	ร้อยกรอง / จิตมนุษย์
สีกัน บ้านทุ่ง	๑๐๒	กวีต่างคน / โจ ฮิลล์ : เราต่อสู้และประท้วง
ไพโรลินธ์ ทองประเสริฐ	๘๗	เรื่องสั้น / หน้าแล้ง
คำสิงห์ ศรีนอก	๘๒	ก้านพวงฉม / ข้าวสารภะสอบหนึ่ง
ประธูร เข็มสุวรรณา	๘๖	คนกับสิ่งแวดล้อม / (นม) ก็เป็นพิษได้เนะคุณ
อภิเชษฐ ทองน้อย	๑๐๔	ปฏิกิริยา / ทำไมจะต้องสังสวามและเห็นใจพระ
ธานินทร์ งามวิฑชาพงค์		"เป็นไร"
	๑๑๑	วิจารณ์หนังสือ
	๑๑๓	ข่าวในวงการหนังสือ
	๑๑๘	บรรณาธิการ
ผู้วิจารณ์หนังสือ		อัมมวารี สยามวาลา / ไพฑูรย์ สันถาวรตัน

เจ้าของ : นายป้วย ชิงภากรณ์
แทนสมาคมศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย

คณะปริกษา : นายพันศักดิ์ วิญญรัตน์
นายรังสรรค์ ชนะพรพันธ์
นายสุทัศน์ ศิวรัตน์
บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา: นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี
สำนักงาน : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สมาคม
ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย ถนนพญาไท
จุฬาราชอย ๒ พระนคร โทร. ๕๖๖๒๒

ประเทศไทย : เครื่องเล่นฝรั่ง

ประเทศไทยเป็นประเทศด้อยพัฒนา ซึ่งประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย มักจะกลายเป็นเครื่องเล่นฝรั่งไป ถึงจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นอย่างประเพณี ศาสนา โบราณวัตถุ หรือแม้แต่ผู้หญิงก็ถูกฝรั่งเอาไปขโมยขยี้ ขยี้ประหนึ่งว่าเป็นของเล่นกันให้สนุก วันใดคนตัญญูขึ้นมาขอลงโรงด้วย แต่คนไทยคืออยู่อย่าง ไม่ค่อยโกรธฝรั่ง ถ้าเป็นชาวอาเซียนด้วยกัน เป็นไม่ได้ คุณแต่เรื่องขาดดุลการค้ากับฝรั่งเราขาดมาไม่รู้กับตัก พอมารขาดกับญวนสักประเดี๋ยวเดี๋ยวเท่านั้นโกรธเป็นพ่นเป็นไฟ เดินขบวนขับไล่ ไม่ได้เฉพาะญวนเท่านั้น เกือบลามปามไปถึงคณะปฏิวัติด้วย

อันของเล่นอาเซียนที่ฝรั่งชอบที่สุด นอกจากรัฐบาลนับกระเป๋มาแล้ว รองลงมาเห็นจะได้แก่ผู้หญิง เขาว่ากันว่า สงครามเวียดนาม ถ้าไม่มีผู้หญิงไทย พลีปนีส เกาหลี ญวน และเวียดนาม รองรับไว้ละก็ หัวเค็ดดินขาดฝรั่งไม่ออกครบแน่ ผู้หญิงอาเซียนจึงกลายเป็นสินค้าขายดีนอกสนามรบไป พอ ๆ กับรัฐบาลในประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย เปลี่ยนผลัดกันเสนอให้ฝรั่งรับรองกันอยู่เรื่อย เพราะเปลี่ยนกัน

ที่ได้เงินช่วยจากฝรั่งกันพะเลอเกวียน และเขาว่าฝรั่งชอบเสียด้วยกับของเล่นแบบนี้ เพราะทางนั้นถ้ามีเงินมาก ต้องเสียภาษีกันอานไปเลย และบริษัทต่างๆ ก็ขายของไม่ออก ถ้าเจอรัฐบาลที่พูดกันไม่รู้เรื่องแล้วทำให้สงครามสงบ ผิดกับบ้านเรา ยังมีเงินมาก ภาษีไม่ต้องเสีย ของเถื่อนก็มีใช้ รายได้ก็ขึ้นพอเป็นพิธี สร้างสถานการณณ์นิดหน่อย คนก็หมดความสนใจ

เคยมีข่าวว่าฝรั่งไม่ชอบรัฐบาลแบบประชาธิปไตย เพราะมีกัมกนพูดมาก ทำอะไรกันเงิบ ๆ หลอกเล่นสนุก ๆ สองสามคนก็กลัวจะโดนตำ สู้รัฐบาลที่เป็นเผด็จการไม่ได้พูดกันคำสองคำรู้เรื่อง ไม่มีใครกล้า ไม่รู้ว่าเพราะเหตุนี้หรือเปล่ารอบบที่ผ่านมารัฐบาลในอาเซียนจึงยึดอำนาจเผด็จการเป็นทิวแถวอะไร ๆ ก็เลยคุสะตวกัน รัฐบาลไหนพูดกันไม่รู้เรื่องก็ต้องไหม้ออนเป็นไป เข้าทำนองสินค้าขายไม่ออกก็ต้องเปลี่ยนชอกันบ่อย ๆ นครุงเทพฯ ข่วไม่ถึบ ถูกใช้ช้อถึงสามช้อ ไม่รู้ว่าจะเอาไปขายใครใหม่้อกหรือเปล่า ได้ข่าวว่ามีกการตัดไม้ข่มนามกันแล้ว ควรวนกงจะแกล้วคลาดครองอำนาจอยู่ได้ต่อไปอีกนานกระมัง ☉

คนเข็ด

วันที่คือนักหนาเข้ามาถึง
 พระคู่ซึ่งครบยี่สิบพระชั้นษา
 แบ่งเบาพระราชภาระพระบิดา
 นครปราโมทย์ทุกมุมเมือง
 ใต้ฝ่าพระบาทหอมคาคการไม่คิด
 สารทิศศัตรูไทย เช่นภัย เหลือง
 ภัย เขียว ภัยขาว ก้าวเขื่อง
 ที่หนูนเนื่องคือภัยไทยด้วยกัน
 ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท
 ไทยทั้งชาติขอพระองค์ทรงค้ำมั้น
 เจ็ดแจรงเสมอแสงแห่งดาววัน
 ทรงรู้ทันรู้ท่าศัตรูไทย
 แล้วฉายแสงปราณีอันปรีเปรม
 ผู้ศัตรูปลื้มเกษมโห่จางไค้
 อริราชจะพินาศทั้งไกลไกล
 พายภัยในพระบารมี
 อนึ่ง ทรงนำหนุ่มสาว
 ใ้ก่ออุกทางธรรมวิธี
 คนหนุ่มสาวของเราวันนี้
 แพบไม่มีจุดหมายปลายทาง
 ความเป็นหนุ่มของพระองค์คือที่พึ่ง
 เสด็จมาให้อภัยทรงห่าง
 แค้นดินไทยยังจะไม่โรยร้าง
 ถ้าพระองค์ประทับข้างประชาชน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
 ข้าพระพุทธเจ้า นายขรรค์ชัย บุนปาน
 ร้อยกรองในนามหนังสือ "สังคมศาสตร์ปริทัศน์"

จ.ม.บ.ก

จดหมายจากญี่ปุ่น

เป็นไงเมืองไทยตอนนี้สนุกกันใหญ่กับการ แอนดญี่ปุ่น ญี่ปุ่นเขา care กับเรื่องมาก เพราะ ญี่ปุ่นพยายามจะมีบทบาทมากขึ้นในทางด้านการเมือง ระหว่างประเทศ เพราะต้องต่อสู้กับอเมริกา อังกฤษ และ ตลาดร่วมยุโรปในเรื่องการทำการค้า โดยเฉพาะในเอเชีย แต่ในลาตินอเมริกาด้วย เรื่อง เกี่ยวกับเงินเขนของญี่ปุ่น พวกอเมริกาและอังกฤษ บังคับขู่ขู่ให้ญี่ปุ่นขนค่าเงินเขนให้ได้ ญี่ปุ่นเองก็ พยายามต่อต้าน ทาวิธีทางต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ต้องขน ค่าเงินเขน ญี่ปุ่นกำลังจะเป็นตัวของตัวเองในทก ดัน หลังจากอเมริกาลดอัตราดอกเบี้ยญี่ปุ่น เดิมญี่ปุ่น ก็ทำคล้าย ๆ กับเมืองไทยต้องตามกันอเมริกา ตอน นั้นญี่ปุ่นต้องทำอะไรเอง จึง care มากเกี่ยวกับ ประเทศต่าง ๆ มองญี่ปุ่น เพราะทำผิดพลาด จะ ทำให้ญี่ปุ่นดำเนินการต่อรองกับประเทศต่าง ๆ ยาก มากขึ้น การที่เมืองไทยต่อต้านญี่ปุ่นจึงเป็นข่าวที่ ครึกโครมกันมาก

วารินทร์ วงศ์ทาญะฮะว

Tokyo, Japan

จากสุราษฎร์ธานี

บางเรื่องบางราว ความคิดที่เป็นสาระของคน หนุ่ม ชาวบ้านระดับภูธรน่าจะรับรู้เอาไว้บ้างเพราะ เขาเหล่านั้นกำลังเป็นเจ้าของประเทศกับเขาเหมือนกัน อย่างน้อยข้อคิดเห็นที่เขาได้รับจากสื่อให้เกิด ปัญญาต่อสู้ชีวิตในฐานะพลเมืองดีของชาติและเรียก ร้องสิทธิเสรีภาพอันถูกต้อง และหลุดจากทาสอัน

เนื่องมาจากระบบเจ้าขุนมูลนายของข้าราชการในหัว เมืองไม่มากนักน้อย จากหนังสือ ลอมฟาง ชาวบ้าน วรรณกรรมเพื่อชีวิต และ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ มีเรื่องราวที่ชาวบ้านอย่างผมน่าจะรับรู้ไว้บ้าง เพราะ แต่ละเรื่องน่าสนใจมาก

ผมจึงใคร่พิมพ์บทความบางเรื่องจาก สังคม ศาสตร์ปริทัศน์ ลงใน นสพ. ท้องถิ่นฉบับเล็กๆ ของ ผม เพื่อชาวสุราษฎร์จะหุตาสว่างกว่าที่เป็นอยู่ จึง เวียนมาเพื่อปรึกษารับอนุญาตจากคุณ และพร้อมกัน นั้นผมได้ส่งหนังสือของผมมาให้คุณอ่านแล้ว จะ ว่าขาดรสชาติแห่งแสงก็อาจพูดได้ เพราะในท้อง ถิ่นอุปสรรคในการทำหนังสือมันมากเกินไปเหลือเกิน อย่างไรก็ต้องดูไปเรื่อยจนกว่าจะอยู่ไม่ได้ หากคุณ ต้องการทราบข้อมุล หรือเรื่องราวอะไรทางจังหวัด สุราษฎร์ ฯ ผมยินดีร่วมมือช่วยเหลือครับ

คุณ ศิริกุลพิพัฒน์

บ้านคอน สุราษฎร์ธานี

จดหมายจากคอร์แนล

มีควันหลังจากการเลือกตั้งประธานาธิบดี อเมริกันที่น่าสนใจอยู่เรื่องหนึ่ง คือประชาชน ในรัฐโคโลราโดออกเสียงอย่างท่วมท้น ห้าม จัดงานโอลิมปิกฤดูหนาวในรัฐนี้ เรื่องของเรื่อง ก็มีอยู่ว่า หลายปีมาแล้วคณะกรรมการโอลิมปิก นานาชาติลงมติว่า จะให้เมืองโอลิมปิกฤดูหนาวปี ๑๙๗๖ ที่รัฐโคโลราโด และที่ตั้งงบประมาณเบื้องต้น ไว้ประมาณ ๑ ล้านเหรียญอเมริกัน เงินเหล่านี้จะ เก็บจากภาษีอากรของประชาชน ครั้นงานเตรียมการ โอลิมปิกดำเนินไป ก็ปรากฏว่างบประมาณบานปลาย กลายเป็นจะต้องใช้เงินถึง ๓๕ ล้านเหรียญ พอถึง ตอนนั้นประชาชนกลุ่มหนึ่งในรัฐเลยชักจะทนไม่ได้ เลยมีการรวมกลุ่มต่อต้านงานโอลิมปิกกันขึ้น มีชื่อ ว่า "ประชาชนเพื่ออนาคตของโคโลราโด" กลุ่มต่อต้านงานโอลิมปิกเริ่มรณรงค์เป็นการใหญ่ ว่าการจัด งานโอลิมปิกนั้นเป็นการเสียเงินเปลืองอย่างมากมาย

งานโอลิมปิกคราวที่แล้วในเยอรมันก็เสียเงินไปถึง ๑๐๐ ล้านดอลลาร์ ชาวต่างชาติก็กลัวเพื่อความปลอดภัยก็กันมาชาติก็กลัว มีการเมืองทะเลาะกันให้วัน ผู้ที่ได้ผลประโยชน์จริง ๆ เห็นจะเป็นแค่นักธุรกิจใหญ่ที่จะขายกล้องถ่ายรูป ขายอุปกรณ์ต่าง ๆ เท่านั้น กลุ่มต่อต้านโอลิมปิกยังให้เหตุผลทางนิเวศวิทยาอีก ว่า ถ้าจะจัดงานโอลิมปิกฤดูหนาว ก็ต้องตัดป่าตัดเขา สร้างเมืองใหม่ สิ่งที่ได้มากที่สุดคือการสูญเสียทางธรรมชาติอย่างใหญ่หลวง ภูเขาหรือกึ่งทางดงมาก็จะมีแต่ไฮเวย์ รถขึงลวดสลิงขึ้นเขา เพื่อความบันเทิงของนักกีฬาเพียงหยิบมือเดียว การรณรงค์ของกลุ่มต่อต้านงานโอลิมปิกได้ผลมาก ทำให้รัฐโคโลราโดต้องเอาเรื่องขึ้นมาให้ประชาชนในรัฐเป็นผู้ชี้ขาด ในระหว่างการเลือกตั้งประธานาธิบดี ก็เลยมีบัตรพิเศษที่ประชาชนจะต้องออกเสียงด้วยว่าจะ Yes หรือ No กับงานโอลิมปิกในรัฐของตน ผลปรากฏว่าประชาชนเป็นผู้ชนะ โดยออกเสียงท่วมท้นว่า No ทำเอาบรรดาคณะกรรมการโอลิมปิกอเมริกัน และบรรดานักธุรกิจไม่โดนเล่นไปตาม ๆ กัน เพราะต้องไปหาที่จัดงานใหม่ คณะกรรมการโอลิมปิกและนักธุรกิจประณามผู้ต่อต้าน "ว่าไม่รักชาติ" ซึ่งก็น่าคิดว่าใครรักชาติหรือรักอะไรกันแน่

ชาวุทธิ เกษตรศิริ
Cornell, U.S.A

พัฒนาไปทำไม?

คุณคงจะได้ทราบแล้วว่า การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนกำลังเป็นข่าวคานงานพัฒนาแห่งใหม่เอี่ยมขึ้นล่าสุด สร้างทางหลวงระดับเขมมชนิดที่รดวง ๓ ชั่วโมงจากเชียงใหม่ถึงได้สบาย ๆ

ปัญหาแคว้นล้าในพื้นที่ค่อยพัฒนานั้นคุณจะมีปัญหาใหญ่ ๓ ประการ คือโรคภัยไข้เจ็บ ขาดการศึกษา และความยากจน แต่อย่าลืมนะว่าสภาวะเช่นนี้ก็กำลังประสบอยู่ในนครใหญ่ที่พัฒนา (?) แล้ว

เช่นกัน อะไรจะตามมาถ้ามีการสร้างถนน เราระวังกันไว้ดีแล้วหรือยัง ถ้าของความเจริญไม่อาจวัดได้ด้วยวัดคุณธรรม ศูนย์การค้า แหล่งท่องเที่ยว (เที่ยวชนิดที่เอาของมาฝากและนำบางอย่างติดมือออกไป) ชีวิตสังคมเมืองกำลังเสื่อมถอย และน่าเสียดาย ตั้งแต่อากาศเสีย น้ำเน่า ปัญหาที่อยู่อาศัย ความยากจน เป็นไปได้ไหม ที่เราประสบอยู่ทุกวันนี้เนื่องมาจากนายทุน ในรูปขบวนการ ทำให้คนหมดความเสมอภาคทำให้มี คนใหญ่ คนเล็ก คนรวย คนจน คนเก่ง คนโง่ มีนาย มีบ่าว เราต้องมองย้อนกลับมาหาตัวเอง เรารักษาโรคของเราเองไม่หาย แล้วยังปล่อยให้โรคให้ระบาดออกไปอีกนั้นย่อมเป็นการทำบาปกรรมอย่างยิ่ง

ผมมิได้เจตนา แอนต การพัฒนาเหล่านี้ แต่เราต้องหยุดการทำลายบางอย่างลง ซึ่งเราหลงไปว่าเป็นการพัฒนา เพราะขณะนี้เราทำลายสภาพแวดล้อมของตัวเองลงมากแล้ว ไม่ว่าจะเป็ศิลปะ วิถีวัฒนธรรม ประเพณี จนเราไม่อาจจะหาลักษณะของตัวเองได้เลย (ไม่อาจหาได้แม้กระทั่งการปกครอง) เรากำลังคว้างขาดหักเหจนขี้ดเห็นขี้ว มองไปข้างหลังก็เห็นแต่อดีต (หมีแต่ความสุขเสีย) ซึ่งเราเองก็ได้ปล่อยมันไปแล้ว มองออกไปข้างหน้าก็ยังไม่ทราบชะตากรรมตัวเอง เพราะเราก้าวไปข้างหน้าด้วยตามผู้อื่นมิใช่ด้วยเหตุผล แม้ยอองสอนมิใช่เมืองเนรมิตจึงจะวาดให้สวยหวูได้ วิถีชีวิตของประชากร มิใช่การคุ้น ชิมเคอเวลลว อยาลืมว่าประเพณีท้องถิ่น แบบแผนเศรษฐกิจดั้งเดิมในครอบครัวยังมีความสำคัญเป็นที่ยึดถืออยู่ มิใช่ตู้หยอดเงินขององค์การส่งเสริมการเที่ยวหรือขบวนการของนายทุน

จดหมายนี้ตั้งใจจะส่งไปให้วารสารอนาคต แต่เห็นว่าวารสารฉบับนั้น แห้งการเมือง จึงได้ย้ายมาหาเพื่อนเก่า ซึ่งเป็นปากเป็นชีวิตของเรา ถ้าจะทำให้เราตายไปพร้อม ๆ กันก็ยอม

อาทร วิทยุระนนท์
ต. บางขุนนนท์ นครหลวง

จดหมายจากอินเดีย

บทความเกี่ยวกับสัมภาษณ์ผู้ เพื่อผลได้ผล เสียของเมืองไทย เช่น สัมภาษณ์ เฮอเบต ฟิลลิปส์ ไม่ควรระแวงอย่างขบ่ง ไม่ว่าจะได้รับความจริงมากหรือน้อยก็ตามจากเฮอเบต ฟิลลิปส์ ผมคิดว่าอย่างน้อยเราก็ยังได้ทราบว่าโครงการด้านวิจัยของอเมริกันในเมืองไทยมีอะไรบ้าง ไม่ว่าจะเป็โครงการของเอกชน AID, USOM, ARPA หรือ CIA ถึงเราไม่มีรายละเอียดที่ว่าเขาวิจัยเรื่องอะไรในบ้านเราบ้าง แต่ก็ยังชวนให้ตั้งคำถามและชวนให้สับสนในระดการรวมของบ้านเมืองตัวเองได้บ่อย ๆ

เกี่ยวกับเรื่องคล้ายกันนี้ ในอินเดียกำลังเป็นข่าวสำคัญมาตั้งแต่สัปดาห์ก่อน เริ่มแต่ฝ่ายบริหารของรัฐฮยาณา (Haryana) ซึ่งเป็นรัฐที่ล้อมรอบกรุงนิวเดลี ได้ประกาศขบอาสาสมัคร PCV อเมริกัน ๑๒ คนออกจากรัฐเมื่อปลายเดือนกันยายนที่ผ่านมา โดยให้เหตุผลสั้น ๆ ว่าไม่ไว้ใจใครสักคนเหล่านั้น จากนั้น น.ส.พ. หลายฉบับก็วิจารณ์การทำงานของ C.I.A. ในอินเดียอยู่หลายวัน ก่อนนี้ มี PCV ในอินเดียราว ๒,๐๐๐ คนทั้งจาก อเมริกา อังกฤษ กานาดาและเดนมาร์ก แต่ปัจจุบัน PCV ทั่วประเทศมีเหลือเพียง ๔๐๐ คน ประมาณ ๒๐๐ คน เป็นชาวอเมริกัน เกี่ยวกับนโยบายทั่วไปของอินเดีย ตามข่าวบอกว่าจะจำกัดให้มี PCV จากแต่ละประเทศไม่เกินประเทศละ ๕๐ คน

เมื่อวานนี้ (๒ ก.ค.) นางอินทรีา คานธี ก็ได้ให้สัมภาษณ์ว่านางได้รับการบอกเล่าว่า CIA กำลังทำวิจัย (หรือจารกรรม) อย่างแข็งขันในอินเดีย นางได้บอกสมาชิกสภาให้ระวังตัวและให้ขัดขวาง

กิจกรรมของ CIA ไปแล้ว ซ้ำยังกล่าวเป็นเชิงเตือนอเมริกันด้วยว่า “ไม่ใช่หน้าที่ของเราที่จะต้องพิสูจน์ว่า CIA กำลังทำงานในประเทศของเรา แต่เป็นหน้าที่ของ CIA ที่จะต้องพิสูจน์ว่าตัวเอง ไม่ได้ทำงานวิจัยอย่างแข็งขันในประเทศ

ของเรา” (It is not for us to prove that this agency is working in our country. It is for the CIA-to prove that it is not active in India.)

เรื่องเกี่ยวกับนักศึกษาชาววิทยาลัย ในอินเดียที่ผมยังไม่ได้กล่าวถึงครั้งก่อน ๆ ก็มีเช่นปัจจุบันการเดินขบวนประท้วงเรียกร้องของนิสิตนักศึกษาทั่วอินเดีย เป็นข่าว น.ส.พ. ให้อ่านอยู่แทบทุกวัน บางแห่งเช่นที่ Allahabad University นักศึกษาถึงกับประกาศขบอำนาจบริหารของมหาวิทยาลัยเลขที่เดียว อำนาจสั่งการต่าง ๆ เป็น ของประธานนักศึกษาอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ปัญหาหรือสาเหตุส่วนใหญ่ก็เป็นการประท้วงเรื่องความไม่ยุติธรรม เรื่องฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยไม่ดี เรื่องไม่พอใจระบบวัดผล ฯลฯ เป็นต้น

ส่วนที่เกี่ยวกับนักเรียนไทยนั้น อาจจะกล่าวได้ว่า ปัจจุบันนายทุนชาวอินเดีย (เชื้อชาติ) ในเมืองไทยเป็นจำนวนมากที่ส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือในอินเดีย ปัญหาที่มองเห็นอย่างหนึ่งทันทีคือ นักเรียน “แขกไทย” เหล่านี้มักจับกลุ่มอยู่ภายในวงเพื่อนฝูงของชาวแขกไทยด้วยกัน แขกแท้ ๆ ก็ไม่ยอมรับว่าพวกนี้เป็นคนอินเดีย เพราะกลัวว่าทำทางครึ่งแขกครึ่งไทย และนักเรียนไทยเองก็มีความรู้สึกไม่สนิทกันกว่าแขกไทยเหล่านั้นเป็น “คนไทย” ด้วยเหตุผลคล้าย ๆ กัน ทั้ง ๆ ที่แขกไทยเองก็พูดอยู่บ่อย ๆ ว่า ผมเป็นคนไทย ๆ ๆ แต่หน้าตาที่ยังเป็นอินเดีย โปกศัรณะ (สคาย) เป็นแขกอยู่ดี ปัญหาเรื่องการทะเลาะ คือด้วย ระหว่างนักเรียน “แขกไทย” กับแขกจริง ก็มีอยู่บ่อย ๆ ไม่ทราบว่าคุณมีความรู้สึกจริง ๆ เรื่องสัญชาติของทั้ง ๓ ฝ่าย เป็น

อย่างไร แต่ก็หวังว่าฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายคงช่วยกันป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอย่างเช่นที่เกิดขึ้นในประเทศยูกันดาอย่างแน่นอน

วิมล ทรัพย์

Punjab University, India

อนาคตของบ้านเมืองอยู่ที่ไหน

"สังคมศาสตร์ปริทัศน์" ได้มีอายุย่างเข้าปีที่ 11 จากการจำกัดตัวเองอยู่อย่างแคบ ๆ ในจำนวนผู้อ่านจำนวนหนึ่งเมื่อสมัยเริ่มแรก ได้เปลี่ยนแปลงขยายวงกว้างขึ้นออกไป ทั้งในทางความคิดความอ่านและจำนวนสมาชิก ในเวลาเดียวกันก็ได้เป็นแนวทางให้ได้มีหนังสือประเภทเดียวกันนี้เกิดขึ้นหลายฉบับ นับเป็นการเปลี่ยนแนวโน้มของสื่อมวลชนส่วนหนึ่งให้ได้มองออกไปยังสังคม ยังแหล่งต้นตอของปัญหา กระตุ้นให้เกิดความคิด ความเสียสละ หันต่อปัญหาใหม่ ๆ ที่กำลังมาเผชิญหน้ากับความเจริญสมัยใหม่ ที่ได้ก่อตัวขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งจากฝ่ายบ้านเมือง แรงกระตุ้นเหล่านี้ ได้ทำให้คนในแต่ละสถาบัน กระจุกออกสู่วงนอก เพื่อหันกลับไปพิจารณาสิ่งที่ตัวเองได้กระทำมาในอดีต เป็นการทบทวนความคิดและอุดมคติกันใหม่ บทบาทต่าง ๆ เหล่านี้ ถึงจะมีการเปลี่ยนแปลง แต่ก็เป็นไปได้ไปอย่างช้ามาก จนบางครั้งดูเหมือนว่าจะตามไม่ทันกับความฉิบหายที่รอประเทศชาติอยู่เบื้องหน้า อันเป็นเหตุให้หลายกลุ่มทนรอไม่ไหว ถึงกับมีการปฏิบัติการไปในทางรุนแรง ซึ่งบางครั้งก็ไม่เป็นที่คาดหมายของบุคคลในวงการอื่น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นเหตุ ถึงจะสมผลหรือไม่ก็ตาม ก็ได้เกิดการปฏิบัติการขึ้นแล้ว

ตลอดช่วงเวลา 10 ปี ที่ "สังคมศาสตร์ปริทัศน์" ได้มีชีวิตร่วมในเหตุการณ์ ได้ประสบพบเห็นกับความเปลี่ยนแปลงในหลายสิ่งหลายอย่างและความมั่นคงในบางสิ่งบางอย่าง บางเหตุการณ์ก็ได้มีโอกาสเข้าไปร่วมด้วย บางเหตุการณ์ก็ได้แต่เพียงเฝ้ามองอยู่ภายนอกและมีหลายครั้งที่การเปลี่ยนแปลงนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อเราโดยตรง จนเกือบจะรวนเรและทนต่อการทำลายของเหตุการณ์ไม่ไหว นั้นนับเป็นเรื่องที่น่าประหลาด อันเกิดจากการได้มีชีวิตร่วมสมัยมาช้านาน ถึงในช่วงเวลานี้ ผู้ที่ประชาชนคนธรรมดาหากินตามปกติภายในเขตตัวเมืองที่เจริญไปด้วยวัตถุ จะประสบกับภาวะของความอยุติธรรมในสังคมน้อยกว่าคนในชนบทก็ตามที ก็มีได้หมายความว่าไม่มีความอยุติธรรมในตัวเมือง เพียงแต่เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ยาก เพราะความเคยชินเป็นเหตุ และความรู้สึกที่สร้างสมให้เอารัดเอาเปรียบคนที่อ่อนแอกว่าอยู่ตลอดเวลา ย่อมจะไม่เข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในชนบทและประเทศเพื่อนบ้าน ในขณะที่เดียวกับที่มีกลุ่มคนบางกลุ่มในตัวเมืองพยายามจะชี้แนะให้เพื่อนร่วมสมัยในสังคม ได้มองเห็นปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังบีบรัดใกล้ตัวเข้ามา ก็ถูกตราหน้าว่าเป็นคนที่มองสังคมในแง่ร้าย หัวรุนแรง ไร้เหตุผล พวกเอียงซ้าย ความขัดแย้งเหล่านี้ ยังมีเห็นเด่นชัดอยู่ทั่วไป

เป็นเหตุให้บางคนรวนเร และเปลี่ยนแนวความคิดไปในทางฉวยโอกาสและเห็นแก่ตัวยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันความรู้สึกขัดแย้งในสังคมก็ได้ขยายวงกว้างออกมา ไม่เฉพาะในกลุ่มคนหนุ่มสาวภายในรั้วมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังเลยไปถึงเยาวชนตามโรงเรียนมัธยมต่าง ๆ อีกด้วย ได้แสดงอาการสงสัยในคุณค่าที่สังคมยึดถือปฏิบัติกันมาแต่เดิม จนบางคนถึงกับปฏิเสธคุณค่าเก่าทั้งหมด ในขณะที่เดียวกันสังคมก็ไม่เปิดโอกาสให้พวกเขาเหล่านั้นได้แสวงหา ทดลอง ในคุณค่าใหม่ ๆ บางอย่างที่เป็นแนวความคิดมาจากภายนอกประเทศ ถึงจะมีการปฏิวัติรัฐประหารกันมากี่ครั้งก็หนักก็ตาม นั่นก็หาใช่การแสวงหาค่าใหม่ ๆ แต่อย่างใดไม่ แต่เป็นการกลับหลังหันไปสู่ยุคแห่งความมืดมนหมกหมัวมากยิ่งขึ้น เพราะยังมีการล้าหลังโรจพิมพ์ ใช้อำนาจท่านองกระชับและปล่อยข่าวลือ กระทำแต่สิ่งที่เป็นการประจบประசามติ ในขณะที่เดียวกันก็มีให้เป็นการขัดต่อผลประโยชน์ของคนและบริวาร ฉะนั้น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมเราเท่าที่ผ่านมา จึงเป็นแต่เพียงในรูปวัตถุเท่านั้น เพราะง่ายต่อการสร้าง ในขณะที่เดียวกันก็สร้างหนี้สินกับต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น จริยธรรมและการตีคุณค่าในสังคมเก่า ก็วันวันจะเสื่อมลงไปตามลำดับ คุณค่าในทางวัตถุใหม่ ๆ ในอนาคตสังคมก็ยังไม่สามารถจะรับได้ ช่องว่างทั้งสองนี้ได้ขยายวงกว้างมากขึ้นทุกที อย่างไม่เคยมีนักปฏิวัติรัฐประหารฝ่ายทหารจะมองเห็น ถ้ายังคงปล่อยให้ความขัดแย้งนี้ขยายวงกว้างออกมา ก็จะไม่เหลือกำลังแก่ในภายหน้า

คนรุ่นใหม่เริ่มมองไม่เห็นอนาคตของประเทศชาติ ว่าจะจะไปแบบไหน มีนโยบายอะไรแน่นอน ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนในชาติโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง มากไปกว่าเพื่อเป็นการป้องกันภัยชะงักของพวกตน ทั้งนี้ เพราะการยึดครองอำนาจที่ได้กระทำมาแต่อดีตนั้น หาได้แก่ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมที่เกิดขึ้นได้ไม่ คนที่จนก็ยังจนลงไปอีก และได้เพิ่มปริมาณขึ้นอย่างน่ากลัว คนที่รวยก็รวยเสียจนที่เก็บเงินภายในประเทศไม่พอจะเก็บ งบประมาณในแต่ละยุคสมัย ก็ยังคงอาศัยเงินกู้จากภายนอกประเทศเป็นสำคัญ ความเอารัดเอาเปรียบระหว่างข้าราชการกับมวลชนยังมีมากขึ้นเป็นอันค้น ความคิดที่ว่าข้าราชการเป็นคนของประชาชนได้เปลี่ยนไป มีแต่รู้สึกว่าเป็นเครื่องมือของนักการเมือง นักฉวยโอกาส ของกลุ่มคนรวย กลุ่มครอบครองอำนาจมากยิ่งขึ้น ศาลสถิตยุติธรรมก็ถูกทดสอบเป็นครั้งที่สอง ทั้งการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ก็ได้ถูกใช้ไปเพื่อเป็นการบังหน้าปิดป้องความชั่วร้ายเป็นสำคัญ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีคนเป็นจำนวนมากเกิดความคับข้องใจ จึงต่างคิดดิ้นรนเพื่อแสวงหาคำตอบ และทางออกใหม่

เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจะหาทางออกอย่างไรต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า อนาคตของชาติได้ถูกตราไว้ว่า อยู่ที่คนรุ่นใหม่ แต่ในขณะเดียวกัน สังคมก็ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้เขาเหล่านั้นได้แสวงหาทดสอบความคิดใหม่ ๆ ไม่แต่ในสังคมภายนอกแม้แต่ภายในร่วมหาวิทยาลัยเอง ก็ยังไม่มีบรรยากาศทางวิชาการเพียงพอ ดังนั้นจึงเกิดภาวะอึดอัด ตื่นรน และเกิดการรวมกลุ่มปฏิบัติการของกลุ่มคนนอกมากยิ่งขึ้น นี่เป็นเพราะในปัจจุบัน สังคมมหาวิทยาลัยที่เคยเป็นอิสระในความเป็นตัวของตัวเอง ได้เปลี่ยนไป ระบบการเมืองได้เข้ามามีอำนาจ และใช้ตำแหน่งต่าง ๆ ทางการเมืองเป็นเหยื่อล่อครูอาจารย์ที่หลงไหลพุ่งเข้าไปกับยศฐาบันดาศักดิ์ และความมั่นคงในช่วงเวลาของผู้มีอำนาจทางการเมือง เหล่านี้มีส่วนทำให้คนรุ่นใหม่หมดหวัง หมกมุ่นตายอยาก ต่อสภาพของสังคมแบบเก่า คุณค่าเก่า ในสังคมปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้ เราจะฝากความหวังของอนาคตประเทศชาติไว้กับรัฐบาลใหม่ได้อย่างไร เพราะในความรู้สึกของคนโดยทั่วไป ก็มองไม่เห็นวาระที่เปิดโอกาสให้ผู้นำเป็นพระราชย์ได้ง่าย และนโยบายที่ก้าวไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก จะมีผลดีอะไรต่ออนาคตของประเทศชาติ คล้ายกับว่าถ้าปล่อยฝากโชคชะตาไว้กับพระสยามเทวาธิราชแล้ว จะทำให้บ้านเมืองรุ่งเรืองเฟื่องฟูขึ้นมา มากกว่าที่จะฝากความหวังไว้กับอนุชนของชาติ

รัฐบาลใหม่ มาพร้อม ๆ กับปีใหม่ ซึ่งทั้งเหตุการณ์อันน่าฉงนสนเท่ห์ไว้กับปีเก่าหลายต่อหลายเรื่อง ทำให้มวลชนสงสัยในเจตนาและการกระทำที่จะมีสืบต่อเนื่องในอนาคต เหตุการณ์ที่ผ่านมาในปีเก่านั้น ได้เป็นการทดสอบพลังของมวลชนอย่างหนึ่ง ว่ากล้าแข็งและมีความอดทนเพียงไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดความเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะมีผลสืบต่อไปถึงอนาคต ถ้าพลังของมวลชนที่ก่อกลุ่มเป็นประชามติปล่อยเมื่อใด ก็ง่ายที่จะมีการใช้ "อำนาจเป็นธรรม" มากขึ้น หากใช้ "ธรรมเป็นอำนาจ" ไม่ เพราะสภาพนิติบัญญัติแห่งชาติ ก็มีได้เป็นตัวแทนอย่างแท้จริงของปวงชน ฉะนั้นสิ่งเดียวที่จะเป็นการถ่วงดุลย์ต่ออำนาจของรัฐไว้ได้ ก็คือพลังของมวลชนนั่นเอง ที่จะแสดงบทบาท หรือกำหนดแนวทางอนาคตของประเทศชาติ

สงครามทางการค้าไทย — ญี่ปุ่น

“ไทยเป็นผู้คุมอนาคตของตนเอง ไม่มีใครที่จะมาบอกไทยได้ว่าจะต้องทำอย่างไรอย่างนั้นกับอนาคตของประเทศของตน” นี่คือการเห็นส่วนใหญ่ของคณะผู้แทนพิเศษญี่ปุ่น* ซึ่งหลังจากที่ได้ไปเยือนจีนแดงมาแล้วได้แวะมาประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ในเอเชียอาคเนย์ คณะผู้แทนคณะนี้ประกอบด้วยประธานบริษัท กรรมการผู้จัดการบริษัท เศรษฐกรเอกธนาคารพาณิชย์ของญี่ปุ่นหลายธนาคาร พร้อมทั้งศาสตราจารย์ทางเศรษฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกียวโต คณะผู้แทนชุดนี้มาเมืองไทยในขณะที่ขบวนการต่อต้านสินค้าของญี่ปุ่นโดยศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยกำลังเคร่งเครียด พวกเขาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ไม่เป็นการดีอีกหรือที่ญี่ปุ่นจะเข้ามาค้าขายในเมืองไทยโดยเสนอราคาสินค้าที่ถูกและคุณภาพก็ไม่เลว ส่วนที่บอกว่าสินค้าญี่ปุ่นเป็นสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยนั้น สำหรับเขาถือว่าสินค้าอย่างพัดลมหรือวิทยุนี้เป็น

ความจำเป็น และเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศ พวกเขานอกนั้นก็มีความเห็นอีกว่า อันที่จริงแล้วทางพ่อค้าญี่ปุ่นยินดีที่จะทำตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจของไทย นั่นคือแล้วแต่ว่าทางไทยจะว่าอย่างไรเขาก็ต้องว่าอย่างนั้น หากมีนโยบายว่าเขาไม่ควรนำสิ่งนั้นสิ่งนี้เข้ามาขายก็ไม่นำสิ่งนั้นเข้ามา การที่ทางเราจะเสนอให้ญี่ปุ่นช่วยเรื่องนั้นเรื่องนั้นนั้น พ่อค้าญี่ปุ่นไม่สามารถจะทำเช่นนั้นได้ เพราะหากทำไปแล้วก็เท่ากับว่าเขามายุ่งเกี่ยวกับกิจการภายในของอีกประเทศหนึ่ง นอกจากนั้นคณะผู้

* บรรณาธิการและผู้เขียนบทความนี้ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะผู้แทนพิเศษญี่ปุ่นซึ่งเรียกตนเองว่า Kassai Keizai Doyukai (คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ณ โรงแรมคัสติรอน คณะผู้แทนชุดนี้เป็นคณะผู้แทนชุดแรกของญี่ปุ่นที่เดินทางไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อปีที่แล้ว เพื่อฟื้นฟูสัมพันธไมตรีระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ภายหลังจากที่นายทานากะ ไดชิน เป็นนายกรัฐมนตรี การมาของคณะผู้แทนชุดนี้ได้เข้าพบบุคคลสำคัญในคณะปฏิวัติ อาจารย์มหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ชนผู้ใหญ่ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งด้วย

แทนชุดนี้ยังได้แนะนำเป็นเชิงสั่งสอนอีกว่า ประเทศด้อยพัฒนาตั้งแต่หลังสงครามเป็นต้นมา มักจะอยากพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมแบบทันทีทันใด วิธีนี้ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ นานา ตั้งแต่ปัญหาความแตกต่างเรื่องรายได้ของประชาชนและปัญหาสังคมอื่น ๆ

เมื่อผู้เขียนและบรรณาธิการ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ได้พบนักธุรกิจชาวญี่ปุ่นคณะนี้ สังเกตดูว่าพวกเขาพูดด้วยท่าทางเอาจริงเอาจังและบางครั้งได้แสดงความเห็นที่พวกเขาก็เชื่ออย่างนั้นจริงๆ แต่จะเชื่อผิดเชื่อถูกหรือมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม หากจะให้ผู้เขียนประเมินผลของคณะผู้แทนพิเศษญี่ปุ่นชุดนี้แล้วก็เห็น จะต้องแบ่งความเห็นเป็นสองตอน กล่าวคือหากคณะผู้แทนนี้ตั้งใจที่จะมาดูความเป็นจริงของสถานการณ์ทางการเมืองของไทยปัจจุบัน ว่าขบวนการต่อต้านพ่อค้าญี่ปุ่นนั้นจะมีผลกระทบกระเทือนผลประโยชน์ของญี่ปุ่นในไทยมากมายจริงหรือไม่ ก็ไม่เห็นจะต้องตกใจ เพราะขณะที่มีสัปดาห์ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นกันอยู่นั้นก็ได้มีการเปิด *บริษัทการเงิน* โดยการรวบรวมทุนระหว่างไทยกับยักษ์ใหญ่ของวงการอุตสาหกรรมทั้งหนักและเบาของญี่ปุ่นกันเป็นที่เอิกเกริก โดยหาได้มีการต่อต้านอย่างใดไม่ ส่วนทางด้านการค้าขายนั้น ร้านค้าญี่ปุ่นเองก็หาได้มีลูกค้าน้อยลงไปไม่ จะว่าไปแล้ว นิสิตนักศึกษาไทยบางคนก็ยังอุททหนสินค้าญี่ปุ่น

อยู่และผู้ใหญ่ในวงการบริหารของไทย ก็หาได้ต่อต้านขบวนการดังกล่าวไม่ สรุปแล้วความกลัวของวงการค้าญี่ปุ่นในปัจจุบันจึงไม่สมกับความเป็นจริงทางการเมืองของไทย กลับไปญี่ปุ่นแล้วพวกเขาคงสบายใจขึ้นแยะเพราะการกู้เงินของไทยจากรัฐบาลญี่ปุ่นเมื่อเร็ว ๆ นี้ควรจะเป็นดัชนีที่ชี้ให้เขารู้แล้วว่าผู้นำของไทยเราคิดอย่างไรกับการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น

ความเห็นข้อที่สองของผู้เขียนก็คือการมาครั้งนี้ของคณะผู้แทนพิเศษญี่ปุ่นนั้นมีความจริงจังแน่หรือที่จะมาศึกษาปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับไทย ซึ่งเกิดจากอิทธิพลทางการเศรษฐกิจของญี่ปุ่น และหาหนทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ โดยมีจุดมุ่งหวังว่า หากแก้ปัญหานี้ได้ไทยจะเป็นตลาดที่มั่นคงและแน่นอนของญี่ปุ่นต่อไปในระยะยาวโดยไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มบุคคลทางการเมืองบางกลุ่มเท่านั้น และปัญหาความสัมพันธ์ไม่ใช่ปัญหาเรื่องการเสนอขายและรับซื้ออย่างตรงไปตรงมา

แต่เป็นปัญหาซึ่งเกิดจากประสบการณ์ตลอดรวมทั้งพฤติกรรมและผลของมันในทางการเมืองและสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้พฤติกรรมทางการค้าที่นักลงทุน นักอุตสาหกรรม และนักการค้าญี่ปุ่นทำในปัจจุบันนั้นก็มิได้แตกต่างไปจากพฤติกรรมของพ่อค้าฝรั่ง จีน ไทยมากนัก หากผู้อ่านจะให้ความเป็นธรรมในเรื่องนี้กับญี่ปุ่น แต่ที่การกระทำของญี่ปุ่นดูประหนึ่งว่าผิดแผกแตกต่างจากพ่อค้าชาติอื่นนั้น ก็ตรงที่ว่าพ่อค้าญี่ปุ่นเข้ามาในไทยเป็นจำนวนมากอย่างทันทีทันใด และมีประสิทธิภาพในการที่จะจับตลาดสินค้าไทยให้อยู่มีอย่างจับปล้นโดยได้รับความร่วมมือจากกระทรวงการอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศของเขา พร้อมกับลักษณะของการส่งเสริมการลงทุนของฝ่ายไทย และความร่วมมือของ

ฝ่ายพ่อค้าไทยเองบางคน หากจะมองปรากฏการณ์เช่นนี้อย่างพื้นๆ แล้ว ก็ไม่เห็นจะมีอะไรน่ารังเกียจเพราะในการทำสงครามการค้าในตลาดการค้าไทย ระหว่างฝรั่งกับญี่ปุ่นนั้น แต่ละฝ่ายก็เล่นเกมเดียวกัน อาจจะสกปรกกันบ้าง แต่เมื่อเจ้าของสนามคือไทยไม่เคยเป่านกหวีด ก็ต้องถือว่าการเล่นเกมเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งของเกม เมื่อคนดูร้องโหวกเหวก ๆ ว่าคู่ต่อสู้เล่นสกปรก ก็หาได้ต่อว่าทั้งสองฝ่ายไม่แต่กลับมาตำหนิฝ่ายเดียวกัน เมื่อเขียนมาถึงตอนนั้นแล้ว ก็ต้องตำหนิการค้าไม่เป็นธรรมของญี่ปุ่นจึงเป็น ขบวนการซึ่งกลับกลายเป็นเครื่องมือให้กับพ่อค้าต่างประเทศอื่น ซึ่งกำลังถอยร่นจากการโจมตีทางย้อนกลับมาที่คำพูดของคุณและผู้แทนพิเศษญี่ปุ่น คุณเห็นว่า อย่างไรก็ตาม อนาคตของประเทศ

ไทยนั้นย่อมต้องขึ้นอยู่กับคนไทยเอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับแขกซึ่งเป็นอาคันตุกะมาทำการค้าเท่านั้น เมื่อฝรั่งเขากล่าวเช่นนั้นแล้ว เราก็ต้องถามตัวเองต่อไปว่า อนาคตของอียิปต์โดยทางเศรษฐกิจของไทยซึ่งมีน้อยนิดอยู่แล้วนั้นจะถูกกลืนไปด้วยหรือไม่เราเป็นนายของอนาคตของตัวเองอย่างสมบูรณ์แล้วหรือ เราเชื่อในระบบการค้าแบบ *ใครมาค้าก็ค้า ใครมาขายก็ขาย* จนกระทั่งอียิปต์ของตัวเองหดหายไปโดยที่เราไม่รู้ตัว หากเป็นเช่นนั้นจริง การที่นิสิตนักศึกษาจะมีขบวนการต่อการค้าของญี่ปุ่นเท่านั้นเอง

ผู้เขียนสงสัยนักว่าจะจริงหรือ ที่ว่าประเทศในโลกปัจจุบันนี้ควบคุมอนาคตของตัวเอง ไม่ต้องดูอื่นดูไกล ดูประเทศรอบๆ บ้านเราก็ได้ สงสัยคนที่พูดนั้น คงจะหมายความว่าประเทศไทยนั้นควรจะสามารควบคุมอนาคตของตนเองมากกว่าเพราะตามความเป็นจริงแล้วความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำในสถาบันการปกครองของไทยกับกลุ่มธุรกิจการเงินการอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นเองต่างหากที่ทำให้การควบคุมอนาคตของประเทศไม่จำเป็นเสมอไปที่จะเป็นการควบคุมเพื่อผลประโยชน์ของประเทศไทยเท่ากับผลประโยชน์ของกลุ่มในสถาบันกลุ่มอุตสาหกรรมและการเงินของญี่ปุ่นเองทั้งนี้หนึ่งในผู้นำของกลุ่มผู้แทนพิเศษของญี่ปุ่นเองก็ยอมรับอย่างอ้อมๆ แอ้มๆ ว่าพวกเขาเองก็รู้สึกเหมือนกันว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำฝ่ายไทยกับกลุ่มพ่อค้าอุตสาหกรรมญี่ปุ่น บาง

กรณีดูใกล้ชิดกันจนเกินไป เมื่อพูดมาถึงแค่นี้แล้ว ก็ต้องถามอีกต่อไปว่า ทำไมพ่อค้าญี่ปุ่นถึงจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมไทย พวกเขาเองเป็นชาวต่างประเทศและเป็นพ่อค้าซึ่งโดยทั่วไปแล้วความเป็นพ่อค้าในระบบนายทุนไม่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมประเทศอื่นมองในแง่นี้การขาดดุลการค้าจึงถือเป็นเรื่องของเราเอง เราไปซื้อเขามากก็ต้องจ่ายเขาไป ความอยากของคนที่จะซื้อจนคิดหนี้รุงรังนั้นจึงเป็นเรื่องทางสังคมของเราด้วย ส่วนพ่อค้าเป็นเพียงผู้ช่วยเปิดโอกาสให้เขาเท่านั้น ดังนั้นความรับผิดชอบของญี่ปุ่นต่อสังคมไทยจึงไม่มีโดยตรง และความรับผิดชอบของพวกเขา นั้น จะมีได้ก็ต่อเมื่อพวกเขาจะได้รับผลประโยชน์จากความรับผิดชอบนั้นๆ แต่อะไรเล่าจะทำให้พวกเขาเกิดความรับผิดชอบต่อสังคม

โดยลักษณะของการค้าและสินค้าที่ญี่ปุ่นเอามาขายให้ไทยนั้น ปรากฏว่าเป็นสินค้าที่คนชั้นกลางมีอำนาจซื้อทางเศรษฐกิจมากพอจะสามารถซื้อได้ โดยกำลังทรัพย์ของตนเองหรือกู้ยืมมา ในขณะที่เดียวกันโดยการโฆษณาสินค้าเหล่านั้นนั้น คนชั้นที่มีรายได้ต่ำลงมากก็พลอยเกิดความอยากที่จะได้เช่นกัน นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งตกอยู่ภายใต้การโฆษณาสินค้าดังกล่าวก็หลงลืมไปว่าระดับความจำเป็นของชีวิตของตนนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับสินค้าบางประเภทที่พ่อค้าญี่ปุ่นนำเข้ามาขาย เพราะไม่เช่นนั้นนั้นหนี้ซึ่งพอกอยู่แล้วก็จะพอกมาก

ขึ้น โดยการที่ซื้อสินค้าชนิดนั้น ๆ มิได้ก่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิตของเขาแต่อย่างใด ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจของไทยในรอบสิบปีที่ผ่านมา เป็นความเจริญของรายได้จากฝ่ายอุตสาหกรรมประเภทลับเปลี่ยนแทนสินค้าเข้า ซึ่งส่วนมากก็เป็นสินค้าประเภทที่ชนชั้นกลางชอบใช้ และถือว่าเป็นความจำเป็น ความเจริญของรายได้ระหว่างผู้ลงทุน ผู้บริหาร ลูกจ้างของกลุ่มอุตสาหกรรมและผู้ให้ความสะดวกต่ออุตสาหกรรมนั้น ยังมีช่องว่างในเรื่องระดับรายได้กับของชวนามากนักและถ้าหากยังดำเนินต่อไปเช่นนี้ ปัญหาทางการเมืองและทางสังคมของไทยก็อาจจะขยายตัวขึ้นถึงขนาดที่ตลาดสินค้าที่ดีของญี่ปุ่น ตลาดนี้ อาจจะกลีบกลายเป็นตลาดที่ไม่มีความแน่นอนหรือความมั่นคงพอสำหรับการค้าของญี่ปุ่นเอง ดังนั้นหากอะไรสักอย่างจะทำให้พ่อค้าญี่ปุ่นมีส่วนในการรับผิดชอบต่อสังคมไทย ก็ย่อม

ขึ้นกับการมองเห็นกาลไกลของญี่ปุ่นเอง ไม่มีใครจะไปบังคับเขาได้ นอกจากตัวของเขาเอง สถานการณ์เช่นที่กล่าวข้างต้นนี้แน่ที่เดียวปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับไทยนั้น เราไม่สามารถจะโยนความผิดนั้นให้กับญี่ปุ่นได้ทั้งหมด เพราะอันที่จริงแล้วทั้งญี่ปุ่นและไทยก็ตกเป็นทาสของความจริงทางการเมืองระหว่างประเทศกล่าวคือเป็นทาสซึ่ง *ความอยากของตนเอง* ดังนั้นความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายจะเป็นความสัมพันธ์ที่จะหลุดออกจากวัฏจักรนี้ได้ก็ต่อเมื่อทางรัฐบาลญี่ปุ่นและกลุ่มอุตสาหกรรมและการเงินของญี่ปุ่นเอง สามารถดึงหลุดจากคำจำกัดความของคำว่า พ่อค้าในระบบนายทุนให้ได้เสียก่อน และทางฝ่ายไทยเองก็ต้องเข้าใจถึงความจำเป็นของตัวเอง และมองอนาคตของชาติไทยด้วยความจริงใจให้มากขึ้นด้วย ๐

พันศักดิ์ วิญญรัตน์

สังคมไทยมีอุดมการณ์หรือไม่ว่านะ เล่าลูกบอลการอภามไร? สักก
นิถน ประชาธิปโยนหรือแต่จการ ไปรคลาบ "อุดมการกับสังคมไทย"
จักพิพท์โดยฝ่ายปฏิคมสมาคมสัวคมศาสดร์แห่งประเทศไทย
ราคาขาย 30 บาท ชื่อใดที่ร้านหนังสือของสมาคมและกัณธิศสภาม
สามชาน

ประเทศไทยมีนโยบายต่างประเทศหรือ ?*

ไทยจะหลีกเลี่ยงการสูญเสียอันใหญ่หลวง ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในสงครามเวียดนามได้หรือไม่ และจะหาทางอยู่ร่วมกับจีนแผ่นดินใหญ่ได้อย่างไร นี่เป็นปัญหาสำคัญ ๒ ประการ ที่นายรอส เทอร์ริล (Ross Terrill) หยิบยกขึ้นมารายงาน และให้ทัศนวิจารณ์ไว้ในนิตรสาร *Atlantic* ฉบับเดือนตุลาคม

เมื่อประธานาธิบดีนิกสันประกาศ *ลัทธิกิสัน* ในปี ๒๕๑๒ นั้น การถอนทหารอเมริกันออกจากประเทศไทยก็เริ่มต้นขึ้น แต่ชบวนการดังกล่าวหยุดชะงักลงในปี ๒๕๑๔ เมื่อทหารอเมริกันลดจำนวนลงเหลือ ๓๒,๐๐๐ คน ครั้นเมื่อต้นปี ๒๕๑๕ ทหารอเมริกันในประเทศนี้ กลับเพิ่มจำนวนขึ้นอีก เบื้องหลังของความแปรปรวนครั้งนี้มีอยู่ว่า เมื่อทหารอเมริกันในเวียดนามลดลงเหลือ ๑๕๐,๐๐๐ คน นักวางแผนทางทหารได้บอกกล่าวแก่ประธานาธิบดีนิกสันว่า หากจะลดจำนวนทหารอเมริกันในเวียดนามต่อไปอีกแล้ว จำเป็นต้องเพิ่มกำลังทัพทางอากาศ แม้จะอยู่นอกเวียดนาม แต่ให้อยู่ใกล้ ๆ เวียดนามนั่นเอง เหตุฉะนี้ จำนวนทหารอเมริกันในประเทศไทย

จึงเพิ่มขึ้น เมื่อเดือนมีนาคมที่แล้วนี้เอง วุฒิสมาชิกสจิวต ไชมิงตัน กล่าวว่า “แท้จริง ในอนาคตอันไม่ไกลนักนี้ ไทยอาจมีทหารอเมริกันจำนวน *ครึ่งหนึ่ง* ของที่มีอยู่ในเวียดนาม” แต่มาบัดนี้ การได้ปรากฏว่า ทหารอเมริกันในเมืองไทย (ประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน) มีจำนวนมากกว่าในเวียดนาม (๔๓,๕๐๐ คน) เสียด้วยซ้ำ ทั้งเครื่องบินอเมริกันนานาชาติ ก็เพิ่มจำนวนขึ้นจนบัดนี้มีอยู่ประมาณ ๘๐๐ เครื่อง

การที่จำนวนทหารอเมริกันในเมืองไทยกลับเพิ่มขึ้นเช่นนี้ นายเทอร์ริลเห็นว่า ก่อให้เกิดปัญหาร้ายแรงแก่ความมั่นคงระหว่างประเทศของไทย ในขณะที่สหรัฐ ฯ เพิ่มการรบทางอากาศไทยย่อมได้รับผลจากการยินยอมให้อเมริกันเข้า

* เก็บความจากรายงานข่าวและทัศนวิจารณ์เกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศของไทย ซึ่ง Ross Terrill เขียนไว้ใน *Atlantic*, Vol. 230, No. 4, (October, 1972), pp. 6-22

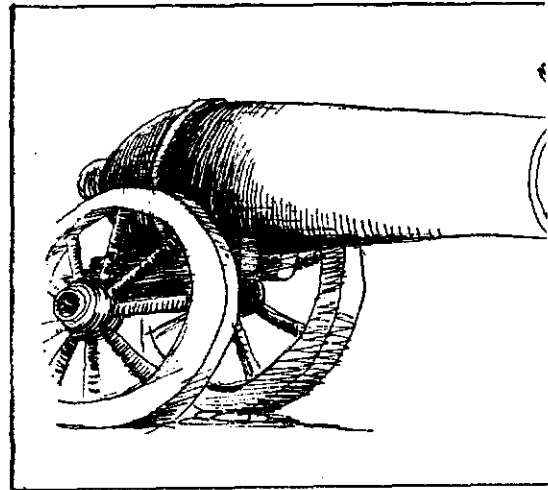
มาตั้งฐานทัพอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ความเป็นไป
๓ ประการ ที่เกิดแก่ประเทศไทยเวลานี้ย่อมเป็น
ประจักษ์พยานแก่ความซึ้งได้ดียิ่ง ความเป็น
ไปเหล่านี้ก็คือ *ประการแรก* ได้แก่การก่อการ
ร้ายและการต่อต้านทางอาวุธ ที่เกิดขึ้นทางภาค
เหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ไม่มีใครในประเทศไทย ที่จะบอกกล่าวอย่างแน่
ชัดได้ว่า อะไรคือความสัมพันธ์ระหว่างการมีฐาน
ทัพต่างตัวในประเทศ กับการก่อการร้าย แท้ที่
จริงแม้แต่จำนวนผู้ก่อการร้ายที่มีอาวุธ ก็หาคน
ที่รู้มิได้เลย (นายเทอร์วิลประมาณไว้ว่า มี ๘,๐๐๐
คน) อย่างไรก็ตาม ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์
มักจะเหยียดการมีฐานทัพอเมริกันภายในประ
เทศ เช่นเหตุผลต่อต้านรัฐบาล และในระยะ
หลายปีที่ผ่านมา หากจำนวนทหารอเมริกัน
ในเมืองไทยเพิ่มขึ้นคราใด การก่อการร้ายก็เพิ่ม
ขึ้นตามครานั้น *ประการที่สอง* การเพิ่มจำนวน
ทหารอเมริกันในเมืองไทย ทำให้รัฐบาลทั้งบัก
กิ้งและรัฐบาลฮานอย เอาใจจริงเอาใจกับเมืองไทย
มากขึ้น บทความหลายต่อหลายบทเขาผู้ใช้นาม
ว่า 'นักออกความเห็น' ในหนังสือพิมพ์ *People's*
Daily ได้ประกาศต่อต้าน 'กลุ่มปฏิกริยาของไทย'
ที่ยินยอมให้สหรัฐมาตั้งฐานทัพอากาศ ในบท
ความตีพิมพ์เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ศกนี้ มี
ความตอนหนึ่งว่า 'ด้วยการยินยอมเป็นสมุนของ
เสียด้านนี้ ผู้ร่วมในกิจกรรมสงครามของอเมริกัน

'จะต้องพบจุดจบอันไม่สู้จะดีนัก' ที่ทำจีนแดงที่
มีต่อไทยนั้น มีอยู่ต่าง ๆ กัน ทั้งในด้านอ่อนโยน
และในทางแข็งกระด้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโมติจริต
ที่ไทยเหยียดให้แก่ฐานทัพอเมริกัน เพราะเป็น
หมายสำคัญของบักกิ้งในอาเซียอาคเนย์ ก็คือ
การจัดอำนาจทางทหารของอเมริกันในภูมิภาค
นี้ ในระยะสั้น ความซึ้งยอมหมายถึงการบ้อง
กันมิให้สหรัฐ ฯ โจมตีจีนแดง ในระยะยาว ย่อม
หมายถึงการสร้างมิตรของจีนแดงในอาณาบริเวณ
นี้ ปัญหาจึงมีอยู่ว่า เมืองไทยยินยอมให้มีทหาร
อเมริกันในประเทศมากขึ้นเช่นนี้แล้ว ไทยจะอยู่
กับเพื่อนบ้านยักษ์ใหญ่ทางภาคเหนือได้อย่างไร
ประการที่สาม ในระยะหกเดือนที่ผ่านมา ไทย
หาได้มีนโยบายต่างประเทศแต่ประการใดไม่ คำ
แห่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศที่วาง
ลง นายเทอร์วิลได้ตามข่าวราชการชั้นผู้ใหญ่คน
หนึ่งว่า นักการทหารที่ปกครองประเทศอยู่นี้ มี
กลุ่มใดบ้างที่ให้ความสนใจมากที่สุดแก่นโยบาย
ต่างประเทศ คำตอบก็คือ "ไม่มีกลุ่มใดเลย นโยบาย
ต่างประเทศของไทยนั้นไม่มี" ผู้ทำหน้าที่เอก
อัครราชทูตไทยหลายท่าน กล่าวอย่างตรงไปตรง
มาว่า เขาไม่สามารถให้ความเห็นของทางราช
การเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของโลกได้เพราะ
ไม่ปรากฏว่า มีความเห็นในเรื่องนี้จากรัฐบาล
ในกรุงเทพฯ แต่ประการใด ความซึ้งนั้นนับว่า
น่าประหลาดนัก เพราะจนกระทั่งปลายปี ๒๕๑๔

ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความตื่นตัวทางการทูต และถ้าหากจะมีบีแบ่งความตื่นตัว และการสร้าง สรรค์ทางการทูต ในอาเซียนแล้วละก็ คงจะไม่ พ้นปี ๒๕๑๕ ไปได้ ภาพการณ์ที่เป็นอยู่นี้เกิดขึ้น ได้อย่างไร และเกี่ยวพันกับสงครามเวียดนาม ในทางใด

ในระหว่างปี ๒๕๑๔ ไทยประสบปัญหา เบื้องฐานเกี่ยวกับการเลือกนโยบายต่างประเทศ กล่าอย่างหยาบ ๆ เมื่อไทยมุ่งแสวงหาความมั่น คง ก็ได้รับการตอบสนองด้วยข้อเสนอจากสอง ฝ่าย สหรัฐฯ ต้องการให้ไทยช่วยจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการทำสงครามในเวียดนาม โดยจะให้ความช่วยเหลือแก่ไทยเพิ่มขึ้น และให้ คำสัญญาอย่างไม่มีเป็นทางการ ที่จะป้องกันการ คุกคามใด ๆ ที่มีต่อประเทศไทย ขณะเดียวกันจีน แผ่นดินใหญ่ซึ่งกำลังแสวงหามิตร ก็ให้ข้อเสนอ ที่จะสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประเทศ ไทย ทั้งนี้ โดยยึดถือหลักปรัชญาของบักกิง การ รัฐประหารเมื่อเดือนพฤศจิกายน ศกที่แล้ว กับ ควันหลงเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศในเวลาต่อ มา ได้สะท้อนให้เห็นว่า คณะปฏิวัติได้เลือกข้อ เสนอของฝ่ายแรกอย่างไรบ้าง

นับแต่ปี ๒๕๑๒ เมื่อมีการประกาศลัทธิ尼克สัน และมีการถอนทหารอเมริกันออกจากประเทศ ไทย รัฐบาลไทยเริ่มเรียกร้องให้มีการเจรจากับ

จีนแดง ผู้นำบางคน เช่นนายถนัด คอมันต์ เห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่ไทยจะมีความสัมพันธ์กับ จีนแผ่นดินใหญ่ นอกจากนี้ คนเหล่านี้ยังต้อง การให้ไทยยึดถือนโยบายการพึ่งพาตนเองภายใน ภูมิภาค โดยอาศัยองค์การ ASEAN อีกด้วย แต่พวกหัวเก่าออกไม่สู้แน่ใจว่าไทยจะอยู่ร่วมกับ จีนแดงได้อย่างไร แม้จะกลัวเกรงผลเสียทาง เศรษฐกิจอันเกิดจากการถอนทหารอเมริกัน แต่ คนเหล่านี้ก็ยังรู้สึกสบายใจที่จะพึ่งพาสหรัฐฯ ต่อ ไปอีกตราบเท่าที่เงินยังคงหลังไหลเข้ามา

การเยื้องบักกิงของนายนิคสัน ก่อให้เกิด ความตื่นตระหนกแก่คณะปฏิวัติ แม้คำปลอบ ประโลมของนายเฮนรี คิสซิงเจอร์ก็ไม่วายทำให้ บรรดานายพลทั้งหลายอดรู้สึกมิได้ว่า ไทยกำลัง ถูกทอดทิ้ง และแม้จะเริ่มมีการพิจารณานโยบาย เกี่ยวกับจีนแดง ความเห็นภายในคณะรัฐบาล เอง ก็ได้ลงร่องรอยเดียวกัน ในระหว่างปี๒๕๑๔

กรุงเทพ ฯ กับปักกิ่งได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยผ่านประเทศที่สาม แม้จะไม่มีการประกาศเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็ตาม จวบจนถึงเดือนธันวาคม ประเทศทั้งสองก็พร้อมที่จะเจรจากันโดยตรง เพื่อการสถาปนาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกัน มีการโฆษณากันว่า นายปรีดี พนมยงค์ เป็นสื่อกลางในการนี้ แม้ว่า นายถนัด จะได้พบปะสนทนากับนายปรีดีในงานเลี้ยงของสถานทูตไทยที่ปารีสคราวหนึ่ง แต่นายปรีดีก็ไม่สามารถและไม่ตั้งใจเป็นสื่อกลางในเรื่องนี้ แท้ที่จริงผู้ที่ทำหน้าที่นี้ กลับเป็นนักการทูตฝรั่งเศส ซึ่งเป็นเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำปักกิ่ง ณ บัดนี้ นักการทูตคนนี้รู้จักนายถนัดดี และได้พบปะกับนายถนัดก่อนที่จะเดินทางไปรับตำแหน่งในปักกิ่ง การติดต่อด้วยวิธีนี้หาใช่ของใหม่ไม่ แท้ที่จริง นอกเหนือจากการพบปะระหว่างกรมหมื่นนราธิพงศ์ประพันธ์ กับนายจูเลนโลที่บันดุงเมื่อปี ๒๔๙๘ แล้ว ไทยก็แอบติดต่อกับจีนแดงอยู่เนือง ๆ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี หลังจากการสถาปนาองค์การ สปอ. เมื่อปี ๒๔๙๗ จอมพล ป. ออกจะตื่นกลัวปฏิกิริยาของจีนแดงอยู่ จึงส่งเลขานุการส่วนตัวไปพบผู้แทนจีนแดงที่ร่างกุ้ง โดยนำข่าวสวาทไปบอกกล่าวว่าไทยจะไม่มีความสัมพันธ์กับจีนแดง แม้จะมีการสถาปนาองค์การ สปอ.แล้วก็ตาม และเพื่อจะเป็นหลักประกันความ

ข้อนี้ ผู้แทนจอมพล ป. คนนั้นจึงส่งบุตรธิดาไปศึกษาต่อในปักกิ่ง นโยบายการเปิดประตูหน้าบ้านต้อนรับลุงแซม และเปิดประตูหลังบ้านติดต่อกับจีนแดง ยังคงใช้ต่อมาในรัฐบาลสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร ในปี ๒๕๐๔ ตำรวจฮ่องกงจับสายลับไทยคนหนึ่ง ซึ่งติดต่อกับจีนคอมมิวนิสต์ได้ สายลับคนนี้อยู่ได้บังคับบัญชาของนายทหารชั้นผู้ใหญ่คนหนึ่งของไทย จอมพลสฤษดิ์บอกกล่าวว่าหากสายลับคนนั้นกลับเมืองไทยเมื่อใด จะถูกยิงทิ้งทันที แต่การติดต่อกับจีนแดงของนายถนัดในปี ๒๕๑๔ นั้น แตกต่างกับความพยายามที่แล้วๆ มาอยู่สองประการคือ *ประการแรก* การติดต่อกครั้งนี้ มิได้ใช้ข้าราชการชั้นผู้น้อย *ประการที่สอง* การติดต่อกครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จในการทำความเข้าใจระหว่างประเทศทั้งสองเกี่ยวกับญัตติต่าง ๆ นายถนัดได้ใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวด ที่จะให้คณะรัฐมนตรีตัดสินใจเกี่ยวกับเงื่อนไขในการทำ ความเข้าใจกับจีนแผ่นดินใหญ่ เพราะนายถนัดเห็นว่า หากสงครามเวียดนามยุติลงแล้ว กองทหารต่างชาติและอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ก็จะจากประเทศไทยไป ในขณะที่ไทยกำลังจะก้าวจาก 'ยุคสมัยแห่งการเผชิญหน้า' (*Era of confrontation*) ไปสู่ยุค 'สมัยแห่งการเจรจา' (*Era of negotiation*) นี้เอง การรัฐประหารก็ได้บังเกิดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน นายถนัด

พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศ และคณะ
ปฏิบัติหันกลับไปพึ่งพาสหรัฐฯ แบบเต็ม หัวหน้า
คณะปฏิวัติหยิบยกแรงกดดันด้านนโยบายเกี่ยวกับ
จีนแดง กับ 'ความเป็นระเบียบ' มาเป็น
เหตุผลในการทำรัฐประหาร

ในรายงานของนายเจมส์ โลเวนส์ไตน์
(James Lowenstein) และนายริชาร์ด มูส
(Richard Moose) ซึ่งเสนอต่อคณะกรรมการ
ธิการวิเทศสัมพันธ์แห่งวุฒิสภา ความตอนหนึ่ง
กล่าวว่า "หากสหรัฐได้ตกลงใจแล้วว่า การ
ประนีประนอมกับจีนแผ่นดินใหญ่ จะก่อประ
โยชน์บางสิ่งบางอย่าง นับเป็นการสมเหตุสมผล
ที่จะคาดว่า ไทยก็คงได้ข้อสรุปทำนองเดียวกันนี้
และถ้าหากไทยเห็นด้วยกับความข้อนี้แล้ว ไซ้
การใช้ประเทศไทยเป็นฐานทัพปฏิบัติการของ
อเมริกันจะเป็นอดีตที่เปิดเผยให้เห็นความแตก
ต่างเบื้องฐานระหว่างผลประโยชน์ของสหรัฐฯ กับ
ของไทย" ข้าราชการไทยบางคนเห็นด้วยกับความ
ข้อนี้ เพียงแต่ทัศนคติของคนเหล่านี้มิได้แพร่
หลายเท่านั้น

ขณะเดียวกัน ออกเป็นการนำเสนอใจ ที่จะได้ฟัง
สิ่งที่ตัวนายถนัดเองกล่าวเกี่ยวกับอดีตและอนาคต
แต่ไม่ต้องสงสัยเลยว่า ทัศนคติของนายถนัดจะมีไซ้
ทัศนคติที่มีอคติ นายถนัดเรียกรัฐบาลชุดปัจจุบัน
ว่า เป็นรัฐบาลที่ 'ตาบอดและปราศจาก
จินตนาการ' เกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศนาย

ถนัดเห็นว่า ไทยกำลังแยกตัวอยู่โดดเดี่ยว และ
วิงหนีสภาพอันแท้จริงที่เป็นอยู่ในเอเชียเวลานี้
ในสารที่จีนแดงมีถึงนายถนัดนั้น ได้ประท้วงต่อ
การที่ไทยยอมเป็นฐานทัพอินโดจีน ทั้งให้รายละเอียด
เถียงว่า ทหารไทยหน่วยใดที่ปฏิบัติการใน
ลาว ในอาณาบริเวณใดบ้าง และใช้อาวุธอะไร
แต่คำตอบของจอมพลถนัดก็คือ จีนแดงได้ข้าม
พรมแดนเข้ามายุ่งเกี่ยวกิจการภายในของไทยด้วย
เมื่อถูกถามเกี่ยวกับเรื่องนี้ในการสัมภาษณ์เมื่อ
เร็วๆ นี้ นายถนัดตอบนายเทอร์วิล "ข้าพเจ้าขอ
ให้เพื่อนร่วมคณะรัฐมนตรีพิสูจน์อยู่เสมอว่า จีน
แดงอยู่เบื้องหลังการก่อการร้ายจริง แต่ก็หาไม่มีใคร
สามารถให้หลักฐานพิสูจน์ได้แม้แต่น้อย อย่างดี
ข้อที่ใช้พิสูจน์ ก็คือ การที่ผู้ก่อการร้ายมีอาวุธ
A.K.-๔๗ (ปืนไรเฟิลของจีนแดง) แต่พวก
นี้ก็มิอาวุธอเมริกันด้วย ข้อพิสูจน์นั้นจึงมิใช่ข้อ
พิสูจน์หนักแน่นนัก" หากแม้ว่าจีนแดงเข้ามา
ยุ่งเกี่ยวกิจการภายในของไทยจริง นายถนัด
โต้แย้งต่อไปว่า ไทยก็ควรที่จะริเริ่มดำเนินการ
ให้ความสัมพันธ์กับปักกิ่งอยู่ในสถานะปกติ
ประเทศซึ่งมีประชากรเพียง ๓๕ ล้านคนนั้น ไม่
อาจเปรียบเทียบกับประเทศที่มีประชากร ๘๐๐ ล้านคน
ได้ เพราะฉะนั้นไทยจึงไม่มีทางเลือกอื่น นอก
จากจะริเริ่มความสัมพันธ์ทางการทูต เพื่อลดการ
ปองร้ายที่ปักกิ่งมีต่อรัฐบาลไทย นายถนัดกล่าวว่า

“ไทยนั้นไม่สามารถแม้แต่จะสร้างเครื่องบินของตนเอง จึงเป็นเรื่องน่าหัวเราะเพียงใดที่ไทยปฏิเสธที่จะเจรจากับจีนแดง” จีนแดงได้ชี้แจงแก่นายถนัคว่า ตนเองนั้นไม่ดี ในการที่ไทยมีสัมพันธไมตรีกับสหรัฐฯ อย่างแน่นแฟ้น “ขอแต่เพียงว่าเราอย่าปฏิบัติกรอย่างลำเอียงต่อจีนแดง ขอแต่เพียงว่า เรามีความผูกพันอย่างเป็นทางการกับจีนแดง เจกเช่นที่มีกับสหรัฐฯ และขอแต่เพียงว่า เราจะไม่สมรู้ร่วมคิดกับสหรัฐฯ ด้วยการยินยอมให้ฐานทัพและอื่นๆ ในการทำสงครามกับประเทศอื่นๆ ในเอเชีย” นายถนัคกล่าวด้วยความสลดว่า แต่สิ่งที่ไทยได้ทำไป ก็คือ ‘การเปลี่ยนสภาพตนเองเป็นโรงรับ

จำนำ’ แม้แต่คำจำกัดความทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของสหรัฐฯ ในฐานทัพในประเทศไทย ก็ยังไม่มี ซึ่งเป็นเรื่องน่าประหลาดนัก “ผู้บริหารของไทยนั้นไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ และความจำเป็นในการทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อป้องกันอธิปไตยแห่งชาติ แม้แต่น้อย” นายถนัคกล่าวอ้างว่า ในสมัยที่ตนยังมีตำแหน่งอยู่นั้น ได้เคยเรียกร้องให้ทำข้อตกลงเช่นว่านี้ ในภาวะที่มีการก่อการร้าย และในขณะเดียวกันต้องเผชิญกับปัญหาระหว่างประเทศเช่นนี้ นายถนัคเห็นว่า ไทยต้องดำเนินการทั้งการปราบปรามผู้ก่อการร้ายด้วยกำลัง และติดต่อสัมพันธ์ทางทูตกับจีนแดง ๑

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์

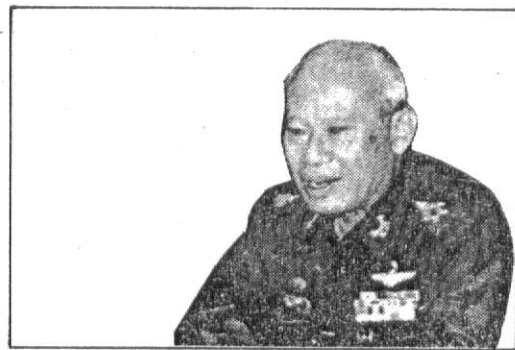
ตั้งแต่ฉบับหน้าเป็นต้นไปเราจะเริ่มคอลัมน์ใหม่ให้ชื่อว่า กรุงเทพฯ ไม่ใช่เมืองไทย โดยผู้เขียนคนเดียวเท่านั้น โปรดคอย

บ.ก.

นี่แหละไทยแลนด์

ถนอม : นโยบายรัฐบาลใหม่ ‘ปราบรุนแรง’

“... คงเป็นไปตามนโยบายของคณะปฏิวัติทุกประการ โดยเฉพาะด้านการรักษาความมั่นคงของประเทศและความสงบสุขของประชาชน คณะรัฐบาลชุดใหม่จะใช้มาตรการที่เด็ดขาดและรุนแรงต่อไป กล่าวคือ คดีคอมมิวนิสต์ ยาเสพติด และอาชญากรรม จะดำเนินการปราบปรามอย่างรุนแรงเช่นเดียวกับที่คณะปฏิวัติได้กระทำมาแล้ว เพราะถือว่าเป็นผู้สร้างความหวาดกลัวและทำลายขวัญประชาชน เป็นภัย

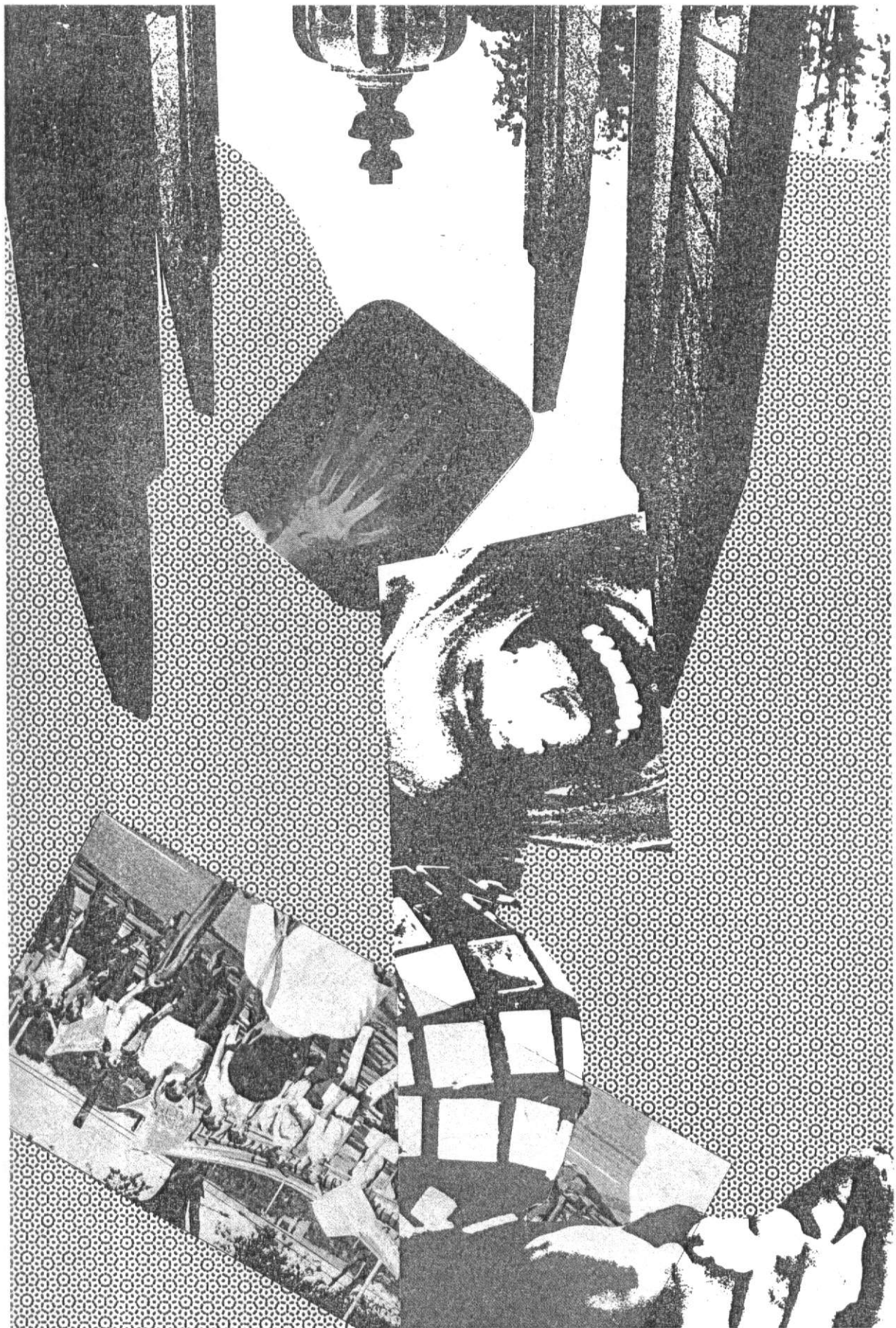
อย่างร้ายแรง อย่างไรก็ตาม สำหรับนโยบายต่างประเทศก็ยังใช้นโยบายรอดูไปก่อน”

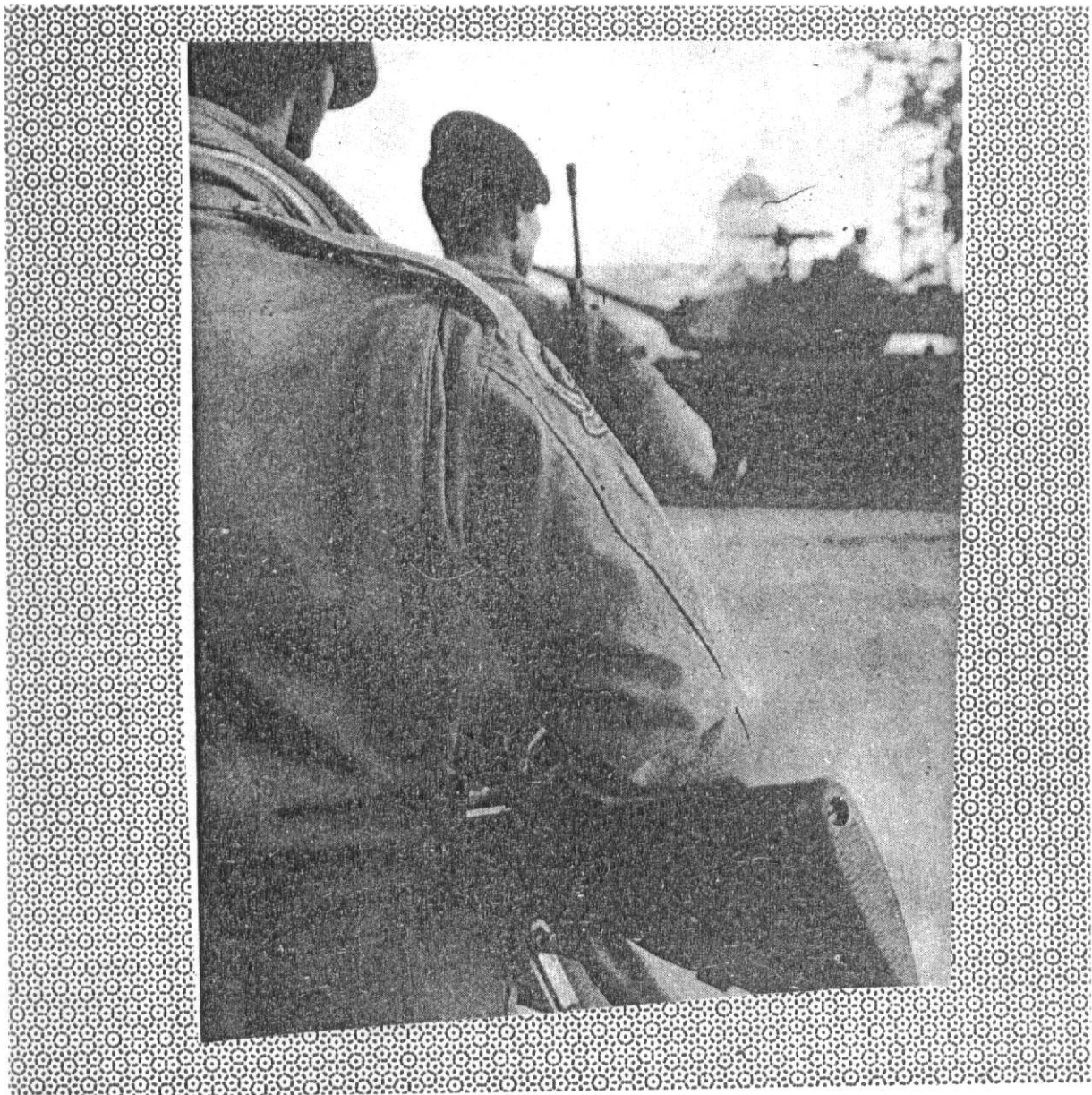
(ข่าว สยามรัฐ : ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๕)

ลมหนาว

วันหม่นเวียนมาถึงถิ่นหนาวเย็น
ทุ่งเขียว เปลี่ยนเป็น เหลือง
จนหมดบุญเดือน 12
คอลานเทีย ผลิบาน ประดับทุ่งอีสานสีแดง
ลมหนาวพัดผ่านทราย
ผาผิง ไหวงานสร้างสนามบิน
ประพิศ กับเลิง ไปเป็นลูกจ้างร้านตัดแก้ว
แม่เฒ่านั่งไถทลาน
เด็กวิ่งเล่นกลางแดดอุ่น
หม่นๆหาหน้ำไปจากหมู่บ้าน
ดูเจียบเหงา
นางครึ่ง มีรถเล่นเขามาตามทางเกวียน
เด็กๆซังกียันตรงซิดริ้วกันับ
ฝรั่งสูบล้อ กับผู้ชายลงทุ่งซุดสีภาทีและปริวาร
ข้าวครุ รลจากไป
ถึงทุ่งสีแดงคอยจาง แล้วสงบเจียบ
เข้าที่หนาวเย็น
ทองอร่ามพิงไฟไกลแม่โหลหม่นผาผวย
น้องหลับในอ้อมกอดแม่
จนสาย ระฆัง โรงเรียนดัง
เด็กๆซอตสวมชุดนักเรียนชาควิน
เก็บขยะ เชือกลมหนาวตองตัว
นั่งเรียนตางกระทบสั้น
มีปาก, ตัวแกมวอลปริแตกจนแสนหน้า
บนม้ายาวได้เพิง กลางคืนโล่งไม่มีฟ้า

วันนี้แดดอุ่นลมนิ่ง
แม่ปูนเปิดผาคลุมคูคักแคททำโยสีทอง
เสียงแคนที่เคื้อเจียบหาย ชวนเหงา
ไม่มีเสียงทงนาคช้อมล้าเมื่อบ่าย
หลอนไปเล่นอีเกลาวณะ วิชาญใจหนองกุ้ง
พอเย็นไหลไหล เด็กค้อนควายจากโคก
กะตึงถั่งมาไกล ยังกัดยั้งหนาว
จกจับบนขางสูงกริครอง
พอได้ไฟก็เจียบเขียนเยือกเย็น
หนาวนี้วัง เรงหวาดหวั่นสะทึงกลัว
ลมหนาวกรูพัดผ่าน คืบแล้วคืบเอา
น้าแช่พอทายหมู่บ้านเริ่มซอด
ซวล คืบเพื่อนทมกลับมวาทโรมลมหนาว
หน้าเกรียมแดดคูจกรรจ
สรวมซุดเขียวสะทวยยามและเป็น
ท้อ, แม่, พี่บ้านจาวจว รุมล้อมรับขวัญ
เขาแจกเพลงลาวัดไรเนี่ยว
เขามิยารักษาโรคแยงให้
มีวิทยุรับคลื่นนอกหูกภาษาพื้นเมือง
เขาจะอยู่ปกป้องหมู่บ้าน หูกจุกอีกหลายแพง
เขามีสมุกปกแข็งจตรวยชื่อ
ทุกคนต้องเป็นสมาชิก
เสียค่าบำรุง 1 บาทต่อปี
ใครไม่มีไม่ต้องให้ฯ
ศรีสุโร, วิโรจน์

เมืองไทย '๑๕
ปี ของ 'ดวง' อีกตามเคย
กองบรรณาธิการ

การย้อนมองดูตัวเองเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งกองที่
 บรรณาธิการของเราตกลงกันว่าจะพยายามสรุปและ
 วิเคราะห์เหตุการณ์ในรอบปีที่เกิดขึ้น มาเสนอต่อท่าน
 ผู้อ่าน โดยเลือกเอาเฉพาะประเด็นที่สำคัญที่คิดว่า
 ผลานสืบต่อกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในปีต่อไป แม้
 การมองครั้งนี้ยังไม่อาจครอบคลุมถึงรายละเอียดปลีก
 ย่อยต่าง ๆ ไปได้ทั้งหมด เราก็เชื่อว่าเรื่องการเมือง
 ภายในประเทศ การศึกษา สื่อมวลชน การแพทย์และ
 การสาธารณสุข ตลอดจนทั้งศิลปะบันเทิง เท่าที่เรา
 สรุปวิจารณ์มาได้ ณ ที่นี้ คงจะช่วยสร้างภาพอันถูก

ต้องในบ้านเมืองของเราแก่ท่านผู้อ่าน เพื่อใช้วิจารณ์
ญาณไตรตรองตั้งปัญหาและมองคนแนวโน้มนำของเรื่องดัง
กล่าวที่จะพึงเกิดขึ้นในรอบปีต่อไปตามสมควร

การนำเสนอบทวิเคราะห์ 'เมืองไทย' ๑๕ ครั้งนี้
ทางกองบรรณาธิการ ได้ผู้ร่วมงานจากหน่วยงานอื่นมา
เป็นกำลัง ประกอบด้วย นายวิทย์กร เชียงกุล
(ฝ่ายเศรษฐกิจ) นายสมชาย กุลวัฒน์พร. (ฝ่าย
การแพทย์และสาธารณสุข) และ นายเสถียร
จันทิมานธร (ฝ่ายศิลปบันเทิง)

ภายในประเทศ

ลมหนาวมาพร้อมกับการปฏิวัติทางโทรทัศน์

๑๗ พฤศจิกายน สกก่อน ฤดูฝนอันชื้นแฉะ
กำลังลาจากเรา ลมหนาวเริ่มพัดโชยมาแผ่วเบา
ผิวกายของเราเริ่มเย็นเยือก รู้สึกให้สดชื่นขึ้นมา
อย่างประหลาด

เพื่อนบางคนกำลังคิดถึงความรัก แต่บางคน
กลับเกลียดชังความหลังขึ้นมาอย่างบอกไม่ถูก
กรุงเทพมหานครกำลังเบิกบานอยู่ในอารมณ์ชื่น
มีน เตรียมตัวต้อนรับงานเทศกาลและงานมหา
กุศลระดับชาติที่มักจะมีขึ้นในระยนี้ หญิงสาว
บางคนใส่เสื้อสวยและได้ชื่นชมลูกคนแรก แต่
ชวาวาจน ๆ อีกหลายคนก็ยังฝังไฟอุ่นมืออยู่กับ
ความเงียบของคืนอันยาวนาน ณ ที่อันไกลโพ้น
ต่อไปตามเดิม

ก่อนเวลา ๑๙.๐๐ น. ชีวิตของคนเมืองหลวงก็
ไม่ต่างอะไรกับวันก่อน ๆ ย่านศูนย์การค้าสยาม
สแควร์คึกคักขึ้นด้วยแสงไฟและแฟชั่นเดินได้รุ่น
ล่าสุดริมฟุตบาท เพื่อนบางคนของเราที่งานเลิก

ค่ำและบ้านอยู่ไกล คงกำลังเดินทางอยู่บนรถไฟ
สักขบวนหนึ่ง หรือไม่ก็รอรถประจำทางคอยเวลา
กลับบ้าน บางคนก็กลับมาถึงบ้านแล้ว คงกำลัง
อาบน้ำ กินข้าว เปิดโทรทัศน์ดูรายการหนัง
ญี่ปุ่น ครั้นเวลา ๑๙.๐๐ น. ขณะที่พ่อบ้านและ
คุณลูก ๆ กำลังเพลิดเพลินอยู่กับ ยอดคาราวาได้
ภาพในจอก็พลันหายไป กลับมีใบหน้าของใคร
คนหนึ่งขึ้นมาแทน พร้อมกับกล่าวว่า 'ต่อไปนี้
โปรดฟังประกาศของทางราชการ' หลังจากนั้น
เพียงชั่วครู่ ขณะที่เราบางคนกำลังกลืนข้าวคำ
สุดท้าย ข้าวคำนั้นก็แทบทะลักออกมา เมื่อเสียง
อัน ทรงอำนาจที่ตั้งลอดผ่านออกมาประกาศว่า
บัดนี้คณะปฏิวัติได้ทำการยึดอำนาจแล้ว โดย
จอมพลถนอม กิตติขจร ได้เปลี่ยนฐานะจาก
'นายกรัฐมนตรี' มาเป็น 'หัวหน้าคณะปฏิวัติ'
และประเทศได้ตกอยู่ภายใต้กฎอัยการศึกตั้งแต่
เวลา ๒๐.๐๐ น. ของคืนนั้นเป็นต้นไป จนกว่า
จะมีการประกาศตั้งรัฐบาลชั่วคราว และสภานิติ
บัญญัติร่างรัฐธรรมนูญถาวรฉบับใหม่ ขึ้นแทน
ฉบับเก่า ซึ่งถูกยกเลิกไปโดยปริยายโดยอำนาจ
ปฏิวัติ

ความเงียบกับความแข็ง

การเปลี่ยนบรรยากาศโดยกระทันหัน ทำให้
มีการคาดการณ์ไปต่างๆ นานา ปัญหาชนบางคน
เริ่มระวังตัวระวังปากมากขึ้น หนังสือพิมพ์ส่วน
ใหญ่ก็พลอยเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ด้วย
ถึงแม้จะไม่มีเหตุการณ์รุนแรงอะไรเกิดขึ้น แต่

ความรู้สึกของประชาชนโดยทั่วไปก็ดูเฉยเมยต่อเหตุการณ์เหมือนไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้น รวดเร็วขยับเขยื้อมคงยังคงขึ้นอยู่กับชอกติกริมช่องโศภณเด็ก ๆ และบรรดาไทยมุ้งทั้งหลายพากันไปยื่นออกรอบ ๆ รวดถึงที่สนามเสือป่าในวันต่อ ๆ มาเหมือนมาดูเขาเล่นป่าที่ แต่จากเหตุผลในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๖ ที่กล่าวว่า “-บุคคลบางกลุ่มบางคณะฉวยโอกาสทำการก่อวุ่นวาย มีให้รัฐบาลดำเนินการแก้ไขโดยสะดวก เช่นยุบให้ประชาชนและสถาบันต่างๆ เป็นปฏิปักษ์และกระด้างกระเดื่องต่อรัฐบาล ให้นักศึกษาเดินขบวน ให้กรรมการนัดหยุดงาน -” ก็เลยทำให้สภาพที่เคยศึกษาก็มีการวิพากษ์วิจารณ์การ

ทำงานของรัฐจากบรรดา ส.ส. และนักหนังสือพิมพ์เหยียบหายไป สภาพในมหาวิทยาลัย ก็เป็นดังหนังสือที่นักศึกษาคนหนึ่ง ได้เขียนบรรยายบอกไว้ว่า “ในรั้วมหาวิทยาลัยที่นักศึกษากำลังครึ่งหลับครึ่งตื่นจากสภาพเดิม นั้นมาสนใจปัญหาการเมือง ปัญหาของประเทศมากขึ้น ก็หวนกลับไปสู่ห้วงเหวเดิมอีก ทำให้บ้านเมืองดูเหมือนเงียบสงบเรียบร้อยดี แต่ในความเงียบนั้น ก็มีความคุกรุ่นอยู่ ความเจ็บ ความสิ้นหวังไม่ใช่สภาพที่ดีเด่นอะไรเลย . . .”

แม้ความเงียบนั้นจะทำให้ นักวาดการ์ตูนการเมืองบางคนหันไปวาดกลเม็ดต่างๆ ในการดำรงชีวิตอยู่ เช่นวิธีทอดไข่เจียวให้อร่อย หรือเล่นบอน

ประเทศที่ใช้รัฐธรรมนูญเปลี่ยน

ภายหลังจากที่คณะราษฎร ได้เข้ายึดอำนาจเปลี่ยนการปกครองเมื่อ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว ก็ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ และต่อมาในวันที่ ๑๐ ธันวาคมปีเดียวกัน รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวร

รัฐธรรมนูญฉบับถาวร พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ใช้เป็นรัฐธรรมนูญการปกครองของประเทศมาจนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๘๘ หลังจากนั้นจึงได้มีการทดลองใช้รัฐธรรมนูญกันอีกหลายฉบับ ในผลที่สุดก็ได้้นำเอารัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๗๕ กลับมาใช้ใหม่ในปี พ.ศ. ๒๔๙๔ แต่ก็กลับยก

เลิกไปเสียอีกในปี ๒๕๐๑

หลังจากนั้นประชาชนชาวไทยก็ต้องรอการร่างรัฐธรรมนูญฉบับหลังสุด ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อยู่ที่ ๑๐ ปีเต็ม จนกระทั่งรัฐบาลชุดของจอมพลถนอม ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับล่าสุดนี้ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ แต่หลังจากนั้นอีก ๓ ปี คณะปฏิวัติโดยการนำของจอมพล ถนอม ก็ได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๑๑ ไปอีก โดยให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่เพิ่งผ่านไปไม่นานนี้ เพื่อรอการร่างรัฐธรรมนูญฉบับต่อไป

แบบไหนจึงจะได้ผล บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ บางฉบับถูกหมายเรียกจากสันติบาลอย่างเงิบ ๆ และในหมู่หนังสือศึกษานักศึกษาหลายแห่งเริ่มหวาดระแวงด้วยวิธีการ “กระซิบและขอร้อง” แต่อีกประมาณ ๓ เดือนต่อมาก็ได้มี **จดหมายของนาย เข้ม เข้มยั้ง** แห่งหมู่บ้านไทยเจริญ เขียนมาขอ ร้องให้หมู่บ้านมีกติกาคืนภายในเร็ววัน และขอ ให้คนในหมู่บ้านใช้หลัก **สันติเพื่อประชาธิปไตย** แต่หลังจากนั้นได้ไม่นานหลัก **สันติเพื่อประชาธิปไตย** ก็ถูกพิสูจนด้วย ๓ อดีต ส.ส. โดยมีนายอุทัย

พิมพ์ใจชน (อดีต ส.ส. ชลบุรี) นายบุญเกิด หิรัญคำ (อดีต ส.ส. ชัยภูมิ) นายอนันต์ ภักดี ประไพ (อดีต ส.ส. พิษณุโลก) ซึ่งได้ยื่นฟ้องคณะ ปฏิวัติต่อศาลในข้อหาว่าเป็นกบฏ แต่ถูกศาลยก ฟ้อง และต้องถูกลงโทษจำคุกคนละ ๗ ปี — ๑๐ ปีตามลำดับ พร้อมกับมีการเข้าเดิมจากลือมวลชน บ้านเราบางแห่งตามระเบียบ ซึ่งนับเป็นการ ประเดิมเริ่มแรกของการต่อสู้เพื่อสิทธิ ตามหลัก **สันติเพื่อประชาธิปไตย** นั้นแล หากแต่ว่าโดดเดี่ยว และเปล่าเปลี่ยวเหมือนสุนัขป่ากลางทุ่งกว้าง

<p>คณะปฏิวัติทำอะไรบ้างในรอบปีที่ผ่านมา</p> <p>ตั้งแต่คณะปฏิวัติเข้ายึดอำนาจเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ จนถึงวันซึ่งประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ สภการบริหารคณะปฏิวัติได้ปฏิบัติงานมาเป็นเวลา ๓๕๔ วัน</p> <p>ตลอดเวลาดังกล่าวสภการบริหารคณะปฏิวัติได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติมารวมทั้งหมด ๓๑๕ ฉบับ และแถลงข่าวเพื่อเผยแพร่แก่สาธารณชนทั้งหมด ๔๘๗ ฉบับ</p> <p>หัวหน้าคณะปฏิวัติได้ใช้อำนาจปฏิวัติสั่งให้ประหารชีวิตบุคคลผู้ประกอบอาชญากรรมร้ายแรงทั้งหมด ๓๗ ราย</p> <p>ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์จากประชาชน คณะปฏิวัติได้รับคำร้องทุกข์ในระยะเวลาดังกล่าวจำนวน ๓,๑๐๐ ราย.</p>	<p>ตลอดระยะเวลา ๔๐ ปี ที่ผ่านมานี้ประเทศและประชาชนของเราได้ใช้รัฐธรรมนูญกันหมดไปแล้วถึง ๑๖ ฉบับ และกำลังรอการร่างใช้กันต่อไปอีก</p> <p>โจทย์เลขชั้น ป. ๕ ของหมู่บ้านไทยเจริญ</p> <p>สมมุติว่ารัฐธรรมนูญฉบับหนึ่ง จะต้องจ้างคนหลายประเภทช่วยกันร่างขึ้นมาเป็นจำนวนถึง ๒๕๕ คน โดยใช้เวลาดิตต่อกันนาน ๓ ปี ต้องจ่ายเงินเดือน ๆ ละ ๕,๐๐๐ บาทต่อคน ถ้าหากรัฐธรรมนูญฉบับนั้นสามารถเสร็จได้ในเวลา ๓ ปี หมู่บ้านไทยเจริญจะต้องใช้เงินภาษีจากราษฎรเพื่อเป็นค่าจ้างเงินเดือนคนร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นจำนวนเท่าไร และถ้าต้องยืดเวลาการร่างออกไปอีกนานถึง ๑๐ ปี ถามว่าจะต้องจ่ายเงินค่าจ้างเพิ่มขึ้นอีกเท่าไร</p> <p>(๑๐ คะแนน)</p>
---	--

และหายไปพร้อมกับความเจ็บตามระเบียบ

อาชญากรรมกับอุดมการณ์ของชาติ

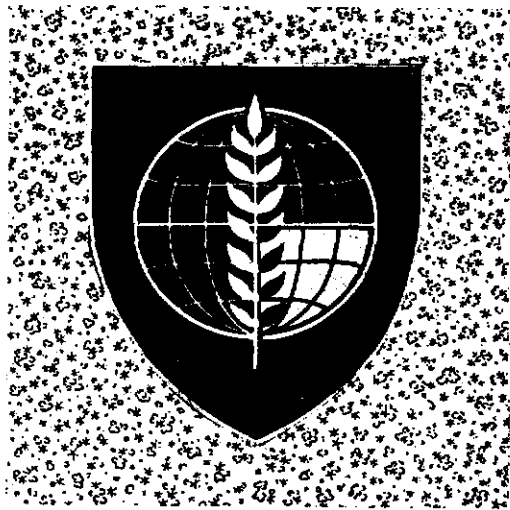
จากคำกล่าวที่มีผู้เอ่ยว่า การปฏิวัติครั้งล่าสุดนี้ เป็น ‘การปฏิวัติเพื่อปราบโจร’ และประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๑ ที่ให้เพิ่มโทษคดีอุกฉกรรจ์ต่าง ๆ จึงทำให้นายม้วย จัยเจริญกลายเป็นदारายิ่งขึ้นประจำปี แม้ผลดีที่คณะปฏิวัติที่ทำได้จะปรากฏผลออกมาทำให้สถิติการประกอบอาชญากรรมลดลงได้ทันตาเห็น แต่บ่อเกิดของอาชญากรรมก็ยังไม่ได้ลดน้อยลงไปแต่ประการใดไม่ นายม้วย จัยเจริญจึงยังคงครองความเป็นदारายิ่งตลอดมา ด้วยจำนวนผู้ต้องโทษประหารชีวิต เมื่อเราเสนอ**สังคมศาสตร์ปริทัศน์** ฉบับว่าด้วย **อาชญากรรม** ก็ได้ลงความเห็นไว้ว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยการประหารชีวิตนั้นเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ปลายเหตุ แต่การกำจัดบ่อเกิดแห่งอาชญากรรมให้ได้ผลนั้นควรต้องแก้กันที่ต้นเหตุ คือ ความยากจนแร้นแค้น ความทิวโหย การไม่มีงานทำ และชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นตามอัตราการพัฒนาการทางสังคม แม้จะมีผู้หวังดีทำงานเพื่อประเทศชาติอย่าง “มิเห็นแก่เหน็ดเหนื่อย” โดยเสนอให้ยกระดับรายได้ของชาวนาและขอให้มีการปฏิรูปที่ดินเกิดขึ้น สิ่งก็ตามมาก็ยังเป็นเพียงความหวังที่อยู่ค่อนข้างห่างไกลและเป็นเพียงโครงการส่วนหนึ่งซึ่ง ‘พูดง่ายแต่ทำยาก’ แต่เราก็ยังเชื่อมั่น

ในความปรารถนาดีที่การปฏิวัติครั้งนี้ทำให้สาธารณชนได้รู้จักคำว่า**อุดมการณ์ของชาติ** และมีความหวังที่จะเห็นคณะปฏิวัติ ๑๗ พุคจิกายันมีแก่นแท้เป็นอุดมการณ์อยู่เบื้องหลังการปฏิวัติมากกว่าจะเป็นเพียงการจับกุมนายทุนเงินกู้หรือตั้งร้านขายของชำ จำหน่ายน้ำตาลทรายและไม้ขีดไฟในยามถูกพ่อค้าคนกลางเล่นงานเท่านั้นเอง การปฏิวัติในเมืองไทย เท่าที่เกิดขึ้นผ่านมามีบางคนไม่ถือว่าเป็นการปฏิวัติ แต่เป็นเพียงการเพราะรัฐประหาร โดยเปลี่ยนฉลากที่ชวดยาเสียใหม่มากกว่า และการแก้อาณานิคมเพื่อรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ก็หาได้มีส่วนร่วมในขบวนการดังกล่าวไม่ เพียงแต่ฝ่ายทหารเท่านั้นที่กุมอำนาจและจัดการวิถีชีวิตของผู้คนให้ลอยไปลอยมาเหมือนปลาใกล้จะจมน้ำตาย (นิสัยของปลาต้องว่ายน้ำเป็นครีบ แต่ปลาที่จมน้ำตายนี้แปลก กอง บ.ก. ยังไม่ขอเชื่อคำกล่าวของตน ณ ที่นี้เท่าใดนัก)

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะปฏิวัติกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

หลังจากที่หัวหน้าคณะปฏิวัติต่างประเทศอื่น ๆ ในการปฏิวัติ (รัฐประหาร ?) ๑๗ พุคจิกายันแล้ว ท่านก็เข้าถึงจุดเมื่อกล่าวว่าการณ์ในโลกกำลังมีการเปลี่ยนแปลงมาก โดยเฉพาะเมื่อจีนแดงได้เข้าเป็นสมาชิกสหประชา

ชาติ ทางคณะปฏิวัติเกรงว่าชาวจีนที่อยู่ในไทย จะมีปฏิกริยาบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับความมั่นคงของประเทศ ถึงแม้ว่าการปฏิวัติครั้งนี้จะได้มีขึ้น มาครบรอบขวบปีมาแล้วก็ตาม แต่ก็นับว่าเป็น การเริ่มมุมเล็กมุมหนึ่งของความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศของไทย

แน่ทีเดียว คณะปฏิวัติอาจมีความเชื่อเช่นนั้นจริง แต่ขณะเดียวกันความสัมพันธ์ระหว่าง ไทยกับสงครามในอินโดจีน โดยเฉพาะฐานะ ของไทยกับกำลังรบของอเมริกันในไทย และการ ปฏิบัติการของไทยในลาวและเขมร ความสัมพันธ์เช่นนั้นย่อมขัดกับขบวนการทางการเมือง ระหว่างประเทศซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ นับจากที่คณะปฏิวัติได้ทำการมาได้ปี กว่านี้ เหตุการณ์เกี่ยวกับความขัดแย้งทางนโยบายต่างประเทศในรัฐบาลชุดก่อนก็ค่อย ๆ แยม หนาออกมาให้เห็นกะปริบกะปรอย โดยหนังสือ

พิมพ์และนิตยสารต่างประเทศบางฉบับที่ได้ เปิดเผยความจริงบางประการในการต่อสู้ทาง นโยบายของคณะรัฐบาลของเรา

จำนายถนัด คอมันตร์ได้ไหม

คงจำกันได้ว่านับตั้งแต่สหรัฐ ฯ เริ่มเปิด เผยท่าทีของตนว่าจะหาทางถอนทหารออกจาก เวียดนาม อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศไทยคือ นาย ถนัด คอมันตร์ ก็ได้เริ่มแยม ๆ ออกมาว่าไทยต้อง การเจรจากับจีนแดง เพื่อหาทางปรองดองกัน แต่ขณะที่อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศไทยเริ่ม เปลี่ยนท่าทีของตน รัฐมนตรีคนอื่น ๆ ของคณะ รัฐบาลต่างยังคงนโยบายของตนอยู่ต่อไป โดยเฉพาะผู้นำคณะรัฐบาลที่แล้วบางคนมีอิทธิพล ชี้อะไรนโยบายทั้งในและนอกประเทศ ให้กับไทยอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ นโยบายเท่าที่ทางคณะรัฐบาลชุดก่อนแต่ละคนที่ ให้สัมภาษณ์ขัดกันจะเป็นอย่างไรก็ตาม แต่ก็ไม่มีอะไร ที่ชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งนั้นถึงขั้นแตก หัก จนกระทั่งมีการปฏิวัติ ๑๗ พฤศจิกายน เกิด ขึ้นชาวบ้านต่างก็เตาส่งเดชกันไปต่าง ๆ นานาว่า ส่วนหนึ่งของเหตุก็คือนายถนัด คอมันตร์ ทะเลาะ กับ นายบุญชนะ อัดถาวร ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ส่วนชาวบ้านที่ช่างคิดหน่อยก็เชื่อว่า เพราะ ทางนายถนัดดำเนินนโยบายต่างประเทศ รวดเร็ว เกินกว่าที่ทางคณะรัฐบาล (หรือนัยว่าผู้มีอำนาจ บริหารประเทศอย่างแท้จริง) จะยอมรับได้ นาย

ถนัดดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างไรถึงทำให้
รัฐบาลไม่พอใจ นี่เองน่าสงสัยนัก เพราะนาย
ถนัด นั้น ก็เป็นลูกหม้อร่วมงานกับคณะรัฐบาล
และคณะปฏิวัติชุดปัจจุบันมานานแสนนานแล้ว
หาได้มีเรื่องอันใด ที่สื่อให้เห็นว่านายถนัดจะ
ร่วมกับคณะปฏิวัติอีกไม่ได้

อย่างไรก็ตาม ตามรายงานของนายรอส
เทอร์ริลล์ (Ross Terrill) * โดยการให้สัมภาษณ์
ของนายถนัดเองปรากฏว่าได้มีการขัดกันทางด้าน
นโยบาย ทั้งทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ
กับไทย ว่าด้วยฐานะของฐานทัพต่าง ๆ ที่สหรัฐฯ
ใช้ในไทยและว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับ
ขบวนการปลดแอกของชาวไทยบางกลุ่ม รายละเอียดของความขัดแย้งนี้ไม่สำคัญเท่าความจริง
ที่ว่า ในระหว่างที่พันธมิตรใหญ่ของไทยเริ่มมี
ความสัมพันธ์กับศัตรูใหญ่ของไทย ทางรัฐบาล
ไทยก็ยังมีมติเชื่อถือในระบบของความคิดเก่า
อยู่อย่างแน่นแฟ้น ปัญหาที่คณะปฏิวัติต้องเผชิญ
ก็คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถคงไว้ซึ่งความ
สัมพันธ์อันดีและฐานอันมั่นคงของความเชื่อถือ
เดิมของนโยบายเก่า แต่ขณะเดียวกันก็พยายาม
หมุนไปกับ กระแสลมของการเมืองระหว่าง
ประเทศในรูปแบบใหม่

กระแสลมหนาวมาจากทิศไหน

ถึงแม้นโยบายต่างประเทศของไทยจะขัด ๆ
กับกระแสลมทางการเมืองระหว่างประเทศใน

ทางรากฐาน แต่ในปี ๒๕๑๕ ที่ผ่านมา เหตุการณ์
ภายนอกประเทศบางประการก็ช่วยให้นโยบาย
นั้นไม่ได้ล้มคลืนลงทันทีทันใด คณะปฏิวัติ (โดย
การรับเชิญของสมาคมป้องกันแห่งเอเชีย) ได้ส่ง
ทีมป้องกันไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน
เพื่อเข้าร่วมในการแข่งขันด้วย การรับเชิญทาง
ฝ่ายไทยครั้งนี้เป็นที่แตกกันและแตกกันถูกด้วยว่า
การไปตี บังปองครั้งนี้ไม่ได้ไปเพื่อเล่นกีฬา
เท่านั้นแต่จะไปเล่นการเมืองกันด้วย กระนั้น
ก็ตามเป็นที่สงสัยอีกว่า ทางคณะปฏิวัติจะส่งใคร
ไปเจรจากับจีนแดงเพราะมองตัวที่กระทรวงต่าง
ประเทศ ก็หาประสบพบสายตานายถนัดไม่
ประชาชนผู้อยาการู้จึงมุ่งไปที่นายประสิทธิ์
กาญจนวัตติ กรรมการธนาคารกรุงเทพฯ รอง
ประธานคณะกรรมการฝ่ายเศรษฐกิจและการ
อุตสาหกรรมของคณะปฏิวัติ นายประสิทธิ์เองก็
เป็นหนึ่งในบรรดาผู้นำฝ่ายพลเรือนของคณะ
ปฏิวัติ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับรอง

หัวหน้าคณะปฏิวัติ มีความรู้ภาษาจีนดี (นายประสิทธิ์เคยแปลหนังสือจีนเป็นไทยมาอย่างน้อยก็สองเล่มแล้ว) เป็นผู้รู้เรื่องการค้ามากที่สุดคนหนึ่งของคณะปฏิวัติ และที่สำคัญที่สุดนายประสิทธิ์ไม่ได้เป็นรัฐมนตรี ในคณะรัฐบาลชุดที่แล้ว หรือเป็นข้าราชการประจำกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง จะว่าไปแล้วหากบางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้น นายประสิทธิ์ก็ไม่ใช่นายพลไทย รองหัวหน้าคณะปฏิวัติจึงได้ย้ำไว้ว่า การเดินทางของนายประสิทธิ์กับคณะก็พาเป็นการเดินทางอย่างไม่เป็นทางการ ดังนั้นการรับรองคณะรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือรัฐจีนที่ถูกต้องตามกฎหมายระหว่างประเทศจึงไม่เกิดขึ้น

ทำไมจีนแดงจึงยอมเล่นบิงปอง

ทำไมจีนแดงจึงยินยอมพบกับผู้แทนของไทย ทั้ง ๆ ที่โดยอุดมการณ์และความสัมพันธ์ที่แล้ว ๆ มา ต่างก็ขัดแย้งกันทั้งทางอุดมการณ์และผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์ การพบกับผู้แทนไทยจึงถือเป็นการเสียผลหน้าทางอุดมการณ์ต่อโซเวียตยูเนียน ในฐานะผู้นำทางลัทธิ

ดังได้กล่าวไว้แล้วว่า นโยบายต่างประเทศของไทยมิได้ล้มคลืนลงทันทีทันใดก็เพราะเหตุการณ์ภายนอก เหตุสำคัญสองประการก็คือความจำเป็นทางยุทธศาสตร์ ของจีนเองในการที่จะต่อต้านรัสเซียและความจำเป็นของสหรัฐ ฯ ในการที่จะคงอิทธิพลของตนในเอเชียอาคเนย์ไว้

ต่อไป แต่ขณะเดียวกันก็พยายามลดระดับการตายของทหารอเมริกันในอินโดจีนลงให้น้อยที่สุด ปราบกฏการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศเช่นนี้ กระมัง ทำให้ในขณะที่ไทยส่งคณะผู้แทนไปสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างไม่เป็นทางการ ไทยก็ยอมให้ สหรัฐเปิดสนามบินที่ตาคีลและยอมให้กองทัพสหรัฐ ฯ ซ่อมแซมสนามบินลับนำพอง โดยที่ไม่ได้รับความกระทบกระเทือนทางการเมืองจากจีนแดงแต่อย่างใด

ในการพบปะระหว่างเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของจีนโดยเฉพาะการพบของนายกรัฐมนตรี ใจเอนโหลกับนายประสิทธิ์ กาญจนวัตติ ก็พอจะสรุปได้ว่า ทางจีนนั้นยังยึดนโยบายของตนที่เคยได้แถลงไว้เมื่อมีการประชุมที่บัตง ว่าจีนจะไม่เข้ายุ่งกับกิจการภายในประเทศของรัฐอื่น แต่จีนจะยังให้ความช่วยเหลือทางกำลังน้ำใจแก่กลุ่มชนที่ต้องการปลดแอกจากความกดขี่เพื่อ เป็นการแสดงความจริงใจของ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งได้แถลงอยู่เสมอว่าไม่ต้องการใช้ชาวจีนโพ้นทะเลเป็นแนวที่ห้าของตน ทางรัฐบาลจีนจึงได้ยุบกรมจีนโพ้นทะเลไปเรียบร้อยแล้วทั้งนี้จีนยินดีที่จะค้าขายกับไทยในรูปใดก็ได้ ขอแต่ว่าให้การค้ำนัยยุติธรรมทั้งสองฝ่าย ทางด้านการเปิดความสัมพันธ์ทางการเมืองอย่างเป็นทางการ จีนก็มีได้แรงร้อนแต่ประการใด แต่ทั้งนี้ขอให้ชนกับทางฝ่ายไทยเอง

ปฏิกิริยาทางฝ่ายไทยคู่มั่ว ๆ อยู่ ถึงแม้ว่าผู้นำของประเทศบางคนจะให้ความเห็นว่า การติดต่ออย่างไม่เป็นทางการนี้อาจจะทำให้สถานการณ์เกี่ยวกับผู้ก่อการร้ายดีขึ้น แต่ในขณะเดียวกันผู้นำของเราบางคน ก็ว่าสถานการณ์จะไม่ดีขึ้น เพราะเงินเองได้พูดไว้ว่าทางเขาจะสนับสนุนกลุ่มคนที่ต้องการจะปลดแอกตัวเองอีกต่อไป

จนกระทั่งปลายปี ๒๕๑๕ อนาคตของความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไทยคงยังอยู่หรืออย่างมากก็คงคืบหน้าไปในด้านการค้าระหว่างรัฐต่อรัฐ ส่วนในด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองนั้น เห็นจะต้องขึ้นกับว่าทางจีนมีความกลัวการแผ่อำนาจของโซเวียตรัสเซียเพียงใด และทางไทยนั้นเห็นว่าการมีฐานทัพของสหรัฐ ฯ เป็นความจำเป็นต่อความมั่นคงของไทยเพียงใด อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่า ทางผู้นำฝ่ายไทยได้แย้มออกมาว่า อันความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนแดงนั้น ไม่มีความสำคัญกับไทย ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์นั้นจะเป็นความสัมพันธ์กับจีนก็มิหนำซ้ำก็ตาม หากว่าจะแปลความหมายกันแล้วคงจะเป็นไปได้ว่า ความกลัวจีนของไทยนั้นสืบเนื่องมาจากประวัติศาสตร์สมัยใหม่ยุครัตนโกสินทร์ที่มีสำนักทำนองว่าไม่ว่าสังคมไทยจะอยู่ในระบบการปกครองใดหรือกลุ่มการปกครองใดก็ตาม ความสัมพันธ์ของไทยกับคู่อริของจีน คือรัสเซีย นั้น ดูจะมีอากัปกริยามากขึ้น ถึงแม้ว่าข้อเสนอของ

รัฐบาลรัสเซียในการที่จะรวมประเทศในเอเชียอาคเนย์เข้าด้วยกัน โดยจัดเป็นขบวนการต่อต้านการรุกราน (ในที่นี้รัสเซียหมายถึงจีน) จะไม่ได้รับความสนใจมากมายนักจากทางฝ่ายไทยก็ตาม แต่กระนั้นทางไทยก็กลับรับรองการเป็นรัฐอันถูกต้องตามกฎหมายระหว่างประเทศของปากีสถาน ตะวันออก ซึ่งต่อมามีชื่อว่า **บังกลาเทศ** อะไรแน่ครับที่ว่าความจริงทางการเมือง

การรับรองบังกลาเทศนี้ ทางผู้นำไทยได้ให้สัมภาษณ์ว่า ทางไทยรับรองเพราะว่าบังกลาเทศเป็น 'ความจริงทางการเมืองระหว่างประเทศ' ขึ้นแล้ว ความเห็นของผู้นำไทยนั้นก็แปลกดี จริงอยู่ชาวเบงกาลี ได้ต่อสู้เพื่ออิสรภาพของตนอย่างน่าชื่นชม แต่ในขณะเดียวกันปากีสถานตะวันตกก็เป็นประเทศพันธมิตรของไทย คือเป็นสมาชิกขององค์การ สปอ. ร่วมกับไทย ในสงครามกลางเมืองเช่นการแบ่งแยกดินแดนโดยชนกลุ่มน้อยจากรัฐที่ได้มีการยอมรับรับรองกันแล้ว และมีความสำคัญทางการเป็นพันธมิตร เช่นปากีสถาน

ตะวันตกกับไทยนั้น ทางไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะ
ต้องระมัดระวังว่า ถ้าหากในอนาคตเหตุการณ์เช่น
นี้จะบังเกิดขึ้นกับไทย ไทยจะหาทางออกอย่างไร
คงเป็นไปได้ว่าทางไทยเห็นอกเห็นใจชาวเบงกาลี
และในขณะเดียวกันก็ต้องการจะเอาใจสหภาพ
โซเวียตบ้าง เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง
ระหว่างประเทศต่อไปในภายหน้า ที่ว่าไทย
ต้องการใช้รัสเซียเป็นส่วนประกอบเพื่อผล
ประโยชน์ทางการเมืองระหว่างประเทศต่อไปก็คง
เห็นได้จากกรณีที่ไทยประกาศรับรองประเทศ
โปแลนด์เมื่อเร็ว ๆ นี้ ดังนั้นขอให้เรามาคอยดู
ต่อไปว่าสหภาพโซเวียตนั้นมีคุณค่าเพียงใดต่อผล
ประโยชน์ทางการเมืองระหว่างประเทศของไทย
จะดีกว่า

สปอ. จำไปไหนมา กินข้าวแล้วหรือยังจะ

เมื่อพูดถึงปากีสถานก็เห็นจะต้องพูดถึงองค์
การ สปอ. ซึ่งทางปากีสถานได้ขอลาออกเมื่อเดือน
พฤศจิกายนที่แล้ว องค์การนั้นนอกจากจะตั้ง
ขึ้นมาโดยไม่สามารถปฏิบัติการได้ตั้งมุ่งหมาย
แล้วยังประสบกับปัญหาความไม่เห็นด้วยระหว่าง
ประเทศสมาชิกมาเป็นเวลานาน (โดยเฉพาะฝรั่ง
เศษ และความจำเป็นของประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายขององค์การ
นี้แต่อย่างใด) การขอลาออกของปากีสถานตะวัน
ตกและติดตามมาด้วยการได้รับเลือกตั้งของพรรค
กรรมกรทั้งในนิวซีแลนด์และออสเตรเลีย ซึ่งเป็น

พรรคที่ได้ออกความเห็น ส่งสัยในผลประโยชน์
ขององค์การ สปอ. เรื่อยมา รวมทั้งสหรัฐฯ ได้ใ
ใหญ่ขององค์การเองได้ก็ยอมรับสาธารณรัฐประชา
ชนจีนไปเกือบครึ่งหรือเกินครึ่งเข้าไปแล้ว ความ
มุ่งหมายขององค์การนี้จึงยังคงเลื่อนลางเต็มที่ การ
ลาออกของปากีสถานตะวันตกนั้น เป็นเพราะเขา
ฟังจีนแคงมากขึ้นในเวทีการเมือง ระหว่าง
ประเทศกับอินเดียประเทศคู่ริของตนซึ่งปัจจุบัน
มีโซเวียตรัสเซียเป็นพันธมิตรอยู่ แต่ความเห็น
ของพรรคกรรมกรที่ขึ้นเป็นรัฐบาลของออสเตรเลีย
นั้นเป็นการยอมรับ “ความจริงทางการเมือง
ระหว่างประเทศ” และเป็นการเปิดโอกาสให้แก่
ตัวของเขาเองมากขึ้น เป็นที่น่าวิตกว่า ใน
จำนวนสมาชิกองค์การ สปอ. นี้ คงจะมีอยู่แต่ไทย
กับฟิลิปปินส์เท่านั้น ที่ยังมีมติมั่นองค์การนี้อย่าง
แน่นแฟ้น ทั้งนี้ก็คงเป็นที่พอเข้าใจได้ว่าความ
จำเป็นของฝ่ายไทยนั้นเกิดจากความเห็นที่ว่า
การเป็นประเทศพันธมิตรกับประเทศมหาอำนาจ
โดยตรง โดยไม่มีองค์การระหว่างประเทศเป็น
เครื่องมือ นั่นคือเป็นเรื่องไม่สมควร

ความจริงของการทำสงคราม

ทางด้านการรบในอินโดจีนนั้นแล้ว ถึงแม้ทาง
ไทยจะได้ถอนทหารออกจากเวียดนามใต้แล้วก็ตาม
แต่นั่นก็ได้ความหมายว่าความพัวพันของไทยต่อ
สงครามอินโดจีนจะได้อยู่ติดงอกรกันข้ามกลับหนัก
แน่นขึ้น จนถึงขนาดที่ผู้สื่อข่าวต่างประเทศบางคน

พูดเป็นเชิงว่า รัฐบาลลาวปัจจุบันจะไม่สามารถ
คุมดินแดนของตนอยู่ได้ หากทางสหรัฐฯ และ
ไทยไม่ให้ความช่วยเหลือทั้งทางยุทธศาสตร์
และทางเศรษฐกิจ ความพัวพันของไทยต่อสถาน
การณ์ทั้งในลาวและเขมรเกิดจากความคิดเห็น
ทางยุทธศาสตร์ของผู้นำฝ่ายไทยเอง ซึ่งจะสังเกต
ได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้นำไทยเกี่ยวกับสถาน
การณ์ทั้งในลาวและเขมร ที่มีมักจะพูดทำนองว่า
“เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของไทย” แต่ไม่ได้
บอกว่าจะอะไรทำให้เกิดอันตรายนั้น ๆ นอกจากนี้
ลาวนั้นเป็นทางผ่านของการส่งอาวุธของผู้ก่อการ
ร้ายเข้าสู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาค
เหนือของไทย ซึ่งก็ไม่ใช้เหตุผลที่จะมาอธิบาย
ว่า ทำไมการรบของฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายประเทศ
ลาวจะยุ่งเกี่ยวอย่างใดกับการให้ความช่วยเหลือ
ของผู้ก่อการร้ายในไทย จริงอยู่ในระยะปีที่แล้ว
ได้มีการลักลอบหาทางระเบิดและทำลายฐานทัพ
ไทยที่ทางไทยให้สหรัฐฯ ใช้ โดยสงสัยว่าหน่วยกล้า
ตายนี้จะมาจากดินแดนซึ่งอยู่ภายใต้การคุ้มครอง
ของฝ่ายปะเทดลาว แต่นั่นก็ไม่ใช่คำตอบทั้งนี้
เพราะความจริงของการทำสงคราม ประเทศคู่
สงครามต้องยอมรับความจริงเสมอว่า ในการทำ
สงครามนั้นประเทศของตน จะอยู่รอดปากเหยี่ยว
ปากกาได้อย่างลายนวล ในขณะที่ตนเข้าร่วมมือ
โจมตีอีกฝ่ายหนึ่งนั้นเห็นจะเป็นไปไม่ได้แน่ แม้
แต่เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่สองนั้น ถึงแม้ว่า

ญี่ปุ่นจะไม่สามารถโจมตีเมริกาคงอเมริกาทำกับ
ญี่ปุ่นก็ตามที่ ถึงกระนั้นญี่ปุ่นก็พยายามหาทาง
ครอบงำโดยการส่งบอลลูนิตระเบิด โดยหวังว่าลม
จะพัดไปลงทางฝั่งตะวันตกของอเมริกา แน่
ทีเดียว ความพยายามของญี่ปุ่นครั้งนั้นไม่ได้ผล
แต่ก็คงทำให้ญี่ปุ่นมีกำลังใจกระตือรือร้นบ้าง และ
อันที่จริงก็ทำให้รัฐบาลเมริกาคงอเมริกาต้องปิดความ
จริงในเรื่องนี้ไม่ให้ประชาชนของชาวรัฐ เหตุผลอีก
เหตุหนึ่งที่ทางผู้นำของไทยใช้อ้าง ก็คือถนน
ในลาวซึ่งจีนได้ทำการสร้างให้รัฐบาลลาวใช้มา
เป็นเวลาประมาณห้าปีแล้ว เรื่องถนนในลาว
นั้นหากไทยกับจีนเป็น ขมั้นกับขุนกัน อยู่เช่น
เดิมก็เห็นจะใช้เป็นช่องทางได้ดี แต่ในปัจจุบันดู
เหมือนว่าความสัมพันธ์นั้นจะคลี่คลายขึ้นมาก
แล้ว การอ้างภัยจากถนนในลาวฟังดูแล้วจึงรู้สึก
ทะแม่ง ๆ พิลึก

ชักนำเข็ล็กชักศึกเข้าบ้าน

สรุปแล้วไม่ว่าภัยจากฝั่งตะวันออกของแม่น้ำ
โขงจะมีจริงหรือไม่ก็ตามเรื่องนี้บางครั้งมันขึ้นอยู่กับ
ความคิดเห็นของฝ่ายไทยเอง ว่าทางเรามี
ความเห็นอย่างไรต่อปัญหาความมั่นคงทางยุทธ
ศาสตร์ของตนเอง การรบนอกบ้านนั้นจริงอยู่แม้
ฝ่ายตรงกันข้ามจะไม่สามารถเข้ามาโจมตีฝ่ายเรา
ได้ แต่แก้ปัญหา ภายในประเทศของตนเองเพื่อ
ให้ฐานของตนเอง ได้มั่นคง จะไม่ดีกว่าออกไป
เที่ยวยุ่งไปบ้านของคนอื่นซึ่งอาจเป็นการชักนำ

เขาลึกซึ้งก็เข้าบ้านโดยที่ตนเองคิดไม่ถึงดอก หรือ ถ้าจะพูดถึงการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยในรอบปีที่ผ่านมา ว่านโยบายส่วนไหนที่เป็นนโยบายสำคัญที่สุดต่ออนาคตของประเทศ แล้ว เราก็เห็นจะต้องบอกกันตรง ๆ ละว่าส่วนนี้แหละสำคัญที่สุด

เศรษฐกิจ

ปีแห่ง 'ดวง' อีกตามเคย

ปี ๒๕๑๕ คงเป็นปีแห่ง "ดวง" ทางเศรษฐกิจ อีกตามเคย เพราะประเทศที่เคยผลิตและบริโภคข้าวหลายประเทศ ผลิตข้าวได้ลดลงอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ (ไต้ฝุ่นในฟิลิปปินส์) และภัยที่เกิดจากฝีมือมนุษย์ด้วยกัน (สงครามระหว่างอินเดีย ปากีสถาน และสงครามในอินโดจีน) จึงทำให้มีความต้องการข้าวมากเป็นพิเศษ ยังผลให้ไทยสามารถขายข้าวได้ถึง ๑.๘ ล้านตันในรอบ ๑๐ เดือนแรกและคาดว่าคงจะขายได้มากกว่า ๒ ล้านตันภายในปีนี้ โดยคงจะทำรายได้ให้มากกว่า ๔,๐๐๐ ล้านบาท นับเป็นการส่งข้าวออกที่มากที่สุดเป็นประวัติการณ์ในรอบสิบปีที่ผ่านมา (เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วซึ่งเป็นปีที่ไทยเป็นผู้ส่งออกมากที่สุดถึงราว ๕ แสนตัน) และทำให้ชาวนาบางส่วนล้มตาอำปากได้บ้าง แม้จะไม่ได้มาก เนื่องจากพอข้าวกำลังจะราคาขึ้น รัฐบาลก็หันมาเอาใจผู้บริโภคข้าวในเมือง โดยการลดราคาข้าวไว้ด้วยมาตรการของการเก็บ

ภาษีทางอ้อม (พรีเมียม) อีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ขROYผีบ้านผีเรือนแห่งหมู่บ้านไทยเจริญนี้ จะไม่ยากให้ผู้ใหญ่บ้านและลูกน้องสิงโลดกันจนเกินไป จึงแกลังกัฝนให้ล่าไว้ ทำให้ข้าวต้องเสียหายไป คือประมาณในระยะแรกว่าอยู่ในราว ๓๐% ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด แม้ว่าเมื่อถึงเดือนกันยายน ตุลาคม จะปล่อยฝนมาให้บ้างด้วยความสงสารว่าวัวควายจะไม่มีน้ำกิน แต่ผลผลิตข้าวในปีนี้ก็คงจะไม่มีทางได้ถึง ๑๓.๔ ล้านตันเท่ากับปีที่แล้ว เมื่อคำนึงถึงว่าเราได้ส่งข้าวไปขายแล้วมากเพียงใดก็พอให้คาดการณได้ว่าในปีหน้าเราคงไม่มีข้าวเหลือออกไปขายมากนัก และดีไม่ตีถ้าหากยังมีการลักลอบข้าวออกไปขายได้มากตามความต้องการของตลาดข้าวภายนอก (ซึ่งให้ราคาสูงกว่าที่ชาวนาไทยได้รับมาก) ประกอบกับกลไกตลาดของระบบเสรีนิยมแบบไทย ๆ ซึ่งมักจะมีการผูกขาดกักตุนเพื่อค้ำกำไรเกินควรอยู่เนื่อง ๆ เข้าด้วยกันก็คงจะทำให้ข้าวในปีหน้ามีราคาสูงขึ้นเป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้มีรายได้น้อยโดยทั่วหน้ากัน (การทำนา ๒ ครั้ง จะไม่มีผลอะไรมากนัก เพราะจะทำได้ในพื้นที่ไม่ถึง ๕% ของพื้นที่นาทั้งหมด)

นอกจากข้าวแล้ว พืชผลชนิดอื่น เช่น ข้าวโพด ฝ้าย ข้าวฟ่างต่างก็ได้รับความเสียหายจากภาวะฝนแล้งนี้ ไม่น้อย ประมาณว่าข้าว

โพดได้รับความเสียหายถึง ๔๕% ของพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตปีนี้จะมีเพียง ๑.๓ ล้านเมตริกตันเท่านั้น ซึ่งลดลงจากผลผลิตเมื่อปีที่แล้วถึง ๑ ล้านเมตริกตัน ประเทศที่เคยส่งข้าวโพดออกมาก เช่น สหรัฐฯ และอาเจนตินา ก็ผลิตได้น้อยลงเช่นกัน ข้าวโพดในบราซิลมีราคาดี และไม่พอขายอีกเช่นเดียวกับข้าว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยังมีข้าวโพดค้างสต็อกอยู่ในรอบ ๑๐ เดือนแรกของปีนี้เราจึงขายข้าวโพดออกไปแล้วประมาณ ๑.๓๖ ล้านตัน ซึ่งมากกว่าระยะเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว ๑๗% และคาดว่าภายในสิ้นปีคงส่งออกได้ประมาณ ๑.๗-๑.๘ ล้านตัน ใกล้เกี่ยวกับการส่งออกของปีที่แล้ว ซึ่งทำรายได้ให้ประเทศประมาณ ๒,๒๐๐ ล้านบาท (แชงยางพาราขึ้นมาเป็นอันดับสอง)

ยางพาราจะเป็นสินค้าที่ไม่มีอนาคตอยู่เช่นเดิม โดยเพราะยางพาราของไทยซึ่งไม่มีการปรับปรุงกรรมวิธีการผลิตให้ทันสมัยและมีคุณภาพเข้ากับความต้องการของตลาดได้เหมือนกับยางของมาเลเซีย อินโดนีเซีย อย่างไรก็ตามการส่งยางออกในปีนี้อาจจะส่งออกได้มากกว่าปีที่แล้วซึ่งส่งออกจำนวน ๓ แสนตัน แต่มูลค่ายังคงใกล้เคียงกับเมื่อปีที่แล้ว (๑,๕๐๐ ล้านบาท) เพราะราคาตกต่ำลง

ผลผลิตที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งคือคัสซูดา ผลผลิตคงได้มากกว่าปีที่แล้วเล็กน้อย

ส่งเป็นสินค้าออกในรอบ ๔ เดือนแรก เป็นจำนวน ๑๕,๔๑๔ เมตริกตัน มูลค่า ๑,๒๑๘ ล้านบาท เทียบกับระยะเวลาเดียวกันของปีที่แล้วปริมาณลดลง ๓.๘% มูลค่าเพิ่มขึ้น ๖%

ผลผลิตอื่นๆ เช่น ปอ ราคาดีขึ้นเพราะสงครามในอนุทวีปทำให้บังกลาเทศซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ผลิตไม่ค่อยได้ เช่นเดียวกับที่น้ำตาลขายได้มากขึ้น เพราะคิวบา อินเดีย ศรีลังกาผลิตได้น้อย ผลผลิตที่ส่งออกได้มากขึ้นอีก มีมันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ ปอ ป่าไม้ ข้าวฟ่าง กุ้งสด ซีเมนต์ ส่วนละหุ่ง แป้งมันสำปะหลัง ฟลูออไรท์ แป้งมันส่งออกได้ลดลงกว่าเดิม

กล่าวโดยสรุปภายใน ๔ เดือนแรกของปี ๒๕๑๕ เราส่งสินค้าออกได้ ๑๖,๓๐๔ ล้านบาท ส่งสินค้าเข้า ๒๒,๖๕๔ ล้านบาท จึงยังคงขาดดุลการค้าอยู่ ๖,๓๕๐.๑ ล้านบาท ลดจากระยะเดียวกันของปีที่แล้ว ๕๐๗.๔ ล้านบาท ซึ่งยังนับว่าห่างเป้าหมายของกระทรวงเศรษฐกิจที่คาดว่าควรจะลดการขาดดุลการค้าลงมาประมาณปีละ ๒,๐๐๐ ล้านบาทอยู่มาก การจัด สัปดาห์ไม้ซ้อสินค้าญี่ปุ่น คงไม่มีผลที่มองเห็นได้ นอกจากว่ารัฐบาลจะได้พยายามบีตช่องโหว่ไม่ให้สินค้าฟุ่มเฟือยจากญี่ปุ่น (และประเทศอื่นๆ) เข้ามาอย่างจริงจังกว่าที่เป็นอยู่

ลูกผู้ชายชื่อ 'ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ'

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติปี ๒๕๑๕ ซึ่ง

สภาพพัฒนาเพื่งคำนวณเสร็จเมื่อเดือนตุลาคมนี้ มีค่าเท่ากับ ๑๔๔,๕๙๐ ล้านบาท หรือเพิ่มจากปีก่อนหน้านั้น ๖ % อย่างไรก็ตาม รายได้ประชาชาติต่อหัวต่อปีของประชากรเพิ่มขึ้นเพียง ๒.๕% (คือเพิ่มเป็น ๓,๗๑๘ บาท) เท่านั้น นี่คงเป็นการคิดตามสำมะโนประชากรอันเก่าซึ่งระบุว่าประชากรไทยมี ๓๖ ล้านคน ถ้าคิดตามสำมะโนประชากรอันใหม่ ซึ่งพบว่าประชากรตกสำรวจไปถึง ๔ ล้านคนแล้ว รายได้ประชาชาติต่อหัวจริงๆต้องต่ำไปกว่านี้อีกประมาณ ๑๐๐ บาท ขณะเดียวกันราคาของสินค้าและบริการได้เพิ่มสูงขึ้นอยู่เรื่อยๆ ดังจะเห็นได้จากดัชนีราคาผู้บริโภคของพระนครธนบุรี ในเดือนกรกฎาคม คิดโดยเฉลี่ยแล้วสูงกว่าระยะเดียวกันของปีที่แล้ว ๓.๕ (เฉพาะอาหารสูงขึ้น ๕.๗ %) ดังนั้น สำหรับผู้มีเงินเดือนคงที่และผู้มีรายได้น้อยโดยทั่วไป รายได้ที่แท้จริงย่อมลดลงหรืออย่างน้อยก็ไม่สูงขึ้น แม้รายได้เป็นตัวเลขจะสูงขึ้นก็ตาม

งบประมาณกับการจัดเก็บภาษี

สำหรับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๑๖ ซึ่งคณะปฏิวัติเป็นผู้กำหนด (ปกติรัฐสภาทำหน้าที่นี้) เป็นยอดเงินทั้งสิ้น ๓๑,๖๐๐ บาท สูงกว่างบประมาณรายจ่ายปี ๒๕๑๕ จำนวน ๒,๖๐๐ ล้านบาทหรือร้อยละ ๘ กระทรวงที่มียอดรายจ่ายสูงสุดคือ มหาดไทย ซึ่งตั้งยอดไว้ ๗,๔๔๙.๘ ล้านบาท สูงกว่าปีที่แล้วกว่าพันล้านบาท

กลาโหมตั้งยอดไว้ ๕,๗๕๔.๘ ล้านบาท สูงกว่าปีที่แล้วเกือบห้าร้อยล้านบาท ถ้าจำแนกตามลักษณะงานแล้ว ด้านการป้องกันประเทศและรักษาความสงบภายในได้งบสูงถึง ๒๘.๔ % ของงบประมาณทั้งหมด เมื่อเทียบกับด้านเศรษฐกิจ ๒๑.๑ % ด้านการศึกษา ๑๙.๑ % และด้านสาธารณสุข ๑๐ % เท่านั้น

การจัดเก็บภาษีของรัฐบาลในรอบปีงบประมาณ ๒๕๑๕ จัดเก็บได้ ๗,๑๙๓.๗ ล้านบาท เพิ่มจากปีก่อน ๑๐.๕% ส่วนใหญ่ (มากกว่าครึ่งหนึ่ง) ได้มาจากภาษีการค้าตามเคย ภาษีที่เก็บได้เพิ่มในอัตราสูง คือ ภาษีสรรพสามิต การปรับปรุงประมวลรัษฎากรใหม่เมื่อกลางเดือนกันยายน ซึ่งมีกาเพิ่มอัตราภาษีสำหรับผู้มีรายได้มากกว่าปีละ ๗๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป และสำหรับบริษัท ตลอดจนมีการให้บุคคลธรรมดาหักค่าลดหย่อนได้มากขึ้น กล่าวกันว่านอกจากจะไม่ได้ทำให้รัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้น (เพราะคนที่รวยจริง ๆ มักจะไม่ยอมเสียภาษีในอัตราสูงขนาดที่กำหนดไว้) แล้ว ยังจะทำให้โครงสร้างของภาษีลดความก้าวหน้าลงมาด้วยเพราะคนที่ฐานะดีหรือปานกลางก็มีสิทธิในการลดหย่อนได้เท่ากับคนมีรายได้น้อย ความจริงแล้วการจัดเก็บภาษีอากรน่าจะมีการปฏิรูป ได้อย่างกว้างขวางกว่านี้อีกมาก

ผลเรื่อจริงจะเลิกกันเมื่อไรดี

การลงทุนและการค้าโดยทั่วไป บรรยากาศ
ไม่สู้แจ่มใสนัก ดังจะเห็นได้จากการที่มีผู้ฝากเงิน
ไว้กับธนาคารพาณิชย์ มากกว่าจะชกไปลงทุน
เมื่อเทียบกับสองปีที่แล้ว การลงทุนจากต่าง
ประเทศก็ไม่คึกคักเหมือนเมื่อก่อน อุตสาหกรรม
ที่มีอยู่ส่วนมากก็ยังไม่มีการทำกำไรแล้ว
จะยืนอยู่ด้วยลำแข้งตัวเองพอที่จะไปแข่งขันกับ
เขาในตลาดโลกได้หรือไม่ อุปสรรคจากทางด้าน
การวางแผนและการดำเนินงานของรัฐบาลยังคง
มีอยู่ แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงการบริหารราชการอยู่บ้างก็ตาม

สรุปแล้ว แม้ว่าการผลิตและการส่งออกผลิต
ผลสำคัญ ๆ ของเราจะเป็นไปอย่างค่อนข้างดีใน
รอบปีนี้ แต่ก็ยังเป็นผลมาจากภายนอกเสียมากกว่า
จะเป็นฝีมือของฝ่ายบริหาร ปัญหาเศรษฐกิจที่
เรื้อรัง ไม่ว่าจะเป็นความด้อยประสิทธิภาพและ
ล่าช้าในการผลิต ปัญหาด้านการขนส่งและ
ตลาด ปัญหาการกระจายรายได้และการมีงาน
ทำ ตลอดจนปัญหาการเตรียมผู้ทางสำหรับสินค้า
ออกในระยะยาว ยังไม่ได้มีทีท่าว่าจะได้รับการ
แก้ไขอย่างจริงจังแต่อย่างใด แผนพัฒนาฉบับที่
สามซึ่งเริ่มขึ้นในปีนี้จะยอมจะเป็นเพียง “แผน
ปฏิบัติงานราชการ” อีกฉบับหนึ่งเท่านั้น ถ้า
หากยังไม่มีความพยายามในการระดมทรัพยากร
และสติปัญญา เพื่อเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจไป
ให้ถูกต้องและอย่างมีประสิทธิภาพ

การแพทย์และสาธารณสุข

ปัญหาทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขได้
ได้รับความสนใจเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในสังคมของ
เราเสมอมา เนื่องจากประชาชนมีความตื่นตัวใน
เรื่องการป้องกันรักษาตัวให้มีร่างกายแข็งแรง
สมบูรณ์ ตลอดจนศรัทธาการรักษายาแผน
ปัจจุบันมากขึ้น ในรอบปีที่ผ่านมามีปัญหาทาง
ด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่อาจกล่าวได้คือ
การร่วมกรมการแพทย์กับกรมอนามัย การผลิต
แพทย์ระดับกลาง การตั้งโรงเรียนแพทย์ทหาร
และการจัดส่งแพทย์ที่ถูกรัฐบาลบังคับรับรุ่นแรกออก
ไปทำงานในส่วนภูมิภาค อันอาจถือเป็นหัวเลี้ยว
หัวต่อในการเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณสุขของ
ประเทศเรา

การรวมกรมการแพทย์กับกรมอนามัย
เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่เสียงน้อย เพราะบุคคลส่วน
ใหญ่ทั้งในและนอกวงการแพทย์เห็นว่าเป็นการ
กระทำที่ถูกต้อง จะมีปัญหาในระยะแรก ๆ ก็คง
เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดระบบสายงานและบุคคล
ในตำแหน่งต่างๆ ที่เข้ามารวมกันเป็นนุกรมใหม่
ขณะนี้ทางกรมการแพทย์และอนามัยได้จัดตั้ง
กรรมการประกอบด้วยทั้งสองฝ่ายเพื่อช่วยวาง
แผนประสานงานหน่วยราชการที่เข้ามารวมกัน
แล้ว

มีผู้ให้ความเห็นว่า “การรวมงานการ
รักษาพยาบาลและการป้องกันมาไว้ภายใต้หน่วย

งานเดียวกันนั้น เป็นการกระทำที่ถูกต้องตามหลักวิชาที่ยอมรับกันทั่วไปในวงการสาธารณสุขทั่วโลก” เพราะจะทำให้การประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขของชาติกลมเกลียวกันยิ่งขึ้น สามารถขยายงานด้านการรักษาพยาบาลออกไปถึงประชาชนในชนบทได้มากขึ้น แพทย์ที่ปฏิบัติงานในสถานอนามัยชั้นหนึ่งมีโอกาที่จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของโรงพยาบาลประจำจังหวัด และสามารถส่งผู้ป่วยที่มีอาการหนัก หรือที่ต้องการวินิจฉัยโรคโดยใช้เครื่องมือหรือการตรวจพิเศษ เข้ามารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลได้โดยตรง ทำให้สิ้นเปลืองเวลาของผู้ป่วยน้อยลงและช่วยลดปัญหาเรื่องงานเข้าซ้อนของแพทย์ได้เป็นอย่างดี

ในการผลิตแพทย์ระดับกลาง การผลิต

แพทย์ระดับกลางได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดและคิดว่ายังไม่เหมาะสม

ในที่ประชุมสัมมนา “การแก้ไขการขาดแคลนแพทย์ในเมืองไทย” ได้มีการเสนอให้ผลิต “ผู้ช่วยแพทย์ หรือ เวชนามัย” โดยรับผู้จบ ม.ศ. ๓ เข้ามาฝึกอีก ๓-๔ ปี คัดเลือกมาจากระดับตำบลหรืออำเภอ ทำหน้าที่ซักประวัติตรวจร่างกาย ตรวจทางห้องปฏิบัติการง่าย ๆ ตรวจรักษาพยาบาลโรคที่พบบ่อย ๆ ไม่ยุ่งยากนัก เช่น โรคเจ็บคอ ท้องเสีย ฯลฯ ตลอดจนการปฐมพยาบาลเช่น ผ่าฝี เย็บแผล ทำนองเดียวกับ *หมอเท้าเปล่า* ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และสิ่งสำคัญที่สุดต้องรู้สึกว่ “เมื่อใดควรจะส่งผู้ป่วยที่เกินขีดความสามารถไปยังโรงพยาบาลต่อไป” โดยให้ทำงานอยู่ในระดับตำบลและอำเภอ บางแห่งซึ่งไม่เหมาะที่จะส่งแพทย์ปริญญา ๆ ออกไปประจำ สำหรับค่าตอบแทนก็ควรคิดให้เหมาะสมตามหน้าที่และสภาพการทำงานที่ “ผู้ช่วยแพทย์” จะทำให้แก่สังคม คิดว่าทาง กพ. เองก็ยังไม่ขัดข้อง เพราะต่างก็หวังดีและเป็นผู้ริเริ่มมาด้วยตั้งแต่ต้น

การตั้งโรงเรียนแพทย์ทหาร การตั้งโรงเรียนแพทย์ทหารเป็นเรื่องที่ถูกกล่าวขวัญน้อยที่สุดจนดูเหมือนว่าไม่มีปัญหา และทุกฝ่ายสนับสนุนเพราะเห็นด้วยกับสุขภาพของบ้านเมืองในปัจจุบัน แต่ก็มิได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญ

ของงบประมาณ ๑๐๐ ล้านบาทต่อการผลิตแพทย์
ทหารปีละ ๑๘ คนว่า นักเรียนแพทย์น้อยไป
สำหรับความยากจนของประเทศเรา ในสหรัฐเอง
ในปี ๒๕๑๓ คณะกรรมการคาร์เนกี (The
Carnegie Commission) ซึ่งตั้งขึ้นมาเพื่อสำรวจ
ประเมินผลการศึกษาแพทยศาสตร์ กับการให้
การรักษาพยาบาลแก่ประชาชนได้พบว่า “โรง
เรียนแพทย์ทุกแห่งต้องมีนักเรียนแพทย์มากกว่า
๑๐๐ คนขึ้นไปจึงจะคุ้มกับงบประมาณที่รัฐบาล
กลางต้องจ่ายให้แก่โรงเรียนแพทย์ ๔,๐๐๐
เหรียญต่อนักศึกษาแพทย์ หรือนักศึกษาทันต
แพทย์หนึ่งคนต่อปี” ถ้าหากแห่งใดไม่มีนักศึกษา
แพทย์ ทางคณะกรรมการคาร์เนกีจะเสนอให้รัฐ
งดจ่ายเงินช่วยเหลือเสีย

เมื่อคำนึงถึงสภาพความยากจนและความ
ต้องการแพทย์ของประเทศกำลังพัฒนาอย่างเรา
ทางโรงเรียนแพทย์ทหารก็ควรจะรับนักศึกษา
แพทย์เพิ่มขึ้น โดยอาจรับพวกที่ไม่ใช่ นักเรียน
ทหารด้วยถ้าหากมากเกินไปจนจำเป็น และคงทำ
ได้ไม่ยากนัก เพราะโรงเรียนแพทย์ทหารหลาย
แห่งก็มีสภาพพร้อมที่จะให้เป็นที่ฝึกงานของนัก
ศึกษาแพทย์ปีที่ ๓ และ ๔ รวมทั้งแพทย์ฝึกหัด
และแพทย์เฉพาะทางอยู่แล้ว

การจัดสรรแพทย์จบใหม่ไปทำงานตาม
ต่างจังหวัด ปีนี้เป็นปีแรกที่มีแพทย์รับทุน
๒๕๔ คน ถูกจัดสรรให้หน่วยราชการต่าง ๆ จัด

ให้กระทรวงสาธารณสุข ๑๑๘ คน ถูกจัดสรรให้
หน่วยราชการต่าง ๆ จัดให้กระทรวงสาธารณสุข
๑๑๘ คน กระทรวงมหาดไทย ๒๘ คน กระทรวง
กลาโหม ๑๘ คน สำนักนายกรัฐมนตรีแบ่งไปอยู่
ตามโรงเรียนแพทย์ ๔ แห่งคือ โรงพยาบาล
ศิริราช ๓๔ คน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
๒๐ คน โรงพยาบาลนครเชียงใหม่ ๒๐ คน
โรงพยาบาลรามาริบัติ ๒๐ คน คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ๑ คน และประมาณ ๒/๓
ได้ถูกส่งออกไปทำงานตามหัวเมืองที่ห่างไกล

การอภิปรายเรื่อง *ชะตาแพทย์รับทุน* ที่คณะ
แพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาฯ เมื่อ ๒๒
กันยายน ๒๕๑๕ มีแนวความคิด แตกต่างกัน
ทางราชการคิดว่าได้รับความสำเร็จ เพราะได้ทำ
ให้แพทย์รุ่นใหม่เรียนรู้สภาพความเป็นจริงทาง
สาธารณสุขของชาติ แต่ทางแพทย์ผู้รับทุนกล่าว
ว่า ส่วนใหญ่เป็นความล้มเหลว เมื่อพ้นกำหนด
๒ ปีนี้แล้ว ส่วนใหญ่จะไปเมืองนอกกันเกือบหมด
เพราะคิดว่าพวกตนถูกบังคับและไม่ได้รับความ

ยุติธรรมในด้านต่าง ๆ หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการปรับเงินเดือนตามวุฒิ และลักษณะการทำงาน ตลอดจนความไม่เป็นธรรมในการทำงาน ตลอดจนความไม่เป็นธรรมในการทำงาน แพทย์รุ่นใหม่ต้องอยู่เวรทำงานล่วงเวลามากที่สุด ทำงานหามรุ่งหามค่ำ แต่ไม่เคยได้สวัสดิการหรือได้รับเงินค่าล่วงเวลาเลย และทางารเองก็ไม่ได้ปรับปรุงสภาพการณ์ของสาธารณสุขในส่วนภูมิภาคให้ดีขึ้นพร้อมที่แพทย์จะทำงานได้ โรงพยาบาลบางแห่งไม่มีแม้แต่อุปกรณ์ทางห้องปฏิบัติการแพทย์เบื้องต้น ชาวบุคคลากรทางการแพทย์อันได้แก่พยาบาล พนักงานวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ พนักงานสาธารณสุขเป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสาธารณสุขในรอบปีที่ผ่านมานี้ ส่วนใหญ่เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ต่างคนต่างทำ ยิ่งแก้ก็ยิ่งมีปัญหามากขึ้น เพราะไม่มีการประสานงานกัน และประเทศไทยยังขาดการวางแผนสาธารณสุขในระดับชาติ ดังนั้น แพทย์สภาจึงได้มีมติแต่งตั้งอนุกรรมการคณะหนึ่งขึ้นมาทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอแนะการวางแผนการแพทย์และการสาธารณสุขแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยแพทย์จากหน่วยราชการต่าง ๆ หลายแห่ง รวม ๕ ท่าน มีหน้าที่วางแผนการแพทย์และการสาธารณสุขแห่งชาติ โดยพิจารณาถึงปัญหาปัจจุบัน ลำดับความสำคัญของปัญหา

เสนอวิธีแก้ไขโดยคำนึงถึงรูปแบบและบริการที่ประชาชนพึงจะได้รับ คำนวณการผลิตบุคคลากรประเภทต่าง ๆ ตลอดจนการฝึกอบรมบุคคลากรให้มีคุณภาพเหมาะสมกับการแพทย์และการสาธารณสุขของประเทศ

การจะแก้ปัญหาสาธารณสุขของประเทศให้สำเร็จนั้น ไม่ได้อยู่ที่แพทย์เพียงฝ่ายเดียวการเรียกร้องให้แพทย์เสียสละแต่ฝ่ายเดียว จะทำให้แพทย์รู้สึกว่าคุณบังคับและถูกเรียกร้องมากไป ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของบุคคลในทุกระดับที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไขเพื่อสังคมส่วนรวม

การศึกษา

การศึกษาที่ไม่มีการศึกษา

การศึกษาในรอบปีที่ผ่านมานี้ของเมืองไทย ถือได้ว่าเป็นการศึกษาในช่วงระยะเวลาของการปฏิวัติซึ่งได้สิ้นสุดลงสิ้นเป็นที่พอดี ถ้าพิจารณาตามเหตุผลของการปฏิวัติแล้ว การศึกษาในช่วงนี้น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ เพราะปัญหาของการศึกษาสำคัญ ๆ ที่ผ่านมานี้ อาทิ ปัญหาการเก็บเงินกินเปล่าของโรงเรียนราษฎร์ ปัญหาการขาดแคลนครู ปัญหาที่เรียนไม่พอ ปัญหาหลักสูตรของการเรียนที่แยกออกจากชีวิตจริง ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ดูประหนึ่งจะแก้ไขอะไรไม่ได้ ถ้ายังคงมีการปกครองด้วยระบบรัฐสภาที่มี ส.ส. จากการเลือกตั้ง ซึ่งย่อมต้องผ่านกลวิธีอันยอกย้อน อันเกิดจากระบบราชการและระบบ

รัฐสภา จึงหวังว่า เมื่อมีการยึดอำนาจกันแล้ว คงทำให้สามารถแก้ไข้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงได้รวดเร็วยิ่งขึ้น แต่ความจริงก็ปรากฏว่า ยังไม่สามารถจะแก้ไข้ปัญหาอะไรได้รวดเร็วกว่าก่อนมีการปฏิวัติ ถึงจะมีการจัดตั้งที่ปรึกษาต้านการศึกษาเป็นเฉพาะขึ้นมา ก็ยังเป็นเพียงนักนั่งฝุ่นกันอยู่เท่านั้น ปัญหาทางการศึกษาใดๆที่เคยเป็นมาก่อนหน้านั้น ก็ยังคงเป็นอยู่ต่อไป วิธีการดำเนินงานของการจัดระบบการศึกษา ยังคงเป็นไปตามรูปเดิม รัฐยังคงไม่มีความกล้าพอที่จะแก้ไข้โครงสร้างใหญ่ ๆ อันเป็นต้นตอของปัญหา จะทำได้อย่างมากก็เพียงเปลี่ยนระบบงานภายในกระทรวงศึกษาฯ ให้แลดูสลบซับซ้อนยิ่งขึ้น (และผู้เดือดร้อนก็คือนักเรียนอีกเช่นเคย) ถึงจะมี

การโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่กันใหม่ ในบางกรม บางกอง ก็คงไม่เกิดประโยชน์อะไรมากนัก เพราะเหตุว่ามีได้เป็นการเปลี่ยนที่คณะของผู้ปฏิบัติงานใหม่แต่อย่างใดเลยทั้งสิ้น แนวคิดทางการศึกษาที่ผิดพลาดอันฝังรากลึกอยู่ในหัวของคนกระทรวงศึกษาฯ คงเป็นอยู่อย่างไร ก็คงอยู่เช่นนั้น ที่เหตุเป็นเช่นนั้นเป็นด้วยเพราะรัฐยังไม่ได้คิดถึงการศึกษาในฐานะของการศึกษาอย่างจริงจัง ยังคงคิดว่า การศึกษาเป็นเพียงเครื่องมือของระบบการเมืองเท่านั้น ฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาใดๆที่เกิดขึ้น ในช่วงระยะเวลา ๑ ปีของการปฏิวัตินี้ จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามแรงกระตุ้นทางการเมืองเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายเกี่ยวกับ โรงเรียนชุมชน ที่เปลี่ยนชื่อมาจาก โรงเรียนประชาบาล การเร่งผลิตครูภาคค่ำ การสนับสนุนให้เปิดโรงเรียนพานิช เปิดวิทยาลัยเอกชน หรือมหาวิทยาลัยของรัฐก็ดี เป็นไปเพื่อการแก้ปัญหาคนว่างงานที่กำลังเป็นปัญหาใหญ่เผชิญหน้ารัฐบาลมาทุกยุคทุกสมัยเท่านั้น มิได้เป็นไปเพื่อการสร้างคนใหม่ที่เท่าเทียมกันอย่างมีคุณภาพตามแผนพัฒนาที่ควรมี ในสภาพของประเทศที่มีลักษณะด้อยพัฒนาแบบนี้ที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะว่าเรายังไม่มีนักการศึกษาที่ฉลาดพอ ขึ้นไปอยู่ในระดับกลุ่มผู้นำประเทศก็เป็นได้ นอกจากพวกขุนพลอยพยัค

ในระยะหน้าสี่หน้าขวาน ตลอดช่วงเวลา

ของกาปฏิบัติ นักคิดนักเขียนทางการศึกษาหลายคน ได้พยายามหลีกเลี่ยงที่จะวิพากษ์วิจารณ์นโยบายทางการศึกษาของรัฐโดยตรง จึงหันไปเสนอความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาแทน มีการออกวารสารทางการศึกษา การประชุมกลุ่มสัมมนาทางวิชาการใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่นแนวความคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมศึกษา (Innovation Education) สื่อสารมวลชนกับการศึกษา เพศศึกษา ความล้มเหลวของระบบโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาสำหรับชาวบ้าน ความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นต้น ดังจะมีการเดินขบวนทางการศึกษา (ซึ่งถือได้ว่าเป็นการใช้วิธีรุนแรง) ก็เป็นไปเพื่อส่วนตัวเป็นใหญ่ (เช่นกรณีวิทยาลัยวิชาการศึกษา เรียกร้องเป็น มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรวมคำแห่งเดือนที่จะเปิดคณะวิชาเพิ่มขึ้น) ยังไม่มีนักการศึกษาไทยคนใดเลยที่เมื่อไปตกอยู่ในฐานะของผู้บริหารแล้ว จะมีความคิดเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญมากกว่าประโยชน์ของหน่วยงานของตนเอง เพราะถ้ามี ก็จะถูกกลายเป็นคนนอกของสังคมไป ไม่สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมนั้นได้ในที่สุด

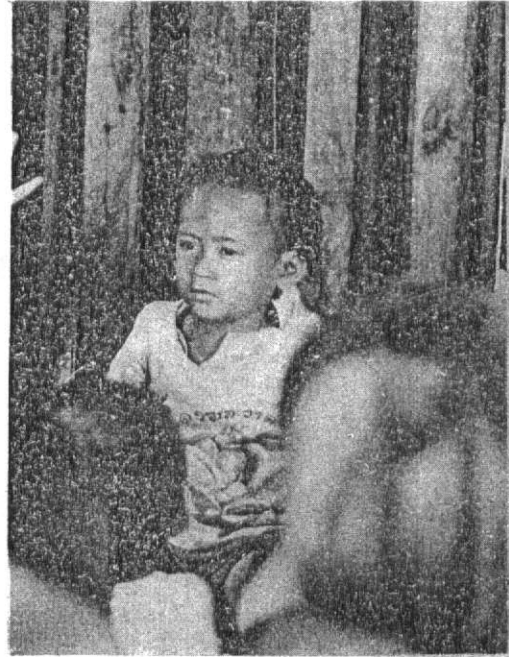
ปีนี้เป็นปีที่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สาม ว่าเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่สาม (พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) พอออกมาก็ถูกโจมตีจากนักวิชาการของสภาการศึกษาแห่งชาติเอง ว่าการจัดทำแผน

พัฒนาการศึกษาฉบับนี้เป็นไปโดยขาดข้อมูลทางสถิติเพื่อการวางแผนอย่างเพียงพอ การวิจัยเพื่อการนี้โดยเฉพาะก็ไม่มี การจัดระบบงานเพื่อการวางแผน ก็เป็นไปเพื่อรักษาผลประโยชน์ของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นสำคัญ ยิ่งโดยเฉพาะโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษา ก็ถูกเสนอขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือต่อรองกับสำนักงบประมาณแผ่นดิน เพื่อหน่วยงานของผู้เสนอเท่านั้น จึงนับเป็นความล้มเหลวอย่างไม่มี ขบวนการวางแผนการศึกษาระดับชาติ นี่ย่อมแสดงว่าการศึกษาของชาติในอีก ๕ ปีข้างหน้า คงจะยังไม่มื่ออะไรเปลี่ยนแปลงมากไปกว่าสภาพที่เป็นอยู่ เช่นปัจจุบัน จนกว่าจะมีการกระตุ้นทางความคิดใหม่ ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องได้มองเห็นปัญหาที่ตนเองเป็นผู้ก่อ ความไม่เข้าใจและความไม่สัมพันธ์กันในแต่ละวิชาชีพ แต่ละความคิด จำต้องถูกกระตุ้นและปรับให้เข้าใจกันมากกว่านี้ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะข้อขัดแย้งระหว่างนักการศึกษากับนักการเมืองและนักเศรษฐศาสตร์ (เช่นกรณีการโอนการศึกษาประชาบาล กรณีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยรวมคำแห่ง กรณีการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา กรณีเงินกินเปล่า เป็นต้น) จะต้องมีการทำความเข้าใจในแง่ของหลักวิชาการ และผลประโยชน์ของประเทศชาติกันให้มากยิ่งขึ้น

แนวความคิดทางการศึกษาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น
สำหรับความคิดทางการศึกษาใหม่ ๆ ที่เกิด

ขึ้นและน่าสนใจ อันเกี่ยวข้องกับมวลชนส่วนใหญ่
ของประเทศก็คือแนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาค
ทางการศึกษา การศึกษาสำหรับชาวบ้าน ความ
ล้มเหลวของระบบโรงเรียน ความผิดพลาดของ
การผลิตครูเพื่อชนบท การใช้สื่อมวลชนเพื่อ
การศึกษา และ บทบาทใหม่ของนักการศึกษา
ที่ควรมีต่อสังคม ความคิดต่าง ๆ เหล่านี้ โดย
ตัวของปัญหาเอง ไม่ใช่เป็นของใหม่ แต่ด้วย
เพราะถูกฝังรากลึก จึงทำให้นักการศึกษาและ
มวลชนไม่ค่อยได้รู้สึกกับมันมากนัก ต่อเมื่อได้ถูก
กระตุ้นขึ้นมาในระยะเวลาอันเหมาะสม จึงเกิด
การตื่นตัว ถึงแม้แรงกระตุ้นนี้จะมาจากภายนอก
ประเทศก็ตาม (เช่นกรณีความผิดพลาดของการ
ผลิตครูเพื่อชนบทเกิดจาก UNESCO ความ
ล้มเหลวของระบบโรงเรียนเกิดจากกลุ่ม CIDOC
หรือ *Centre for Intercultural Documenta-
tion* ของนาย อิวาน อิลลิช บทบาทของนักการ
ศึกษาต่อสังคมเกิดจากกลุ่มบาทหลวงนิกายเยซูอิต
เป็นต้น) ก็พอจะเป็นแรงขับเคลื่อนของนักการ
ศึกษาหัวนอกให้ตื่นจากภวังค์ขึ้นได้บ้าง

สรุปแล้วการศึกษาในช่วงเวลาของการปฏิวัติ
หาได้มีการปฏิวัติโครงสร้างทางการศึกษาใด ๆ
ให้สมชื่อเลยทั้งสิ้น แต่เป็นช่วงเวลาที่มีการตื่นตัว
ทางความคิดใหม่ ๆ ถึงจะเป็นไปในกลุ่มเล็ก ๆ ก็
ยังนับว่ามีการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่นักการ
ศึกษาส่วนใหญ่ยังคงฝังตัวเองอยู่กับความคิดเก่าๆ

ถ้าเหตุการณ์ยังคงเป็นอยู่เช่นนี้ ช่องว่างระหว่าง
ผู้นอกระบบโรงเรียนกับผู้อยู่ในระบบโรงเรียน
คงจะหนีห่างบานปลายจนเหลือจะแก้ไขใน
อนาคตเป็นแน่ ความไม่สมดุลงของเรื่องนี้สอดคล้อง
กับปัญหาการวางแผนครอบครัว ซึ่งยังคง
ไม่สามารถที่จะทำให้สถิติการเกิดของประชากร
ลดลงต่ำเท่าที่ควรได้ ฉะนั้นในขณะที่รัฐพยายาม
ขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปและทำประหนึ่ง
ว่ามีนโยบายให้ราษฎรช่วยจัดการศึกษา ที่เรียก
ว่า 'นโยบายแบ่งแรง' (ทั้งที่ในแผนการศึกษา
ก็หาได้วางนโยบายเกี่ยวกับโรงเรียนราษฎรให้
ชัดเจนตรงเป้าหมายลงไป คงยังปล่อยไปตามวิถี
ของกรดำเนินการตามแบบเดิม) ก็คงจะจนแต้ม
เข้าสักวัน เพราะกำลังงบประมาณที่ถูกใช้ไป
อย่างสูญเปล่า ตามนโยบายอันผิดพลาดของ

รัฐบาล สุดท้ายการศึกษาจะกลายเป็นปัญหาอันกลับมาทำลายสังคมในที่สุด จะเป็นด้วยเหตุเพราะประชาชนรู้สึกมากขึ้น พร้อมๆ กับข่าวสารในหม้อไม่มีจะหุง ก็เหลือเถา เมื่อนั้นการจัดการศึกษาระบบสวหยุดแบบใดๆ ก็คงจะช่วยอะไรไม่ได้

ต่อมวลชน

ทางด้านสื่อมวลชนในรอบปีที่ผ่านมา เราอาจแยกกล่าวได้ดังนี้

หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ซึ่งส่วนใหญ่หมายถึงหนังสือพิมพ์รายวัน ได้มีการโยกย้ายถ่ายเทกันหนังสือพิมพ์เกิดขึ้น ถึงแม้จะไม่ใช่เรื่องใหญ่โตอะไรนัก แต่ก็ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยนักในวงการหนังสือพิมพ์บ้านเราในปัจจุบัน เหตุการณ์ดังกล่าวได้แก่กรณี “ไต่ออก” ที่สยามรัฐ กับกรณี “ยกพวกออก” จาก ไทยรัฐ ไปสู่ สยาม

อันที่จริงกรณีข้างต้นเกือบมิได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญขึ้นในวงการหนังสือพิมพ์โดยส่วนรวมเลยก็ว่าได้ เพราะจะเห็นได้ว่าข่าวอาชญากรรมก็ยังคงครองความเป็นหนึ่งอยู่ในหน้าแรกตามเคย รองลงไปก็ได้แก่ข่าวธุรกิจบันเทิงติดตามด้วยข่าวกีฬา ส่วนข่าวการเมืองนั้น ก็เป็นธรรมดาอยู่เอง ที่จะต้องเพลลาไป เมื่อบ้านเราเขาหยุดเล่นการเมืองกันตั้งแต่ ๑๗ พฤศจิกายนปีโน้น ดังนั้นจึงคงมีแต่ข่าว “การเมืองของ

คณะปฏิวัติ” ซึ่งเล่นกันอยู่สองสามคนภายในกลุ่ม สำหรับข่าวการเมืองระหว่างประเทศ คนไทยคงอยู่ในสภาพปิดหูและปิดตาตนเองอยู่อย่างเดิม วิถีคิดยังคงตามแบบอเมริกาสมัย จอห์น ฟอสเตอร์ ดัลเลส คือได้รับแต่ข่าวชวนเชื่อจากฝ่ายเดียว ข้อที่จริงจะไปโทษกรมโฆษณาการก็ไม่ถูกต้องโทษความล้าหลังของนักหนังสือพิมพ์เราเองจะถูกกว่า อย่างไรก็ตาม นักหนังสือพิมพ์บางกลุ่มได้รับการเหลียวแลในเรื่องสวัสดิการ และค่าครองชีพจากเจ้าของกิจการมากขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจากการโยกย้ายดังกล่าวข้างต้นนั่นเอง

ความเคลื่อนไหวในทางตีก็ประการหนึ่งก็คือ สมาคมแห่งวิชาชีพนี้ได้แสดงการยอมรับในทำนองว่า มีคนมือไม่สะอาดประเภทของชาวคิดกลุ่มเข้ามาอยู่ในวงการหนังสือพิมพ์ และได้แสดงท่าทีออกมาให้เห็นที่เข้าใจกันว่า จะจัดการกับบุคคลที่ว่ากันอย่างจริงจังเสียที แต่ก็น่าเสียดายที่ประชาชนคนอ่านหนังสือพิมพ์ในรอบปีที่ผ่านไป ยังไม่มีโอกาสเห็นผลงานข้อนี้

ความกดดันจากภายนอก และความสำคัญทางผลประโยชน์จากภายในของหนังสือพิมพ์เอง ก็เป็นผลให้นักหนังสือพิมพ์แท้จริงบางคนต้องขยับปากกาข้างตั้งอยู่กับที่ นั่งอ่านผลงานประเภท ‘ชายเฟี้ยว’ ของเพื่อนร่วมงานไปพลาง ๆ หรือไม่บรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับก็มีหน้าที่คอยรับกระเช้าดอกไม้แสดงความขอบคุณ

จากหญิงสาวผู้ได้รับเลือกให้เป็นนางสาวไทยประจำปีจากงานชิวราวุธ

สำหรับการแข่งขันกันในด้านธุรกิจ ยังคงดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งก็นับเป็นผลดีต่อคนอ่านทั่วไป ถ้าหากหนังสือพิมพ์เล็กแข่งขันกันเมื่อไร ราคาขายก็จะต้องสูงขึ้นทันที ทั้งนี้เพราะวัตถุดิบและเครื่องจักรอุปกรณ์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการผลิตนั้นจะสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ราคาขายจะเพิ่มไม่พร้อมกันทุกฉบับเห็นจะไม่ได้ หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเกือบไม่มีข้อแตกต่างกันเลยก็ว่าได้ ไม่ว่าจะอ่านฉบับไหนก็ให้คล้ายกัน เหมือนกันไปหมด คนอ่านหนังสือพิมพ์จึงตกอยู่ในฐานะเลือกอะไรไม่ได้มากนัก

วิทยุและโทรทัศน์

เนื่องจากสถานีวิทยุ และโทรทัศน์ในบ้านเราเป็นกิจการซึ่งถูกผูกขาดอย่างสิ้นเชิงโดยกรมประชาสัมพันธ์ ทหารและตำรวจ สื่อมวลชนประเภทนี้อาจกล่าวได้ว่ามีอิทธิพลต่อประชาชนอย่างมากที่สุด และมีลักษณะไม่ผิดกับกระบอกลายลับที่ผู้มีอำนาจทางการเมืองและนายทุนอุตสาหกรรม ซึ่งให้สปอนเซอร์เท่านั้น ที่มีสิทธิ์จะ “ฉีดยา” ชนิดใดให้กับประชาชน นอกจากนั้น สถานีวิทยุและโทรทัศน์ ยังเป็นแหล่งหาเงินของหน่วยราชการบางหน่วย ทั้งๆ ที่หน่วยราชการนั้นๆ มิได้มีหน้าที่ทางด้านนี้เลย

ในขณะที่เมืองไทยกำลังตกอยู่ในสภาพอ่อน

แอ่งทางเศรษฐกิจ เราก็มีสถานีวิทยุทั้งคลื่นสั้นและคลื่นยาวอยู่ถึงประมาณ ๑๖๒ สถานี และสถานีโทรทัศน์อีก ๕ ช่อง (โทรทัศน์สี ๒ ช่อง) อันถือเป็นการฟุ่มเฟือยอย่างยิ่งในสถานการณ์คับขันดังที่ชอบอ้างกัน การใช้สื่อมวลชนประเภทนี้ไปในทางที่เป็นประโยชน์อย่างคุ้มค่า เช่นให้การศึกษาทงอ้อม การแพร่ข่าวสารที่ถูกต้องและความบันเทิงที่มีคุณภาพ ดูเหมือนจะยังอยู่ห่างไกลยิ่งนักเมื่อนำไปเปรียบกับรายการของเอน. บี. ซี. หรือ ซี. บี. เอส. เพราะถ้าจะว่ากันแล้ว สถานีวิทยุส่วนใหญ่ของเราก็มีหน้าที่ไว้เพื่อเปิดเพลงของหลวงวิจิตรฯ ในเวลาเกิดปฏิวัติหรือออกข่าวของทางการวันละ๒เวลาเท่านั้น สำหรับบุคคลประเภทพ่อค้าและนายทุนอุตสาหกรรมซึ่งให้สปอนเซอร์แก่รายการต่าง ๆ เพื่อโฆษณาสินค้าให้ประชาชนเกิดความต้องการต่อสินค้าชนิดใหม่ ๆ มากขึ้น ก็อาจถือได้ว่าเงินซึ่งสูญไปในวิธีการโฆษณานั้น พ่อค้าได้คิดเบ็ดเสร็จรวมลงไปแล้วกับต้นทุนการผลิตสินค้านั้น ๆ ดังนั้นเมื่อวิทยุและโทรทัศน์มีเจตนาหลักเพื่อเอาใจทางการเมืองและเพื่อหาเงินเพียงอย่างเดียว การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของรายการบันเทิงจึงไม่ค่อยมีใครสนใจทำ ประชาชนซึ่งต้องลงทุนซื้อวิทยุและโทรทัศน์มา จึงอยู่ในฐานะที่เลือกไม่ได้เพราะพวกเขาไม่มีสิทธิ์ที่จะเลือกสิ่งที่ดีมีคุณภาพเลยต้องเป็นฝ่ายคอยรับอยู่ตลอดเวลา

นิตยสารรายคาบ

ในรอบปีที่ผ่านมา นิตยสารรายคาบประเภทบันเทิงเวียงร่มยังคงครองตลาดอยู่ต่อไป ขณะเดียวกัน นิตยสารทางวิชาการฉบับใหม่ก็อุบัติขึ้นมาบ้าง ยิ่งกว่านั้นนิตยสารกึ่งวิชาการอย่าง *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* และ *ชาวข้าม* ต่างก็ได้รับความสนใจเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า ประชาชนคนอ่านทั่วไปนั้นจะไปดูถูกไม่ได้ เพราะเขาสามารถรับ "สาร" ได้มากขึ้น น่าเสียดายที่แต่ละฉบับหลังได้ถูกคณะปฏิวัติสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ทั้ง ๆ ที่ได้ปิดตัวเองไปก่อนหน้านี้แล้ว ถ้าเราจะถือเอาสิ่งนี้เป็นข้อสรุป ว่าทางการบ้านเมืองยังทำตัวล้าหลังที่จะรับสาระและความแปลกใหม่ในวงการหนังสือประเภทนี้ จะผิดข้อเท็จจริงหรือไม่ ตรงกันข้าม นิตยสารประเภท โป้—เปลือย ถึงแม้จะสงบซบเซาลงไปตอนปลายปี เนื่องจาก *เสนาสาร* นิตยสารของกองทัพบกเป็นต้นเหตุ แต่ฝูงชนก็คาดหมายว่า ในไม่ช้าคงจะมีนิตยสารประเภทนี้โผล่ออกมาเรื่อย ๆ

นิตยสารเฉพาะวงการ เช่นพระเครื่องและกล้วยไม้ ดูเหมือนจะออกมาสนองความต้องการหลายฉบับด้วยกัน ซึ่งก็ได้รับความสนใจพอสมควร เชื่อว่าอีกหลายวงการก็ต้องการนิตยสารเป็นการเฉพาะอีกเช่นเดียวกัน เว้นแต่จะเอาอย่างกันเสียจนเคลื่อนตลาดไปเสียก่อนเท่านั้น

ในวงการนิสิตนักศึกษา ความกระตือรือร้น

ที่จะจัดทำนิตยสารในเรื่องที่เกี่ยวกับวงวิชาการและวิพากษ์วิจารณ์สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ยังมีอยู่มาก แต่หลายฉบับก็ต้องล้มลุกคลุกคลานด้วยมรสุมในรูปต่างกัน บางฉบับก็ถูกคณะอาจารย์สอบสวน บางฉบับเงินทุนหมด บางฉบับหาโรงพิมพ์ไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่เรียงพิมพ์ไปบ้างแล้ว ก็ต้องย้ายที่พิมพ์ใหม่ เป็นต้น

หนังสือเล่ม

โดยทั่วไปแล้ว ตลาดหนังสือยังคงซบเซา ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปริมาณอันมากมายแต่ด้วยในคุณค่าและความแปลกใหม่ในสาระ ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากนโยบายลดครั้งราคาของสำนักพิมพ์กลุ่มหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ก็คือความรัดตัวทางเศรษฐกิจของคนอ่าน แม้องค์การยูเนสโก จะทำหน้าที่ช่วยกระตุ้นให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้นเนื่องใน *ปีแห่งหนังสือ* แต่ยูเนสโกก็ไม่ได้ช่วยเพิ่มกำลังซื้อของคนอ่านมากนัก ที่สังเกตได้ชัดก็คือมีค่าของหนังสือเพื่อไปบำรุงห้องสมุดมากขึ้นกว่าเดิม

ศิลปินบันเทิง

หนังไทยยังคง 'หนี' ตามเดิม

ในวงการศิลปินบันเทิงทุกคนมักจะมองดูแนวโน้มการเคลื่อนไหวในวงการภาพยนตร์เป็นสิ่งแรก เกือบพูดได้ว่า ดวง ของ เป๊ยก โปสเตอร์ ยังคงให้ความหวังใหม่อีกตามเคย การใช้คารา

นำใหม่กับการลดความยาวของหนังเหลือเพียง ๒ ชั่วโมงครึ่ง จัดเป็นความกล้าอย่างหนึ่งหากเทียบกับภาพยนตร์ไทยเรื่องอื่นๆ นอกจาก *ดวง* แล้ว *พรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ* ซึ่ง พันคำ ทำจากนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา ถือเป็นงานสร้างสรรค์อีกเรื่องที่แหวกออกไปจากความซ้ำซากจำเจอื่น ๆ หลังจากความสำเร็จในการนำดารารุ่นใหม่มาสู่วงการแสดง ปี ๒๕๑๕ จะเรียกว่าเป็นปีแห่งดารารุ่นใหม่ก็ไม่ผิด ยุคของซูเปอร์สตาร์แบบ มิตร เพชรา เริ่มหมดความหมายไปแล้วในเมื่อดารารุ่นใหม่ก็สามารถทำเงินล้านได้เหมือนกัน ความก้าวหน้าทางด้านเทคนิคการสร้างภาพยนตร์ไทยก้าวไปอย่างสูง มีความร่วมมือกับต่างประเทศถ่ายทำและดารารในประเทศก็เข้าร่วมกับนักสร้างต่างประเทศ แต่การเลือกเรื่องยังไม่ได้พัฒนามากมายนัก ชีวิตที่ปรากฏในภาพยนตร์ไทยจึงยังอยู่ในลักษณะ “หนี” ก้าวใหม่อีกอย่างของภาพยนตร์ไทยเห็นจะเป็นกวีโฆษณาดูโดยอาศัยชื่อของนิสิตนักศึกษาเป็นแรงจูงใจ นี่อาจจะเป็นเครื่องแสดงค่านิยมอย่างหนึ่งในสังคมไทยก็เป็นได้ กระมัง

มหกรรมภาพยนตร์แห่งเอเชีย

รอบปีที่ผ่านมามีคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ฯ ให้บัตรส่งเสริมแก่บริษัทภาพยนตร์ไทยในฐานะอุตสาหกรรมประเภท ค. จำนวน ๗ บริษัท แต่ก็ยังไม่มียะไรคืบหน้ามากนัก การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเซ็นเซอร์ โดยที่คณะปฏิวัติสั่งยก

เลิกคณะกรรมการชุดเก่าจนหมดสิ้นและมอบหมายงานให้กรมตำรวจรับผิดชอบแต่ผู้เดียวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง อย่างน้อยที่สุดโรงภาพยนตร์จำนวนมากหันไปฉายภาพยนตร์เก่ากันมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันโอกาสของภาพยนตร์ไทยก็มีมากขึ้นอีกด้วย โดยขยายเข้าฉายยังโรงที่เคยฉายเฉพาะภาพยนตร์ต่างประเทศ แต่ถึงจะมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการเซ็นเซอร์อย่างไร ภาพยนตร์จีนกำลังภายในประเภทเลือดท่วมจอก็ยังไม่เคยถูกห้ามหรือตัดแม้แต่เรื่องเดียว ปลายปี ๒๕๑๕ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรมภาพยนตร์แห่งเอเชียมีภาพยนตร์ไทยได้รับคัดเลือกเข้าฉายโชว์ ๓ เรื่องคือ *ดวง* *แม่ศรีไพร* และ *พรุ่งนี้ฉันจะรักคุณ* งานมหกรรมภาพยนตร์ครั้งนี้ดำเนินไปอย่างห่างไกลกับคำว่ามหกรรมมาก เพราะเงียบเหงาและคนในวงการภาพยนตร์ไม่ได้ให้ความร่วมมืออย่างพอเพียง ความริเริ่มใหม่ที่นำเสนออีกประการหนึ่งคือการรวมกลุ่มกันตั้ง ‘ชมรมนักแสดงอาชีพ’ เพื่อจะเป็นกำลังสำคัญในการขจัด

วงการละครคนชีพ

วงการละครที่แสดงในโทรทัศน์เกือบไม่มีความริเริ่มอะไรใหม่เลย กลุ่มพวกที่อยู่ตามมหาวิทยาลัยและที่รวมกลุ่มกันเป็นคณะสมัครเล่นเสียอีกมีการเคลื่อนไหวใหม่ แต่ก็ยังห่างไกลจากมวลชนส่วนใหญ่ ปีที่แล้วละครเวทีที่มีแสดงแทบจะนับครั้งได้ ซันที่เจ็ด เริ่มขึ้นก่อนที่จุฬาสถาปัตยกรรมศาสตร์ก็เอา เรื่องของเทนนีสี่ วิลเลียมส์ และอาเธอร์มิลเลอร์มาแสดง ความพยายามของผู้นิยมนการละครหนุ่มสาวอย่าง ชมรมละครกรุงเทพ และ กลุ่มสิงห์ ๑๕ ที่เกิดขึ้น แม้จะยังไม่ได้รับการต้อนรับมากนัก เนื่องจากละครที่เลือกมาแสดงห่างจากความรู้สึกนึกคิดของประชาชน แต่ถ้าพูดถึงความตั้งใจแล้วพวกเขา มีอยู่อย่างเต็มเปี่ยม ข้อควรคิดในลำดับต่อไปก็คือ ทำอย่างไรจึง

จะมีนักเขียนบทละครที่เป็นคนไทยเพิ่มขึ้นและทำอย่างไรเรื่องที่น่ามาแสดงจึงจะสามารถสื่อสารนักควยโอกาสในวงการบันเทิงให้หมดไป สมาคมเกี่ยวกับวงการบันเทิงมีอยู่แล้วมากมาย เช่น สมาคมเจ้าของโรง สมาคมผู้อำนวยการสร้าง สมาคมศิลปิน สมาคมดนตรี สมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิง แต่สมาคมเหล่านี้ก็มีได้ทำงานอะไรเป็นชิ้นเป็นอันมากนัก โดยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขว่าใครเป็นนายกสมาคม บางสมาคมไม่เคยมีการประชุมสมาชิกประจำปีเลยก็ว่าได้ การเกิดขึ้นมาของชมรมนักแสดงอาชีพ จึงอาจไม่มีความหวังอะไรมากนักแต่ก็น่าติดตามดู

กับคนดูได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการละครของคนรุ่นใหม่ระยะนี้จะยังไม่ก่อผลสะท้อนให้แก่วงการศิลปบันเทิงโดยส่วนรวม แต่ก็มีความหวังว่าจะมีผลต่อไปในกาลข้างหน้าอย่างแน่นอน ๐

ศิลปะเป็นคลังของชีวิต ลองมองหาดูตามแผงหนังสือดู ตอนต้นเดือนกุมภาพันธ์ ปีใหม่ หนังสือชื่อ ทัศน์ะฝีมือของศิลปินหลายสถานร่วมกันค้นหาเหตุผลจากศิลปะทุกด้านที่เกี่ยวกับสังคม ราคา 5 บาท ติดต่อที่กองบรรณาธิการ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ นี้ก็ได้

สารคดี

เมื่อดอกไม้ ๓,๐๐๐ ดอกบาน

วีระประวัติ วงศ์พัวพันธ์

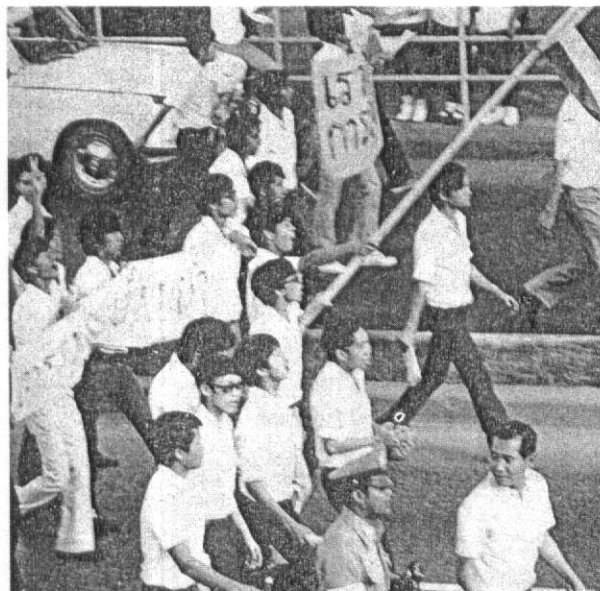
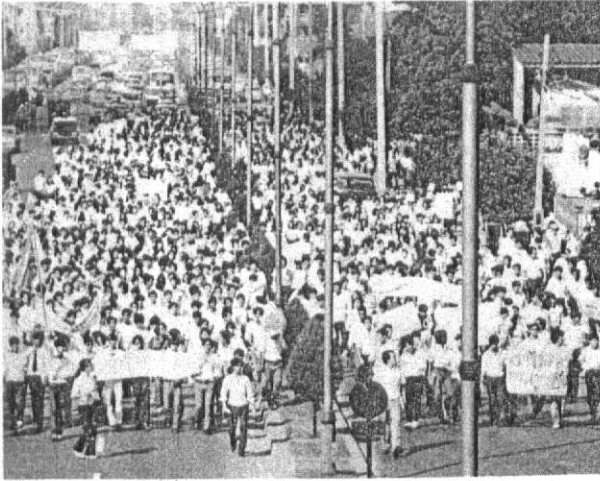
๑๐ ปีเต็ม มาระเบิดอีกครั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งเป็นปีที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ นักศึกษาและประชาชนได้รวมตัวกันเดินขบวนเรื่องค่าโดยสารรถเมล์ ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ก็นับว่าเป็นการรวมพลังกันอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งมี

ภายหลังจากปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งนักศึกษาและประชาชนได้ร่วมกันก่อปฏิริยาทางการเมือง โดยการเดินขบวนประท้วง หวาดหวัดจะเกิดการนองเลือดครั้งนั้นแล้ว นักศึกษาก็ถูกสภาพแวดล้อมทางการเมืองกดดันไม่กล้าก่อปฏิริยาอะไรอีกถึง

เชื้อติดต่อกันมาอีกหลายครั้ง จนกระทั่งถึงกรณี “สัปดาห์ไม่ซื้อสินค้าญี่ปุ่น” เมื่อเร็ว ๆ นี้

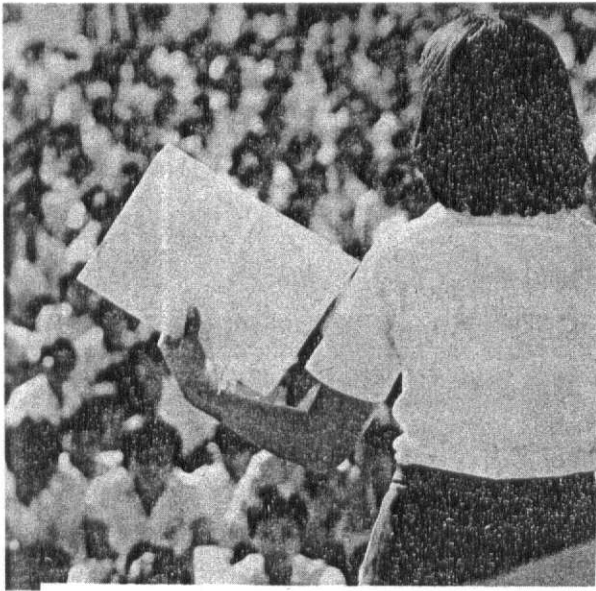
และแล้วนิสิตนักศึกษาและประชาชนก็รวมพลังกันอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ในขณะที่ประชาชนโดยทั่วไปกำลังรอคอยการ

ประกาศใช้รัฐธรรมนูญปกครองประเทศฉบับชั่วคราว ของคณะปฏิวัติอยู่นั้น ก็เกิดความเคลื่อนไหวและการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่นิสิตนักศึกษาต่อการประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๙ อันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไข พรบ. ตุลาการ ซึ่งประกาศออกมาในวันที่ ๑๒ ธันวาคม

ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๙ นี้ ได้แสดงให้เห็นถึงเจตนาของฝ่ายบริหาร ที่จะเข้าควบคุมและก้าวท้าวอำนาจของตุลาการอย่างเห็นได้ชัด และที่มาของประกาศฉบับนี้ก็คงจะมาจากร่าง พรบ. ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับหลวงจําருญเนติศาสตร์ ซึ่งได้สมญาว่า “ร่างกฎหมายชั้นโบว์ดำ” ที่ได้รับคัดค้านจากประชาชนและนักศึกษา จนต้องมีคำสั่งให้ระงับไปในที่สุดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒

ตามหลักการของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยไม่ว่าที่ไหน หรือแม้กระทั่งในตำราเรียนหน้าทีพลเมืองนั้น อำนาจทั้งสามคือ อำนาจนิติบัญญัติคือรัฐสภาซึ่งมีหน้าที่ในการออกกฎหมาย อำนาจบริหารคือรัฐบาลและอำนาจตุลาการอันได้แก่ศาล ย่อมจะต้องแยกออกจากกันเป็นอิสระโดยเด็ดขาด เพราะถ้าหากรัฐบาลใดมีอำนาจทั้งสามรวมอยู่ในมือแล้วรัฐบาลชุดนั้นก็จะเป็นรัฐบาลทรราชย์ที่อาจกดขี่ประชาชนอย่างไรก็ได้ตามใจชอบ และความเดือดร้อนก็จะต้องเกิดขึ้น

แต่สาระสำคัญของประกาศคณะปฏิวัติดังกล่าวกลับบัญญัติให้อำนาจฝ่ายบริหารคือรัฐบาล เข้ามามากำท้าวอำนาจของตุลาการ โดยกำหนดให้รัฐมนตรียุติธรรมเข้าไปเป็นกรรมการตุลาการ (ก.ต.) ให้ปลัดกระทรวงเป็น ก.ต. โดยตำแหน่ง และให้รัฐมนตรีเสนอชื่อผู้พิพากษาต่อคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ก.ต. อีก ๔ นาย ผลก็คือในจำนวน ก.ต. จะมีฝ่ายบริหารเข้ามามีสิทธิ์มีเสียงถึง ๖ เสียงใน ๑๒ เสียง และมีรัฐมนตรียุติธรรมในฐานะประชาชน ก.ต. เป็นผู้ใช้อำนาจชี้ขาดในที่ประชุมอีก ๑ เสียง ดังนั้นเสียงของฝ่ายบริหารจึงกลายเป็นเสียงข้างมากในการประชุมคณะกรรมการตุลาการทุกครั้งไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งปวง การแต่งตั้ง ย้าย ถอดถอนเลื่อนตำแหน่ง หรือขึ้นเงินเดือนข้าราชการตุลาการ

การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ย่อมทำให้คณะกรรมการตุลาการซึ่งเป็นผู้ควบคุมผู้พิพากษาทั่วประเทศ ถูกครอบงำโดยฝ่ายบริหารหรือนักการ

การเมืองโดยสิ้นเชิง บรรดาผู้พิพากษาซึ่งมีหน้าที่จะต้องพิพากษาคดีให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน ก็ย่อมขาดความมั่นคงและเสถียรภาพ ถ้าหากการพิพากษาคดีนั้นจะต้องไปขัดกับผลประโยชน์ของนักการเมืองบางคน ความเที่ยงธรรมจะถูกบิดเบือนไปโดยผู้มีอำนาจ และประชาชนจะหวังพึ่งศาลเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรไม่ได้อีกต่อไป

ความไม่พอใจต่อประกาศอันสะเทือนขวัญของคณะปฏิวัติทำให้นักศึกษาที่ธรรมศาสตร์ตลอดจนกลุ่มอิสระต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยเริ่มไหวตัวที่จะก่อปฏิบัติการประท้วงกฎหมายฉบับนี้อย่างรวดเร็ว โดยการออกแถลงการณ์หลายฉบับการปิดโบสถ์โรงเรียนนิติคณะปฏิวัติด้วยด้อยค่ารุนแรง และนัดให้มีการชุมนุมกัน เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงต่างๆ ในตอนเที่ยงของวันที่ ๑๕ ธันวาคม

แถลงการณ์ฉบับหนึ่งซึ่งออกโดย “นิสิตนักศึกษาทุกสถาบัน” มีใจความว่า “บัดนี้เมืองไทยใกล้เข้าสู่ระบบเผด็จการเบ็ดเสร็จโดยอาศัยอำนาจปฏิวัติเสียแล้วอำนาจตุลาการและขบวนการยุติธรรมกำลังถูกอำนาจทัพเข้าแทรกแซงอย่างป่าเถื่อนเห็นชาติที่สุด....ตราฐแห่งความเที่ยงธรรมจะต้องถูกเหยียบย่ำ และโอนเอนไปตามกระแสอำนาจของผู้ยึดครองประเทศในที่สุด” พร้อมกับนั้นในแถลงการณ์อีกหลายฉบับอาทิของ กรรมการนักศึกษาคณะนิติศาสตร์และสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็ได้

ชี้แจงข้อเท็จจริงต่าง ๆ และเรียกร้องให้นิสิตนัก
ศึกษาและประชาชนลุกขึ้นต่อสู้

ในตอนเที่ยงของวันนั้น นักศึกษาจำนวน
มากจึงได้ไปประชุมกันที่หอประชุม เพื่อฟังคำ
ชี้แจงถึงผลเสียของกฎหมายฉบับนี้ และได้มีการ
พลัดกันขึ้นไปอภิปรายและโจมตีฝ่ายบริหารกัน
อย่างเผ็ดร้อน เร่งเร้าความร้อนแรงของนักศึกษา
จนถึงขีดสุด และในขั้นสุดท้ายนักศึกษาดึงคน
หนึ่งจึงขึ้นไปเรียกร้องให้นักศึกษาทั้งหมดเดิน
ขบวนไปยังจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อผนึก
กำลังกับนิสิตของมหาวิทยาลัยแห่งนั้นในการ
ประท้วง นักศึกษาทั้งหมดจึงได้ลุกฮือกันขึ้นออก
จากหอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เดิน
ขบวนถือป้ายประท้วงตรงไปยังจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย ทำให้การจราจรนครหลวงกรุงเทพฯ
ในตอนบ่ายวันนั้นติดขัด และคนบนรถเก๋ง
บางคนที่ไม่รู้โอหน่อเห็น ว่ามีอะไร เกิดขึ้น
ถึงกับกล่าวคำการกระทำของนักศึกษาว่า “ไร้สติ”

เมื่อนักศึกษาเดินขบวนกว่า ๓๐๐๐ คนเดิน
มาถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักศึกษาทั้งหมด
ได้ไปรวมกลุ่มกันกลางสนามฟุตบอล นายก
สไมสรณิสิตจุฬาได้ขึ้นไปกล่าวต้อนรับและแสดง
ความยินดีแก่นักศึกษาระรรมศาสตร์ หลังจากนั้น
นิสิตจุฬา ๆ และนักศึกษาระรรมศาสตร์ก็ได้ผลัด
กันขึ้นไปเปิดอภิปรายต่อต้านประกาศของคณะ
ปฏิวัติกันอีกครั้งหนึ่ง

นักศึกษาดึงคนหนึ่งได้ขึ้นไปพูดด้วยน้ำ
เสียงที่หนักแน่นและเผ็ดร้อนว่า “เพื่อนนิสิต
นักศึกษาและประชาชนที่รัก... ก่อนหน้าที่จะมี
ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับ ๒๙๙ ประชาชน
ไทยทุกคนยังอุ่นใจอย่างน้อยก็ยังมีศาลเป็นที่พึ่ง
แต่เมื่อประกาศฉบับนี้ออกมาแล้ว เราก็มารู้ว่า
จะไปพึ่งใครได้อีกต่อไป ดังนั้นดิฉันจึงอยากจะ
ขอให้ทุก ๆ ท่านพิจารณาตุลกันคิดว่า ถ้าหาก
เราไม่รวมกัน ไม่ช่วยตัวเอง แล้วจะให้
ใครหน้าไหนมาช่วย ดังนั้นเราควรจะมาตกลง
กันว่า เราจะทำอย่างไรกันต่อไป ขอพวกเรา
จงอย่านิ่ง เพราะพวกเขาจะคอยตอดพวกเราที่
ละนิดทีละหน่อย จนในที่สุดพวกเราก็มจะไม่เหลือ
อะไร....”

นักศึกษายายคนหนึ่งซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ใน
ขบวนการครั้งนี้เล่าให้เราฟังว่า “คนที่ร่วม
กันจัดการให้มีการประท้วงในครั้งนี้มีอยู่หลาย

กลุ่มด้วยกัน เช่น ชมรมนิติศึกษาและสภาพหน้า
โคม เราได้เรียกประชุมกันในทันทีทุกกลุ่ม และ
วางนโยบายขั้นแรก โดยการจัดให้มีการอภิปราย
เกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยเชิญผู้รู้ทางด้านนี้มาซึ่งก็หา
คนมาพูดได้ยากมาก เพราะถูกสั่งห้ามกันหมด
สมาคมทนายความก็ถูกสั่งห้ามวิจารณ์ ผมเองก็
ไม่เข้าใจพวกเขาเหมือนกัน แต่ผมคิดว่าทนาย
ความน่าจะมียุทธวิธีที่จะพูดอะไรได้... ส่วนการ
ดำเนินการขั้นต่อไปหลังจากวันนี้ (๑๕ ธ.ค.)
เรายังไม่สามารถวางแผนได้แน่นอน เพราะจาก
ประสพการณ์เท่าที่ผ่านมา การเดินขบวนนั้น
พวกเราจะไม่ได้อะไรเลย ถ้าหากเราไม่มีข้อต่อ
รองที่ดีพอ และอีกประการหนึ่งนักศึกษาของเรา
ก็ยังไม่พร้อมนักอย่างไรก็ตามเราจะหาทางออกกัน
ในเย็นวันนี้”

นักศึกษาชายอีกคนหนึ่งได้ให้ความเห็น
ว่า “ผมว่าเราควรจะต้องคิดให้ลึกลงไปว่า การที่
รัฐบาลมีหน้าที่ในการร่างกฎหมายเอง ใช้
กฎหมาย และคุมอำนาจในขบวนการยุติธรรมเขา
จะออกกฎหมายให้คนไทยทั้งหมดเดินเอาหัวจิ้ม
ดินเขาก็คงจะทำได้ และในปัจจุบันนี้ ประชาชน
ของเราส่วนใหญ่กำลังมีปัญหาสำคัญคือ ไม่ได้รับ
ความเป็นธรรมจากบ้านเมือง ในแถบที่กั้นตาร
ห่างไกลความเจริญ เมื่อเขาถูกเจ้าหน้าที่เข้มเขง
รุนแรง เขาก็กลายเป็นผู้ก่อการร้ายไป แม้แต่
ในกรุงเทพฯ คนที่มีอาชีพหาเช้ากินค่ำ เช่น

แม่ค้า แท็กซี่ และพวกขับรถรับจ้าง ก็มีความ
เกลียดชังเจ้าพนักงานมากขึ้น เพราะถูกกดขี่รีดไถ
ไม่เว้นแต่ละวัน แล้วยังเมื่อศาลสูงกลายเป็นศาล
เตี้ย อะไรเล่าจะเกิดขึ้น สำหรับพวกผมขอผู้เต็มที่”

การประชุมประท้วงของนิสิตนักศึกษา เริ่ม
สลายตัวลงในตอนเย็นพร้อมกับให้คำมั่นสัญญาว่า
จะทำการประท้วงต่อไปวันต่อไปจนถึงที่สุด

ภายหลังจากที่กลุ่มนิสิตนักศึกษาในสถาบัน
ต่างๆ ได้ออกแถลงการณ์และคำชี้แจงให้นักศึกษา
ทุกคนในสถาบันของตนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของ
การประท้วงแล้ว จึงได้ออกแถลงการณ์ว่า จะมี
การนัดประท้วงกันในตอนเย็นของวันที่ ๑๙ ธันวาคม
เวลา ๑๗.๐๐ น. จนถึงวันที่ ๒๐ ธันวาคม
เวลา ๘.๐๐ น. ที่ท้องสนามหลวง โดยมีวัตถุประสงค์
และหลักการสำคัญในการนัดประท้วงว่า
จะเป็นการประท้วงโดยความสงบ ไม่มีจุดมุ่งหมาย
ที่จะเรียกร้องให้ฝ่ายบริหารมาพบหรือขอเข้าพบ
ผู้หนึ่งผู้ใดทั้งสิ้น เพื่อประท้วงและคัดค้านประกาศ
ของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๕๔ และเรียกร้องให้
จอมพลถนอม กิตติขจร ให้สัญญาแก่ประชาชน
ว่าจะแก้ไขประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าวโดย
เร็วที่สุดพร้อมกันนั้นก็ได้เชิญชวนให้นิสิตนัก
ศึกษาและประชาชนผู้รักความยุติธรรมทุกฝ่ายเข้า
ร่วมในการประท้วงครั้งนี้

ในขณะเดียวกันนั่นเอง นิสิตนักศึกษาอีกหลาย
สถาบันก็เริ่มต้นตัวกันเกี่ยวกับเรื่องนี้ มีการเปิด

อภิปรายวิพากษ์วิจารณ์และประท้วงกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อมาในตอนเที่ยงของวันที่ ๑๙ ธันวาคม นิสิตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็มีการชุมนุมกันขึ้น เช่นเดียวกับวันก่อน ๆ คือมีการอภิปรายและโจมตีฝ่ายบริหารกันอย่างรุนแรง พร้อมทั้งเรียกร้องให้นิสิตทุกคนเดินขบวนไปสมทบกับนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันอื่นๆ เพื่อร่วมการนั่งประท้วงในตอนเย็น ในที่สุดนิสิตจุฬาฯ ประมาณ ๕๐๐ คน ก็ออกเดินขบวนประท้วงไปยังมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นิสิตนักศึกษาจุฬาฯ ธรรมศาสตร์ รามคำแหง และสถาบันอื่นๆ ได้มาประชุมกันที่กลางสนามของธรรมศาสตร์ในตอนเย็น เพื่อทำการประท้วงและการฟังอภิปรายที่หอประชุมในหัวข้อ "ความเป็นอิสระของอำนาจตุลาการ" โดยมี ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช นายมารุต บุณนาค ดร. อุกฤษ มงคลนาวิน ศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัคย์ และนายเชาวน์วัศ สุตลาภา โดยมี นายวีระ มุสิกพงษ์ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

เมื่อการอภิปรายใกล้จะเสร็จสิ้น นายเชาวน์วัศ สุตลาภา ซึ่งเป็นผู้แทนของรัฐบาลได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ทางคณะรัฐมนตรีมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้เสนอ พ.ร.บ. ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับดังกล่าว ซึ่งทำให้บรรดานิสิตนักศึกษาพากันไชโยโห่ร้อง แต่ภายหลังจากการ

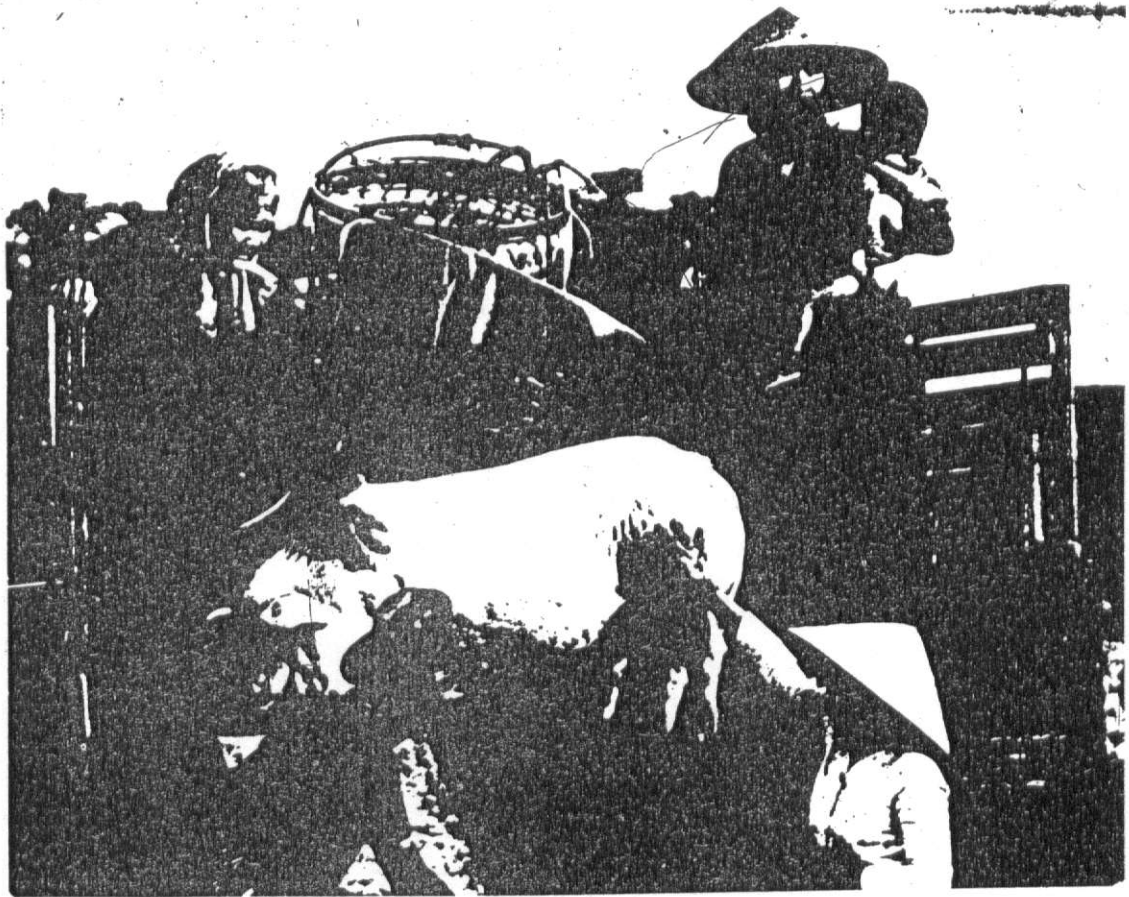
อภิปรายเสร็จสิ้นแล้ว นิสิตและนักศึกษาก็ยังมียุติที่จะดำเนินการนั่งประท้วง ตลอดคืนต่อไป เพราะมติของคณะรัฐมนตรีนี้ยังจะต้องเสนอต่อสภาวาระรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีสมาชิกเป็นทหารตำรวจเสีย ๒ ใน ๓

หลังจากนั้น นิสิตนักศึกษาและประชาชน ประมาณ ๖,๐๐๐ คนจึงได้เดินออกจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปที่สนามหลวง คัดสินใจเข้าไปถึงกระทรวงยุติธรรม กลุ่มคนที่ทำการประท้วงทั้งหมดไปชุมนุมกันที่สนามหญ้าหน้ากระทรวงยุติธรรม เพื่อทำการนั่งตลอดคืนประท้วงตามมติเดิม

ตลอดคืนวันนั้นจนถึงวันรุ่งขึ้น มีนิสิตนักศึกษาและประชาชนทั้งหญิงชายประมาณ ๒,๐๐๐ คนนั่งชุมนุมประท้วง และผลัดกันขึ้นไปอภิปรายโจมตีรัฐบาล ด้วยถ้อยคำที่รุนแรงอย่างที่สุดสลับกับการเล่นละครล้อการเมือง ท่ามกลางอากาศซึ่งค่อนข้างจะหนาวเย็นของตอนดึก นอกจากนั้นก็ยังมีการแจกน้ำ อาหาร และผลไม้ให้แก่ผู้นั่งประท้วงอีกด้วย

จะสังเกตเห็นได้ว่า การก่อปฏิกริยาครั้งนี้ของนิสิตนักศึกษา นักศึกษาหญิงเริ่มเข้ามามีบทบาทเคียงบ่าเคียงไหล่กับชายมากขึ้น เราได้คุยกับนักศึกษาหญิงผู้หนึ่งซึ่งมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับการประท้วง ครั้งนี้ เธอให้ทัศนะว่า

"--พวกผู้หญิงเราส่วนใหญ่ในปัจจุบันก็มีสติ

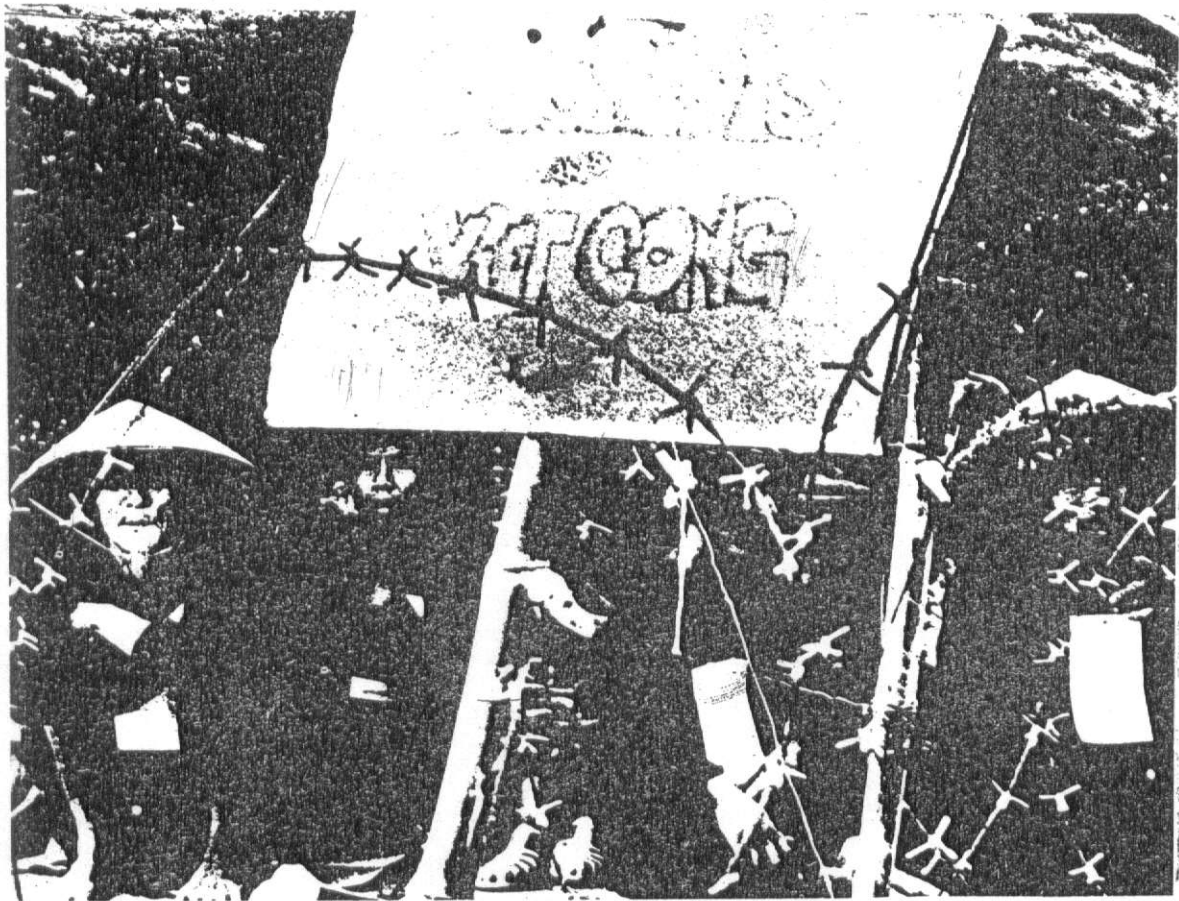

อนาคตของสันติภาพในเวียดนาม จันทิมา อ่องสุรภักษ์

ภายหลังจากที่ได้มีการตกลงสันติภาพ ในเวียดนามกันแล้ว ก็มีเรื่องที่น่าคิดกันต่อมาว่า อนาคตของสันติภาพในเวียดนามและในประเทศอื่น ๆ บนแหลมอินโดจีนจะเป็นเช่นไร หากจะกล่าวแบบเล่นสำนวนก็ว่า “สันติภาพชนิดที่จะยืนยงอยู่ชั่วกาลนาน”^๑ จะมีปรากฏขึ้นตามความปรารถนาของประธานาธิบดีนิกสันได้หรือไม่

ผู้เขียน ขอตั้งสมมติฐานหรือเข้าใจกันเอาไว้

ก่อนว่า น่าจะมีการตกลงหยุดยิงอย่างแน่นอนในแหลมอินโดจีนและจะมีการจัดตั้งโครงสร้าง หรือองค์กรขึ้นมาทำหน้าที่บริหารประเทศเวียดนามใต้เป็นการชั่วคราว จนกระทั่งมีการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศนั้น อย่างไรก็ตามผู้เขียนยอมรับว่ากว่าสหรัฐ ฯ เวียดนามเหนือ และเวียดนามใต้จะสามารถเจรจาได้ข้อตกลงที่แน่นอนนั้น คงต้องใช้เวลาอีกนานพอสมควร เนื่องจากรายละเอียดตกลงแต่ละเรื่องทั้งสามฝ่ายจะลงนามรับรองนั้น ข้อยอมจะมีส่วนสำคัญ ในการกำหนดทิศทางของความคลี่คลายของเหตุการณ์บนแหลมอินโดจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวียดนามอย่างไม่ต้องสงสัย ดังนั้นจึงอาจมีบางท่านเสนอว่าถ้าเราไม่ทราบว่

ข้อตกลงดังกล่าวจะเป็นไปในรูปใดแล้ว ย่อมเป็นการเสียเวลาที่จะมาอภิปรายกันถึงอนาคตของสันติภาพในเวียดนาม ข้อเสนอนี้มีน้ำหนักมากทีเดียวในสายตาของนักปฏิบัติบางท่าน แต่สำหรับนักคิดและนักปฏิบัติอีกหลายๆ ท่านแล้ว สิ่งนี้มิใช่อุปสรรคที่ชวนให้ท้อถอย ตรงกันข้าม การคาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation) จากความเคลื่อนไหวต่างๆ ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ว่า มีสิ่งที่น่าจะเป็นไปได้มาก ประการใดบ้าง ย่อมจะช่วยให้นักปฏิบัติประเภทหลังนี้สามารถเตรียมประเทศของตน (หากเขาเหล่านั้นเป็นผู้นำของประเทศ) ไว้รับสถานการณ์ในอนาคตได้

ในการคาดคะเนรูปลักษณะของความตกลงที่ทั้งสหรัฐ ฯ เวียดนามเหนือ และเวียดนามใต้ อาจจะยินยอมลงนามรับรองได้นั้น สิ่งที่เราน่าจะทราบกันก่อนเห็นจะเป็นวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของคู่กรณีทั้งสาม ตลอดจนอำนาจในการต่อรองของแต่ละฝ่ายมีอยู่ และสามารถนำมาใช้บีบคั้นให้ฝ่ายอื่นยอมคล้อยตามเจตนารมณ์ของตนได้

ผลประโยชน์แห่งชาติสำคัญ ๆ ที่สหรัฐ ฯ จำต้องปกป้องรักษาในแหลมอินโดจีนมีพอสรุปได้ดังนี้ (ก) สหรัฐ ฯ ต้องการผ่อนคลายนโยบายผูกพันด้านกำลังคนของตนในเวียดนามยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้สหรัฐ ฯ จะยังคงให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจและการทหารแก่รัฐบาลเวียดนามใต้ต่อไปอีก

เป็นเวลาหลายปี และในขณะที่เดียวกัน ก็ยังคงมอบหมายให้กองกำลังทางอากาศและทัพเรือของตนปฏิบัติหน้าที่ตาม “หลักการนิคสัน” ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย” (ข) สหรัฐฯ ต้องการได้เชลยศึกอเมริกันคืน (ค) สหรัฐฯ ไม่ปรารถนาจะถูกตราหน้าว่าเป็นผู้แพ้สงคราม แม้จะไม่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ชนะก็ตาม (ง) สหรัฐฯ จะไม่ยอม “ศิโรราบเพื่อนของตนเองให้กับการรุกรานของพวกคอมมิวนิสต์”^๕ นอกจากนี้ นายนิคสันยังได้กล่าวโดยเฉพาะเจาะจงอีกด้วยว่า “... สหรัฐฯ จะไม่ยอมปล่อยตัวให้ได้ว่าชื่อว่าเป็นผู้ ‘ทรยศ’ โดยการร่วมมือกับฝ่ายศัตรู [เวียดนามเหนือ ผู้เขียน] สถาปนารัฐบาลคอมมิวนิสต์ขึ้นปกครองประชาชน ๑๗ ล้านคน แห่งเวียดนามใต้ ซึ่งกำลังต่อสู้อย่างสุดกำลังเพื่อป้องกันมิให้สิ่งนี้เกิดขึ้น”^๕

เป็นที่น่าเชื่อได้ว่าสหรัฐฯ ในสมัยของนายนิคสันย่อมพยายามทุกวิถีทางที่จะเจรจาให้ข้อตกลงหยุดยิงและจัดตั้งองค์การการเมืองชั่วคราวในเวียดนามใต้นั้น มีตัวบท และ/หรือ ข้อประกันที่จะป้องกันการขึ้นสู่อำนาจของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในเวียดนามใต้ เพราะมีฉะนั้นแล้ว วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นอาจจะล้มเหลวได้ นอกจากนี้ความปรารถนาที่จะ “ให้อเมริกายังคงเป็นผู้นำของโลก และเป็นเอก [หรืออย่างน้อยหนึ่งเป็นผู้นำของผู้นำ ผู้เขียน] ในเรื่องนี้

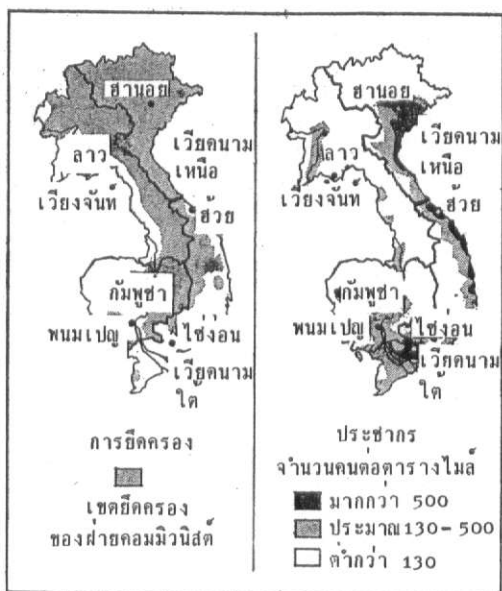
บายต่างประเทศ....”^๖ ย่อมเป็นแต่เพียงความฝัน ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลที่นายนิคสันเองก็ตระหนักดีอยู่แล้ว นั่นคือ

“ถ้าสหรัฐฯ ทรยศต่อประชาชนนับล้านคนในเวียดนามที่ได้พึ่งพาอาศัยเรามาแล้ว ประชาชนาธิบดีสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็ใครก็ตามย่อมไม่สมควรที่จะได้รับความเคารพนับถือ ซึ่ง ความเคารพนับถือนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากสหรัฐฯ คิดจะมีบทบาทอันสำคัญในการช่วยสร้างสันติภาพให้บังเกิดขึ้นในโลก”^๗

สรุปความได้ว่า สหรัฐฯ คงไม่ยอมปล่อยให้เวียดนามเหนือไม่ว่าจะโดยลำพังหรือโดยร่วมมือกับประเทศพันธมิตร บีบบังคับให้สหรัฐฯ ต้องตกอยู่ในสภาพถูกมัดมือชก และจำต้องนั่งดูฝ่ายคอมมิวนิสต์มีชัยในการเลือกตั้งในเวียดนามใต้ อย่างสิ้นประตูแก้ไขเป็นแน่

สำหรับผู้นำของเวียดนามเหนือในในระยะยาวปรารถนาที่จะให้ประเทศของตนได้เข้าร่วม

กับเวียดนามใต้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของนายกรัฐมนตรี พัมวัน ดอง ทิวา “ความปรารถนาจะรวมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนี้ ติดอยู่ในสายเลือดของพวกเขา มันฝังอยู่ในจิตใจของพวกเขา”^๘ นับตั้งแต่โฮ จิ มินห์ กับสมัครพรรคพวกได้เริ่มจับอาวุธขึ้นต่อสู้กับฝรั่งเศสมาจนถึงปัจจุบันนี้ นับว่าเป็นเวลาที่เนิ่นนานไม่น้อย แต่การต่อสู้ของพวกเขา

ก็ยังเข้มขันอยู่ตลอดเวลา นี่แสดงให้เห็นว่าเวียดนามเหนือมีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่และมั่นคงว่าจะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะให้มีการรวมเวียดนามทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน ในระยะสั้นเพื่อแก้ไขเหตุการณ์เฉพะหน้า ระยะนี้ผู้นำเวียดนามเหนือปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้มีข้อตกลงหยุดยิงกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าเวียดนามเหนือได้รับความเสียหายอย่างหนักจากการที่สหรัฐ ฯ เปิดฉากการทิ้งระเบิดเป้าหมายทางทหารอีกครั้งหนึ่งในดินแดนของตน รวมทั้งที่ตั้งมั่นที่อยู่ในกรุงฮานอยและไฮฟอง^๙ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายนศกนี้ นอกจากนี้ ประธานาธิบดีนิกสันยังได้ประกาศสั่งเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ให้วางทุ่นระเบิดปิดล้อมทางเข้าเมืองท่าต่างๆ ของเวียดนามเหนืออีกด้วยเพื่อป้องกันการลำเลียงอาวุธยุทโธปกรณ์เพิ่มเติมให้กับรัฐบาลฮานอย หากเวียดนามเหนือสามารถทนต่อมาตรการเหล่านี้ต่อไปได้แล้ว ผู้นำของฮานอยคงจะไม่ยื่นข้อเสนอมันที่เห็นได้ชัดว่าเป็นไปตามความประสงค์ของสหรัฐ ฯ ในหลักการ กล่าวคือ แยกการทำความตกลงเรื่องการทหารกับเรื่องทางการเมืองออกจากกันเป็น^{๑๐} หากไม่เหลือปากว่าแรงแล้ว ผู้นำของฮานอยคงจะไม่ทำเช่นนั้นแน่ อีกประการหนึ่ง โขเวียดและจีนซึ่งเคยให้ความสนับสนุนในด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ แก่ตนก็หันไปมีท่าทีญาติกับสหรัฐเสียแล้ว

จุดประสงค์ระยะสั้นอีกประการหนึ่งของ

เวียดนามเหนือ ได้แก่ “การจัดตั้งองค์การผสมสามฝ่ายที่จะนำไปสู่การปรองดองกัน และความเป็นเอกราชของชาติ (เวียดนาม)”^{๑๑} ในการรวมเวียดนามฝ่ายเหนือ และฝ่ายใต้เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็ดี ในการจัดตั้งองค์การผสมสามฝ่ายก็ดี ย่อมเป็นธรรมชาติอยู่เองที่ฝ่ายเวียดนามเหนือจะพยายามหาทางครองอำนาจฝ่ายอื่น ๆ ที่เหลืออยู่สองฝ่ายนั้น ทั้งนี้เพราะเป็นวิธีเดียวที่คอมมิวนิสต์จะสามารถทำให้ชนะการเลือกตั้งทั่วไปในเวียดนามได้ รวมเวียดนามทั้งสองฝ่ายเข้าเป็นประเทศเดียว และพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโตถึงขั้นสมบูรณ์พูนสุขตามแบบฉบับที่ คาร์ล มาร์กซ เคยกล่าวไว้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หากเราพิจารณาอย่างลึกซึ้งถึงวิธีการที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์เคยใช้ในการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจจนสำเร็จในประเทศยุโรปตะวันออก เช่น บุลกาเรียและรูเมเนีย สมัยต้นสงครามโลกครั้งที่สองใหม่ ๆ ย่อมเห็นได้ว่าพวกเขาใช้กลยุทธ์แนวร่วมดังกล่าวนี้เป็นหลักสำคัญ สาระของกลยุทธ์อันนี้ได้แก่ การที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์จะเข้าร่วมกับกลุ่มการเมืองต่าง ๆ เมื่อถึงคราวจำเป็นโดยมีจุดประสงค์เพื่อต่อสู้กับศัตรูที่มีมาเฉพาะหน้าร่วมกัน แต่ในขณะเดียวกันพวกเขาก็จะหาทางต่อสู้กับกลุ่มการเมืองอื่น ๆ เหล่านั้น ทั้งในทางค้ำลัทธิอุดมการณ์ทางการเมือง และในด้านการจัดตั้งการ เพื่อให้ตนเองมีอิทธิพลสูงสุด^{๑๒}

ส่วนประธานาธิบดี เทียน วัน เทียว นั้นเท่าที่สามารถสังเกตเอาได้จากคำปราศรัย และการให้สัมภาษณ์ในโอกาสต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ (ก) ต้องการสร้างเสริมอำนาจการเมืองของตนให้มั่นคงยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่เขาดำเนินกลยุทธ์ต่าง ๆ จนสามารถเป็นผู้เดียวที่มีรายชื่อเข้าสมัครรับเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ นอกจากนี้ในเดือนพฤษภาคมศกนี้ เขาก็ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก และต่อมาอีกเดือนหนึ่งก็ได้รับมอบอำนาจพิเศษ จากรัฐสภา เทียวคงต้องการให้แน่ใจว่ารากฐานแห่งอำนาจของตนเองนั้นมั่นคง ทั้งนี้เพื่อว่า (ข) ตนเองจะได้มีอำนาจที่แข็งแกร่งในการต่อรองกับสหรัฐ ฯ หรือกับหัวหน้าคณะรัฐบาลชั่วคราวชุดปฏิวัติ (Provisional Revolutionary Government) หรือนัยหนึ่งพวกเวียดกง หรือกับกลุ่มฝ่ายค้านที่ไม่ได้เป็นคอมมิวนิสต์ทั้งหลาย เช่นกลุ่มภายใต้การนำของนายพล เตือง วัน มินห์ ขบวนการต่อต้านและปรองดอง (Opposition and Reconciliation Movement) ซึ่งอยู่ภายใต้การนำของ พระภิกษุ ทิก เทียน เซา (Thich Thien Chau)^{๑๓} เป็นต้น (ค) เทียวต้องการให้ทหารเวียดนามเหนือถอนตัวออกไปจากเวียดนามใต้ เขาย้ำหนักแน่นถึงกับว่า ถ้าไม่ถอนออกไปเขาจะไม่ยอมลงนามในข้อตกลงสงบศึกด้วย^{๑๔} (ง) เทียวไม่ต้อง

การให้มีการจัดตั้งรัฐบาลผสมสามฝ่าย เจตนารมณ์ของเขานั้น ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในคำแถลงการณ์ของรัฐบาลเวียดนามใต้ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ศกนี้

นอกจากนี้ยังเห็นได้จากการที่เขี้ยวได้บอกกับเจ้าหน้าที่ปกครองระดับจังหวัดประมาณ ๒๐๐ คนที่เขาเรียกมาประชุมด้วยว่า ถ้ามีการจัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้นมาจริง จะทำให้ฐานะส่วนบุคคลทั้งของเขี้ยวเอง และบรรดาเจ้าหน้าที่เหล่านั้นพลอยถูกกระทบกระเทือนไปด้วย^{๑๕}

โดยสรุปแล้ว เขี้ยวจะพยายามทุกวิถีทางที่จะให้ตนยังคงอยู่ในอำนาจต่อไป ภายหลังจากที่ได้มีการหยุดยิงและมีการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว

ในบรรดาคูกรณีทั้งสาม คือ สหรัฐฯ เวียดนามเหนือ และเวียดนามใต้ สหรัฐฯ ดูเหมือนจะมีอำนาจในการต่อรองมากที่สุด เช่น สหรัฐฯ สามารถจะตั้งระเบิดเป้าหมายทางทหารในเวียดนามเหนือเพิ่มขึ้นได้ทุกเมื่อ ถ้าเห็นว่าฝ่ายนั้นทำท่าจะบิตพริ้วหรือตั้งข้อเสนอ หรือเงื่อนไขที่ขัดกับความประสงค์ของตนจนไม่อาจประนีประนอมได้ อันที่จริง อำนาจการตั้งระเบิดนั่นเองที่ได้บังคับให้เวียดนามเหนือยอมเจรจาทำความตกลงอย่างจริงจังกับสหรัฐฯ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม เป็นต้นมา^{๑๖}

เวียดนามเหนือกำลังอ่อนเปลี้ยอย่างมาก ความพยายามที่จะทำการโหมรุกเพื่อยึดครองเหนือ

ที่ที่มีพลเมืองอยู่หนาแน่นเพิ่มขึ้น (ซึ่งอาจจะช่วยให้สนับสนุนผู้รับสมัครเลือกตั้งฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้ เมื่อถึงเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไป) ก็ต้องเผชิญอุปสรรคสำคัญ คือ การโจมตีทางอากาศของฝูงบินแบบ บี-๕๒ เช่น เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายนศกนี้ กองทัพของฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็ได้พยายามบุกตีหมู่บ้าน ซอม ซุย (Xom soui) ซึ่งห่างจากไซ่ง่อนไปทางเหนือ ๒๓ ไมล์ เชื่อว่าฝ่ายสหรัฐฯ คงจะรู้เจตนารมณ์ของเวียดนามเหนือในเรื่องนี้ดีพอสมควร เพราะได้สั่งให้เครื่องบินแบบ บี-๕๒ ทำการโจมตีช่วยเหลือทหารฝ่ายเวียดนามใต้ในแนวรบด้านนี้ พร้อมกันก็ได้สั่งให้เครื่องบินแบบเดียวกันอีกจำนวนหนึ่งออกไปทำการโจมตีที่ตั้งกองกำลังทหารคอมมิวนิสต์ตลอดจนที่ตั้งคลังยุทธสัณหาระตามี่ต่าง ๆ ทั้งในเวียดนามใต้ เขมร และลาว อีกด้านหนึ่งด้วย^{๑๗}

ส่วนรัฐบาลของนายเขี้ยว นั้น ขณะนี้ก็ทำการสู้รบโดยได้รับความช่วยเหลือในด้านยุทธสัณ

ภาวะจากสหรัฐ ฯ เป็นอย่างมาก ถึงขนาดที่ว่า หากไม่มีสหรัฐ ฯ แล้ว นายเทียจะมีโอกาสดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอยู่ได้ไม่นานเลย จริงอยู่เขาพยายามจะสร้างเสริมอำนาจการต่อรองของเขาให้มั่นคงยิ่งขึ้น เช่น ได้สนับสนุนให้มีการเดินขบวน เพื่อสนับสนุนนโยบายต่อต้านรัฐบาลผสมของเขาที่จังหวัดวินท์ลอง กวาง คิน และเทียนหัว เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม คกนี้^{๑๔}

อย่างไรก็ตาม ทราบไตที่จังหวัดยั้งไม่อาจตะเบ็งกลบเสียงคำรามแปรปรวนของพญาช้างสาวได้ ทราบนั้นเทียยังคงต้องโอนอ่อนผ่อนตามความประสงค์ของสหรัฐ ฯ เสียเป็นส่วนใหญ่ ในเรื่องฐานะของเทียกับของสหรัฐ ฯ ดังกล่าวนั้นเราท่านอาจกรองออกมาได้จากข้อความของ ดร. กิสซิงเจอร์ที่ว่า

“ได้มีการอภิปรายกันอย่างมากมายในเรื่องที่ว่าไซ่ง่อนมีสิทธิยับยั้งการเจรจา ทำความตกลงของเรา (กับเวียดนามเหนือ) หรือไม่ ข้าพเจ้าใคร่ขออธิบายแนวนโยบายของเราในเรื่องนี้ดังนี้

“ยอมเป็นที่ชัดเจนว่า ประชาชนเวียดนามผู้ซึ่งได้รับความทุกข์ยากอย่างใหญ่หลวงก็ดี รัฐบาลแห่งเวียดนามได้พันธมิตรของเราที่ดี ซึ่งจะยังคงอยู่ในประเทศนั้น ภายหลังจากที่เราได้ถอนตัวออกมาแล้ว ย่อมมีสิทธิทุกประการที่จะเข้าร่วมในกระบวนการสร้างสันติภาพ (ประเทศ) ของเขาเอง พวกเขาเหล่านี้ มีสิทธิทุกประการที่จะ

แสดงความคิดเห็นและให้ความคิดเห็นเหล่านี้ ได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง

“สำหรับเราเองนั้น แนนื่อย่อมสงวนรักษาเสรีภาพในการตัดสินใจของเราเองไว้ และจะเป็นผู้ตัดสินใจเอง ว่าเราเชื่อว่าสงครามนั้นควรจะมีอยู่ต่อไปอีกนานเท่าไร...”^{๑๕} (ย้ำเอง)

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมิได้มีเจตนาจะให้เป็นที่เข้าใจกันว่า สหรัฐ ฯ สามารถจะใช้วิถีทางการทูตบีบบังคับเทียได้ โดยไม่มีขอบเขตจำกัด ผู้เขียนต้องการเพียงแต่จะบอกว่าใน การทำความตกลงหยุดยิง และกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การเลือกตั้งทั่วไปในเวียดนามใต้นั้น สหรัฐ ฯ ต้องคำนึงถึงความต้องการของเทียด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความต้องการในส่วนที่จะช่วยให้วัตถุประสงค์ของสหรัฐ ฯ ในการยุติสงครามครั้งนี้สัมฤทธิ์ผลขึ้นมาได้

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ตลอดจนอำนาจในการต่อรองของคู่กรณีทั้งสามแล้ว สาระสำคัญของข้อตกลงที่คู่กรณีพอจะยอมลงนามรับรองกันได้คงจะไม่ต่างไปจากที่ได้ออกประกาศ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม คกนี้ เท่าใดนัก

ในเรื่องการหยุดยิง

๑. จะมีการหยุดยิงในเวียดนาม โดยยังคงให้ทหารเวียดนามเหนืออยู่ในเวียดนามใต้ต่อไปได้ แต่ให้อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ ไม่ใช่กระจายอยู่ตามเขตแดนที่ยึดครองได้ก่อนการลง

นามในข้อตกลงนี้^{๒๐} ในขณะที่เขียนนี้ มีรายงาน
ข่าวว่า ดร. คิสซิงเจอร์ กับ นาย เล คีค โท
ได้ตกลงกันว่าจะให้มีการรวมกลุ่มทหารเวียดนาม
เหนือในลักษณะเช่นว่านี้ในที่ ๓ แห่ง คือ (ก)
บริเวณชายแดนลาวทางตอนเหนือสุด ของเวียด
นามใต้ (ข) บริเวณชายแดนเขมรต่อกับลาว ซึ่ง
ตรงกับบริเวณที่ราบสูงตอนกลางของเวียดนามใต้
และ (ค) บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมของแม่น้ำ
โขง ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของเวียดนามใต้^{๒๐}

๒. สหรัฐฯ จะถอนทหารออกจากเวียดนาม
ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันลงนาม

๓. ห้ามมิให้มีการส่งกำลังทหารและอาวุธ
ไปให้ทหารฝ่ายของคนเพิ่มเติม ข้อตกลงนี้ ได้
ยังผลให้ทั้งสองฝ่ายต่างเร่งส่งกำลังทหารและยุทธ
สัมภาระไปให้ทหารฝ่ายคนในเวียดนามใต้อย่าง
ชะงักงันใน ขณะที่ยังไม่ได้มีการลงนามกัน
อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ได้ลงนามกันไปแล้ว
ทั้งสองฝ่ายอาจนำอาวุธหรือยุทธสัมภาระเข้าไป
เพื่อเปลี่ยนให้กับส่วนที่สึกหรอไปได้ แต่ทั้งนี้
(ก) จะทำได้ ในอัตราส่วนหนึ่งต่อหนึ่ง (ข) อาวุธ
หรือยุทธสัมภาระที่นำมาเปลี่ยนใหม่ จะต้องม
ีลักษณะและคุณสมบัติเหมือนกัน และ (ค) จะ
ต้องดำเนินไปภายใต้การควบคุม ขององค์การ
ระหว่างประเทศที่จะได้จัดตั้งขึ้นต่อไป

๔. การส่งคืนเชลยศึกจะต้องทำให้เสร็จสิ้น
ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันลงนาม

ในเรื่องการเมือง

๑. ลัทธิในการกำหนดโชคชะตาด้วยตนเอง
ของชาวเวียดนามใต้ (ทั้งฝ่ายที่อยู่ในเขตยึดครอง
ของเวียดกง หรือคณะรัฐบาลชั่วคราวชุดปฏิวัติ)
จะได้รับการประกัน

๒. ชาวเวียดนามใต้จะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า
อนาคตทางการเมืองของพวกเขาควรจะเป็นเช่นไร
ด้วยขบวนการเลือกตั้งที่เสรี และเป็นประชาธิปไตย
ทั้งนี้ โดยอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจตรา
ขององค์การระหว่างประเทศที่จะได้จัดตั้งขึ้นต่อไป

๓. รัฐบาลชั่วคราวชุดปฏิวัติของฝ่ายคอมมิวนิสต์
และรัฐบาลชุดของนายเทียว จะยังคงอยู่
ในอำนาจต่อไป ในขณะเดียวกันทั้งสองฝ่ายจะ
เจรจาทำความตกลงกันในเรื่องการจัดให้มีการ
เลือกตั้งว่าควรจะมีเมื่อใด ในลักษณะอย่างไร
และจะเปิดตำแหน่งใดให้มีการสมัครบ้าง เป็นต้น

๔. จะมีการจัดตั้งสถาบันที่มีชื่อว่า สภาเพื่อ
การปรองดองและการประสานกลมกลืนแห่งชาติ
(National Council of Reconciliation and
Concord) ซึ่งจะมีหน้าที่ช่วยของค์การระหว่าง
ประเทศตรวจตราให้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงใน
เรื่องการหยุดยิง และควบคุมตรวจตราการเลือก
ตั้งที่ทั้งสองฝ่ายจะได้ตกลงกันตามข้อ ๓ สมาชิก
ของสภานี้จะเข้ารับตำแหน่งโดยการแต่งตั้ง และ
จะต้องมีมติเป็นเอกฉันท์ในการปฏิบัติการตาม
หน้าที่ของตนทุกประการ

๕. ให้การรวมเวียตนามทั้งสองฝ่ายเข้าเป็นอันเดียวกันเป็นไปโดยใช้วิธีเจรจาต่อรองกันในระหว่างคู่กรณี โดยปราศจากการใช้กำลังทหาร บั๊บบังคับเอา และโดยปราศจากการเข้าแทรกแซงจากประเทศภายนอก

๖. ให้มีการจัดตั้ง (ก) คณะกรรมการควบคุมตรวจตราระหว่างประเทศขึ้น (International Supervisory Commission Commission) (ข) คณะกรรมการร่วม (Joint Commissions) โดยมีคู่กรณี ๒ ฝ่าย หรือ ๔ ฝ่าย แล้วแต่กรณีเป็นสมาชิก ตัวอย่างเช่น ถ้าเรื่องที่คณะกรรมการ ก. รับผิดชอบเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับคณะรัฐบาลชั่วคราวสุจริตปฏิบัติ และคณะรัฐบาลของนายเทียวเท่านั้น คณะกรรมการร่วม ก. จะประกอบด้วยสมาชิกจากเพียง ๒ ฝ่ายดังกล่าวนี้ แต่ถ้าหากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเวียตนามเหนือ และสหรัฐ ฯ ด้วย คณะกรรมการ ก. ก็จะประกอบด้วยสมาชิกจากเวียตนามเหนือ และสหรัฐ ฯ ด้วย เป็นต้น หากมีข้อที่ไม่อาจตกลงกันได้ ในคณะกรรมการชุดนี้ ก็ให้นำเรื่องนี้เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมตรวจตราระหว่างประเทศในข้อ (ก) เพื่อวินิจฉัยชี้ขาด อนึ่ง คณะกรรมการในข้อ (ก) นี้ มีสิทธิที่จะทำการสืบสวนเรื่องราวเป็นเอกเทศได้จนกระทั่งสุดท้ายที่จะมีการจัดตั้งขึ้นด้วยคือ (ค) ที่ประชุมระหว่างประเทศ (International Conference) ซึ่งจะ

มีการประชุมกันภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้มีการลงนาม

๗. คู่กรณีจะยอมรับและเคารพเอกราชและอธิปไตยของเขมรและลาว และจะละเว้นไม่ใช้ดินแดนของทั้งสองประเทศนี้เพื่อการคุกคามอธิปไตยและความมั่นคงของประเทศอื่น นอกจากนี้กำลังทหารของต่างประเทศจะต้องถอนตัวออกจากลาวและเขมร

๘. สหรัฐ ฯ จะให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูบูรณะประเทศเวียตนามเหนือ และประเทศอื่น ๆ บนแหลมอินโดจีน

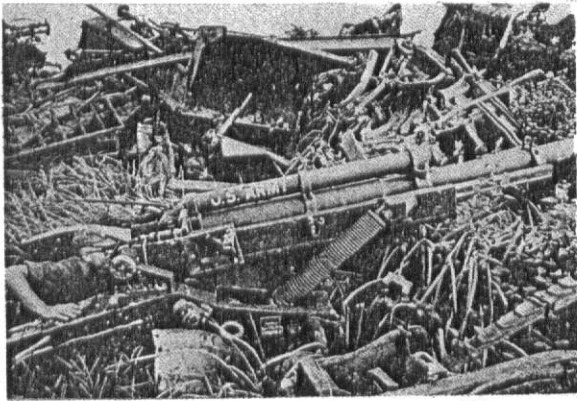
๙. สหรัฐ ฯ จะเคารพเอกราชอธิปไตย การรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตลอดจนบูรณะภาพแห่งดินแดนของเวียตนาม

เมื่อพิจารณาข้อตกลงที่น่าจะเป็นไปได้มากชุดนี้แล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่า สันติภาพในเวียตนามและในประเทศอื่น ๆ บนแหลมอินโดจีนที่คาดกันว่าจะเกิดขึ้นตามหลังการสงบศึกนั้นคงจะไม่ใช่ "สันติภาพชนิดที่ยืนยงอยู่ชั่วกาลนาน" ดังที่นายนิคสันปรารถนา และกว่าจะมี "สันติภาพที่ไม่ยืนยงอยู่ชั่วกาลนาน" นี้ก็คงต้องใช้เวลา นานพอสมควรทีเดียว

ที่ว่าต้องใช้เวลานานพอสมควรนั้นก็เพราะได้พิจารณาเห็นว่า ประการแรกทีเดียวเพียงจะต้องคัดค้านอย่างแข็งขันต่อการที่สหรัฐ ฯ ยอมตกลงให้กองกำลังของเวียตนามเหนือสามารถประจำอยู่

ตามจุดต่าง ๆ ในดินแดนของเวียดนามใต้ต่อไป
ได้ ในขณะที่กองกำลังของสหรัฐ ฯ ต้องถอนตัว
ออกหมดภายในเวลา ๒ เดือน นับตั้งแต่วันลง
นามในข้อตกลง บรรดาอาวุชยุทธสัมภาระที่
สหรัฐ ฯ กำลังเร่งส่งให้เพื่อว่าเวียดนามใต้จะได้มี
ไว้ใช้อย่างเพียงพอตลอดระยะเวลา ๑ ปี นั้น ๒๒
คงไม่ช่วยให้ขวัญของเทียตชีขึ้นมากนัก จริงอยู่
นายคิสซิงเจอร์ได้เคยแสดง “ความมั่นใจว่าเทียว
จะยอมรับข้อตกลงหยุดยิงที่เขาจะทำกับเวียดนาม
เหนือ”^{๒๓} แต่ผู้เขียนเชื่อว่าคงจะกินเวลาพอ
สมควรที่เดียวกว่าที่เทียวจะยอม ประการที่สอง
การตกลงกันในเรื่องหลักเกณฑ์การจัดการเลือกตั้ง
ระหว่างรัฐบาลของเทียว และของพวกเวียดกง
คงไม่อาจทำได้ ในระยะเวลาอันสั้นเป็นแน่
ทั้งนี้เพราะย่อมเป็นที่เชื่อได้ว่าทั้งสองฝ่ายต้อง
พยายามหาทางกำหนดกฎเกณฑ์ในลักษณะที่จะ
อำนวยให้คนถือไฟเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่งเมื่อวัน
ลงคะแนนเสียงมาถึง ประการที่สาม คุ้งกรณียัง
มีความเข้าใจในขอบเขตแห่งหน้าที่ขององค์กร
(National Council of Reconciliation and
Concord) ไม่ตรงกัน สหรัฐ ฯ เข้าใจว่ามีหน้าที่
เพียงเป็นคณะกรรมการเลือกตั้ง (Election
Committee) เท่านั้น ส่วนเวียดนามเหนือเข้าใจ
ใจว่าเป็นคณะรัฐบาลผสมสามฝ่าย นายคิสซิงเจอร์
อ้างว่าเมื่อตอนที่เวียดนามเหนือยื่นข้อเสนอเรื่อง
นี้ก็ใช้คำว่า “administrative structure”

อย่างไรก็ตาม องค์กรนี้ก็ประกอบด้วยสมาชิก
ที่มาจากสามฝ่ายด้วยกัน คือฝ่ายคอมมิวนิสต์
ฝ่ายเป็นกลาง และฝ่ายของนายเทียว ประการ
ที่สี่ การที่มีข้อกำหนดให้ใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์
เป็นหลักในการดำเนินงานตามหน้าที่ขององค์กร
นี้ย่อมเห็นได้ชัดว่าน่าจะตกลงปัญหาต่าง ๆ กัน
ได้ย่อมต้องใช้เวลาไม่น้อย อย่างไรก็ตามในขั้นที่เป็น
รัฐบาลผสมตามความเข้าใจของเวียดนามเหนือ
เลย แม้แต่ในขั้นที่เป็นคณะกรรมการเลือกตั้ง
ตามความเข้าใจของสหรัฐ ฯ ผู้เขียนก็เชื่อว่าลำ
บากยิ่งแล้ว ประการสุดท้าย คณะกรรมการ
ควบคุมและตรวจตราระหว่างชาติจะมีโอกาสใช้
สิทธิการได้สวนหาข้อเท็จจริงโดยเป็นเอกเทศ เพื่อ
ให้ชาวเวียดนามใต้มีโอกาสตัดสินใจกำหนดโชค
ชะตาทางการเมืองของตนเองภายใต้บรรยากาศที่
เป็นเสรีและเป็นประชาธิปไตย ตามข้อตกลงได้
เข้มงวดกวดขันมากน้อยเพียงใด อนึ่ง ถ้าคุ้งกรณี
ที่เป็นสมาชิกของคณะกรรมการร่วมประเทศ
หนึ่ง เห็นว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุม
และตรวจตราระหว่างชาติขัดต่อผลประโยชน์
ของตนอย่างชนิดที่ไม่อาจประนีประนอมยอมตาม
ได้ คณะกรรมการควบคุม ฯ จะมีอำนาจเด็ด
ขาดสักแค่ไหน กว่าจะมีการตกลงกันแน่นอนใน
เรื่องเหล่านี้ ผู้เขียนเห็นว่าคงจะกินระยะเวลา
หกเดือนนับตั้งแต่วันลงนามหยุดยิงจนถึงวันลงคะ
แนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปในเวียดนามใต้ ตามที่

ฝ้ายเวียดนามเหนือ ต้องการเป็นแน่²⁴

เมื่อได้คาดคะเนมาถึงขั้นนี้แล้ว เราน่าจะได้มาพิจารณากันในอีกประเด็นหนึ่งต่อไปด้วยนั่นคือ ถ้าเราตั้งสมมติฐานโดยมองแต่ในแง่ดีที่สุดว่า (ก) คู่กรณีสามารถตกลงกันได้ในเรื่องกฎเกณฑ์การเลือกตั้งชนิดที่ไม่ที่ใครได้เปรียบ หรือ เสียเปรียบใคร (ข) องค์การควบคุมและตรวจตราสามารถทำหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายมาเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถดูแลไม่ให้กองกำลังของกำลังของฝ้ายใดๆ ที่เป็นคู่แข่งชั้นในการเลือกตั้งใช้กำลังอำนาจจนทำให้เสียบรรยากาศ “ที่เป็นเสรีและเป็นประชาธิปไตย” ไปและ (ค) ทั้งฝ้ายเวียดกง ฝ้ายเป็นกลาง และฝ้ายของนายเทียว ต่างจะมักเขม้นรณรงค์ หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ้ายตนอย่างซื่อสัตย์สุจริตตามความสามารถของตนเช่นนี้แล้ว ถ้าผลการเลือกตั้งออกมา หรือมีแนวโน้มที่สื่อให้เห็นว่าฝ้ายของนายเทียวได้คะแนนเสียงข้างมากในระดับต่าง ๆ ฝ้ายคอมมิวนิสต์จะยอมหรือ เพราะเป็นที่เชื่อได้

ว่าพวกเขาคงไม่ต้องการให้เวียดนามฝ้ายเหนือ และฝ้ายใต้รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายใต้การนำของเทียวเป็นแน่ อีกประการหนึ่งผู้นำของเวียดนามเหนือจะเอ่ยปากบอกชาวคราวเกี่ยวกับอนาคตการรวมตัวของเวียดนามกับประชาชนของตนได้อย่างไรเพราะมันเท่ากับเป็นการฟ้องว่าการดำเนินนโยบายของบรรดาผู้นำนั้นไม่มีประสิทธิภาพ ผลที่อาจตามมาย่อมหมายถึงว่า ในระยะยาวแล้วความชอบธรรมของการครองอำนาจ ของพวกเขาจะย่อมนับวันจะมีแต่ครอนแคลน ถ้าเหตุการณ์ดำเนินมาถึงปานนี้แล้วผู้นำเวียดนามเหนือคงไม่ปล่อยให้กองกำลังของตนที่ยังคงมีอยู่ในเวียดนามใต้ ๓ แห่ง ตั้งที่กล่าวข้างต้นอยู่เฉยเป็นแน่

หากสมมติว่าฝ้ายนิยมคอมมิวนิสต์มีแนวโน้มที่จะชนะ หรือผลออกมาว่าชนะการเลือกตั้งแล้ว ฝ้ายสหรัฐฯ จะยอมหรือ เพราะนี่มีความหมายเท่ากับการเข้ายึดครองเวียดนามโดยฝ้ายคอมมิวนิสต์ สภาวการณ์เช่นนี้จะไม่ขัดกับคำพูดที่สหรัฐฯ เอง เคยพูดไว้หรือ นอกจากนี้พันธมิตรอื่นๆ ของสหรัฐฯ เช่น เขมร และไทย ตลอดจนมาเลเซีย และสิงคโปร์ซึ่งเป็นพันธมิตรโดยทางอ้อมผ่านอังกฤษ จะคิดอย่างไร เมื่อเวียดนามเหนือสามารถรวมเวียดนามใต้เข้าอยู่ภายใต้การนำของตนแล้ว คิดหรือว่าผู้นำเวียดนามเหนือจะไม่พยายามทำอย่างเดียวกับที่ทุกประเทศจะทำถ้า

มีความสามารถ นั่นคือหาทางทำให้ประเทศข้างเคียงซึ่งยอมได้แก่ เขมร และลาว อย่างน้อยที่สุดเป็นรัฐกันชน ทั้งนี้ โดยการเข้าไปสร้างอิทธิพลของตนในรัฐเหล่านี้ ถ้าหากสหรัฐฯ ไม่คิดว่าเวียดนามเหนือจะทำเช่นนั้นและไม่เข้าแทรกแซง (ซึ่งเป็นวิธีเดียวที่สหรัฐฯ จะกู้ฐานะของเทียวหรือของฝ่ายเป็นกลางได้) แต่ผลสุดท้ายปรากฏว่าเวียดนามเหนือกระทำการเช่นนั้นจริง สหรัฐฯ ซึ่งมีข้อผูกพันอยู่กับเขมร ลาว และไทย มิต้องเข้ามาแสดงบทบาทในประเหล่านี้อีกหรือ (แม้ว่าจะจะเป็นบทบาทที่ไม่มีกองกำลังทหารอเมริกันเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ด้วยก็ตาม) สหรัฐฯ น่าจะคิดตัดไฟเสียแต่ต้นลมจะมีดีกว่าหรือ

หากฝ่ายเป็นกลางได้คะแนนเสียงส่วนใหญ่ในทุกระดับโดยมีฝ่ายคอมมิวนิสต์ และฝ่ายของนายเทียวเป็นส่วนประกอบ เชื่อได้ว่าฝ่ายคอมมิวนิสต์ย่อมจะไข่กลยุทธแนวร่วมตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อหาทางสร้างอิทธิพลของตนเพิ่มขึ้นจนสามารถครอบงำอีก ๒ ฝ่ายได้ ขณะเดียวกันฝ่ายของนายเทียวก็จะพยายามบีบคั้นเพื่อว่าตนจะได้มีเสียงดังที่สุดในบั้นปลาย เนื่องจากยังไม่มีหลักฐานเป็นที่แน่ชัดว่าฝ่ายเป็นกลางจะมี

เชิงอรรถ

๑. F. Van Der Linden, *Nixon's Quest for Peace* (N.Y.: R.B. Luce, 1972), หน้า ๑๘๓
๒. ฝ่ายรัฐบาลชั่วคราวชุดปฏิวัติ (Provisional Revolutionary Government-PRG) ของพวกเวียดกงนั้นเป็นเพียงหุ่นของเวียดคอมเหนือเท่านั้น จึงไม่ได้นำมาพิจารณาในที่นี้ด้วย

รากฐานแห่งอำนาจที่เข้มแข็งมั่นคง จึงชวนให้ไม่แน่ใจว่าฝ่ายนี้จะทนต่อการบีบคั้นจากอีกสองฝ่ายได้นาน

ในที่สุดแล้วเหตุการณ์จะเข้าลักษณะดังที่ได้กล่าวไว้ คือ หากอิทธิพลของฝ่ายนิยมคอมมิวนิสต์มีท่าทีที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับที่อาจเป็นอันตรายต่อฝ่ายเป็นกลางและ หรือฝ่ายของนายเทียว (หรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ฝ่ายเป็นกลางและฝ่ายคอมมิวนิสต์) สหรัฐฯ คงจะต้องดำเนินการทั้งที่เป็นการเปิดเผยและไม่เปิดเผย ดังเช่นที่ได้เคยทำตอนสมัย ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นต้นมา เพื่อหาทางป้องกันการขึ้นสู่อำนาจของฝ่ายนิยมคอมมิวนิสต์ และถ้าเหตุการณ์เป็นไปในทางกลับกันเวียดคอมเหนือก็ย่อมจะหันไปจับอาวุธขึ้นต่อสู้ต่อไป

จะเห็นได้ว่านับแต่วันลงนามในข้อตกลงหยุดยิงเป็นต้นไป เหตุการณ์ในเวียดนามจะสงบอยู่พักหนึ่งจนกระทั่งถึงเวลาที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งคือไม่เวียดนามเหนือก็สหรัฐฯ เห็นว่าสถานการณ์มีที่ท่าว่าจะดำเนินไปในทางที่จะขัดกับผลประโยชน์แห่งชาติของตน เมื่อถึงเวลานั้นแล้ว สภาพสงครามก็จะหวนกลับมาสู่เวียดนาม และประเทศอื่น ๆ บนแหลมอินโดจีนอีกครั้งหนึ่ง ๑

๓. Van Der Linden, *op.cit.*, หน้า ๑๗๕
๔. *Ibid.*, หน้า ๑๗๗
๕. *Ibid.*, หน้า ๑๘๒
๖. คำปราศรัยของนายนิคสันต่อที่ประชุมทหารผ่านศึกต่างประเทศ ณ เมืองดัลลัส, มลรัฐเท็กซัส เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ *The Department of State Bulletin*, Vol. LXV, No. 161, Sept, 13, 1971 หน้า ๒๗๖
๗. Van Der Linden, *op.cit.* หน้า ๑๗๘
๘. จากกรให้สัมภาษณ์กับนาย เดอ บอชกรัฟ *Herald Tribune*, Oct. 23, 1972 หน้า ๒
๙. การทิ้งระเบิดในเขตเวียดนามเหนือได้หยุดไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เนื่องจากฝ่ายเวียดนามเหนือได้ให้สัญญาว่าจะเคารพต่อเขตปลอดทหารและจะไม่ระดมยิงเมืองและกรุงต่างๆ ในเวียดนามใต้
๑๐. ชานอชประกาศข้อเสนอเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม สกน
๑๑. *Herald Tribune*, Oct. 23, 1972 หน้า ๒
๑๒. Mao Tse-tung, "Introducing the Communist", *People's China*, Vol. 2 no. 1, July 1, 1950 หน้า ๒๘
๑๓. มีรายงานข่าวจากปารีสว่าชาวเวียดนามที่ได้อพยพไปอยู่ฝรั่งเศสและไม่ได้เป็นคอมมิวนิสต์ได้ประชุมกันเพื่อเสนอข้อผู้พวกเขาเห็นว่าสมควรจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของพลกที่สามคือฝ่ายเป็นกลางในคณะรัฐบาลผสมแห่งเวียดนามใต้ที่คาดว่าจะมีการจัดตั้งขึ้น นายชอบรราคาตัวแทนมีดังนี้ พล อ. เหงียน จันห์ ที (Nguyen Chanh Thi) อดีตผู้บัญชาการกองทัพอากาศ ๑ แห่งเวียดนาม นาย เหงียน โท (Nguyen Thai) อดีต ทส. ของประธานาธิบดี ัง คินห์ เคียม นายโอ ครง ทันห์ (Au Truong Thanh) อดีตรัฐมนตรีกระทรวงเศรษฐกิจในสมัยที่ นายพล เคื่อง วัน มินห์ เป็นนายกฯ บุคคลผู้นี้มีนิสัยสาร มิววัก ได้ลงข่าวว่าเป็นผู้ที่ทั้ง ดร. กิสซิงเจอร์ และนาย เล คัก โท เห็นต้องกันว่าจะเป็นผู้หนึ่งขงฝ่ายเป็นกลาง *Herald Tribune*, Dec. 24, 1972 หน้า ๒ สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับตัวนาย โอ ครง ทันห์ อาจหาได้ใน *BKK Post* Nov. 1, 1972 หน้า ๑๘
๑๔. ทั้งนี้จากปากคำของนาย ทวัน วัน ลัม รมต. ต่างประเทศเวียดนามใต้ *BKK Post*, Oct. 31, 1972, หน้า ๑
๑๕. *Herald Tribune*, Oct. 24, 1972, หน้า ๒
๑๖. เกี่ยวกับอำนาจการทิ้งระเบิดครั้งนี้ นายนิคสัน ถึงกับกล่าวว่าหากอดีตประธานาธิบดีลินคอล์น บี. จอห์นสัน ได้ทิ้งระเบิดเวียดนามเหนืออย่างหนักหน่วงจริง ๆ แล้ว สันติภาพคงจะมีขึ้นตั้งแต่นั้นนับแต่ Van Der Linden, *op.cit.* หน้า ๑๘๖
๑๗. โปรดดู *BKK world*, Nov. 4, 1972 หน้า ๑ *BKK Post* Nov 6, 1972, หน้า ๑
๑๘. *Herald Tribune*, Oct. 24, 1972, หน้า ๑
๑๙. *Kissinger News Conference Transcript*, Oct. 26, 1972, (แจกโดยสำนักข่าวสารออเมริกัน) หน้า ๓
๒๐. ตามข้อตกลงเดิมนั้นให้อยู่กรจำกัดกระจ่ายได้ (a cease-fire in place)
๒๑. *BKK World*, Nov. 7, 1972.
๒๒. จากคำกล่าวของ นายเมลวิน แลเรค รัฐมนตรีกลาโหมสหรัฐฯ สยามรัฐ, ๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ หน้า ๑๖
๒๓. ทำให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๕
๒๔. Pham Van Dong, *op.cit.*, หน้า ๒

มิง-บ็อล ชาร์ต นักเขียนและนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสกำลังร่วมในการเดินขบวนประท้วงที่หน้าวิทยาลัยดอญด์ เรโนลท์ภายหลังจากที่คนงานของบริษัทนั้นได้นำนักศึกษาฝ่ายซ้ายคนหนึ่งตาย

จดหมายจากปารีส

ผมบังเอิญแวะผ่านมาปารีส ด้วยเหตุที่ผมให้ความสนใจกับกิจกรรมของนักศึกษาอยู่เสมอ จึงได้ไปพักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยพยายามที่จะเรียนรู้ความเป็นไปต่างๆ ของการแสดงออกที่คนคิดที่เขาเหล่านั้นมองชีวิตและมองโลก นับว่ากิจกรรมของเขาน่าตื่นตาตื่นใจมาก ถ้าหากจับเอาอาจารย์หรือผู้บริหารมหาวิทยาลัยของไทยมาดูงานกิจกรรมของนักศึกษาที่นี่ หากไม่หนีงานไป เอาแต่เที่ยวช้อปปิ้งตามศูนย์การค้าเสียก่อน อาจจะตกใจตายก็ได้

เรื่องที่นักศึกษาที่นี่ให้ความสนใจเป็นอย่างมากในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา เห็นจะได้แก่การเจรจาเพื่อเซ็นสัญญาสงบศึกระหว่างผู้แทนจากสหรัฐอเมริกาและผู้แทนเวียดนามเหนือ ซึ่งข่าวคราวที่มีในเบื้องต้นนั้น น่าจะได้รับความสำเร็จเป็นอย่างมากและตกลงที่จะมีการกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรแน่นอนในวันที่ ๓๑ ตุลาคม

ก่อนหน้าการเซ็นสัญญาสงบศึกนั้น นักศึกษาได้เรียกประชุมและนัดหมายเพื่อจะเดินขบวนแสดงทัศนคติและมติของนักศึกษาอย่างพร้อมเพรียงกัน ขบวนได้เริ่มขึ้นที่ Place de Republique และออกเดินทางอย่างเป็นระเบียบไปตามถนนต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียง ประมาณจำนวนของผู้เข้าร่วมเดินขบวนไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐-๖,๐๐๐ คน ส่วนใหญ่ของนักศึกษาทั้งหมดประกาศตนเป็นฝ่ายซ้าย หรือสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศส เพลงที่ใช้ให้จังหวะในการเดิน คือเพลง “คอมมิวนิสต์สากล” และเพลงที่คณะรัฐศาสตร์ ทั้งจุฬา, ธรรมศาสตร์ ชอบใช้ แต่เปลี่ยนจากชื่อคณะเป็น “โฮ! โฮ! โฮจิมินห์—เซเซ กูวาร่า” และเพลงสั้นๆ อื่นๆ ในความหมายที่ว่า “ลาว เขมร เวียดนาม จะต้องพบกับชัยชนะในที่สุด” หรือ “สงครามของประชาชนเพื่ออิสรภาพ จะต้องพบกับความ

สำเร็จในที่สุด” สลับกับการตะโกนด่าว่า เช่น “นิกสันฆาตกร หยุดความชั่วร้ายเสียที่เถิด พวกเราเปลี่ยนแล้ววะ” หรือ “เทียวยอมเสียดี ๆ” (ตอนนั้นมีข่าวว่า เหยียนวันเทียวยจะจัดขึ้น ไม่ยอมรับรู้ข้อตกลงของอเมริกากับเวียดนามเหนือ) ตลอดเวลาที่เดินขบวนกันไป มีประชาชนมายืนมองดูอยู่ทั้งสองข้างทาง นักศึกษาส่วนหนึ่งก็จะแจกใบปลิว และขายหนังสือพิมพ์ที่จัดทำกันเอง มีข้อความในทำนองชี้แจงให้เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของพวกเขา ที่ต้องการให้การสงครามในอินโดจีนยุติลง และเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกข่มขู่ ตอนกลางขบวนของนักศึกษาก็มีฝ่ายประชาสัมพันธ์พร้อมทั้งเครื่องขยายเสียงพูดอธิบายถึงเหตุผลและข้อเรียกร้องต่าง ๆ หัวขบวนมีพวกผู้ใหญ่ (คนแก่ ๆ) สอบถามคุณยายว่าบางคนเป็นศาสตราจารย์มหาวิทยาลัย เป็นนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียง ที่เห็นด้วยกับข้อเรียกร้องนี้ ก็มาร่วมเดินด้วยหลายคน ตลอดเวลาที่เดินกันไปในั้น ตำรวจพิเศษ (เรียกกันว่าตำรวจแห่งชาติ เป็นพวกที่คัดและฝึกโดยเฉพาะ เลือกลงตัวใหญ่ ๆ ไว้สำหรับรับมือกับพวกนักศึกษาเพราะตั้งแต่การปฏิวัติใหญ่ ๑๙๖๘ เป็นต้นมา ทางรัฐบาลฝรั่งเศสกลัวนักศึกษามาก) ได้ติดตามไปห่าง ๆ ตลอดทาง พร้อมด้วยเครื่องมือในการปราบจลาจลครบถ้วน ดูที่ทำตำรวจฝรั่งเศสก็คงจะพอ ๆ กับตำรวจไทย ประชาชนรักใคร่ชอบพอมาก

๗๒

ภาพล้อเลียนเขียดุคโดยนักศึกษาฝรั่งเศส

พอเห็นหน้าเอ๋ยปากทักได้ก็คงทัก เด็กคนหนึ่ง ยืนบนตึกชั้น ๔ ยื่นหน้าออกมาทักตำรวจเสียงดังลั่น พร้อมกับสาดน้ำใส่ตำรวจไปชั้นหนึ่ง ก็นับว่าเป็นรายการประกอบการเดินขบวนของนักศึกษาที่น่าดูมากหนึ่ง แต่ที่จิตไปหน่อย คือ ตลอด ๓ ชั่วโมง ไม่ยกมีใครโผล่เข้ามาเป็นพระเอก และนักศึกษาที่นี้ก็ไม่ต้องการเรียกร้องหาใครมาเป็นพระเอก เดินไปแล้วได้มีโอกาสพูดอธิบายแล้ว ก็แยกย้ายกันนั่งรถใต้ดินกลับบ้าน

คนงานธนาคารในปารีสกว่า ๑๕๐,๐๐๐ คน เดินขบวนขอเงิน
ค่าแรงงานเพื่อให้เหมาะสมกับภาวะการครองชีพ

คืนวันที่ ๓ พฤศจิกายน ที่หอพักของมูลนิธิ
อเมริกัน ก็มีกรอภิปรายซึ่งนักศึกษาจัดกันเอง
โดยเชิญผู้แทนนักศึกษาของ ลาว เขมร และ
เวียดนาม มาพูดถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน
บ้านเกิดเมืองนอน พูดถึงสภาพทางการเมือง
ภายใน การรบราฆ่าฟันซึ่งมหาอำนาจยื่นมือ
เข้าไปสอดแทรก ผู้แทนของเวียดนามพูดจับ
ใจคนฟังมาก พูดอย่างคนรู้ปัญหา อย่างคุกรุ่น
ร้อนแรง แต่ก็มิได้ร้อนแรงอย่างคนหนุ่มหัวที่
ไร้สติ แต่ร้อนแรงด้วยความสำนึกถึงภาวะ
และภาวะที่เผชิญอยู่เฉพาะหน้า อาศัยเพียง
สื่อสัมพันธ์ของคนร่วมสมัย ผมเชื่อว่าเข้าใจความ
รู้สึกของเขาได้ดี หลังจากพูดจบ ผู้สื่อข่าวหนังสือ
Rampart ที่เคยเข้าไปดูสภาพของทหารอเมริกัน
ที่เป็นเชลยศึกอยู่ในเวียดนามเหนือ ก็ได้พูดถึง
สภาพของเชลยเหล่านั้น ด้วยความหวังที่ว่า
รัฐบาลของพวกเขา (อเมริกัน) จะสามารถมีการ
กระทำที่ถูกต้องสำหรับปัญหาสงครามนี้ แล้วทั้ง

คนเวียดนามกับคนอเมริกันก็กอดจูบกัน ทำให้
เห็นและเข้าใจได้ว่า มนุษย์ต่อมนุษย์ในตัวของ
มันเองไม่ว่าชาติใดภาษาใด ถ้าหากไม่ได้นำเอา
ผลประโยชน์ของหมู่คณะตน หรือถูกล้าง
สมองทางความเชื่อเป็นอคติเพาะไว้ก่อนแล้ว ก็
ไม่มีอะไรที่จะเป็นศัตรูกันได้เลย ที่เป็นปัญหาอยู่
ยากอยู่ทุกวันนี้ เป็นสิ่งที่นักการเมืองของแต่ละ
ชาติ ล้วนต้องรับผิดชอบทั้งสิ้น

คืนวันที่ ๖ พฤศจิกายน มีการประชุมใหญ่
ที่โรงละครแห่งหนึ่ง หน้าโรงละครมีภาพวาด
หนังสือ ล้วนเกี่ยวกับสงครามในอินโดจีนวางขาย
และผู้จัดได้ขอความช่วยเหลือจากผู้ที่มาร่วม
ชุมนุมคนละ ๓ แฟรงค์เป็นค่าเช่าโรงละคร เพื่อ
ชาติอินโดจีนทั้ง ๓ คือ ลาว เขมร เวียดนาม
นักหนังสือพิมพ์ และศาสตราจารย์ ๒ คน จาก
มหาวิทยาลัยเยล ซึ่งได้อธิบายถึงสภาพและความ
เป็นไปต่างๆ ของสงคราม เป็นที่น่าสนใจของ
ผู้เข้าชมทุกคน รายได้จากการบริจาคคืนนั้น
เป็นจำนวนทั้งสิ้นกว่า ๒๐,๐๐๐ แฟรงค์ นับเป็น
ความพร้อมเพรียงใจกันอย่างมาก

เหตุการณ์ดังที่ได้เล่ามาทั้งหมดนั้น ผมไม่
สนใจว่า นักศึกษาเหล่านั้นจะสังกัดฝ่ายใด แต่
ผมสนใจว่า เขาคิดอย่างไรและแสดงอะไรออกมา
เพื่อให้บุคคลคนอื่นรับรู้บ้าง ไม่ว่าจะเป็นผู้
ชายหรือคอมมิวนิสต์ เผด็จการหรือเสรีนิยมไม่ได้
เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการรับเข้ามาเพื่อจะเกิดอคติ

ในการบิดเบือนเจตนารมณ์ที่แท้จริง (เหมือน
ผู้ใหญ่ในบ้านเรา) แม้จะเป็นเพียงชั่วระยะ
เวลาสั้น ๆ และเพียงการเดินทางผ่าน ผมมี
ศรัทธาต่อเจตนารมณ์บริสุทธิ์ในการแสดง
ออกของนักศึกษาในฝรั่งเศสครั้งนี้เป็นอย่างสูง
ฝรั่งเศสเป็นชาติที่เคยผิดพลาดมาก่อนในการเข้า
ครอบครองและกดขี่ชนชาติในอินโดจีน ดังนั้น
ก็อาจทำให้เราคิดว่า การแสดงออกต่อต้าน
สงครามในอินโดจีนคราวนี้ แท้จริงนั้น คือ
เจตนาที่ฝรั่งเศสจะต่อต้านสหรัฐอเมริกา หวังจะ
ให้สหรัฐอเมริกาออกไปเสียจากอินโดจีนเพื่อตน
เองจะได้กลับไปมีอิทธิพลต่อไป แต่ผมเองไม่
สมัครใจจะคิดเช่นนั้น เพราะโดยปกติ นักศึกษา
จัดไปช่วยการต่อต้านสงครามในคราวต่อ ๆ ไป
(แต่ถ้าใครไม่ให้เขาก็ไม่ว่า) มีคนมาชุมนุมกัน
หลายพันคน นักข่าวหนังสือพิมพ์และนักการ
เมืองสำคัญ ๆ ฝ่ายซ้ายของฝรั่งเศสก็มาร่วมด้วย
การชุมนุมเริ่มด้วยการแสดงละครเสียดสีความ
ทารุณโหดร้ายของสงครามในเวียดนาม ขึ้นต้น
ด้วยการเลียนถ้อยคำที่นักสันชอบพูดถึงความ
ยิ่งใหญ่ของสหรัฐ ที่ต้องเป็น *First rate*
power สัญลักษณ์ที่ใช้แทนอเมริกัน คือ หญิง
ชราคนหนึ่ง รูปร่างสูงใหญ่ นั่งกอดอก จมูก
ยื่นใหญ่ ซึ่งเรียกว่า *Mama America* หลัง
จากการพูดถึงความยิ่งใหญ่ และเล่นเพลงชาติ
อเมริกันจบแล้ว ก็มีหนุ่มญวนเหนือ ๒ คน
ออกมาผลัดกันแสดง เล่าด้วยวาจาและประกอบ

ท่าทางต่าง ๆ ถึงชาวญวนเหนือต้องได้รับ
เคราะห์กรรมมาตั้งแต่ ๑๙๓๐ ในขณะที่ฝรั่งเศส
เข้าไปครอบครอง ญวนสามารถเอาชนะได้ที่
เดียนเบียนฟู แล้วก็ต้องมาถูกรัฐฯ ข้าตี
เข้าอีก การแสดงทำได้ดีมาก ใช้ฉากง่าย ๆ
ไม่ต้องลงทุนมาก มีคนแสดงอยู่ ๕ คน เสียงที่ใช้
ประกอบก็ใช้เสียงคนตัดเอา เช่นเสียงเครื่องบิน
 ฯลฯ คนแสดงทุกคนเข้าถึงบทและตั้งใจมาก พอ
แสดงจบนักศึกษาตบมือ ร้องเพลง ปลุกใจและ
สนับสนุนการต่อสู้ของชาวพื้นเมืองในอินโดจีน
กันก็ก้อง นำต้นต้นใจยิ่งนัก หลังจากนั้นเป็น
คนที่เขาเชิญมาพูด ๑๐ กว่าคน เป็นผู้แทนของ
ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาลตนเองอยู่แล้ว
การจะยอมตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองให้กับรัฐ
บาลของตนนั้น ดูจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ และการ
การคัดค้านสงครามครั้งนี้ แม้นักศึกษาสัญชาติ
อเมริกันที่มาเรียนอยู่ในฝรั่งเศสเองก็ไม่เห็นด้วย
และมีบทบาทในการต่อต้านอยู่เนื่อง ๆ ผมเชื่อว่า
ข่าวคราว ข้อเท็จจริง ที่เป็นประจักษ์พยานอยู่
ในทุกมุมโลก ได้ยืนยันถึงความทารุณโหดร้าย
ถึงวิธีการที่อเมริกันใช้ในสงครามเวียดนาม ไม่ว่า
จะเป็นทางอิเล็กทรอนิกส์ ทางเคมี และชีววิทยา
ปฏิบัติการเหล่านั้นได้กระชากเอาจิตใจของมนุษย์
ให้ต่ำทรามลงยิ่งกว่าการกระทำของสัตว์
ดิกล่าบริวาร จนกระทั่งผู้ที่มีโอกาสได้รู้เห็นอตร
นทนไม่ได้ แม้จะมีผู้รับรองโดยตรง ก็ต้อง
ประท้วง ต้องคัดค้านต่อต้านไม่ให้ความเคารพของ

มนุษย์ต้องถูกดึงให้ถอยกลับไปอีกหลายหมื่นปี และการทิ้งนี้แก่นักศึกษาของอเมริกันเอง ก็มีได้ละเว้นที่จะแสดงให้เห็นเจตนาร่วมที่ยืนหยัดอย่างมั่นคงนั้น

“หยุดความโหดร้ายของท่านเสียเถิดเราทนไม่ได้แล้ว” สุ่มเสียงในทำนองของความหมายเดียวกันนั้น ดังกึกก้องจากปากของนักศึกษาหลายมุมโลก เราหวังว่าโรคหุนหวน และสติวิปลาศในกายและใจของนักการเมืองผู้มีส่วนในสงครามครั้งนี้ จะได้รับการบำบัดให้หายขาดได้ในวันหนึ่ง และวิถีทางที่ถูกต้องจะได้รับเลือกสำหรับการปฏิบัติ เพื่อสันติสุขแก่โลกในภูมิภาคนั้น

เดินกลับจากการชุมนุมของนักศึกษาในคืน

นั้น ผมเหงาและคิดถึงเมืองไทยอย่างสาหัส คิดถึงนักศึกษาของเรา ป่านนี้ยังคงหลับฝันอยู่กระมัง ในขณะที่ชาติอื่น ๆ ที่อยู่ห่างไกลจากอินโดจีน เขาประห้วงสงครามกันอย่างคึกโครม ชาติไทยดูเหมือนจะเต็มอกเต็มใจสนับสนุนอุบาทว์กรรมนั้นกันอย่างหน้าขึ้นทั้งประเทศ เรายอมให้สหรัฐอเมริกาใช้เป็นฐานทัพ เพื่อปฏิบัติการรบในอินโดจีนอย่างเป็นล่ำเป็นสัน นักศึกษาก็พลอยนั่งเฉยกันไปหมด ตุ ๆ แล้วก็น่าสงสารทั้งลาว เขมร และเวียดนาม ชาติก่อนคงทำบาปกรรมไว้มากถึงได้เลือกเกิดมามีเพื่อนบ้านที่ช่างใจคอโอบอ้อมอารีเสียเหลือเกิน ทุกวันนี้เวลาพบพูดคุยกับนักศึกษา ชาวเวียดนาม แทบจะไม่กล้าแนะนำว่าเป็นคนไทยอยู่แล้ว ๐

ผู้สื่อข่าวของเราประจำปารีส

วิथाสาवर

หนังสือทางการศึกษา

ของนักอ่านผู้กระหายโดยทั่วไป

แข็งขันและคึกคักมากกว่าเดิม

วางจำหน่ายทุกสัปดาห์

ดาวแดงเหนือเมืองจีน

ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ

ความจริงข้อหนึ่งที่หลีกเลี่ยงมิได้ก็คือ อดีต เป็นกุญแจชี้ให้เห็นปัจจุบันและอนาคต ความหมายและความสำคัญของอดีต มิได้มีแต่เพียงคำสรุปสั้น ๆ ว่า “ประวัติศาสตร์ย่อมซ้ำรอย” ซึ่งมีผลให้คนติดอยู่แต่เพียงรอยภายนอก จนลืมพิจารณาถึงสาระเนื้อหาของเวลาที่ผ่านไป ข้อเท็จจริงอันนี้ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการเข้าใจความเป็นไปของแต่ละสังคม

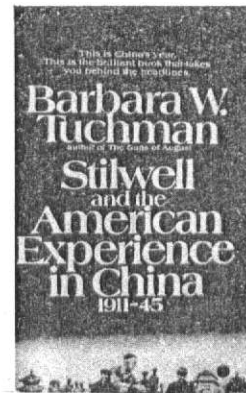
Red Star Over China ซึ่งเขียนโดย เอ็ดการ์ สโนว์ เป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่พยายามบรรยายถึงลักษณะและชีวิตความเป็นอยู่ของกองทัพแดงภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในช่วงเวลาสงครามกลางเมือง กับพรรคก๊กมินตั๋ง และการเริ่มสงครามต่อต้านจักรวรรดินิยมกับญี่ปุ่น (ค.ศ. ๑๙๒๗-๑๙๓๗)

ในระยะต้นของสงครามการเมือง กองทัพแดงยังไม่มีบทบาทอะไร ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนไม่เห็นชอบกับนโยบายระดมมวลชน ให้ชาวนาลุกฮือขึ้นต่อต้าน เพราะเห็นว่าชาวนาถึงจะมีมากก็จริง แต่ก็ได้

ผู้อ่านที่สนใจ จะหารายละเอียดได้จากหนังสือ *Red Star Over China* by Edgar Snow (Grove Press, New York, 1961). และ *Stilwell and the American Experience in China, 1911-45* by Barbara W. Tuchman (Bantam Book, 1972)

ความสามารถในการรบและการจัดองค์การตั้งนั้น จึงหันไปใช้แผนการของ ลี ลี ซาน ระดมกรรมกร และคนงานตามโรงงานในเมืองใหญ่ ๆ เช่น กวางตุ้ง เซียงไฮ้ ให้ก่อการจลาจลและยึดเมืองเสีย ทำนองเดียวกับการปฏิวัติรัสเซียของพรรคบอลเชวิค แต่การณ์กลับตรงกันข้าม การ

เหนือไว้ได้หมด จวบจนกระทั่งกองทัพแดงได้
ชัยชนะในปี ๑๙๔๙

ความสำเร็จของกองทัพแดงขึ้นอยู่กับหลาย
ปัจจัย นับตั้งแต่อุดมการณ์ตลอดไปจนถึงความ
ประพุดติและการปฏิบัติตนของทหารทุกคน ไม่
ว่าจะเป็นหัวหน้าหรือลูกน้อง จะคล้ายกันหมด
จนเอด์การ์สันโนว์ผู้เขียนได้กล่าวว่า “นี่ไม่ใช่กอง
ทัพธรรมดาเสียแล้ว แต่เป็นเสมือนกองทัพของ
พวกพิวริตัน (Puritan)”

ปัจจัยแรกที่สร้างกองทัพแดงให้แตกต่างไป
จากกองทัพทั่ว ๆ ไปก็คือการยึดหลักความเสมอ
ภาคทัดเทียมกันระหว่างทหารทุก ๆ คนที่จะกิน
อยู่หลับนอนในสภาพเหมือนกัน และบ่อยครั้ง
ผู้บังคับบัญชาต้องเสียสละให้พลทหาร

ประการที่สอง ทุกคนจะผูกพันอยู่ในความ
เชื่อเดียวกัน ซึ่งแม้จะมีลักษณะโฆษณาชวนเชื่อ
มากอยู่ แต่ในความเป็นจริงก็เป็นสิ่งที่ชาวบ้านผู้
ยากจนเหล่านั้น ต่างยินดีที่จะเห็นมากกว่าการ

ทหารประชาชน

ไม่มีโอกาสได้เห็นความหวังในชีวิตเสียเลย ความ
เชื่อบางประการ เช่นการรบต่อต้านญี่ปุ่น เป็น
ความจริงที่ไม่ต้องโฆษณาอะไร ทำนองเดียวกับการ
ยกเลิกภาษาชานา การปรับปรุงสภาพชาว
นาให้ดีขึ้น และในที่สุดก็คือการกำจัดรัฐบาล
ก๊กมินตั๋ง ซึ่งขัดขวางนโยบายดังกล่าวข้างต้นนี้
ดังนั้นในการฝึกฝนกำลังทหาร พรรคคอมมิวนิสต์
จึงกำหนดให้ฝึกอบรมความรู้ทางการเมืองควบคู่
ไปกับการฝึกฝนยุทธวิธี โดยมีความเชื่อว่าทหาร
ที่มีอุดมการณ์มีความคิด ย่อมจะนำไปสู่ประสิทธิ
ภาพในการต่อสู้

ควบคู่ไปกับการอบรมทางการเมืองก็ได้มีการ
สอนหนังสือให้ด้วย เพราะทหารจำนวนมาก
เป็นชาวนาที่ไม่มีโอกาสเข้าโรงเรียน และการ
ไม่รู้หนังสือเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่ง ในการอบรม
ความรู้ทางการเมือง กองทัพแดงจึงมีการเรียน
อย่างเร่งรัด หนังสือประกอบการเรียนขั้นต้น
เขียนจากประสบการณ์ในชีวิตจริง ‘รวมกับอุดม
การณ์ของพรรคฯ ดังตัวอย่าง เช่น “นี่คืออะไร”
“นี่คือธงแดง” “นี่คืออะไร” “นี่คือคนยาก
จน” “ธงแดงคืออะไร” “ธงแดงคือธงของ
กองทัพแดง” “กองทัพแดงคืออะไร” “กอง
ทัพแดงคือกองทัพของคนยากจน” (หน้า๒๕๖)

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง อายุและพื้นเพ
ภูมิหลังของทหารชาวนาเหล่านี้ โดยเฉพาะ
แล้วพลทหารส่วนมากมีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี ส่วน

ฉลาดของกรรมกร ถูกกองทหารก็กมบังคับปราบ
ปรามลงอย่างราบคาบ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ต้องหลบ
หนีกระจัดกระจาย ไปหลบซ่อนอยู่ตามชายเขต
แดน ตามภูเขา และบริเวณที่กันดารต่างๆ ใน
ระยะนี้เองที่ทำให้เมาเซดุง สามารถนำนโยบาย
ของกองทัพแดงผ่านคณะกรรมการกลางของพรรค
ได้ เมาเซดุงเองได้หลบไปซ่อนสมกำลังพลพรรค
อยู่ที่เซาซิงกิง ในขณะที่ผู้นำคนอื่น ๆ ของพรรค
ได้หลบออกไปรวบรวมกำลังทางภาคเหนือ และ
ภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ทางตอน
ใต้เมาสามารถยึดครองพื้นที่ได้มากขึ้น จนในที่สุด
ก็สามารถตั้งรัฐบาลโซเวียตขึ้นได้ที่เมืองเกียงซี
แต่รัฐบาลที่เกียงซีอยู่ได้ไม่นาน ในปี ๑๙๓๔ รัฐบาล
นานาชาติของก๊กมินตั๋ง ได้ระดมกำลังเข้าล้อม
หมดทุกด้านโดยใช้แผนบีตล้อมแล้วทำลายให้สิ้น
ทรากร กองทัพแดงได้ถอยหนี และเริ่มการ เติมนิว
วิบาก อันยาวนาน เป็นระยะทาง ๖,๐๐๐ ไมล์
โดยใช้เวลา ๑ ปี และทำให้พลพรรคล้มตายไป
มากกว่าครึ่ง การเดินทางครั้งนี้ถือเป็นประวัติ
ศาสตร์ของการเดินทาง (ด้วยเท้า) เท่าที่เคยมี
มาในประวัติศาสตร์ของการสงคราม สถิติคร่าว ๆ
คือ การเดินทางของเมาเซดุงครั้งนี้ เฉลี่ยแล้ว
ถูกโจมตีวันละครั้ง มีการรบใหญ่ทั้งวัน ๑๕ วัน
ในระยะเวลาเดินทางทั้งหมด ๓๖๘ วันนั้น เดิน
ทางเวลากลางคืน ๑๘ คืน กลางวัน ๒๓๔ วัน
เฉลี่ยแล้วหยุดพักทุก ๆ ๑๑ ไมล์ วันหนึ่งเดิน
ได้ ๒๔ ไมล์ ต้องข้ามภูเขา ๑๘ เทือก ข้าม
๗๘

แม่น้ำ ๒๔ สาย ผ่านพื้นที่ ๑๒ จังหวัด ยึดครอง
พื้นที่ได้ ๖๒ เมือง และสามารถตีฝ่าวงล้อมของ
ข้าศึกและขุนศึกตามจังหวัดต่าง ๆ ๑๐ จังหวัดออก
ไปได้ (หน้า ๒๑๖) ผลประโยชน์อันหนึ่งของ
การเดินทางวิบากครั้งนี้ นอกจากจะเป็นเครื่องผูกมัด
กองทัพแดงของเมาเซดุงให้แน่นเหนียวยิ่งขึ้นแล้ว
ยังเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลดีที่สุด เพราะ
ชาวบ้าน ซึ่งเคยได้ฟังแต่ความเลวร้ายของกองทัพ
แดงจากฝ่ายก๊กมินตั๋ง ได้เริ่มตระหนักถึงความ
เป็นจริง ยิ่งไปกว่านั้นกองทัพแดงยังสามารถผูก
ไมตรีกับชนกลุ่มน้อย เช่นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ตลอดจน
จนได้เรียนรู้ถึงปัญหาและความคับข้องใจของชน
กลุ่มน้อยในประเทศจีนอีกด้วย

จากเกียงซีกองทัพแดงของเมา ได้เดินทาง
ขึ้นไปสมทบกับกองทัพแดงอีกหน่วยหนึ่งทางภาค
ตะวันตกเฉียงเหนือ และในที่สุดก็สามารถตั้ง
รัฐบาลโซเวียตขึ้นได้อีกครั้งที่เยนาน จนครอบคลุม
อาณาบริเวณทิศเหนือ และตะวันตกเฉียง

เมืองเซียงไฮ้ก่อนแตก

ระดับนายทหารอายุราว ๒๔ ปี ในส่วนพลทหาร นั้น บางคนเข้าร่วมกับกองทัพแดงมาตั้งแต่อายุ ๑๑ ปี สาเหตุสำคัญเหมือนกัน ก็คือถูกกดขี่จากสังคม พ่อแม่พี่น้องถูกทหารก๊กมินตั๋งฆ่าตาย บางคนก็อ่อนแอไปใช้ชีวิตเป็นกรรมกร และคนงานตามเมืองต่าง ๆ ซึ่งก็ไม่ได้ให้ความหวังอะไรแก่พวกเขาได้ กลับพบแต่ความแร้นแค้นหนักยิ่งขึ้นทุกวัน ตามชนบท ชาวนาต้องถูกเก็บภาษีอย่างรุนแรง เมื่อเทียบกับคนชั้นอื่น ๆ ในบางจังหวัด เช่นที่เสฉวน มีการเก็บภาษีล่วงหน้าถึง ๖๐ ปี แนนอนที่สุด ชาวนาที่ไม่มีข้าวหรือเงินพอเสียภาษีก็ต้องถูกริบที่ดิน ต้องขายลูกเมียไปเป็นทาสเจ้าของที่ดินต่อไป ยิ่งไปกว่านั้นภัยพิบัติจากธรรมชาติ ก็ดูจะไม่ปรานีเสียเลย ในปี ๑๙๓๐ ซึ่งถือเป็นปีที่ร้ายแรงที่สุดปีหนึ่งในประวัติศาสตร์จีน มีคนอดอาหารตายในเสฉวนราว ๓๐ ล้านคน ในเฮนสี ๔ แสนคน ในกังซู ๑ ล้านคน ในโฮหนาน ๗ ล้านคน ในเกี้ยวโจว ๓ ล้านคน ในขณะที่คนหิบบมือเดียวในเมืองมีข้าวปลาอาหารอิมหมีพลีมัน ตลอดทั้งปี ดังนั้นจึงไม่เป็นการแปลกประหลาดอะไรเลย ที่เด็กหนุ่มเหล่านั้นจะยอมเสี่ยงชีวิตกับกองทัพแดงดีกว่านอนรอความตาย ถูกแล้วพวกเขาไม่มีอะไรจะสูญเสียอีกแล้ว นอกจากความตาย ส่วนพวกนายทหารระดับสูงนั้น หลายคนก็สำเร็จการศึกษาจากตะวันตก บ้างก็หลบหนีมาจากกองทัพก๊กมินตั๋ง ที่น่าสมเพชก็คือ รัฐบาลที่

ทหารก๊กมินตั๋ง

นานกิงของฝ่ายก๊กมินตั๋ง ได้รับบริจาคข้าวเป็นจำนวนมากมาจากต่างประเทศ แต่ก็กลับเก็บไว้ในบักกิงและเทียนสิน ไม่ยอมนำไปแจกจ่ายแก่ชาวบ้าน สาเหตุหนึ่ง ก็เพราะการแตกแยกของบรรดากลุ่มขุนศึกในเขตต่าง ๆ ทำให้รัฐบาลนานกิงทางใต้ไม่อยากส่งข้าวออกไปช่วยเหลือชาวบ้านแถบเหนือ เพราะเกรงจะเป็นการเสริมกำลังของขุนศึกเหล่านั้นให้เข้มแข็งมากขึ้น ดังนั้นจึงพอใจที่จะรักษาเสถียรภาพของตนเอาไว้มากกว่าจะคำนึงถึงมนุษยธรรม

การจัดระบบเศรษฐกิจของรัฐบาลโซเวียตเป็นระบบผสมของทุนนิยมและสังคมนิยม รัฐบาลจะเข้าควบคุมและดำเนินกิจการสำคัญที่ต้องอาศัยทุนรอนและกำลังคน เช่น การเหมืองแร่ บ่อน้ำมัน ส่วนกิจการปลีกย่อยก็ให้พ่อค้าและชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินของ ในขณะเดียวกัน รัฐบาลก็สนับสนุนการจัดตั้งสหกรณ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือชาวนาทางด้านรายได้ของรัฐบาลโซเวียต ส่วนใหญ่มาจากการเก็บภาษีเจ้าของที่ดินและนายทุนอย่างหนัก หรือบางครั้งก็ริบ

ทรัพย์สินส่วนเกินเสียเลย แต่ไม่เก็บภาษีจาก
ชาวนาแต่อย่างใด อีกส่วนหนึ่งได้มาจากการ
บริจาคของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ กับจากการ
อุตสาหกรรมสหกรณ์ ทางด้านงบประมาณราย
จ่ายนั้นก็พยายามประหยัดอย่างที่สุด ดังจะเห็นได้
ว่ารายจ่ายต่อเดือนของรัฐบาล กับการเลี้ยงดูของ
กองทัพแดงทั้งหมดนั้นหมดไปเพียง ๖,๔๐๐,๐๐๐
บาทต่อเดือนเท่านั้น เมื่อเทียบกับค่าหัวของ
เม้าเซตุง ซึ่งทางก๊กมินตั๋งยินดีจ่ายให้ถึง
๒,๐๐๐,๐๐๐ บาททีเดียว บรรดาทหารและนาย
ทหารก็ได้รับเงินเดือนติดกระเป๋าสตางค์น้อย ที่สูงสุด
คือประมาณ ๑๐๐ บาทต่อเดือน บทเรียนอันสำคัญ
ของพรรคคอมมิวนิสต์ในเวลานั้นก็คือ การพึ่งตัว
เองในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ
ถือเป็นอันดับสำคัญ

คำกล่าวที่ว่า ทหารคือปลา ประชาคือน้ำ
เป็นความจริงและถือเป็นยิ่งกว่าหัวใจของกองทัพ
แดงเสียอีก หลายครั้งที่หน่วยทหารแดงถูกโจมตี
จากฝ่ายก๊กมินตั๋งด้วยกำลังที่เหนือกว่า ต้องหลบ
หนีกระจัดกระจายไป แต่ก็รอดพ้นอันตรายไปได้
ด้วยการอนุเคราะห์ และช่วยเหลือของชาวบ้าน
เช่นหาที่พักบังหลบซ่อน หาอาหาร เสื้อผ้า รอง
เท้าให้ ตลอดจนสอดแนมและเป็นสายให้ และ
มีอยู่บ่อยครั้งที่ชาวบ้านต้องรับเคราะห์จากทหาร
ก๊กมินตั๋งแทน ซึ่งก็เท่ากับเป็นการประกาศเกียรติ

คุณของกองทัพแดงให้มากยิ่งขึ้น จนในระยะหลัง
ทหารก๊กมินตั๋งที่ต้องการอาหาร และความช่วย
เหลือจากชาวบ้านก็มักอ้างตัวเองว่าเป็นทหารจาก
ฝ่ายกองทัพแดง

ถ้าหากหนังสือ *Red Star Over China*
ของเอ็ดการ์ สโนว์ เป็นบทบรรยายถึงความสำเร็จ
ของกองทัพแดงและพรรคคอมมิวนิสต์แล้ว หนังสือ
อีกเล่มหนึ่งคือ *Stilwell and the American
Experience in China 1911 — 45** ก็เป็น
การบรรยายถึงความล้มเหลวของกองทัพของพรรค
ก๊กมินตั๋ง

นายพลสติลเวลล์ใช้ชีวิตอยู่ในเมืองจีนนาน
พอสมควร โดยเริ่มเข้าไปในฐานะเจ้าหน้าที่
ฝ่ายภาษาของกองทัพบกอเมริกัน ซึ่งเวลานั้น
อเมริกายังไม่คิดผูกพันกันขึ้นมากนัก จบจนถึง
สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่ออเมริกาตัดสินใจ
รบกับญี่ปุ่นโดยร่วมมือกับจีน และส่งกองทหาร
อเมริกันไปร่วมรบกับกองทหารจีนโดยมีนายพล
สติลเวลล์เป็นผู้บังคับบัญชา

ก่อนจะรับตำแหน่งผู้บังคับบัญชากองกำลัง
ผสม สติลเวลล์เคยได้เดินทางการศึกษาและสำรวจ
ลู่ทางต่าง ๆ ในจีนไว้หมดแล้ว ในข้อที่เกี่ยวข้อง
กับกองทัพก๊กมินตั๋ง เขาได้สรุปว่ายังมีประสิทธิ
ภาพต่ำ (แต่ความจริงแล้วเจียงไคเช็คมีกองทหาร
พิเศษประจำตัวอยู่กองหนึ่ง) ซึ่งมีประสิทธิภาพ

* หนังสือเล่มนี้ได้มีผู้แปลลงใน *สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์* ในขณะนั้นแล้ว

สูงมาก แต่เจียงไคเช็คไม่ยอมให้ทหารกองนี้ ออกรบ เพราะต้องการเก็บไว้รักษาเสถียรภาพ ของรัฐบาล) การเกณฑ์ทหารโดยการบังคับ จึง มีผลทำให้ทหารส่วนใหญ่ต้องตั้งหลัก และคิด จะหนีทหาร ความยุติธรรมและเอารัดเอาเปรียบ ก็มีอยู่มาก เมื่ออเมริกาให้เงินช่วยเหลือรัฐบาล ของเจียงไคเช็ค แทนที่ทหารผู้น้อยจะมีความ เป็นอยู่ดีขึ้น ก็กลับปรากฏว่า บรรดานายทหาร มารับเงินเดือนทั้งหมดไปเป็นก้อน แล้วจึงไป จ่ายให้ทหารของตัวภายหลัง ซึ่งมีปรากฏว่าพล ทหารเหล่านั้นแทบจะไม่ได้อะไรเลย

สตีลเวลล์ เขียนไว้ตอนหนึ่งว่า

“...ทหารหน่วยไหนที่เจียงชอบพอมาก ก็ได้รับแจกเครื่องแบบ และอาวุธยุทโธปกรณ์ ที่พร้อมบริบูรณ์ มีรองเท้าบู๊ต และเครื่องพันขา แต่ทหารส่วนใหญ่แล้ว จะไม่มีโอกาสจะได้รับ ของเหล่านี้ โดยทั่วไปทหารจีนจึงสวมรองเท้า และเดินเท้า นอนภายใต้ผ้าห่มผืนเดียวต่อห้า คน แต่ละคนคาดลูกกระเบิดมือสองลูกที่เอว และเอาถุงข้าวพันคอ การเกณฑ์ทหารกระทำ โดยการออกหมายไปทั้งหมดที่บ้าน บางคนอาจหนี ทหารได้ โดยการเสียเงินเพียง ๒,๐๐๐ บาท กับ ต้องเสียข้าวสารเป็นระยะๆ ไปตามกำหนด พวกที่ถูกเกณฑ์จะถูกมัดเชือกมาที่ค่าย การ ผูกมัดขั้นแรกใช้เวลาสามอาทิตย์

ทหารส่วนมากตายและป่วย เพราะขาด

อาหารและโรคติดต่อ บางครั้งมีถึง ๔๐% หรือ มากกว่านั้น จึงต้องไปเกณฑ์ทหารใหม่ทุก ปี...เงินเดือนของพลทหารเฉลี่ยราวๆ ๓๒๐— ๓๖๐ บาท ต่อเดือน แต่หักเป็นค่าอาหารเสีย ๑๖๐—๒๐๐ บาท ส่วนนายทหารได้รับเงินเดือน ๒,๕๐๐—๓,๕๐๐ บาท” (หน้า ๓๓๘)

ทหารส่วนมาก จึงป่วยเจ็บลงเสียก่อนจะทำการรบจริง ๆ ซึ่งทางรัฐบาลนานกิงจะไม่กังวล มากนัก เพราะเชื่อว่าสิ่งหนึ่งที่เมืองจีนมีมากเหลือ เกินคือคน

การคอร์รัปชัน และกอบโกยผลประโยชน์ในหมู่ นายทหารและผู้มีอิทธิพลเป็นเรื่องธรรมดาเหลือ เกิน จนบางเรื่องดูแทบไม่น่าเชื่อ เช่นการเก็บ ภาษีชาวนาล่วงหน้าชั่วอายุคนหนึ่ง การค้าฝิ่น แล้วยุทธยานของนายทหาร ซึ่งมีกิลโบายแปลก ๆ อีก เช่นครั้งหนึ่ง ลุงหยุน (Lung Yun) ออกคำสั่งให้ชาวบ้านต้องใส่ล้ออย่างในรถสองล้อทุกประ เภท จากนั้นเขาก็เปิดโกดังเก็บของออกขายอย่าง สดที่เขาไปยึดมาจากบรรดาสัมภาระ ที่ทางพันธมิตรนำมาทิ้งไว้ในพม่า หลังจากนั้นเขาก็ออก กฎหมายใหม่ดีกว่ารถทุกประเภทที่มีล้ออย่างจะต้อง เสียภาษี (หน้า ๔๖๕)

ส่วนเจ้าหน้าที่ในระดับ “ชั้นพญา” นั้น ก็มี ที.วี. ชุง กับ เอช.เอช. กุง พี่ชายของ เจียง ไคเช็คกับญาติพี่น้องควบคุมชนาการชาติ และ กิจการค้าใหญ่ ๆ เอาไว้ ถึงขนาดร่วมมือกับพ่อค้า

อเมริกา สภาของเกรต จานในที่สุดสภาต้องยอมผ่านรัฐบัญญัติให้ความช่วยเหลือ ทั้งทางวัตถุในการสงคราม และเงินช่วยเหลือแก่ฝ่ายก๊กมินตั๋ง วัตถุประสงค์ของ และเงินช่วยเหลือต่างก็ผ่านเข้าไปอยู่ในมือของที.วี.ซุง และคณะญาติ สร้างความรำววยไปตาม ๆ กัน (ความช่วยเหลือครั้งแรกมีมูลค่า ๗๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ) ในเวลาเดียวกันก็ระดมสื่อมวลชนอเมริกันให้เขียนข่าวชักจูงให้คนอเมริกันเห็นใจรัฐบาลก๊กมินตั๋ง ซึ่งก็ได้ผลเกินคาด เมื่อมาตามเจียงไคเช็คเดินทางมาวอชิงตัน เพื่อเจรจาขอเพิ่มกำลังอาวุธ และความช่วยเหลือโดยเฉพาะเครื่องบินนั้น วันแรกที่มาถึงหนังสือพิมพ์ก็ประโคมข่าวใหญ่ และปรากฏว่ามีจดหมายถึงเธอฉบับหนึ่งจากแม่บ้านอเมริกันคนหนึ่ง พร้อมกับสอดเงิน ๓ เหรียญมาให้พร้อมกับบอกว่าขอมอบเงินนี้แก่เด็กคนหนึ่งที่นั่งร้องไห้อยู่ข้างทางรถไฟ ซึ่งถูกโจมตีจากทางอากาศในเซียงไฮ้ที่เธอเห็นจนิตยสารฉบับหนึ่ง แม้ในเวลาต่อมาเมื่อเอ็ดการ์ สโนว์ เขียนบรรยายถึงความเป็นไปได้ในเมืองจีนระหว่างกองทัพแดงและก๊กมินตั๋ง คนอเมริกันก็ไม่ยอมเชื่อ กลับหาว่าสโนว์เป็นคอมมิวนิสต์เสียอีก จนในที่สุดสโนว์ทนถูกบีบบังคับ จากทางรัฐบาลอเมริกันและรัฐบาลเจียงไคเช็คไม่ได้ จึงหลบไปพักอยู่ที่สวิสเซอร์แลนด์เสียระยะหนึ่ง

จุดมุ่งหมายของอเมริกาที่ร่วมมือกับฝ่ายก๊กมินตั๋งในฐานะรัฐบาลกลางของจีน ก็เพื่อรบต่อ

ค่านญี่ปุ่น ซึ่งขณะนั้นเดินทัพผ่านไทยไปพม่า อเมริกาต้องการจะตัดทัพญี่ปุ่นไม่ให้ผ่านพม่าไปได้ แต่อเมริกาก็ไม่สามารถดึงเจียงไคเช็คให้ออกมารบได้เต็มที่ เพราะเจียงไม่ต้องการเสียกำลังพลไปในการรบกับญี่ปุ่น โดยเฉพาะแถบเขตแดนพม่า แต่ต้องการเก็บเอาไว้ป้องกันรัฐบาลและเสถียรภาพของตัวเอง เจียงจึงส่งแต่กองทหารเลวไปให้ ในขณะที่เดียวกันก็เรียกรังออเมริกาให้ส่งเครื่องบินและปืนกลมา ให้เพื่อตนเองได้มีประสิทธิภาพและกำลังในการรบเพิ่มขึ้น

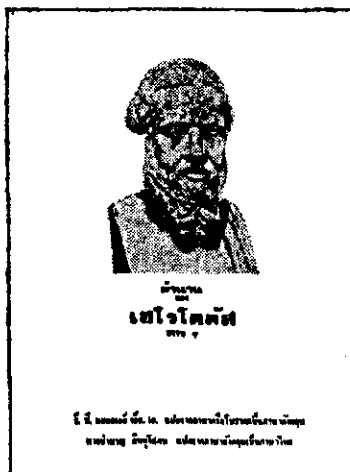
หลายครั้งที่สติลเวลล์พยายามเสนอโยบายและวิธีการปรับปรุงกองทหารก๊กมินตั๋งเสียใหม่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น แต่เจียงก็ไม่เห็นด้วย สาเหตุอันหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า การปรับปรุงกองทหารใหม่ หมายถึงการเปลี่ยนโครงสร้างเดิม ซึ่งจะต้องกระทบกระเทือนผลประโยชน์ของนายทหารระดับหัวหน้า ซึ่งอาจนำไปสู่การขัดแย้ง และนั่นหมายถึงการลั่นกลอนเสถียรภาพของเจียงเอง ถึงแม้เจียงจะคู่มืออำนาจมากที่สุด แต่ความจริงแล้ว อำนาจของเขาวางอยู่บนกำลังสนับสนุนของนายทหารระดับรอง ๆ ลงไป กับการคุ้ยอำนาจกันระหว่างเจียงกับขุนศึกตามภาคต่าง ๆ สติลเวลล์กล่าวถึงเจียงว่า "... เขาคุ้ยแข่งแรงเด็ดขาดดี แต่เขาไม่รู้จักวิธีการจัดตั้งรัฐบาลเลย ถึงแม้จะมีประสบการณ์มากมาย แต่ความรู้ของเขาก็ยังคับแคบอยู่ ที่แย่ที่สุดคือเขาคุ

จะขาดข้าราชการที่มีความสามารถไปทุกตำแหน่ง เขาไม่เคยปล่อยให้คนมีความสามารถจริงๆขึ้นมา มีตำแหน่งสูงๆ ได้ เพราะมันทำให้อำนาจของเขาเสื่อมลงไป เจียงเก็บแต่คนที่จงรักภักดีเขาไว้มากกว่าคำนึงถึงความสามารถ ดังนั้นรอบๆ ข้างเขาจึงมีแต่คนไม่เอาไหน เอส.เอส. กุง พี่เขยของเจียง ซึ่งเป็นรองประธานสภาบริหารและเป็นรัฐมนตรีการคลังนั้น ไชวริล รอเจอร์ ผู้แทนของธนาคารอังกฤษไปจีนเคยบอกว่ามีมันสมองเท่าเด็ก ๑๒ ขวบ “ถ้าผมบันทึกการสนทนาของเขากับผมเอาไว้ และนำไปเปิดให้คนฟัง คงไม่มีใครเชื่อถืออะไรจริงจังในรัฐบาลของเจียงอีกต่อไป” (หน้า ๔๑๑)

อีกประการหนึ่ง เจียงไคเช็คมีความคิดให้อเมริการบกับญี่ปุ่น โดยที่จีนคอยคุมเชิงอยู่ แล้วค่อยเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากผู้ชนะในที่สุด ซึ่งเป็นการลงทุนที่หวังผลกำไรในทุกๆ ด้าน ถ้า

หากญี่ปุ่นไม่ถูกปรมาณูของอเมริกาเสียก่อน บางทีเจียงอาจหันไปร่วมมือกับญี่ปุ่นก็เป็นได้ และประวัติศาสตร์อาเซียตะวันออกไกล อาจจะต้องเปลี่ยนโฉมหน้าไปอีกรูปหนึ่ง ทั้งนี้เพราะเวลานั้นโจว เอน ไหล เสนอว่ากองทัพแดงยิวตีร่วมรบต่อต้านญี่ปุ่น ภายใต้การนำของสตีลเวลล์ แต่ทางรัฐบาลอเมริกันไม่ยอมรับฐานะ และบทบาทของรัฐบาลโซเวียต โดยถือว่าเป็นเพียงพวกผู้ก่อการร้าย ศัตรูของรัฐบาลกลาง และรัฐบาลของเจียงไคเช็คเองก็คัดค้านเสียงแข็งกว่าการติดต่อกับกองทัพแดงต้องได้รับความเห็นชอบจากเจียงเสียก่อน

เมื่อเปรียบเทียบความสำเร็จ และล้มเหลวของกองทัพแดงและขาว จากหนังสือทั้งสองเล่มแล้ว อาจสรุปลักษณะสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวตัดสินอนาคตว่าจะปรากฏออกมาในรูปใด สิ่งนั้นก็คงย่อມอยู่ที่ “ความคิดและการกระทำ” นั้นเอง ๑

ประวัติศาสตร์ฉบับแรกของโลก
ชานาญ ลินทูลโคน แปล
นอกจากคุณค่าทางประวัติศาสตร์แล้วยังให้
ประโยชน์ในแง่วรรณคดีตะวันตกโบราณอีกด้วย
สำนักพิมพ์ สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย
จัดพิมพ์
ราคาเล่มละ ๒๕ บาท

ไปลงนรกเสียเถิด จี.เอ็น.พี.

พิทักษ์ บัณฑิตยุทธ

จี.เอ็น.พี. (Gross National Product) หรือที่เรียกว่า "ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ" บาง "รายได้ประชาชาติ" บาง* ครั้งหนึ่งเคยเป็นเสมือนแก้ววิเศษที่ประเทศไหนก็มุ่งอยากหาให้ได้มากที่สุด เพราะเชื่อกันว่านอกจากจะเป็นเครื่องหมายของความเจริญแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาต่างๆ ประการของสังคมได้อีกด้วย มาบัดนี้ ความเชื่อดังกล่าวได้หดหายลงไปมากทั้งในประเทศพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนาที่ฉลัดพอ

เหตุที่เป็นดังนั้นก็เพราะว่า จี.เอ็น.พี. เป็นเพียงตัวเลขหลาย ๆ ที่รวมเอากิจกรรมสาระพัดอย่างเข้าไป โดยไม่คำนึงถึงว่ากิจกรรมนั้น ๆ จะทำให้คนส่วนใหญ่ในสังคมมีชีวิตดีขึ้นจริงหรือไม่เท่านั้น เพราะการเพิ่มขึ้นของ จี.เอ็น.พี. หรือพูดง่าย ๆ ก็คือ การเพิ่มขึ้นของสินค้าและการบริการ ยังไม่ได้หมายความว่า จะให้สังคมดีขึ้นหรือทำให้คนส่วนใหญ่มีความสุขเพิ่มขึ้นเสมอไป เพราะนอกจากจะขึ้นอยู่กับว่า

สินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้นมา เป็นสินค้าและบริการชนิดใดแล้ว ยังขึ้นอยู่กับการกระจายไปอย่างทั่วถึงเพียงไหนด้วย ข้อโต้แย้งความหลงใหลการเร่งรัดพัฒนา จี.เอ็น.พี. ที่สำคัญที่สุดในระยะหลัง คือ ผลเสียที่มีต่อสภาพแวดล้อม เพราะคนจะมีสินค้า มีบริการใช้มากขึ้น แต่โรงงานและรถยนต์ก็เพิ่มขึ้นตามมา ทำให้อากาศเสีย น้ำเน่า เป็นพิษเป็นภัยต่อคนมากขึ้น เหมือนกัน ประเทศที่กำลังจะรู้สึกถึงเรื่องนี้มากที่สุด คือ ญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่มีอัตราเพิ่มของจี.เอ็น.พี. สูงกว่าใครเพื่อนในรอบสิบปีที่ผ่านมา จนได้รับสมญาว่า "ดินแดนแห่ง จี.เอ็น.พี." (Land of rising G.N.P.) แทนที่จะเรียกว่า "ดินแดนอาทิตย์อุทัย" (Land of rising sun) ตามสมญาเดิม แต่กว่าจะมารู้สึกตัวก็ดูเหมือนว่าจะช้าไปมาก เพราะการกำจัดสภาพอากาศเสีย น้ำเน่า ภายหลังจากที่มันเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางแล้ว เป็นเรื่องที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแพงมาก พวกนายทุนอุตสาหกรรมที่มุ่งแต่จะไขว่คว้าหากำไรเป็นตัวเงิน คงจะไม่เห็นด้วยหรือให้ความร่วมมือมากนัก จี.เอ็น.พี. ของญี่ปุ่นทั้งความหมายเดิมและความหมายใหม่ คือ อากาศเสีย น้ำเน่า

* เป็นตัวเลขที่สร้างขึ้นมาสําหรับใช้วัดอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ หมายถึงผลรวมของมูลค่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดในรอบปี ซึ่งประกอบด้วยรายจ่ายเพื่ออุปโภคและบริโภคของเอกชน รายจ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการของรัฐบาล การสะสมทุน สินค้าและบริการส่งออก สินค้าและบริการนำเข้า

ประชาชาติ (Gross National Pollution) จึงคงจะเพิ่มต่อไป แม้ว่าจะไม่ทำให้คนญี่ปุ่น โดยทั่วไปรู้สึกมีความสุขเพิ่มขึ้นก็ตาม

เหตุที่ จี.เอ็น.พี. จัดฐานะความเป็นอยู่ของคนในประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่ที่มิได้จัดประการหนึ่งก็คือ ยังมีกิจกรรมบางอย่างที่ไม่ได้คิดรวมอยู่ใน จี.เอ็น.พี. ด้วย เช่นเมืองไทยสมัยเมื่อห้าสิบปีที่แล้วมา ถ้ามีการคิด จี.เอ็น.พี.

จี.เอ็น.พี. ประเทศไทย ปี ๒๕๑๑	
ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ๑๑,๘๙๘.๗ ล้านบาท	
นอกนั้น	
๑)	รายจ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคของเอกชน ๕๔,๔๘๕.๕ ล้านบาท (๖๕.๕%) รายได้ที่สำคัญที่สุด คือ อาหาร ร้อยเท่ากับ ๔๖.๕% ของรายจ่ายประเภทนี้ (เป็นอาหารสำเร็จรูปต่างประเทศคิด ๕,๔๓๓.๓ ล้านบาท รายการรองไป คือ ค่าเครื่องเค็มและยาสูบ ๒,๘๖๖.๖ ล้านบาท (เป็นเครื่องเค็มประเภทนอกออกประมาณ ๒,๑๐๐ ล้านบาท) ค่าพิศุขภัณฑ์อื่น ๕,๔๔๕.๕ ล้านบาท ค่าพาหนะขนส่งและคมนาคม ๓,๕๘๑.๖ ล้านบาท ค่าเสื้อผ้าและเครื่องใช้ส่วนตัว ๓,๕๗๓.๓ ล้านบาท ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลอื่นได้แก่ค่านาย เสริมสวย เครื่องสำอาง และค่ารักษาพยาบาล ๕,๐๕๕.๕ ล้านบาท นอกจากนี้ก็มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าเช่า ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่ารถรับส่ง ค่าโรงแรม ค่าบ้าน ค่ารถขนส่งสินค้า เป็นต้น ซึ่งรวมแล้วค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่อยู่คนละหัวข้อ (ซึ่งน่าจะคิด คือ เราใช้เงินส่วนนี้กัน เพื่อ แต่งตั้ง มากกว่าอย่างอื่นใด)
๒)	รายจ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการจากรัฐบาล ๑๔,๓๖๒.๕ ล้านบาท (๑๖.๖%) ใช้เพื่อการบริหารทั่วไป ๖๓.๖% การบริการประมง ๒๑.๐% การศึกษา ๑๘.๖% การพาณิชย์ ๕.๕% นอกจากนี้เป็นรายการอื่น ๆ
๓)	การสะสมทุน ๓๐,๘๖๐ ล้านบาท (๓๕.๖%) ไปแก่การก่อสร้าง และอุปกรณ์ประเภทของทุน ทั้งของรัฐและเอกชน
๔)	รายได้ จากสินค้าและบริการส่งออก ๒๒,๒๐๖.๐ ล้านบาท (๒๖.๕%)
๕)	รายจ่าย สำหรับสินค้าและบริการนำเข้า ๒๓,๙๓๐.๐ ล้านบาท (๒๘.๕%)

ออกมาก็คงจะได้ตัวเลขที่ต่ำมาก แต่แม้กระนั้นฐานะความเป็นอยู่ของสามัญชนโดยทั่วไปก็คงดีกว่าสมัยนี้ เพราะประชากรยังน้อย อาหารยังพอมีเหลือเฟือ คนในชนบทแทบไม่ต้องไปซื้อไปหาอะไรมากนัก ปลูกข้าว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์กินเอง ทอผ้าใช้เอง ฯลฯ หรืออย่างประเทศจีนในปัจจุบัน ถ้ามีการคิด จี.เอ็น.พี. แบบฝรั่ง ก็คงยังได้ตัวเลขที่ต่ำอยู่ ทั้งที่ได้พัฒนาไปกว่าจีน

เมื่อสิบปีที่แล้วไม่น้อย แต่แม้กระนั้นก็เป็นที่ยอมรับกันในหมู่ชาวต่างประเทศที่ได้ไปเยือนว่ามาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนทั่ว ๆ ไปไม่ได้ด้อยไปกว่าประเทศที่มี จี.เอ็น.พี. สูงกว่าเลยที่เป็นทั้งนี้ก็เพราะว่า รัฐบาลได้ใช้ทรัพยากรไปเฉพาะในทางที่เป็นประโยชน์และแจกจ่ายไปอย่างทั่วถึงนั่นเอง ดังนั้นแม้คนจะมีรายได้น้อย แต่ถ้าราคาอาหารและสินค้าที่จำเป็นต่าง ๆ ถูกคนก็สามารถมีมาตรฐานความเป็นอยู่ทัดเทียมกับคนในประเทศพัฒนาที่มีรายได้มาก แต่จะต้องซื้อสินค้าราคาแพงเหมือนกัน การไม่มีทีวีสีดูหรือไม่มีในตู้คลิปลับชนิดให้เทียบนั้น ย่อมไม่อาจกล่าวได้ว่า ทำให้มาตรฐานความเป็นอยู่ของคนด้อยลงไป เพราะสิ่งเหล่านั้นไม่ใช่ของจำเป็นเสมอไป

ความเชื่อทางเศรษฐศาสตร์ที่กำลังล้ำสมัยอีกข้อหนึ่งคือความเชื่อที่ว่า ประเทศที่ด้อยพัฒนาไม่ควรด่วนกระจายรายได้ให้ยุติธรรมจนเกินไป เพราะจะทำให้มีการบริโภคมาก ขาดการสะสมทุน ทำให้ประเทศพัฒนาได้ช้า ทั้งนี้เนื่องมาจากการศึกษาวิจัยในปากีสถาน (และคงในที่อื่น ๆ ด้วย) พบว่าการกีดกันไม่ให้มีการกระจายรายได้ไปสู่คนส่วนใหญ่เพิ่มขึ้น ไม่ได้มีผลทำให้เศรษฐกิจพัฒนาเร็วขึ้นแต่อย่างใด แต่กลับมีเหตุผลที่จะทำให้น่าเชื่อในทางตรงข้าม คือยิ่งกระจายรายได้มาก ก็ยิ่งทำให้ประเทศพัฒนาเร็ว

ขึ้นเสียอีก เพราะนอกจากจะทำให้คนมี อำนาจ
 ซื่อเป็นการสนับสนุนการผลิตภายในแล้ว ยังทำ
 ให้คนมีโอกาสพัฒนาตัวเองให้มีประสิทธิภาพ
 ขึ้นด้วย แต่ข้อเท็จจริงอันนี้คงยากที่จะเชื่อกันได้
 ในหมู่นักวางแผนของเมืองไทย ซึ่งคอยแต่จะตาม
 กันพลังเศรษฐกิจศาสตร์ทุนนิยมจากประเทศสหรัฐ
 อเมริกาอยู่ จนไม่เคยเงยหน้ามองดูประสบการณ์
 ของประเทศด้อยพัฒนา (ที่ฉลาดกว่า) อื่นๆ
 เสียบ้าง เพราะแม้แต่ประเด็นความหลงผิดใน
 เรื่อง จี.เอ็น.พี. (G.N.P.—ism) ซึ่งเป็นที่
 ยอมรับรู้จักกันอย่างกว้างขวางในหลายประเทศ นัก
 วางแผนพัฒนาของเราที่ดูเหมือนจะยังไม่มีใครได้
 ตระหนักกันมากนัก นับเป็นที่น่าสมเพชอย่างยิ่ง
 ที่เราไม่ให้นำบทเรียนจากการลองดูทดลองผิดของ
 ประเทศอุตสาหกรรมทั้งหลายให้เป็นประโยชน์
 แต่กลับจะวิ่งตามเขาไปทื่อๆ ไม่ผิดอะไรกับแมลง
 เม้าที่ก้าวลงบินตกหน้าน้ำ ๐

วางตลาดแล้ว

จิตมนุษย์

เห็นสาวชาวอวบน้ำ	อยากจูต
เรือนร่างงามต่องดูด	ขากกลั่น
ตะลึงแลแม่ท่าหุค	ขวนขี้
ตามติดชิดกระชั้น	กระชากเข้ารี
วัดวายเม้น้องหลาม	โห่ช่วย
หกส้วรับกระฉวย	กระชากผ้า
นวนอนอ่อนระทวย	ระทก
คิวครบทุกอ้วนหน้า	ชั่วซ้ำศิริจจา
หยคน้ำคราเมื่อร้อน	จะเดือด
ระทกเหยแห้งเหือด	หมดสิ้น
โลกดูจร้างไร้เลือด	รันทล
ส่ำส้วตองแคคั้น	ร่ำไห้โหยหวน
จิตมนุษย์ดูจโลกนี้	ไร่น้ำ
ส้วหนึ่งลวมแล้วซ้ำ	ส่งพัน
ปากหวานแต่ใจอำ	มพิค
หินชุกกลับคืนเงิน	โลกร้อนเป็นไ

วิหิต พัฒน์ภากุล

หน้าแล้ง

ไพโรสินธ์ ทองประเสริฐ

ตะวันยามบ่ายคล้อย กำลังลอยนิ่งอยู่บนท้องฟ้าใส ทุกชีวิตภายใต้ท้องทุ่ง และป่าละเมาะ ดูเหมือนจะสลบซบเซาลงไปเพราะแดดเมื่อตอนเที่ยงวันที่ผ่านมาร ชายวัยกลางคนยืนเหมือนหุ่นปั้นอยู่ริมหนองน้ำ แกหันหลังให้กับดวงอาทิตย์ ผิวหลังอันเกรี้ยวไหม้ของแกสะท้อนแสงพอเห็นได้ชัด ส่วนสายตาของแกทอดลงไปในผิวน้ำอันขุ่นข้น แกอยู่ในท่าเตรียมพร้อมที่จะเหวี่ยงแหลงไปทุกเมื่อถ้าหากเห็นปลาผุดขึ้นมาให้เห็นวงน้ำ

นานเท่าที่แกยืนอยู่ในท่านี้อย่างอดทน ดูเหมือนตัวแกเองไม่ได้สนใจกับเวลาที่ผ่านมาไปด้วยซ้ำ เพราะใจแกมองเห็นแต่ภาพปลาที่แหวกว่ายอยู่ในน้ำ แน่นอนที่สุด แกไม่อาจมองเห็นมันได้จริง ๆ หากเป็นแต่เพียงมโนภาพ

อันที่จริงแกวกกลับมาหนองแก้นี้เป็นครั้งที่สองแล้ว หลังจากวานไปยังหนองอื่นหลายต่อหลายแห่ง แต่แกก็ไม่พบรอยผุดของปลาเลยแม้แต่เพียงแห่ง

เดียว กาวที่แกลกลับมายังหนองน้ำอีก แกกก็ไม่ได้อวังว่าจะได้เห็นร่องรอยของมัน แกกไม่มีทางเลือกเพราะหนองน้ำมีอยู่เพียงไม่กี่แห่ง พอถึงหน้าแล้งมันก็แห้งขุดไปตาม ๆ กัน และที่ยังคงเหลือมีน้ำซึ่งอยู่ก็อย่างที่เห็นนี่แหละ ชื้นชื้นเพราะฝีมือของนักจับปลาชั้นน้ำ ซึ่งดูเหมือนจะจับกันทั้งหมู่บ้าน วันแล้ววันเล่าที่พวกเขาเวียนกันมาซื้อน้ำทอดแห อย่างกับว่าหนองนี้มีปลาอุดมสมบูรณ์นัก

ในที่สุดหลังจากที่แกคอยมาเป็นเวลานานแกก็หว่านแหลงไปในแบบเดาสุ่ม แล้วก็สาวมันขึ้นมาซ้ำ ๆ อย่างทอดตาลัย และเมื่อสาวขึ้นมาจนหมด แกกก็ไม่มีความว่าจะแปลกใจที่มันไม่มีอะไรติดขึ้นมานอกจากโคลนตม เสร็จแล้วแกก็ย้ายไปยืนอยู่ตรงที่ติดไป ด้วยความหวังที่มีไม่มาก หรือแทบจะไม่มีเลยก็ว่าได้ แต่ตราบไคที่ซึ้งของแกยังว่างเปล่า แกกก็ต้องยืนต่อไปอย่างอดทน เพราะอาหารมื้อเย็นคอยเป็นสิ่งกระตุ้นใจแกอยู่

มันเป็นอย่างนั้นมาชั่วป้าตายาย และคงจะเป็นดัดไปถึงลูกหลานเหลนอีกไม่ต้องสงสัย ทุกชีวิตรอคอยแต่วันฝนตก สำหรับหน้าแล้งอย่างนี้ อย่าว่าแต่วัวควายเลยที่ฝ้ายผอมเพราะขาดหญ้า แม้แต่คนแก่ ๆ คนจน ๆ อย่างพวกเขา ก็คกอยู่ในสภาพเช่นเดียวกัน

แกยังคงย้ายที่ไปเรื่อย ๆ ด้วยดวงหน้าหมองคล้ำและเกรียมแดด จิตใจหดหู่ด้วยความไม่สมหวัง แกคงไม่อยากจะกลับบ้าน ตราบไคที่ดวงตะวันยังอยู่เหนือยอดไม้ และไม่มีอะไรติดไม้ติดมือกลับไป ความหวังครั้งสุดท้ายของแกอยากจะได้ปลาตุ๋นผอม ๆ สักตัวก็ยังดี สำหรับเป็นอาหารของย่าและลูกสาวผอมแห้ง อันพอจะเป็นอาหารกับเขาสักมื้อ เพราะตอนเย็นนี้ที่เรือนของเพื่อนบ้านข้างเคียงอาจจะมีเนื้อวัวที่ฆ่าตั้งแต่เมื่อเข้ามาเป็นอาหารให้แก่ลูกเล็กของเขา ก็ด้วยเหตุนี้เองแกจึงต้องเสี่ยงกับความเหนียวออกมาตระเวนหาสิ่งที่พอจะหลงเหลืออยู่กลับไปและถ้าหากว่าโชคพอจะเข้าข้างแกอยู่บ้าง แกก็คงพอนำสิ่งนั้นมาทดแทนได้

อันที่จริงแกรู้ตั้งแต่เมื่อวานแล้วว่าวันนี้จะมีการฆ่าวัว ฆ่าเพื่อแบ่งสันปันส่วนกัน เพื่อที่ผู้คนในหมู่บ้านจะได้ลิ้มรสอาหารแท้จริงสักมื้อสองมื้อ แต่ที่ว่าชายวัยกลางคนได้แต่กลักกินเมื่อได้กินช้านั้น แกก็คิดว่าครอบครัวอย่างแกไม่มี

โอกาสที่จะได้ลิ้มรสอาหารเช่นนั้นกับเขาแน่นอน
แรกที่เดียวแกเริ่มสำรวจฐานะของแก ตั้งแต่หลัง
คากระท่อมซึ่งมุ่งด้วยหญ้าแฝกข้าวเปลือกขาดจน
เห็นรอยโห่ว บางส่วนไม่อาจกินน้ำฝนได้ และ
ฝากระท่อมก็อยู่ในสภาพเช่นเดียวกัน ทำด้วยไม้
ไผ่สานเก่าโย้เย้จนจะหลุดอยู่รอมร่อ แกสำรวจ
ไปจนถึงเสื้อผ้าของแกที่สวมอยู่ตลอดจนผ้าถุงของ
เมียคู่ยาก ย่าที่แก่อมจนมีสติเงอะ ๆ เงิน ๆ และ
ลูกสาวคนเล็กนั้นก็ยังมีสิ่งปกปิดที่เป็นของตน
เองสักชิ้นเดียว

ปกติแกไม่เคยวิตกทุกชั่วอนอะไรมากนัก
เกี่ยวกับสภาพชีวิตที่เป็นอยู่ เพราะความอดอยาก
ยากแค้นก็ได้รับกันไปตามสภาพดินฟ้าอากาศด้วย
กันทั้งนั้น ถ้าหากเมื่อวานนี้เพื่อนบ้านข้างเคียง
คนหนึ่งไม่แะมาคุยเพื่อบอกเขาว่า “ตัวการ”
ฆ่าวัวได้ตกลงให้เขาเป็นผู้ไปจูงเอาวัวที่ซื้อไว้แล้ว
จากหมู่บ้านอื่นมาเพื่อฆ่า และแน่นอนที่สุด
เขาอาจจะได้ส่วนแบ่งจากเนื้อวันนั้นบ้างโดยไม่
ต้องซื้อหาเลย

“ยอมเป็นลูกน้องเขา เราก็ได้เนื้อมากิน”
เพื่อนบ้านผู้นั้นกล่าวอย่างผู้คิดตก ชายวัย
กลางคนได้แต่หนึ่งพั่ง ผงกหัวเป็นเชิงรับบ้างใน
บางครั้ง

“ข้าไปกับจารย์เขียน โนนที่บ้านน้ำเกลี้ยง
โนนนั้นนะ ไปถึงก็เกือบเพล แล้วต้องไปไล่เอา
ที่ทุ่งนาอีก” เขาบอก

“ข้าเป็นคนแบ่งด้วยนะพรุ่งนี้นะ” เสียง
เพื่อนบ้านดูเหมือนจะเห็นตนเองเป็นคนสำคัญ
เต็มทน “ใครจะได้ไม่น้อยได้มากก็อยู่ที่ข้า แต่ว่าข้า
ก็คงทำให้เท่า ๆ กันแหละ จะได้ยุติธรรม”

เพื่อนบ้านพูดพล่ามอยู่คนเดียว ชายวัย
กลางคนจึงลงถางดินราคาตุ๋มบ้าง

“ชายแพงมั่งหรือเปล่าก็ไม่รู้” น้ำเสียงดู
ไม่เต็มทีนัก ที่ถามก็ถามออกไปอย่างนั้นเอง

“ไม่แพงหรอก ถ้าแกบอกว่าจะไม่เอาทำไม
มาก” เขาตอบ “พรุ่งนี้แกตรงไปที่ข้าเลยก็ได้
ข้าเป็นคนแบ่งรับรองว่าแกจะได้มากเป็นพิเศษ”

เขาบอกอีก ชายวัยกลางคนพยักหน้าแทนรับคำ

ขณะที่ความมืดเริ่มครอบคลุม แต่เพื่อนบ้าน
คนนั้นก็ยังมีอาการร้อนรนอยู่ในใจอยากจะทำ
มากมาย และดูเหมือนเขาอยากจะทำพรุ่งนี้
อย่างเร็วเสียจริงๆ

“พรุ่งนี้จะมีการเลี้ยงกันนิดหน่อยด้วย แก
อาจจะต้องเมาบ้าง” เขากล่าวด้วยความกระตือ
ร้อนใจ เขาบอกมานาน ๆ จะได้เจออาหารอย่างนี้
ท่าทางของเขาจึงร้อนรน เพราะความอยากกิน
ชายวัยกลางคนเกิดความรู้สึกไม่แตกต่างไปจาก
เพื่อนบ้านของเขานัก เพราะช้วนตาบิคนจนๆ
อย่างพวกเขาไม่เคยเจออาหารที่พิเศษเช่นนี้เลย
สักครั้ง โดยเฉพาะหน้าแล้งอย่างนี้ ดูเหมือน
ทุกสิ่งทุกอย่างจะหายไปพร้อมกับฝนหมด ที่พอ
มีเหลืออยู่บ้างเล็กน้อยตามทุ่งนาและหนองน้ำก็

ถูกจับถูกค้น เอาไปประกอบอาหารเสียจนหมด จนแทบไม่มีเหลือไว้ทำให้ออกไข่ ออกตัวสำหรับ บินต่อไปด้วยซ้ำ อาหารหน้าแล้งของพวกเขาเต็ม ไปด้วยความแร้นแค้นยิ่งนัก ชีวิตที่ผ่านมามาตลอด หน้าแล้งทุก ๆ ปีนั้นเต็มไปด้วยความเชื่องช้าและ เนิ่นนาน จึงไม่แปลกเลยที่ชายวัยกลางคนจะ ไม่คิดถึงอาหารพิเศษของเพื่อนบ้านคนนั้น

แต่แกก็ลอบดองหนายใจอยู่บ่อย ๆ เพราะไม่มี หนทางที่จะซื้อเนื้อมาทำอาหารให้สมอยาก ได้ มองไปรอบ ๆ บ้านก็หาสิ่งที่พอจะแลกเปลี่ยนไม่ ได้ด้วยเรื่องเงินนั้นไม่จำเป็นต้องพูดถึงเพราะถ้า จะมีก็คงจะเป็นตอนที่ชายช้ำวเปลือกไถยังนั้น แหละ แต่ที่แกไม่ขายก็เพราะยังไม่แน่ใจนัก ว่าจะมีข้าวพอกินไปจนถึงฤดูเก็บเกี่ยวคราวหน้า หรือไม่

แกเองรู้จัก “ตัวการ” ผู้ฆ่าวันนั้นดีพอ ๆ กับ คนอื่นในหมู่บ้าน แต่แกก็ไม่เคยสนิทสนมกับตัว การคนนั้นมากนัก และถ้าหากแกจะทำอย่างเพื่อน บ้านผู้นั้นบ้าง ก็คงจะไม่ได้อีกเช่นกัน การที่ เคยบวชเรียนมานานนั้นเอง ทำให้แกไม่อยากจะ วนวายอยู่กับการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

“เด้าแก่เป็นคนดี ใจก็ดี”

เพื่อนบ้านคนนั้นเคยบอกแกครั้งหนึ่ง ความ จริงเมื่อก่อนนี้เพื่อนบ้านคนนั้นก็เคยแข่งเด้าแก่ คนนี้ แต่แกเพิ่งมาได้ยินคำชมจากปากของเขาก็ ต่อเมื่อเขากลายเป็นคนของเด้าแก่ไปแล้วนั่นเอง

สำหรับแกรู้แต่เพียงว่า เด้าแก่คนนี้เป็นคนละ พวกกับแก เพราะเหตุที่รวยกว่า และการฆ่าวัว แต่ครั้งนั้น เกิดก็เพราะเด้าแก่นั่นเองเป็นต้น เหตุอยากกิน มีคนทั้งหนุ่มและแก่จำนวนมาก ยอมสมัครเป็นลูกน้องให้เด้าแก่ใช้สอยฟรี หรือ จะว่าจ้างก็เพียงบางครั้งบางคราว แต่แกรู้สึกมี ความกดดันในใจอยู่มากเกินกว่าที่จะทำอย่างนั้น ได้ ทุกคนดูเต็มใจเป็นลูกน้องเด้าแก่ แกไม่ เคยเห็นใครผลະหนีไปด้วยความเอือมระอาสักราย เดียว ตรงกันข้ามยิ่งหน้าแล้งอย่างนี้ดูเหมือนผู้ คนยิ่งชอบไปชุมนุมที่บ้านของเด้าแก่มากขึ้น ด้วยซ้ำ และมีอยู่หลายคนทีเดียวที่ยอมนำชีวิต ของครอบครัวไปผูกพันไว้กับเด้าแก่ ยอมให้ใช้ สอยการงานสารพัดอย่างตามแต่จะใช้ และได้ค่า ตอบแทนตามควรในยามขาดเงิน เช่นได้อาหาร ในเวลาที่เด้าแก่สั่งให้มีการฆ่าวัว อาหารเหล่านั้น จะถูกนำไปแจกจ่ายจนลูกเด็กเล็กแดงขณะอีก หลายครอบครัวไม่อาจจะซื้อหามาได้

ด้วยเหตุที่ไม่อาจฝืนใจตนเองได้ และไม่อาจ ซื้อหาได้ แกจึงเปลี่ยนใจจับแหขึ้นและเตรียม ท่อข้าวออกไปหาปลามาทำอาหารแทน ทั้ง ๆ ที่ แกควรจะต้องควายออกหุงอย่างเช่นทุกวัน

แกลอบดองหนายใจให้ตนเองต่อความคิดอัน สับสน ในช่องว่างว่างเปล่า หนอน้ำยังคงสงบ เงียบปราศจากสัตว์น้ำไหวติง อีกลาสองสามตัวโฉบ ลงมาใกล้หน้าก่อนจะบินกลับรัง แกยื่นคู่มืออย่าง

เฉยเมย เพราะความเคยชินที่ยืนมาตั้งแต่กลาง
วัน จึงทำให้แกไม่รู้สึกละอายมากนักที่จะยืนอยู่
อย่างนั้นต่อไปอีก แม้สายตาคะพรัมมัวจนไม่อยากจะ
จับตาคอยดูรอยผุดของปลาเหมือนเช่นเคย

เมื่อพลบค่ำ แสงแดดอ่อนโยนกำลังดับแต่ยัง
สีสนให้แก่อังท่งทุ่งสวยงาม ผุ่่นกกาบินฝ่าแสงสี
ส้มของแดดเลื่อมเป็นมันระยับ

วัวควายเริ่มทยอยกันออกจากป่า เด็กเลี้ยง
กู่ก้องหากันจากท้ายทุ่งหัวทุ่ง เต็มไปด้วยความ
คึกคะนอง อย่างกับจะชื่นชมต่อวันเวลาที่กำลัง
สุดสิ้นลงไปอีกวัน

ก่อนแสงตะวันจะลับฟ้า แก่ก็กลับถึงเรือน
ด้วยท่าทางที่ไม่ผิดไปจากเดิมเมื่อยของแกกลับจาก
เลี้ยงควายแล้ว หล่อนกำลังนั่งรออยู่อย่างเคร่งๆ
และพอแกก้าวเข้าไปยังลานบ้าน หล่อนก็ลุกมา
หาก่อนที่แกจะได้เอ่ยปากเรียก

“ไม่มีอะไร”

แกบอกด้วยน้ำเสียงชาเย็นเมื่อหล่อนรับห้อง
ไป และหล่อนก็ดูเหมือนไม่ได้สนใจที่จะเปิดดู
มันด้วยซ้ำ หล่อนนำมันไปหยอไว้ที่ข้างฝา จาก
นั้นก็รีบเข้าครัว จัดแจงอะไรเสียงดังกุกกักอยู่
ขณะที่แกนำแหไปผึ่งไว้ที่ราวไม้ไผ่

เมื่ออาหารเย็นยกออกมา แก่ก็อดที่จะ
แปลกใจไม่ได้ เพราะกับข้าวในสำรับ มีทั้ง
“ลาบ” และ “ก้อย” ทำด้วยเนื้อวัวทั้งนั้น

“อย่าไปไหนล่ะ” แกลมก่อนจะลงมือกินข้าว
“พาน้อยไปเล่นดินทรายที่วัด” เมียแก

ตอบ และสักครู่ต่อมาแกจึงได้ถามขึ้นว่า

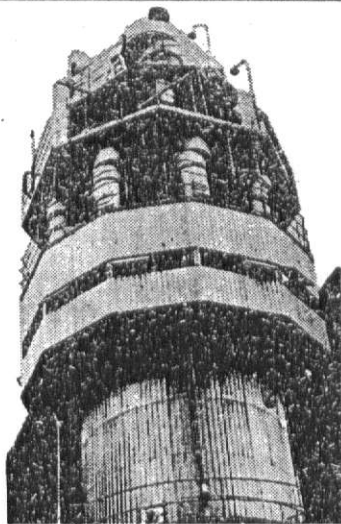
“ใครซื้อเนื้อมา”

เมียแกตอบว่า

“ไม่ได้ซื้อหรอก ก็ยานะซีไปขอเขามา”

เมียกล่าว

แกรู้สึกเหมือนคำข้าวที่กลืนลงไปทะลักย้อน
กลับขึ้นมา แต่แกก็ฝืนใจกลืนลงไปจนได้ ๐

เริ่มแต่ 2475

ผลิตภัณฑ์แช่เป็ยบด้วยคุณภาพ

อย่างเช่น

ลัคซี
ไลฟบอยซ์
รินไซ
ซันซิล

ซันไลต์
บรีส
กิบีซี
รอยเก้

ผลิตภัณฑ์ประเทศไทย โดย
บริษัท ลีโอรส์บราเธอร์ส (ประเทศไทย) จำกัด

กำแพงลม

ข่าวสารกระสอบหนัง

แม้จะไม่อาจทำมือใหญ่ใจโต แต่ดี ๆ ชั่ว ๆ
ข้าพเจ้าก็คิดว่าตนเองเป็นคนรักเพื่อน อย่างน้อย
ที่สุดก็ไม่เคยทอดธุระ กับทุกข์สุขของมิตรสหาย
จึงการที่ได้พบกับจ้อยอย่างบังเอิญ ทำให้รู้สึก
ดีใจมาก เราเป็นทั้งเพื่อนบ้านและมิตรเก่าแก่
กันมาตั้งแต่เด็ก และเจ้าข้าว่าจ้อยอันเป็นชื่อ
ของเขานั้นก็ยังมีมาพ้องเหมือนกับชื่อที่พี่ ๆ น้อง ๆ
เรียกขานข้าพเจ้าอีกด้วย ถึงสำเนียงจะเพี้ยนกัน
เล็กน้อย ก็เพราะครอบครัวของจ้อยเป็นไทย
โคราช ส่วนพ่อแม่ข้าพเจ้าพูดภาษาลาว แทน
ที่จะเป็นจ้อยก็เลยกลายเป็นจ้อย ซึ่งแปลว่า
หอม ว่าไปมันก็คำว้า จ้อย ของไทยกรุงเทพฯ

ต่อเมื่อมาเข้าโรงเรียนอำเภอ เพื่อนฝูงก็ยัง
คงเรียกล้อว่าเราเป็นลูกแฝด เพียงแต่ข้าพเจ้า
พินสภาพความเป็น 'ไอ้จ้อย' เพราะมีชื่อสกุล
เป็นอีกอย่างหนึ่ง ส่วนจ้อยยังเป็นจ้อย เพราะ
จ้อยคือชื่อจริงของเขา แต่ถึงกระนั้นก็เป็นได้อยู่
ไม่นาน คุณครูประจำชั้นที่ออกไปจากเมืองกรุง
ได้กรุณาจัดเปลี่ยนให้ เจตนาจริง ๆ ของท่านจะ
มีประการใดเรามิทราบได้ จึงขอสันนิษฐานเอา
ว่า บางทีท่านอาจตั้งใจจะเปลี่ยนบุคลิกภาพ
อันเรียบร้อยหงอยเหงาและเสียมหวังมิให้สติใส
มีชีวิตชีวาก็เป็นได้ ท่านจึงจัดการปลดไม้จั่ววา
บนชื่อของเขาในสมุดบัญชีเรียกชื่อออกเสียง ไอ้

จ้อยก็เลยกลายเป็นนายจ้อยมาตั้งแต่นั้น

ที่ข้าพเจ้าเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงมาแต่หลังก่อน
ข้างละเอียดย จนนั่งเฝ้าและยึดยานี้ มิใช่แสร้งหา
เหตุจะให้ใครต่อใครหมั่นไส้เล่น เป็นแต่อยาก
แสดงว่า เมื่อข้าพเจ้าบอกว่ารู้สึกดีใจมากเมื่อ
ได้พบกับจ้อยนั้น ข้าพเจ้ามิได้เขียนส่งเดช มัน
เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริง ๆ

อย่างไรก็ดี ขณะที่พบกันนั้นเป็นกาลเวลาที่
ค่อนข้างจะฉุกฉลิว เราพบกันบนระเบียบตึก
คนไข้อนาถาของโรงพยาบาลประจำจังหวัด
ข้าพเจ้าพาคนในบ้านมาหาพ่อ ส่วนจ้อยมา
เยี่ยมลุงซึ่งนอนเป็นไข้อยู่ก่อน มีเวลาทักทาย
ได้ตามกันนิดหน่อย เขาก็รีบตะลิตะลานกลับไป
ทำงาน นัยว่าวันนั้นจะมีคนใหญ่คนโตไป
ทำอะไรสักอย่างที่นั่น เราจึงนัดพบกันภายหลัง

เย็นนั้น ข้าพเจ้าแวะเข้าไปหาเขาหลัง
เวลาเลิกงานเล็กน้อย จ้อยยังคงนั่งรออยู่ภายใน
สำนักคน คุยกันได้ไม่กี่คำเขาก็ชวนออกไป
สโมสร ตอนแรกข้าพเจ้าอดื้ออั้น เพราะคิดว่า
สถานที่เช่นนั้น คงจะอีกที่เกินไปสำหรับการที่
จะได้พูดคุยกันฉันเพื่อนเก่า ที่ได้พบกันนาน
แต่เขาบอกว่าจะแวะไปเพื่อเอาเงินประเดี้ยว
ประด้าวเท่านั้นเอง ข้าพเจ้าตึงอีก โดยขออย่า
ให้เขาเป็นห่วง

“วันนี้เรามีสตางค์พอที่จะกินกันให้เต็ม
คราบ”

“ ลุงจะออกจากโรงพยาบาลวันพรุ่งนี้ ต้องหาเงินไปจ่ายหลายบาท ”

เขาตอบพลางลุกขึ้นเดินนำหน้า ลัดสนามไปยังสโมสรข้าราชการซึ่งตั้งอยู่อีกฝั่งหนึ่ง

เพราะไม่ได้เป็นข้าราชการ แม้จะได้เคยเข้าสโมสรมาบ้าง แต่ก็เป็นไปอย่างฉาบ ๆ ฉวย ๆ เท่าที่สังเกตเห็นว่าบรรยากาศโดยทั่วไปก็เหมือนแห่งอื่น ๆ ก็ยังคงรักษารูปร่างหน้าตาของความเป็นข้าราชการออกจากมวลประชาสามัญชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่สงฆ์เสวยเวลาของบรรดาเจ้าขุนมูลนาย (ส่วนหนึ่ง) ของจังหวัด เสียงเฮฮายั่วเข้าข้างโต๊ะบิลเลียดครึกครื้น ในขณะที่สมาชิกอีกกลุ่มหนึ่งคร่ำครวญอยู่กับเกมกีฬาบัตร์ บนเฉลียงด้านนอก ด้านที่ติดกับถนนใหญ่ วงสุราอาหารเฟื่องจะเริ่มตั้งเครื่องสองสามโต๊ะ

แต่ที่ ๆ ออกจะน่าสนใจเป็นพิเศษนั้น ได้แก่โต๊ะทำงานและตัวผู้จัดการ ซึ่งตั้งซ่อนลึกเข้าไปด้านในสุด หนาบข้างซ้ายขวาด้วยตู้กระจกบรรจุสินค้าจุกจิกประเภทเหล้า บุหรี่ เครื่องดื่มของชำแหละ และติดกับผนังด้านหลังมีกระสอบข้าวสารตั้งอยู่หนึ่งกระสอบ

ตัวผู้จัดการเป็นชายเจ้าเนื้อ แต่งกายเรียบร้อย คະเนออายุคงจะเลยกลางคนมาแล้วหลายปี ผิวขาว คีรีชะเอม ผอมตักเกรียน สวมแว่นสายตา

ยาวกรอบทองย้อยโตมาเกือบสุดปลายจมูก ทุกครั้งที่พูดจะถลนลูกตามองข้ามกรอบแว่น จ้องนิ่งเหมือนเล็งปืนไปยังใบหน้าคู่สนทนา

ขณะเมื่อเราไปถึงนั้น มีบุคคลในชุดราชการยืนล้อมโต๊ะอยู่ก่อนแล้วสามสี่ท่าน ทุกคนดูคุ้นเคยสนิทสนม สักเกตจากการสัพพอกเฝ้าเอนที่ล้อเลียนกัน

“ ของนายกระสอบที่เท่าไรวะ ”

“ ของเดือนไหน ”

“ จะเดือนไหนอีก ก็เดือนดามนี่แหละ ”

“ เฮ้ย ทมดจนเย็นแล้ว ไม่เหลือเข้าบ้านสักบาท ”

ตอนแรก ๆ ข้าพเจ้าขอสารภาพว่า ตนเองรู้สึกงุนงง จับต้นชนปลายเรื่องราวและถ้อยความที่เขาสนทนากันไม่ได้ จนกระทั่งเมื่อ เมื่อท่านอื่นเสร็จธุระก็หมดแล้ว และจ้อยขยับตัวเข้าไปหน้าโต๊ะ ข้าพเจ้าจึงเริ่มเข้าใจอะไรเป็นอะไร

“ อ้อ คุณจ้อย ข้าพเจ้าเหมือนกันละซี ” พุดพลางรับไหว

“ ครับ ”

ผู้จัดการเอื้อมมือหยิบสมุดรูปร่างยาว ๆ อีกเล่มมาพลิก ๆ ดู

“ ทมดไคว่ดำแล้วนี่ ”

“ ครับ แต่ผมขอความกรุณาของเดือนหน้า สักสองกระสอบเดอะ ”

ไม่มีคำตอบนอกจากนั่งตรองอยู่ครู่หนึ่ง ใบหน้าของจ้อยขณะนั้นซีดจนผิดรูป แต่แล้วใน

นาที่ถัดมา ท่านผู้จัดการก็เปลี่ยนไปหยิบสมุดอีก เล่มหนึ่งนำมาลงรายการ สองสามบรรทัดแล้วยื่น ให้จ้อยรับมาเซ็น ชกขกขก และ ส่งคืนด้วยอาการ นอบน้อม พร้อมกับรับเอาเงินจำนวนหนึ่ง

เคยได้ฟังมาบ้างถึงความที่ว่า “คนที่ไม่ ค้างถึงอดีตนั้น เป็นบุคคลจำพวกที่ไม่มีอะไร ดี ๆ มาก่อน” แต่เพราะตนเองก็พอจะจัดเข้า ในบุคคลประเภทนั้นได้ จึงมักที่จะอดแอบเถียง ไม่ได้โดยการขยาดความออกเป็น “...ไม่มีอะไร ดี ๆ และเลว ๆ มาก่อน” แม้กระนั้นข้าพเจ้า ก็ขอยอมรับว่า การที่ได้มีโอกาสกลับไปกินข้าว และเหล้ากับมิตรคนแรกในชีวิต ตอนเมื่อเริ่ม จะชรา ได้คุยกันถึงวันคืนยามไร้เคียงสนั้นเป็น ความสุข และคงจะสุขมากกว่านั้นนักหากใจ ไม่มีว่ะวงคิดถึง เหตุการณ์ที่โตะท่านผู้จัดการ สโมสร หลายช่วงหลายนาที่เมื่อคิดถึง ข้าพเจ้า บังเกิดกิลสอยากจะเป็นเซคสเกียร์ วิทยาการ เชียงกูล สุชาติ สวัสดิ์ศรี รมย์ รัตวัน หรือ แม้ สุวัฒน์ ศรีเชื้อ

บทบาทชีวิตของผู้คนรอบโตะผู้จัดการเมื่อ ตอนบ่ายช่างเหมือนภาพบนเวทีละครหรือที่ ๆ ปราวกฏบนจอภาพยนตร์ หากข้าพเจ้าเป็นคุณ เหล่านั้นคงได้บทละครหรือบทภาพยนตร์ที่กิน ใจบทหนึ่ง

“กฎเกณฑ์ไม่มีอะไรมาก มันแล้วแต่เงิน เดือน เงินเดือนมากก็เซ็นได้มาก เงินเดือนน้อย

ก็เซ็นได้น้อย อย่างผมเงินเดือนพันกว่าบาทก็ เซ็นได้แค่นั้น”

“หมายถึงเซ็นของ”

“ครับ”

“แต่เราเห็นนาย เห็นใครต่อใครเซ็นเงิน”
จ้อยหัวเราะขบขัน

“ถูกแล้วเพื่อน ความจริงเราจะเอาของไป ก็ได้ ที่ไม่เอาไปนั่นหมายความว่าเราขายคืน ให้ผู้จัดการ”

“ขาย”

“ก็ช่วย ๆ กันไป ท่านช่วยเรา เราช่วยท่าน อย่างข้าวสารกระสอบหนึ่งชณะนี้ (พ.ย. ๒๕๑๕) ก็สองร้อยสี่สิบบาท ขายคืนให้ท่านก็สองร้อยสี่สิบบาท แต่ถ้าข้ามเดือนอย่างของเราวันนี้ หมายความว่าท่านจะรอไปหักเอาเดือนหน้า เราก็ได้น้อยลงบ้าง สองกระสอบก็สี่ร้อยบาทถ้วน ๆ”

คำบอกเล่าของเพื่อนเก่า ทำให้ข้าพเจ้า สว่างเมาและคิดคำนวนเล่น ๆ ถึงตัวเลขดอกเบี้ย จะด้วยบาปหรือบุญก็ไม่รู้ แวบหนึ่งของความ รู้สึกข้าพเจ้าคิดโง่ ๆ ถึงคณะปฏิวัติ และความคิดบ้า ๆ นั้นทำให้ข้าพเจ้าเกือบจะสูญเสียมิตรเก่าแก่ที่สุดคนหนึ่ง

“จ้อย กันคิดว่าอดีตผู้จัดการ กระทำการ เป็นภัยต่อสังคมวะ มีอย่างไหน ไม่ต้องเสีย อะไรสักนิด นั่งเฝ้าเตคอยหักเงินเดือนเพื่อนอยู่ กับโตะ พ่อยังฟาดดอกเบี้ยตั้งร้อยละสิบต่อเดือน

บีนหนึ่งก็ร้อยละร้อยยี่สิบ ผู้ร้ายแหงๆ ไอ้เสือไอ้
สาบสะพายปืนออกปล้นเสียงทั้งลูกปืน และคุก
ตะราง จับได้เขายังส่งเข้าจ้องจำจนกระทั่งถึง
คัตหัวยิงเป้า ดอกเบียร์ร้อยยี่สิบเปอร์เซ็นต์ นี่
มันเสียร้ายบนโต๊ะซัดๆ”

อารมณ์เดือดของข้าพเจ้า ดูเหมือนจะ
ทำให้จ้อยสร้างเมาเหมือนกัน เขาลดชั้นที่ตก
ค้างลงบนจากข้าวและมองหน้าเขม้น แรกๆ
ข้าพเจ้าดีใจนึกว่าเขาเห็นด้วย ต่อเมื่อพูดออก
มาถึงรู้ว่าเขาโกรธ

“ไอ้.....นายมันพูดเหมือนคนไม่เคยจน....
ไม่เคยจนและไม่เคยจำเป็น (เสียงสั้น) นาย
คิดว่าเงินทองมันหาได้ง่ายนักยังงั้นรี หรือคิดว่า
ยังมีเทวดามานั่งคอยให้คนจนกู้ดอกเบียร์ดูๆ นี่
ถ้ากูไม่ได้เป็นสมาชิกสโมสร และไอ้โจรของ

นายไม่กรุณา ลูกคนโตมันก็ไม่ได้สอบไล่ เมีย
ของกูก็คงตายห้าไปแล้วตอนเขาผ่าท้อง แล้วพ่ungs
นี้ลุงก็จะออกโรงพยาบาล ไหนยังจะกินเข้าไป
แต่วัน”

จ้อยพลาบอย่างลืมหิวอีกหลายต่อหลาย
ประโยค แต่ชั่วครู่ต่อมา เหมือนได้สติเสียง
ของเขาค่อยๆ กลับละมุนละไมเหมือนเดิม สาย
ตาที่แข็งกร้าวเปลี่ยนมาเป็นโศกเชื่อมชนิดที่จะ
ตบหน้ากันไม่ได้

ความจริงอาหารเย็นของเรามื้อนั้นยัดเยียด
และยาวนาน พอที่จะจบสิ้นกันได้แล้ว แต่
คำพูดของจ้อยทำให้ข้าพเจ้าอยากบ้า และรู้ตัว
ว่ายังไม่เมา จึงสั่งเหล้ามากินต่อเพื่อที่จะได้ให้
เมาจนรากแตก ๑

คำสิงห์ ศรีนอก

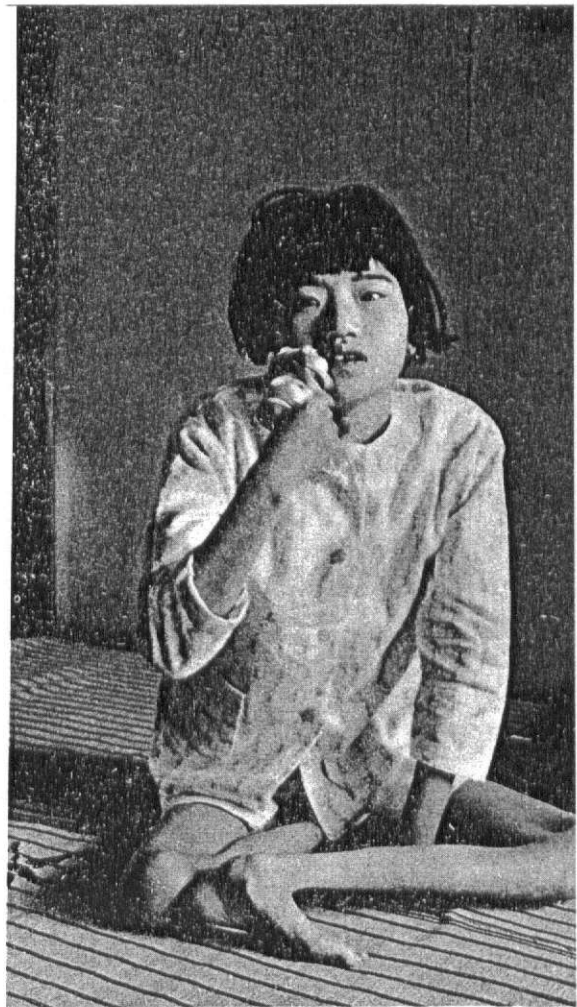

คนกับสิ่งแวดล้อม

หมอกเป็นพิษไค้คุณ

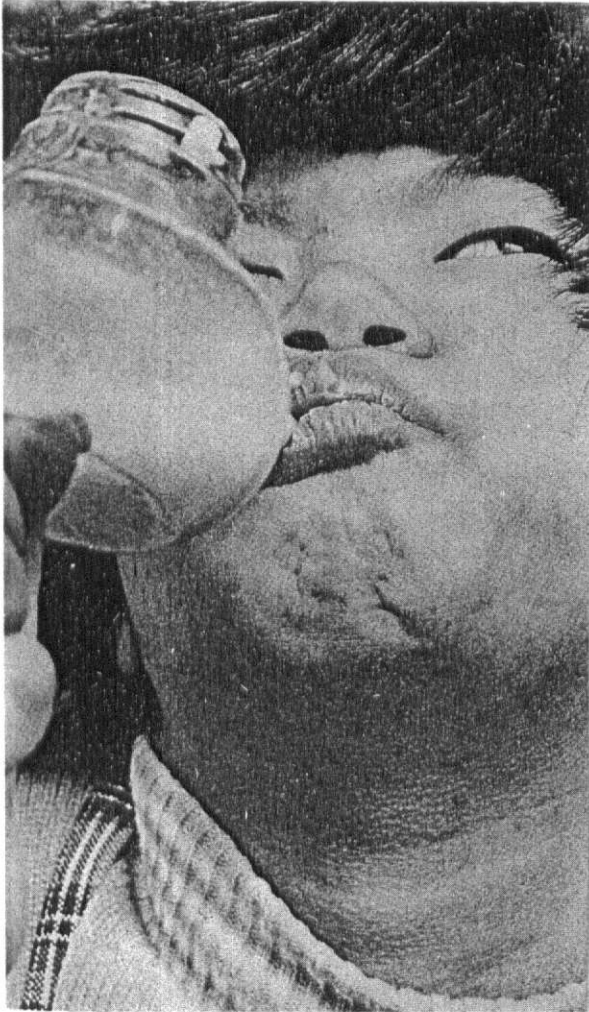
ในปัจจุบัน เมื่อพูดถึงถึงประเทศญี่ปุ่น สิ่งที่คนส่วนใหญ่ก็นึกถึงกันก็คือ ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของญี่ปุ่นควบคู่ไปกับการขยายตัวทางด้านกำลังทหารขนาดใหญ่ คงมีน้อยคนที่นึกถึงอีกสิ่งหนึ่งซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็วไม่แพ้สองสิ่งข้างต้น สิ่งนั้นคือปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษในประเทศญี่ปุ่น คนญี่ปุ่นเองหลายคนเคยพูดด้วยความขมขื่นใจว่า ขณะที่ญี่ปุ่นกำลังก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจนั้น ผลพลอยได้ (ที่ไม่น่าชื่นใจนัก) ก็คือตำแหน่ง 'อาณาจักรแห่งสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ' ชาวประมงผู้ยากจนซึ่งอยู่ที่เมืองยกไกจิอันเป็นเมืองอุตสาหกรรมซึ่งมีปัญหานั้นมากที่สุดเมืองหนึ่งกล่าวว่า "การมีชีวิตอย่างยากจนในที่ที่มีอากาศสะอาดและบริสุทธิ์ดีกว่าการมีชีวิตอย่างหรูหราท่ามกลางกลุ่ม หมอกและควัน (smog)"

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเป็นสัญญาณบอกอันตรายสำหรับประเทศต่าง ๆ ที่กำลังมุ่งมันจะพัฒนาทางด้านวัตถุว่า แผนพัฒนาใด ๆ จะไม่มีทางที่สำเร็จได้ ถ้าหากปัจจัยที่สำคัญที่สุดถูกละเลยเสีย ปัจจัยที่ว่านั้นคือ มนุษย์ จากประสบการณ์ของญี่ปุ่นเองพบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเหล่านี้แทบทั้งหมดเกิดจากของเสียที่ถ่ายเทมา

เกิดวันที่ ๒๐ เมษายน ๑๙๙๔ (โอคายามา) คิม นมโม่ลินางมาตั้งแต่เกิด ระยะที่กำลังหัดออกเสียงเรียกแม่ ก็มีอาการตัวร้อนขึ้น โดยไม่ทราบสาเหตุและไม่พูดอะไรเลยตั้งแต่นั้นมา

จากโรงงานอุตสาหกรรมของเสียเหล่านี้ ถ้าได้รับการกำจัดเอาส่วน ที่น่าจะเป็นอันตรายต่อมนุษย์ ออกก่อนที่จะถ่ายเทออกมาจาก โรงงานปัญหาเหล่านี้ก็คงไม่เกิดมากเช่นขณะนี้ แต่เพราะจุดมุ่งหมายอยู่ที่ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจแต่อย่างเดียว เงินที่ควรนำมาใช้เพื่อกำจัดสารที่

เกิด ๑๕ กุมภาพันธ์ ๑๙๙๕ (ไอคยาบมา) เด็กคน
นี้ได้รับการเลี้ยงดูด้วยนมแม่มาแต่เกิด แต่ในวันที่ ๖ เมษายน
๑๙๙๕ แม่ของเด็กต้องเข้าโรงพยาบาลผ่าตัดไส้ติ่ง จึงดื่มนมโม
นางาแทน ราวเดือนมิถุนายนมีไข้ตัวร้อนกว่า ๔๐ องศา เป็นเวลา
ติด ๆ กันหลายวัน มีจุดตัว ๆ ขึ้นตามผิวหนัง ร่างกายของเด็กอ่อน
แออย่างเห็นได้ชัด เมื่อพาไปหาหมอก็ได้รับการวินิจฉัยว่าเกิดจาก
อาการท้องผูก หลังจากที่ได้ฟังประกาศวันที่ ๒๕ สิงหาคม
(ประกาศของกองสาธารณสุขไอคยาบมาที่ว่าสาเหตุของโรคเกิดจาก
นมผงโมริโนงา) แม่ของเด็กจึงรีบพาไปยังโรงพยาบาลของมหา
วิทยาลัยไอคยาบมา เพื่อรับการรักษา เมื่ออายุเข้า ๘ ขวบ เด็ก
เริ่มไม่ยอมกินอาหารอย่างอื่นนอกจากนม ปัจจุบันนอกจากนมวัน
ละ ๖ ขวดแล้ว ก็ไม่ยอมแตะต้องอาหารอื่นเลย

เป็นพิษจึงถูกนำไปลงทุนเพื่อขยายกิจการต่อไป
ปัจจุบันชาวเด็ก ๆ เป็นโรคหืดเนื่องจากอากาศที่
หายใจเข้าไปสกปรก ผู้คนมีอาการแสบตาเจ็บ
คอเนื่องจากอากาศเสีย ชาวในหลายท้องที่ใช้
เป็นอาหารไม่ได้ เพราะมีส่วนผสมของสารที่อาจ
จะเป็นพิษต่อร่างกาย ฯลฯ เรื่องเหล่านี้ได้กลายเป็น
เป็นข่าวประจำวัน ของชาวญี่ปุ่นไปเสียแล้ว

คนญี่ปุ่นบางคนกล่าวว่า เนื่องจากขบวนการ
ต่อต้านการทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษก่อตัวขึ้น
จนมีกำลังแข็งแกร่งที่เดียวในญี่ปุ่น เพื่อหลีกเลี่ยง
ความขัดแย้งกับประชาชนญี่ปุ่น โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ
ของญี่ปุ่นจึงเริ่มออกไปลงทุนในต่าง
ประเทศ โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาต่างๆ ใน
เอเชียมากขึ้น และขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ 'ส่ง'
ความสกปรกต่าง ๆ เหล่านี้ออกไปเผยแพร่ด้วย

กรณีนี้เป็นพิษนี้ คงจะช่วยให้พวกเรา
เข้าใจกันได้มากขึ้นว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็น
พิษในญี่ปุ่นเป็นปัญหาที่น่าวิตกเพียงไร เพราะ
นอกจาก อากาศเสียน้ำเน่า ท้องฟ้าสกปรก และ
เกิดมีเสียงรบกวนแล้ว อาหารบางอย่างก็อาจนำ
อันตรายมาสู่ชีวิตได้ด้วย นอกจากนั้นลักษณะที่
คล้ายคลึงกันในปัญหาพิพาทเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็น
พิษระหว่างประชาชนกับบริษัท ก็คือ ลักษณะ
ความเห็นแก่ได้ของบริษัท ที่ใช้สารซึ่งไม่ ใช้
ในอาหารมาผสมในนมผง และอีกอันหนึ่งก็คือ
ในกรณีพิพาททุกกรณี รัฐบาลจะอยู่ฝ่ายของ
บริษัทเสมอ ไม่โดยเปิดเผย ก็ด้วยเล่ห์เหลี่ยม

อื่น ๆ

กรณีนมเป็นพิษนี้เกิดเป็นข่าวขึ้นในปี ๑๙๕๕ ในจังหวัดต่าง ๆ ๒๗ จังหวัด รอบ ๆ เมืองโอคายามา ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตกของญี่ปุ่น เด็กจำนวนมากมีอาการต่าง ๆ เช่น ท้องร่วง ไข้สูงถึง ๓๗-๓๘ องศา เป็นเวลาหลาย ๆ วัน คับปองโต และเกิดอาการโรคโลหิตจาง มีจุดดำ ๆ ตามผิวหนัง เป็นต้น สาเหตุของอาการต่าง ๆ เหล่านี้ เกิดจากเด็ก ๆ เหล่านี้ดื่มนม (ผง) ที่มีอาร์เซนิกปนอยู่ นมผงต้นเหตุนี้ผลิตโดยโรงงานของบริษัทนมโมรินางาที่เมืองโทกุชิม่า (เป็นเมืองอยู่ในเกาะชิโกกุ ทางภาคตะวันตกของญี่ปุ่น) จากการสำรวจของกระทรวงสาธารณสุขญี่ปุ่น มีเด็กที่ดื่มมมนั้นเข้าไป และต้องรับทุกข์ทรมานเนื่องจากการที่นมเป็นพิษถึง ๑๒,๓๔๒ คน และในจำนวนนี้เสียชีวิตไป ๑๓๐ คน (จากการสำรวจในเดือนมีนาคมปี ๑๙๕๗)

นมผงที่โรงงานโทกุชิม่าของบริษัทนมโมรินางานี้ผลิตขึ้นจากนมที่มีคุณภาพต่ำ นอกจากนี้ยังมีส่วนผสมของ ไตโซเดียม ฟอสเฟต อยู่ด้วย (สารนี้มีหน้าที่ทำให้นมผงละลายได้ง่าย แม้จะเก็บไว้นาน ขณะเดียวกันก็ทำให้คุณภาพของนมตกลงด้วย) ไตโซเดียม ฟอสเฟต นี้ไม่มีใครใช้ในอาหารเลย ปกติให้อย่างกว้างขวางในการชำระและล้าง ชูบสังกะสี เป็นต้น แม้ในกรณีของสารนี้ที่บริสุทธิ์ที่สุดก็ตาม ก็ยังมีอาร์เซนิก

ปนอยู่ ๐.๐๐๐๑-๐.๐๑ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแม้จำนวนนี้ก็ถือว่าเป็นอันตรายอย่างมากต่อคน สิ่งที่น่าตกตะลึงอีกอย่างหนึ่งก็คือ โมรินางาส่งข้อสารนี้โดยทางโทรศัพท์ และใช้มันโดยไม่มี การตรวจสอบคุณภาพเลย นมผงที่ผลิตขึ้นครั้ง นั้น มีจำนวนถึง ๘๔๖,๐๐๐ กระป๋อง

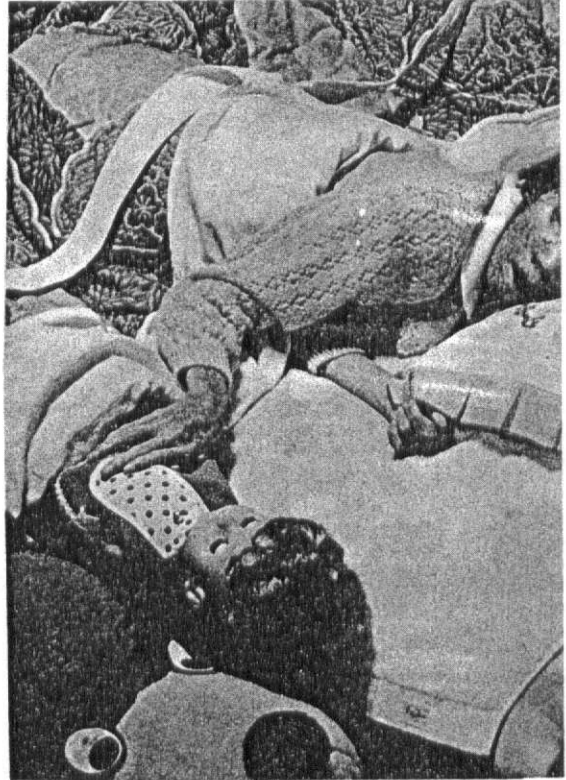
สาเหตุการตายและอาการต่างๆ ที่เกิดแก่เด็ก ได้ถูกประกาศเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๑๙๕๕ โดยกองสาธารณสุขของโอคายามา แต่ในตอนต้นเดือนเดียวกัน ทางคณะกุมารเวชวิทยา มหาวิทยาลัยโอคายามา สันนิษฐานว่านมผงโมรินางาน่าจะเป็นสาเหตุ ข้อสันนิษฐานนี้ไม่ได้ถูกประกาศให้สาธารณชนรู้ด้วยข้ออ้าง ที่ว่าข้อสันนิษฐานดังกล่าว ไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนเพียงพอ ด้วยเหตุนี้จำนวนเด็กที่เคราะห์ร้ายจึงเพิ่มมากขึ้น

พ่อแม่ของเด็กที่รู้ว่าได้ให้นมที่เป็นพิษแก่ลูกของตนได้รวมตัวกันขึ้นตั้งเป็น 'สมาคมของผู้รับเคราะห์' ทำการเจรจากับบริษัทโมรินางาเพื่อเรียกร้องค่ารักษาโรคและค่าทำขวัญ ทำที่วางโตของบริษัททำให้พ่อแม่ของเด็กโกรธแค้นมาก ยังผลให้สมาคมรวมตัวกันมากขึ้น และชบวนการมีกำลังแข็งแกร่งขึ้นมาก จนทางบริษัทตกที่นั่งลำบาก และในตอนนั้นเองที่กระทรวงสาธารณสุขได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือบริษัทโมรินางา โดยในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๑๙๕๕ ทางกระทรวงฯ ได้แต่งตั้ง

ตั้ง 'คณะกรรมการ ๕ คน' ขึ้นอย่างรีบด่วน โดยให้กรรมการชุดนี้วางตัวเป็นกลาง ในกรณีพิพาทนี้ และทำการเขียนรายงานความเห็นเกี่ยวกับจำนวนเงินที่เหมาะสมสำหรับเป็นค่าทำขวัญแก่ผู้รับเคราะห์ แต่โดยความเป็นจริงการสำรวจแทบทั้งหมดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่ทางบริษัทจัดให้ ขณะที่ไม่มีคนงานของบริษัทแม้แต่คนเดียวที่เคยไปพบผู้รับเคราะห์

ในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๑๙๕๕ คณะกรรมการประกาศผลการสำรวจ ออกความเห็นสนับสนุนค่าทำขวัญที่ต่ำอย่างชัดเจน ซึ่งทางบริษัทเสนอจะให้แก่ผู้รับเคราะห์ (ทางบริษัทเสนอที่จะจ่ายเงิน ๒๕๐,๐๐๐ เยนหรือ ๑๕,๐๐๐ บาท แก่เด็กที่ตายไป และ ๑๐,๐๐๐ เยน หรือ ๖๐๐ บาทแก่ผู้ที่ต้องรับการรักษาพยาบาล) ทางบริษัททำการบีบบังคับให้พ่อแม่ของเด็กยอมรับเงื่อนไข โดยไม่มีข้อแม้ ในที่สุดสมาคมของผู้รับเคราะห์ซึ่งเป็นตัวแทนในการเจรจาก็จำต้องยอมรับเงื่อนไข

ในเดือนมีนาคมปี ๑๙๕๖ กระทรวงสาธารณสุขญี่ปุ่นได้จัดให้มีการตรวจร่างกายของเด็กที่ติ่มนมเป็นพิษเข้าไป เพื่อที่จะวินิจฉัยว่าเด็ก ๆ เหล่านั้นได้หายเป็นปกติแล้วหรือยัง (ในกรณีที่ยังต้องรับการรักษาพยาบาลต่อไป ทางบริษัทต้องออกค่ารักษาให้) โดยใช้มาตรฐานที่กำหนดขึ้นโดย 'คณะกรรมการนิชิฮาวา' คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วยกรรมการ ๖ คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น

เกิดขึ้นที่ ๑๐ มิถุนายน ๑๙๕๒ (เฮียวโงะ) ต่อมมนมโกลินางหลังจากเกิดเพียง ๓ วัน ประมาณเดือนมิถุนายน ๑๙๕๕ มีอาการตัวร้อนและมีจุดดำๆ เกิดขึ้นทั่วร่างกาย แม่ของเด็กพาไปหาหมอและรักษามาจนอาการตัวร้อนลดลง จึงนึกว่าหายเรียบร้อยแล้ว ค่อมอาการกลับทรุดหนักลง ปัจจุบันแทบจะไม่พูดจาเอาเสียเลย

โดยสมาคมเพื่อสุขภาพเด็ก มาตรฐานนี้มีความบกพร่องอย่างมาก และทำให้ผู้รับเคราะห์เสียเปรียบอย่างมากในการเจรจากับบริษัท เพราะมีเด็กอีกจำนวนมากที่ได้รับผลต่อเนื่อง (after effect) อันเกิดจากการติ่มนมเป็นพิษครั้งนั้น โดยทางบริษัทสร้างมาตรฐานอันนี้ ปฏิเสธว่าอาการโรคที่เด็กเหล่านั้นเป็นอยู่ ไม่ใช่ผลต่อเนื่องจากการติ่มนมพิษครั้งนั้น หากแต่เป็นอาการที่

เกิดขึ้นเอง เด็กผู้เคราะห์ร้ายต้องถูกทอดทิ้งให้ต่อสู้แต่ลำพัง จนอีก ๑๓ ปี ให้หลัง เมื่อศาสตราจารย์มารุยามาได้รายงานออกมาว่า อาการต่างๆ ที่เด็กเหล่านั้นยังเป็นอยู่ เป็นผลต่อเนื่องมาจากการดื่มนมเป็นพิษครั้งนั้น มาตรฐานของคณะกรรมการนิรชิวามีดังนี้

๑.) อาการใช้ภายนอกต่างๆ ต้องหายเป็นปกติ

๒.) รูปของเม็ดโลหิตต้องเป็นปกติ Hemo globin มากกว่า ๗๐% เม็ดเลือดแดงประมาณ ๓๕ ล้าน เลือดขาวประมาณ ๖ พัน

๓.) ขนาดของตับที่ยื่นเลยซี่โครงตอนล่าง ต้องแคบกว่านิ้วมือสองนิ้ว

นอกจากนั้น การตรวจร่างกายตามข้อที่ ๒ และ ๓ อาจผ่านไปได้ ถ้าพ่อแม่ของเด็กยินยอม แต่โดยความเป็นจริง หมอแทบทุกคนละเลยมาตรฐานข้อ ๒ และ ๓ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากพ่อแม่ของเด็กเลย แม่ของเด็กคนหนึ่งกล่าวถึงการตรวจร่างกายครั้งนั้นว่า “เมื่อนึกถึงการตรวจร่างกายที่ทำกันอย่างขอไปที่คราวนั้นแล้วก็ให้รู้สึกเจ็บแค้นมาจนถึงทุกวันนี้ เพราะแค่ดูตา ลั้น แล้วก็เคาะตรงหน้าท้อง เสร็จแล้วหมอก็นั้นก็บอกว่า หายดีแล้ว”

ด้วยมาตรฐานการตัดสิน และเกณฑ์เหลื่อมดังกล่าว เด็กที่ป่วยอยู่ก็ได้รับการวินิจฉัยว่าหายเป็นปกติแล้ว และต้องออกจากโรงพยาบาลไป

กรณีจังหวัดโอคายามา เด็กจำนวน ๑,๓๓๗ คน ได้รับการตรวจ และเด็กเพียง ๔๔ คนเท่านั้นที่ได้รับการวินิจฉัยว่าควรได้รับการรักษาอย่างใกล้ชิดต่อไป ที่มหาวิทยาลัยโอคายามา เด็กจำนวน ๓๓ คน ได้รับการวินิจฉัยว่าหายเป็นปกติ โดยในจำนวนนี้มีเด็กอยู่ ๓ คนที่ไม่ได้รับการตรวจร่างกายเลย

ทางบริษัทได้ใช้เล่ห์เหลี่ยมต่างๆ ดังกล่าว รวมทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการที่เป็นบุคคลที่สามและเป็นกลาง ในการคัดความรับผิดชอบของตน ซึ่งวิธีการอันหลังได้กลายเป็นวิธีที่ใช้กันทั่วไปของบริษัทญี่ปุ่นในกรณีสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (Pollution) ‘คณะกรรมการ ๕ คน’ และ ‘คณะกรรมการนิรชิวา’ นับเป็นผู้บุกเบิกสำหรับวิธีการแบบนี้

สมาคมของผู้รับเคราะห์ได้เลิกตัวไปในปี ๑๙๕๖ หลังจากนั้นก็ทำการก่อตั้ง ‘สมาคมเพื่อปกป้องเด็กที่ต้องรับทุกข์เนื่องจากอาร์เซนิกในนมผงโมรินางา’ และดำเนินการต่อสู้เรียกร้องให้ทางบริษัทยอมรับว่าอาการผิดปกติต่างๆ ของเด็กหลายคนเป็นผลต่อเนื่องมาจากการดื่มนมครั้งนั้น และให้บริษัทจ่ายค่ารักษาพยาบาลแก่เด็ก

ในปี ๑๙๖๔ ภายใต้การนำของศาสตราจารย์มารุยามา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยโอซากา มีการศึกษาเกี่ยวกับโรคนี้ละเอียด และสรุปลงในรายงานหลังจากที่เริ่มมีข่าว ครั้งแรก

เป็นเวลา ๑๔ ปี รายงานนี้ชี้ให้เห็นว่าเด็ก ๆ ที่
 ตีมนมไมรินางที่เป็นพิษเข้าไป ยังคงต้องทน
 ทุกข์ทรมานมาจนถึงปัจจุบันอันเนื่องมาจากผล
 ต่อเนื่องของโรคนั้น รายงานฉบับนี้ทำให้ฐานะ
 ของสมาคมปกป้อง ฯ ตีขึ้น หลังจากที่ต้องตกเป็น
 ฝ่ายเสียเปรียบบริษัทตลอด เนื่องจากมาต
 รฐานของคณะกรรมการนิชชวานัน นอกจากนั้น
 วงการแพทย์ญี่ปุ่นก็เริ่มทำการค้นคว้าอย่าง
 ละเอียดถี่ถี่ถึงอาการต่อเนื่องที่เกิดจากการตี
 มนมเป็นพิษครั้งนั้น

ในเดือนธันวาคม ๑๙๗๑ ได้มีประกาศผล
 ของการศึกษาอย่างใกล้ชิดกับเด็กจำนวน ๒๙๕

คน พบว่า ๑๗.๗ เปอร์เซ็นต์ ของเด็กได้รับความ
 ความลำบากในการฟัง (ปรกติมีเพียง ๐.๐๙
 เปอร์เซ็นต์ ในการทดสอบอายุสมองพบว่า ๒๐.๖
 เปอร์เซ็นต์ ของเด็กมีอายุสมองต่ำกว่า ๘๕ (อัน
 เป็นระดับที่กระทรวงศึกษา ฯ ญี่ปุ่นถือว่าต้องได้
 รับการศึกษาพิเศษ) เป็นต้น

เด็ก ๆ เหล่านี้กำลังมีอายุย่างเข้า ๑๗ หรือ
 ๑๘ ปี และยังคงทนทุกข์ทรมานเนื่องจากผลต่อ
 เนื่องของโรคมายังจนถึงปัจจุบัน (คาดกันว่าม
 ีจำนวนเด็กดังกล่าวอยู่กว่า ๒๐,๐๐๐ คน) กรณี
 พิพาทนี้ยังคงติดพันอยู่จนถึงปัจจุบัน ๑

ประจักษ์ เชื้อววัฒนา

เด็กศึกษาม

แหล่งหนังสือทางปัญญาและส่งเสริมความคิด

มีทั้งหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษและวารสารนานาชาติ

หนังสือของสำนักพิมพ์ ที่พิมพ์จำหน่ายแล้วมี

รวมปรุกลา	ดิเรก ชัยนาม	๓๒ บาท
สารานา-ปรัชญาชีวิต	ระวี ภาวิไล แปล	๔๐ บาท
ล่านาฏกระดัง	อังคาร กัลยาณพงศ์	๓๒ บาท
พ่ายกัน	ลาว คำหอม	๓๒ บาท
สภาพอีสาน	ตุลจันทร์ แปล	๓๘ บาท
กวันพันธ์	อังคาร กัลยาณพงศ์	๓๘ บาท
ไหมอีสาน	รัตนา แปล	๓๒ บาท
จากรัตยา.มสนธยา	เอนก ทิพย์พยอม แปล	๓๘ บาท
รวมนิทาน	นาคะประทีป	๓๕ บาท
คินคิคิน	ส. ศิวรักษ์	๔๕ บาท
ปักหลัก	ระวี ภาวิไล แปล	๑๗ บาท
หลายชีวิตในพงศาวดารจีน	ล. เสถียรสุต แปล	๒๐ บาท

สั่งซื้อได้ที่ ผู้จัดการศึกษามิตสยาม ๑๑๑ ถนนพระราม ๕ สามย่าน กรุงเทพฯ ๕ โทร. ๕๑๑๖๓๐

เราคือผู้และประท้วง

เพื่อนเราที่คนหนึ่งเรื่อง Woodstock คงจำเสียงอันเย็นเศร้าและเร้าความรู้สึกประทับใจของโจน ไบเอช ที่ขับมาร้องเพลง โจ ฮิลล์ คลอเสียงกีตาร์ของเธอได้ดี ในกลุ่มเพลงชาวบ้านของคนอเมริกันรุ่นใหม่ "ตำนานของโจฮิลล์" ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในสังคม นักร้องเพลงพื้นเมือง ประเภท "ต่อสู้และประท้วง" (Song of Struggle & Protest) ที่เร้าอารมณ์คนหนุ่มสาวให้ลุกขึ้นที่จะต่อสู้เพื่อประชาชนผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้ถูกกดขี่และหมกหมุ่นทางในชีวิต คลอจนต่อต้านการบรรณาภิพของมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นที่เวียตนาม โบอาฟรา หรือบังกลาเทศ จึงได้รับความนิยมขึ้นมา พร้อมกับการเรียกร้องสิทธิต่างๆ ที่จะให้มนุษย์คงความเป็นมนุษย์ของเขาไว้ด้วยความรักและสันติภาพ ด้วยธรรมชาติและความงาม ด้วยการเลิกลำพินและรักใคร่เพื่อนมนุษย์คัจพิน้องร่วมสายโลหิต

ในบรรดาเพลงแห่งการประท้วงและต่อสู้ โจ ฮิลล์ เป็นเพลงหนึ่งที่มีโวหารเป็นกวีพจน์ (Ballad) ติดอยู่ในความทรงจำของคนหนุ่มสาวทั่วโลก และได้มีนักร้องเพลงพื้นเมือง (Folksong) ทั้ง โจน ไบเอช เพท ซีกอร์ บ็อบ โคแลน วูด กุนท์ ผลัดเปลี่ยนทำนองกันขับร้องเรื่อยมา จนเป็นที่สนใจของผู้ฟัง

ตำนานของโจฮิลล์มีต้นกำเนิดมาจากชีวิตจริงของโจเซฟ ฮิลล์สตรอม (Joseph Hillstrom) ชาวสวีเดน ซึ่งเป็นนักแต่งเพลงและนักร้องเพลง เพื่อต่อสู้และประท้วงให้แก่วรรดากรรมกรทั่วโลก โดยเรียกตัวเองระยะนั้นว่า *Industrial Workers of the World* (IWW) เมื่ออพยพมาอเมริกา นามแฝงของเขาซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปเมื่อเขาใช้เวลาแต่งเพลง ก็คือ โจ ฮิลล์ (Joe Hill) เพลงดีที่สุดของเขาแต่งซึ่งยังใช้ขับร้องทุกครั้งเมื่อมีการเดินขบวนไต่ตรำของบรรดากรรมกรอเมริกัน ก็คือ ขนมหายบนท้องฟ้า และ เคซีย์ โจนส์ เพราะมีเนื้อร้องประท้วงเพื่อชีวิตที่คน ทำนองเดียวกับเพลง *ฉันไม่ต้องการเงิน* ลานของท่านทรอก ซึ่งจิม การ์แลนด์ (Jim Garland) นักแต่งเพลงเพื่อชนกรรมาชีพชาวอเมริกันอีกคนหนึ่งได้แต่งไว้

We worked to build this country, mister,
While you enjoyed a life of ease,
You're stolen all that we've built, mister,
Now our children starve and freeze.

ในปี ๑๙๑๕ โจฮิลล์ถูกตำรวจจับที่ซอลท์เลคซิตี ในข้อหาฆาตกรรมเจ้าของร้านขายของชำ เขาถูกพิจารณาลงโทษให้ประหารชีวิต แต่ข้อกล่าวหาไม่มีผู้กล่าวว่าเขาถูกกลั่นแกล้งได้รับความจากฝ่ายตรงข้ามที่เสียผลประโยชน์ โทษประหารของโจฮิลล์ได้มีผู้ประท้วงไปทั่วโลกเพราะต่างเชื่อว่าเขาบริสุทธิ์ แต่ถูกใส่ความจากฝ่ายผู้มีอำนาจ โจฮิลล์

ถูกประหารชีวิตเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๑๙๑๕ คดีของเขาได้มีนักประวัติศาสตร์หลายคนหยิบยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างของความไม่ยุติธรรมในสังคมเสมอ ชีวิตของเขาได้กลายเป็นตำนาน และบทเพลงที่เขาแต่งก็ได้นำมาร้องเรื่อยมาในหมู่ชนกรรมมาชีพและคนหนุ่มสาวซึ่ง “ต่อสู้และประท้วง” เพื่อความเป็นธรรมในสังคม

I don't want your million, mister,
I don't want your diamond rings,
All I want just the right to live mister,
Give me back my job again.

เพลง โจฮิลล์ ที่นำมาแปล ณ ที่นี้ อัลเฟรด เฮย์ส (Alfred Hayes) แต่งเป็นกวีพจน์ ลงพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสาร มวลชนใหม่ ต่อมา เอิร์ล โรบินสัน (Earl Robinson) ได้ให้ทำนองเพลง และปัจจุบันถือเป็นเพลงที่ยังร้องฟังกันอยู่เรื่อยมา ในดวงจิตของผู้ที่รักประชาชน และได้หาสันติสุข ๑

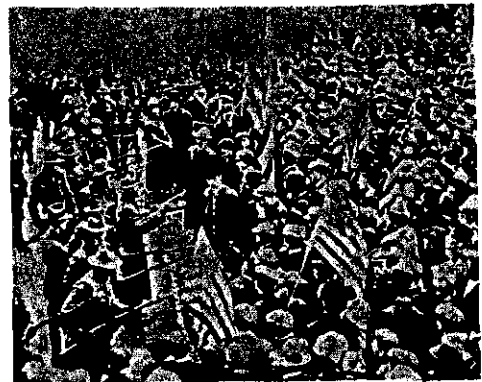
ฉัตร บ้านทุ่ง

Don't mourn. Organized!

Joe Hill

โจ ฮิลล์

ฉันฝันเห็นโจฮิลล์เมื่อคืน
เขามีชีวิตเหมือนอย่างเธอและฉัน
ฉันกล่าวว่า “แต่ โจ— คุณตายมาสิบปีแล้วนี่”
เขาก็ตอบว่า “ฉันไม่เคยตาย ฉันไม่เคยตาย”
เขามาขึ้นอยู่ข้างเคียงของฉัน
“โจ ที่ซอลท์เลค — พวกเขาใส่ความคุณขอหาฆาตกรรม” ฉันกล่าว
โจก็ตอบว่า “ฉันยังไม่ตาย ฉันยังไม่ตาย”
เขานอนอยู่ตรงนั้น
ขังใหญ่เปรียบเหมือนชีวิต
และขมด้วยสาขตา
“สิ่งที่พวกเขาฆ่าไม่ตาย
จงหนักกำลังกันไว้ รวมกำลังกันไว้” โจบอก
ฉันฝันเห็นโจฮิลล์เมื่อคืน
เขามีชีวิตเหมือนอย่างเธอและฉัน
ฉันกล่าวว่า “แต่ โจ— คุณตายมาสิบปีแล้วนี่”
เขาก็ตอบว่า “ฉันไม่เคยตาย ฉันไม่เคยตาย”

อัลเฟรด เฮย์ส
(กวีชาวอเมริกัน)

ปฏิบัติ

ทำไมจะต้องสงสารและเห็นใจพระ

ท่านพระมหาเสฐียรพงษ์ ปุณฺณเวณฺโณ ได้เขียนถึง *พระสงฆ์กับกามารมณ์* อย่างตรงไปตรงมา น่าสรรเสริญมาก ท่านผู้เขียนได้เปิดเผยความรู้สึที่แท้จริงของพระที่มีต่อกามารมณ์ และหาทางออกให้ ถ้าพระและชาวบ้านมีความเข้าใจกันดีอย่างที่ท่านผู้เขียนปรารถนาจะให้ เป็นสวดบนพระสงฆ์ก็ย่อมจะยืนยงคงอยู่ได้ตราบนานเท่านานเป็นแน่นอน

อย่างไรก็ตาม มีบางสิ่งบางอย่าง ที่ผมไม่เห็นด้วยเอาจริง ๆ คือที่ท่านบอกว่า “...และพระสงฆ์นั้นอยู่ในสภาพที่น่าเห็นใจกว่าชาวบ้านอยากเที่ยวบ้างก็ไม่ได้เที่ยว อยากร้องรำทำเพลงบ้างก็ไม่ได้ ฯลฯ” และที่ว่า “...ท่านอยู่ในฐานะที่น่าสงสารเห็นใจ ไม่แตกต่างจากชนที่เท่าใดนัก”

ทำไมจะต้องสงสารและเห็นใจพระในเรื่องเกี่ยวกับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับกามารมณ์ เพราะพุทธศาสนาถือว่า *กาม* เป็นที่เกิดแห่งทุกข์ บางทีจะหนีจากทุกข์ได้ก็คือให้สละกามสุขัลลิกานุโยค อันได้แก่การพัวพันกับความสุขในกาม เรื่องกามเป็นเรื่องที่จะต้องล้างผลาญกันจริงๆ ไม่ใช่เข้าๆ ออกๆ การที่ขอร้องให้ชาวบ้านสงสารและเห็นใจ เป็นการ “อ่อนข้อ” ให้กาม

ซึ่งไม่ใช่พุทธวิธี ถ้าชาวบ้านเห็นใจพระมาก ๆ เข้าเห็นที่สวดบนพระสงฆ์จะไปไม่รอด ค่อย่างทุกวันนี้ พระบอกไปทวย พระอิทธิปาฏิหาริย์ ตลอดทั้งพระจรประเภทสึกเองบวชเอง ก็มีอยู่มิใช่น้อย เอาใจกันมากเกินไป อาจจะไม่เหลือได้ พระสงฆ์ก็เป็นปุถุชน เมื่อหลงได้หลงแล้ว เจ้ากูก็ทำอะไรจนเกินขอบเขต อย่าคิดว่า ยุคเสื่อมของพระพุทธศาสนา (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแง่ปฏิบัติของพระสงฆ์) จะเกิดขึ้นได้ยาก และเวลานี้ อาจจะเริ่มต้นยุคที่ว่ามันแล้วก็ได้ มีใครทราบบ้างไหมว่า วัดบางวัด (และหลายวัด) ในกรุงเทพมหานครของเราเนี่ย พระฉันสุราฉลองบิใหม่กันครึกครื้นเหมือนชาวบ้านทั่วๆ ไป ที่พูดเช่นนั้นเป็นการพูดความจริงเกินไปไหม ?

การที่ไม่ยอมสงสารพระเพื่อให้พระได้ใจแล้ว “อ่อนข้อ” ให้แก่กามเป็นทางปฏิบัติที่ “ตึง” เกินไปหรือ การทำเช่นนั้น ชัดต่อมัจฉิมมาปฏิบัติใช้หรือไม่ คงไม่ชัดเจน ก่อนที่พระพุทธองค์จะปรินิพพาน พระอรหันต์แต่ละได้หลุดลางถึงวิธีที่พระจะปฏิบัติตนต่อสตรีภาพ ซึ่งเป็นศูนย์รวมแห่งวัตถุกาม (objects of sexual desires) พระพุทธองค์ได้ทรงแนะนำไว้ว่า “อย่าเห็นอย่าดูเสียเลยเป็นความดี แต่ถ้าบังเอิญต้องเห็นก็ไม่ควรพูดด้วย ถ้าจำเป็นต้องพูดด้วย ในกรณีที่เป็น การพูดเกี่ยวกับธรรมะก็ควรมีสติอยู่เสมอ อย่าให้แปรปรวนด้วยราคะตาคฤชณา และอาการกาย

วาจาที่ละเมิดจากของสมณะได้”

จะเห็นได้ว่า พระองค์ทรงให้ใช้วิธีที่ “จริงจัง” มากทีเดียว ทั้งนี้ก็เพราะกามเป็นธรรมชาติที่ดึงดูดรุนแรง ถ้าอ่อนแอ ก็จะถูกเป็นเหยื่อของมันได้โดยง่าย

แน่นอน พระซึ่งเป็นเพียงสมมติสงฆ์ ย่อมจะยังมีกามธาตุอยู่ในใจเป็นธรรมดา แต่ขออย่างเดียว กล่าวคือว่าเรื่องกามเป็นเรื่องเล็กน้อยจะทำหย่อนๆ ยานๆ อย่างไรก็ได้ ทางออกที่ท่านผู้เขียนบทความเสนอไว้ นั้น นับว่าเป็นวิธีที่ประเสริฐ ถ้าทำตามนั้นก็จะเป็นอันหมดห่วง การบวชโดยที่ยังไม่มีประสบการณ์ทางกาม (หรือที่พูดกันให้สนุกปากว่า *ประสบการณ์*) เพียงพอ แม้จะไม่ใช้วิธีที่ฉลาด เมื่อบวชแล้ว ก็ไม่มีทางเลือกอื่นใด นอกจากพยายามขยับยั้งเจ้ากามนี้ไว้ให้ได้ โดยวิธีของพระพุทธเจ้า ถ้าเหลือทนจริงๆ ก็ต้องสึกหาลาเพศออกมา ก็มีอยู่เท่านั้น จะกามหนักกามหน้อยหาได้ไม่

ส่วนที่ว่าพระพยายามหลีกเลี่ยงจากกามแล้ว ไปได้เองอย่างอื่นตามทฤษฎีของ ชิกมันด์ ฟลอยด์

“ เป็นไร ”

พรหมจรรย์สตรีควรสูญเสียหลังการแต่งงาน หากพิจารณาว่าเป็น “สัญญาณหลักของการรับผิดชอบต่อชีวิตหน่วยใหม่” เราลองตั้งต้นจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ที่ว่า “พฤติกรรม

นั้นถ้าพอเหมาะพอควรก็ไม่เห็นจะเป็นอะไร แต่ถ้ารุนแรงกว่าชาวบ้านอีก ก็เป็นการเกินไปความจริงแล้ว พระพุทธเจ้าก็ทรงหาทางออกที่เหมาะสมที่ควรไว้แล้ว ไม่ได้ทรงแนะนำให้ไปโผล่ทางการแย่งชิงตำแหน่งหน้าที่ หรือทางอิจจาวิชาเกี่ยวกับโรคประสาทที่เช่นเดียวกัน การรักษาสัจใจของตัวเองไว้ให้ดี น่าจะเป็นวิธีป้องกันโรคประสาทได้ พุทธศาสนาเป็นคำสอนเกี่ยวกับจิตก็ควรจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

ทุกสิ่งทุกอย่างตกอยู่ในอำนาจของสามัญลักษณ์ะ ไม่มีอะไรที่จะคงทนถาวรตลอดไป ถ้าสถาบันพระสงฆ์ไม่สามารถรักษาคุณลักษณะพิเศษ (เช่นความสามารถในการต่อสู้กับกามกิเลส) ของตัวเองไว้ได้ ก็จะต้องเสื่อมสลาย เหมือนกับที่เคยเกิดขึ้นแก่สถาบันภิกษุณีมาแล้วในอดีต สิ่งที่จะคงอยู่ต่อไปก็คือ *พุทธธรรม* ซึ่งถือกันว่าเป็น *อภาลิโก* เมื่อเวลานั้นมาถึง ชาวบ้านเราก็คงทนได้ จะทำอะไรมันได้ละความเปลี่ยนแปลงต่างหากที่เป็นเพียงสิ่งเดียวที่แน่นอนที่สุด ๑

อภิเชษฐ์ ทองน้อย

ต่างๆ ของมนุษย์ล้วนมาจากความปรารถนาทางกามารมณ์ทั้งสิ้น” น่าสงสัยว่าทำไมกามารมณ์จึงสำคัญสูงสุดจนบังคับพฤติกรรมมนุษย์

ข้อสันนิษฐานเริ่มแรกสิ่งมีชีวิตจะสืบพันธุ์ ๒ วิธี กล่าวคือ *การแยกตัว* เช่น พวกสัตว์เซลล์

เดียว พืชชั้นต่ำ และ การรวมตัว ได้แก่ สัตว์แพะคู่ ตัวผู้ตัวเมีย

ตามธรรมชาติ การสืบพันธุ์วิธีแยกตัว พร้อม จะสืบพันธุ์ทุกเมื่อ เพียงสภาพแวดล้อมเหมาะสม แต่สัตว์แพะคู่ไม่อาจสืบพันธุ์ แม้สภาพแวดล้อม ดีเลิศสัตว์แพะคู่ต้องอาศัยการร่วมเพศ หากไม่มีการร่วมเพศ เผ่าพันธุ์สัตว์แพะคู่ชนิดนั้นจะสูญสิ้น ความปรารถนาทางกามารมณ์อาจเกิดจากสาเหตุ ๒ ประการคือ

๑. เมื่อสิ่งมีชีวิตบนพิภพวิวัฒนาการมาถึง ชั้นสัตว์แพะคู่ กลไกธรรมชาติจึงใจ้องกันการ สูญพันธุ์ จึงรังสรรค์กามารมณ์ลงในสัญชาตญาณ สัตว์แพะคู่ทุกชนิด สร้างฮอร์โมนเพศสำหรับ บังคับอารมณ์และสร้างเซลล์สืบพันธุ์ในวัยที่เหมาะสมพอจะเลี้ยงดูชีวิตใหม่ กล่าวคือสัตว์แพะคู่ ทอนปริมาณการสืบพันธุ์กามารมณ์เป็นสิ่งชดเชย ปริมาณการสืบพันธุ์มิให้น้อยไป

๒. ตามหลักชีววิทยา สิ่งมีชีวิตทุกรูปแบบมี ลักษณะคั่นรณสุดยอกจากความตาย อันเป็นความ กลัวสูงสุด เห็นง่าย ๆ แม้ชีวิตเซลล์เดียว นัก วิทยาศาสตร์พบว่าเชื้อโรคมักมีต่อต้านสิ่งคุกคาม ชีวิตของมันเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนยาปฏิชีวนะบาง อย่างใช้ไม่ได้ผล ทั้งที่เมื่อก่อนเคยมีประสิทธิภาพ สูง แสดงว่าเนื้อแท้ของสิ่งมีชีวิตปรารถนาจะไม่ ตายและพยายามต่อต้านทุกวิถีทาง แต่ว่าสัญธรรม ของโลกกลับเป็นว่าสิ่งมีชีวิตทุกหน่วยต้อง เกิด แก่

เจ็บ ตาย ดังนั้นสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะสัตว์แพะคู่ จึงคั่นรณเบี่ยงเบนเป็นรูปแบบสุขสุดยอกขณะ ขบวนการก่อเกิดชีวิตเริ่มต้นทำงาน เพื่อก่อชีวิต หน่วยใหม่มารับหน้าที่สืบต่อพันธุ์ของตน จากนั้น สัตว์แพะคู่ก็เริ่มจัดกลไกสรีระนานนับด้วยล้าน ๆ ปีจนเป็นมาตรฐานทางตำแหน่งร่างกาย คือเมื่อ เริ่มขบวนการสืบพันธุ์จะได้รับความสุขสูงสุดทาง นามธรรม เพื่อบิตเบือนกลบเกลื่อนเจตนาการ ดำรงสภาพอมตตามจุดมุ่งหมายเวียนลับค้ำมิค ของ ชีวิตแต่เบื้องแรก นำสังเกตว่ายามใดความตายคุก ความมนุษย์ เช่นเกิดสงคราม กามารมณ์จะรุนแรงกว่าปกติ

เมื่อพิจารณาตามข้อสันนิษฐาน ๒ ข้อนี้ ก่อน ยุควิทยาศาสตร์และการเรียนรู้สัญธรรมของชีวิต (ศาสนา ปรัชญา วัฒนธรรม) ทฤษฎีที่เป็น ไปได้คือ “พฤติกรรมต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตล้วนมา จากความปรารถนาไม่ตายทั้งสิ้น ไม่ใช่กามารมณ์ กามารมณ์เป็นเพียงสัญญลักษ์จาลอง” และเรากล่าวได้ด้วยว่า “สัตว์แพะคู่ไม่อาจแยกกามารมณ์ กับขบวนการก่อเกิดชีวิตใหม่ออกจากกัน” ทั้งนี้ รวมทั้งมนุษย์ด้วย เพราะเบื้องแรกมนุษย์ไม่สามารถเรียนรู้วิทยาการด้านคุมกำเนิด มนุษย์ ธรรมเรื่องเพศย่อมผูกพันระหว่างกามารมณ์กับการเตรียมรับผิตชอบต่อชีวิตใหม่อย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้ ผลจากการสะสมภูมิปัญญา มนุษย์เริ่มจัด เงินการอยู่รอดที่เหมาะสมบนรูปแบบต่าง ๆ เพื่อ สอดคล้องกับปริมาณ สิ่งหล่อเลี้ยงชีวิต เริ่มจาก

มนุษย์จำนวนน้อย ความสัมพันธ์ทางเพศก่อน
ก่อเกิดชีวิตใหม่จำนวนมาก ๆ จนถึงขั้นรอบรู้
การจัดการมารวมกับการก่อเกิดชีวิตใหม่ให้สมดุล
กับสิ่งหล่อเลี้ยงชีวิต จึงได้กลายเป็นกฎเกณฑ์
วัฒนธรรมทางเพศของแต่ละสังคม เพื่อธำรง
ความอยู่รอดของชีวิต สัมพันธ์กับสิ่งหล่อเลี้ยง
ชีวิต (อาหารที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม) ระยะเวลา
ซึ่งธรรมชาติเริ่มยับยั้งการสำล่อนของมนุษย์ ลด
ปริมาณการสืบพันธุ์ โดยการลงโทษทุกคาม
ชีวิตตั้งชั้นที่เรียกกันว่า "กามโรค" ศีลธรรมทาง
เพศส่วนหนึ่งจึงคงมาจากปรากฏการณ์นี้ ด้วย
เพราะมนุษย์ฉลาดจะเรียนรู้

วกเข้าสู่จุดเรื่องพรหมจรรย์ควรสูญเสียหลัง
การแต่งงาน นี้อยู่เป็นกฎเกณฑ์พัฒนาจากเหตุ
ผลว่ามนุษย์ก่อน ยุควิทยาศาสตร์ไม่อาจแยก
กามารมณ์ออกจากการสืบพันธุ์และอำนาจการ
ผลิตสิ่งหล่อเลี้ยงชีวิตใหม่ด้วย แต่ทำไมมนุษย์
เกือบทุกเผ่าพันธุ์ถือพรหมจรรย์หญิงสำคัญกว่า
ชายคำตอบคือหลังการร่วมเพศเพศหญิงแต่เพียง
เพศเดียว ที่ขบวนการก่อเกิดชีวิตใหม่เริ่มภายใน
ร่างกาย ซึ่งเพศหญิงจะรับผิดชอบหรือไม่เธอไม่
อาจต่อต้านได้เพศชายไม่ต้องรับหน้าที่ด้านการ
เติบโตของชีวิตใหม่ สันดานชนิดนี้ตกทอดเป็น
สัญชาตญาณรุกรานเอาเปรียบเพศหญิงในชายทุก
คนหากอำนาจมโนธรรมไม่มี ส่วนเพศหญิงเธอ
ต้องรับหน้าที่ด้านการเติบโตของชีวิตใหม่อย่าง
น้อย ๔ เดือนและเมื่อคลอดออกมาแล้ว ความทุกข์

ทรมาณย่อมผูกพันจิตใจของเธอให้ทวงแทน แม้
จะลำบากอย่างไรก็พยายามเลี้ยงดู ค่าของ
พรหมจรรย์ควรเป็นเพศหญิงสำนักขึ้นมาจากการ
เรียนรู้แต่อดีตก่อน ๆ ว่าเธอจะยอมสละ
พรหมจรรย์ได้ต่อเมื่อชายยอมร่วมรับผิดชอบต่อ
ชีวิตใหม่อันเกิดจากการร่วมเพศกับเธอ ยอมร่วม
กันผลิตสิ่งหล่อเลี้ยงชีวิตใหม่ เพราะกำลังเธอคน
เดียวไม่สามารถเลี้ยงดูได้ดี

สำหรับเพศชาย มนุษย์ต่างกว่าสัตว์เพราะ
มีปัญหา มีมโนธรรม เขาสำนึกถึงความรับผิดชอบ
ต่อชีวิตใหม่ที่ร่วมก่อและการสะสมภูมิปัญญา
แต่อดีตมาตามลำดับ เขาเรียนรู้ว่ายามชราเขาไว้
พลังผลิตเลี้ยงตัว จำเป็นต้องพึ่งพิงชีวิตใหม่ที่
แข็งแรงสดชื่นกว่า เขาจึงเลี้ยงดูชีวิตใหม่เพื่อผูกพัน
ชีวิตใหม่ให้มาเลี้ยงดูภายหลัง ดังนั้นชายต้อง
พัฒนาอำนาจผลิตเฉพาะจากตัวเป็นหลายคนนำ
มายืนยันกับเพศหญิงว่า พรหมจรรย์ของเธอ
จะมีคุณค่าสำหรับเขามาก อิทธิพลทางเศรษฐกิจ
สังคมและวัฒนธรรม มนุษย์ได้จัดรูปแบบความ
สัมพันธ์ทางเพศกับการดำรงชีวิตของชายหญิง
วิวัฒนาการมาจนถึงขั้นสุดท้ายที่การแต่งงาน

การแต่งงาน (เฉพาะสังคมไทย) เป็น
สัญลักษณ์รวมความหมายดังนี้

๑) เพศชายประกาศความพร้อมจะรับผิดชอบ
ต่อชีวิตใหม่อย่างดีที่สุด เหมาะสมที่สุด โดย
เขาปรับปรุงตัวเองจนมีอำนาจผลิตสิ่งหล่อเลี้ยง

ชีวิตสำหรับคนหลายคน การแสดงให้หญิงเชื่อ
ถือได้แก่การมอบสินสอดทองหมั้น ในระยะหลัง ๆ
วิธีนี้กลายเป็นเครื่องมือชู้ริศทรัพย์สินจากชายก็
ก็มีมาก สำหรับการถืออำนาจเศรษฐกิจเป็น
เครื่องวัดความอยู่รอดของการแต่งงานมากกว่า
ความชอบพอส่วนตัวของหญิงชายจะเห็นได้จาก
ประเพณีคลุมถุงชนเป็นตัวอย่าง

๒) เพศหญิงยอมสละพรหมจรรย์เพื่อร่วม
ความสุขทางเพศกับชาย และร่วมกันเลี้ยงดูชีวิต
ใหม่อย่างดวรว ความพยายามหลักฐานที่แสดงแก่
เธอ เช่น รัก ห่วงใย ซื่อสัตย์ และให้เกียรติคุณ
ค่าของเธอ นาน ๆ เข้าพรหมจรรย์สตรีกกลายเป็น
สัญลักษณ์อันทรงค่ายิ่งของชายหญิงบนลักษณะ
ทางจิตสำนึก ชั้นศีลธรรม ศีลธรรม วัฒนธรรม
และเศรษฐกิจ (ชื่อเพศหญิงด้วยเงิน)

๓) ทั้งฝ่ายปฏิบัติคนตามรูปแบบเหมาะสม
ที่สุดสำหรับมนุษย์ในการดำรงชีวิตคือรู้จักคัดค้าน
ความต้องการทางกามารมณ์และสร้างประเพณี
เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เพื่อต่อต้าน
การก่อเกิดชีวิตใหม่ที่ไม่อาจเลี้ยงดู ความฉลาดที่
จะเรียนรู้ของมนุษย์ได้ ทั้บดบปัญหาเพิ่มขึ้นทุก
ขณะ ทั้ยที่สลุกลายเป็นค่านิยมว่า พวกเขาจะ
ต้องคัดค้านความเร่าร้อนจะร่วมเพศไว้ ถ้ายังไม่มี
ความสามารถเพียงพอในการเลี้ยงดูชีวิตใหม่ให้ดี
ที่สุดได้ อันนี้เพศหญิงสำนึกมันคงกว่าเพศชาย
ตามเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว ในทางกลับกัน พวก

เขาจะมีความสุขสูงสุดเมื่ออำนาจผลิตสิ่งหล่อเลี้ยง
ชีวิต เพียงพอแก่คนหลายคน (วัดจากมาตรฐาน
ที่สังคมในแต่ละสมัยกำหนด) ตามแนวทางนี้
ธรรมชาติเองยังช่วยเหลืออยู่อย่างเร้นลับ วั้ยที่
อำนาจผลิตไม่มี ธรรมชาติจะหาทางระบายกามา
รณณ์ให้โดยอัตโนมัติ วั้ยที่อำนาจผลิตสูงก็เป็นวั้ย
สวยงาม นำปรารภจะร่วมเพศด้วย ครั้นพอวั้ย
อำนาจผลิตต่ำลง ร่างกายเริ่มทรุดโทรม เที้ยวแห่ง
ความนำปรารภจะร่วมเพศด้วยลดลง แม้ตัว
เองต้องการเพียงไร ธรรมชาติก็ทำหน้าที่ลด
อำนาจดึงดูดเพศตรงข้ามลงอย่างไม่แยแส

จากจุดมุ่งหมายบางประการเรื่องพรหมจรรย์
ควรสูญเสียหลังการแต่งงานข้างต้นนับว่าดีเลิศ
แต่สังคมมนุษย์รุ่นวั้ยไม่สุดสิ้น มีมากมายไม่อาจ
ทนทานในการดำรงชีวิตในทางที่ควร พวกเขา
พากันใช้ชีวิตทางเพศในทางที่ยาก ตามสันดาน
ดั้งเดิมของสิ่งมีชีวิต (ปรารภจะร่วมเพศแบบไม่
ยั้งคิด) ทุกยุคทุกสมัยเกิดการกดขี่ทางเพศเช่น
สร้างระบบโสเภณี เพื่อตัดความรับผิดชอบด้าน
มนุษยธรรมต่อชีวิตใหม่ทั้งฝ่ายชายและหญิง ใช้
อำนาจเงินเป็นสื่อแลกเปลี่ยน ที่ดีกว่าหน้อยก็
ระบบเมียน้อยเมียหลวง ที่โดนตำหนิมากก็คือ
ได้เสียกันก่อนแต่งงาน ในทางตรงกันข้าม บาง
ครั้งพวกเขาสาวยตาไกลเกินไปจนมองไม่เห็น สิ่ง
ที่อยู่ใกล้ ๆ พวกเขาถึงกับจำใจสร้างค่านิยมอันเป็น
ที่หัวเราะเยาะในปัจจุบันเช่น ล้างสมองผู้ไม่มี

อำนาจผลิตว่า กามารมณ์ต่ำ หยาบช้าลามก สกปรกที่สุด สั่งสอนหญิงว่า หญิงที่ติงามต้องถือ พรหมจรรย์สำคัญสุดยอด แม้ตายก็ยังดีกว่าเสีย พรหมจรรย์ก่อนแต่งงานตามแบบแผนของสังคม

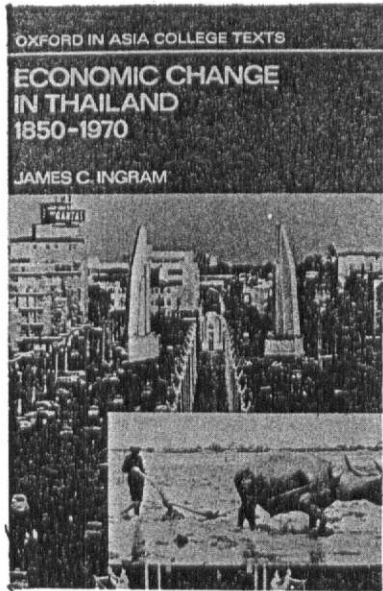
ค่านิยมเรื่องพรหมจรรย์สตรี ปัจจุบันผิดกับ อดีตมาก สาเหตุหลักต้นสำคัญที่สุดคือ วิทยาศาสตร์ อันยิ่งใหญ่สามารถแยกความสุขทางกามารมณ์ออกจาก การสืบพันธุ์ ช้ำเครื่องจักรเครื่องกล เทคโนโลยียังคุกคามค่าของแรงงานมนุษย์ให้ต้อยลงใน ตำนานอำนาจผลิตสิ่งหล่อเลี้ยงชีวิต นั้นหมายความว่าทุกคนทุกวัยระบายนกามารมณ์ได้เต็มที่ ไม่ต้องพะวงแยะอะไรหากมีใจเช่นนั้น ความสำเร็จของวิทยาการคุมกำเนิดลดความสำคัญของการ แต่งงานลง และเพิ่มความสำสอนทางเพศ หาก กามโรคถูกพิชิตราบคาบเมื่อไรัจฉริยะคนไหนก็ เคารพความโลภใฝ่ทางเพศของมนุษย์ไม่ได้แน่นอน

สำหรับเพศหญิง วิทยาการคุมกำเนิดช่วยลด ความเสียเปรียบทางสรีระลง เธอยังคงเสียเปรียบชายเพียงด้านเศรษฐกิจ คือบางส่วนยังต้อง ให้ชายเป็นผู้เลี้ยงดูอย่างมีข้อผูกพันทางกฎหมาย และประเพณีหน้าคิดว่า เมื่อไรเพศหญิงมีสิทธิทาง กามารมณ์และเศรษฐกิจทัดเทียมชายแล้ว สามัญ สำนึกด้านพรหมจรรย์ก่อนแต่งงานคงน้อยลง ถ้า คำนวณผลการอนุญาติให้ทำแท้งอย่างเสรีร่วมด้วย สามัญสำนึกนั้นน่าจะลดลงอย่างน่าใจหาย ผล จากค่านิยมเก่าถูกทำลายลง หญิงหลายคนได้

ก้าวไกลถึงขั้นทำลายระบบแต่งงาน และปลดแอก ความเสียเปรียบทางเพศแบบพันต่อพัน ตาต่อตา โดยประพุดติส่าสอนเช่นชายบางประเภท ความ ใจกล้านี้ข่าวตามหนังสือหลายเล่มยืนยันความจริง ได้ดีเช่นผัวเช่า โสเภณีชาย เฟลย์เกิลส์

สรุปแล้วเฉพาะสังคมไทย ค่านิยมเรื่อง พรหมจรรย์สตรีควรสูญเสียหลังการแต่งงานกำลัง เริ่มถูกคุกคามจากค่านิยมใหม่ของตะวันตก และ อำนาจวิทยาการคุมกำเนิดจนคุณค่าเริ่มเสื่อมลง เรื่อยๆ หากไม่มีปัญหาด้านความเสียเปรียบทาง เศรษฐกิจ อิทธิพลทางพุทธศาสนา และความ เคารพวัฒนธรรมของไทยแล้วการเปลี่ยนแปลงก็ คงรุนแรงพอๆ กับพวกตะวันตก สำหรับหนุ่มสาว ผู้เข้าถึงปรัชญาชีวิตใน ค่านิยมเก่าย่อมพยายาม สุดสติปัญญา ที่จะให้พรหมจรรย์สูญเสียหลังการ แต่งงานเพื่อพิสูจน์ศักดิ์ศรีของตนตามจุดมุ่งหมาย ในค่านิยมเก่านั้น นับว่าความหวังเดือนกลางมาก เพราะนอกจากเราจะโดนยั่วยุกกามารมณ์ทั้งที่เรา เป็นทาสของมันอยู่แล้ว เรายังต้องขมขื่นพ่ายแพ้ ต่ออำนาจวิทยาศาสตร์ที่ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์เพศ คู่ชนิดเดียวที่สามารถแยกความสุขทางกามารมณ์ ออกจากการก่อเกิดชีวิตใหม่ได้เด็ดขาดด้วยเงิน เพียง ๒-๓ บาท และสามารถทำลายชีวิตใหม่ ด้วยเงินเพียง ๒-๓ พันบาท” ๑

ชานินทร์ งามวิธานงค์

Economic Change in Thailand, 1850—1970
by James C. Ingram : Stanford University
Press, 1971, 347 pp., Index.

หนังสือเล่มนี้แท้ที่จริงก็คือหนังสือ Economic Change in Thailand since 1850 ซึ่งถูกนำมาตีพิมพ์ใหม่ โดยที่ฉบับแรกที่มียุติในเล่มเดิมยังคงปรากฏอยู่ในเล่มนี้โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง หลังจากตีพิมพ์แล้ว ศาสตราจารย์ อิงแกรมได้เขียนบทต่อท้ายอีกสองบท (ยาวน้อยกว่าหน้า) สาธยายถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่างๆ ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๕๐ ถึง ค.ศ. ๑๙๗๐ โดยสังเขป

ส่วนเดิมของหนังสือใหม่นี้เป็นส่วนที่ผู้สนใจ

ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยต่างก็ทราบดี ว่าเป็นส่วนที่ควรจะทำให้ให้นักประวัติศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์คนไทยในยุคต่อมาต้องละอายนใจอยู่เสมอ เพราะส่วนนี้ศาสตราจารย์ เศรษฐศาสตร์ฝรั่ง คนหนึ่ง มาศึกษาเรื่องประเทศไทย มีความรู้ภาษาไทยจำกัด แต่ก็สามารถเขียนหนังสือประวัติศาสตร์ของไทยได้ โดยไม่มีใครทำได้เสมอเหมือนมาก่อน และตลอดเวลา ๒๐ ปีต่อมา ก็ไม่มีนักประวัติศาสตร์หรือนักเศรษฐศาสตร์ไทยสามารถผลิตผลงานแข่งกับศาสตราจารย์ อิงแกรมได้ ทั้งๆ ที่ศาสตราจารย์ อิงแกรมเองก็ยอมรับว่า ความรู้ของเขาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ ถึงรัชกาลที่ ๘ นั้นยังไม่สมบูรณ์ (ดูคำนำที่เขียนใน ค.ศ. ๑๙๗๑)

แต่ในเมื่อเรายังไม่มียุติผลภายในประเทศของเรา และในเมื่อผลผลิตของนอกมีคุณภาพดีเช่นนี้ ใครเล่าที่จะอดใช้หนังสือเล่มนี้ได้ แต่ในการใช้หนังสือเล่มนี้ขอควรวางข้ออยู่บางข้อ คือ

๑. ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของไทย มองจากแง่ ศาสตราจารย์ อิงแกรมน์ให้ความสำคัญแก่การค้าระหว่างประเทศมากเกินไป ในสาขาของ ศาสตราจารย์ อิงแกรมน์ สนธิสัญญาเบาริงนั้นเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของเศรษฐกิจสังคมไทย ในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงในระยะต่อมา ก็เป็นแต่ผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในสมัยรัชกาลที่ ๔ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบทางสายเดี่ยว ศาสตราจารย์ อิงแกรมน์ไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควรแก่ผลสะท้อนที่เกี่ยวข้องกันระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทางเศรษฐกิจ และทางการเมือง

๒. เพราะเหตุผลเดียวกับที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๑ จึงดูเหมือนว่า ในระยะ ๑๐๐ ปีหลังจากเริ่มรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่วนใหญ่เป็นแต่เพียงการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยไม่มีการพัฒนา (Growth without Development) ผู้วิจารณ์เองจะไม่อ้างว่า หนังสือฉบับนี้หลังจากเราเอาระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนำมาใช้ประเทศไทยก็ได้ก้าวไปสู่ความเจริญความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ แต่ก็มิได้หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจนั้นเป็นรูปกลับคลึงกับการขยายตัวของลูกโป่ง คือทุกอย่างขยายตัวคล้อยตามกันเป็นสัดส่วน ที่จริงแล้วในระยะ ๑๐๐ ปีนี้เราทราบดีว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลายอย่าง (เช่น บทบาทของชาวจีน) และการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะมีขึ้นมาไม่ได้ ถ้าทุกอย่างเป็นไปอย่างราบรื่น เสมอต้นเสมอปลาย

๓. การที่เรานั้นการเปลี่ยนแปลงอันสืบเนื่อง

มาจากการเปลี่ยนแปลงในระบบการค้าระหว่างประเทศนั้น มักจะทำให้เราลืมไปเสียว่า ภาคที่ไม่ได้รับการกระทบกระเทือนจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เลยก็มี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งถึงแม้จะไม่ค่อยได้รับผลกระทบกระเทือนจากการค้าระหว่างประเทศ ก็ยังมีการเปลี่ยนแปลงมากพอสมควร การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรจากศาสตราจารย์ อิงแกรมน์

๔. การที่ศาสตราจารย์ อิงแกรมน์ได้เขียนหนังสือเล่มนี้ในสองระยะซึ่งห่างกันราว ๒๐ ปี ได้ทำให้ปี ค.ศ. ๑๙๕๐ มีความสำคัญมากขึ้นมาโดยใช้เหตุ เราจะไม่เป็นการเชื่อมโยงในเหตุการณ์ก่อนและหลังปี ค.ศ. ๑๙๕๐ และนอกจากนี้ ศาสตราจารย์ อิงแกรมน์ไม่ได้เปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และให้ความเห็นแต่อย่างใดในเรื่องที่ว่า เพราะเหตุใดอัตราการเปลี่ยนแปลงจึงได้ถดถอยลงอย่างผิดสังเกต ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง

ทั้งหมดนี้เป็นแต่การบ่นของผู้วิจารณ์ซึ่งมีความประสงค์ที่จะรู้เรื่องราวต่างๆ ให้ดีขึ้นกว่าเมื่อ ๒๐ ปีก่อนนี้ แต่สำหรับผู้ที่จะเริ่มศึกษาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยให้จริงจังแล้ว หนังสือของศาสตราจารย์ อิงแกรมน์ ก็ยังหาอะไรเทียบไม่ได้.

สมหมาย สยามวลา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พรมแดนแห่งความรู้

(สำนักพิมพ์สยามสังคมศาสตร์ฯ)

กระดาษปอนด์ ๓๕๗ หน้า ๕๐ บาท

หนังสือ พรมแดนแห่งความรู้ เล่มนี้เป็นหนังสือที่รวบรวมบทความของศิษยานุศิษย์ของ พระยาอนุ

มานวราชชน จัดพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งที่สามเนื่องในโอกาสครบเจ็ดรอบนักษัตรของท่านเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕

แต่เดิมหนังสือเล่มนี้ เมื่อพิมพ์ครั้งแรก มีชื่อว่า สารวิทยา หรือ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับพิเศษ ๑ และได้จำหน่ายหมดไปอย่างรวดเร็ว เพราะเป็นหนังสือทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์เล่มแรกที่รวมเรื่องต่างๆ ไว้อย่างกว้างขวางโดยผู้รู้เฉพาะเรื่องนั้นๆ ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษอีกหา ของพระยาอนุมานวราชชนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ว่าที่จริงหนังสือเล่มนี้ไม่ควรจะได้รับการวิจารณ์โดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพราะโดยเนื้อหาแล้วเป็นหนังสือที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมไว้หลายรสและหลายผู้รู้ที่เขียนในเล่มก็เป็นผู้ที่ เล่น อยู่ในแขนงนั้นจริง ๆ อยู่แล้ว บุคคลที่จะสามารถวิจารณ์หรือทำความเข้าใจกับหนังสือนี้ได้อย่างดี และอย่างกว้างขวางแล้วน่าจะเป็นพระยาอนุมานวราชชนเองในที่สุดด้วยเหตุนี้ผู้เขียนบทวิจารณ์นี้จึงทำได้แต่เพียงแนะนำและเสนอข้อคิดเห็นเล็กๆ น้อยๆ เกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้เท่านั้น

การรวมพิมพ์ขึ้นใหม่ในครั้งนี้นับได้ว่า สมบูรณ์ขึ้นและมีคุณค่ามากขึ้นกว่าครั้งก่อน โดยเฉพาะเรื่องใหม่ ๒ เรื่อง ของ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เรื่อง สังคมศาสตร์คืออะไร และของพระยาอนุมานวราชชน เรื่อง พรหมแดนแห่งความรู้ ที่ได้นำมาคงเป็นชื่อของหนังสือเล่มนี้ ชื่อเขียนของทั้งสองท่านนับได้ว่าเป็นการเปิดประตูของความรู้ด้านสังคมศาสตร์อย่างสำคัญ เป็นการเริ่มต้นที่จะให้ผู้อ่านทำความเข้าใจในเรื่องอันเป็นพื้นฐานของวิชาการคือ Discipline สาขาต่างๆ เสียก่อน แล้วจึงตามด้วยวิชาการสาขาต่างๆ ด้วยกันถึง ๑๑ เรื่องด้วยกัน

หลักและความรู้เบื้องต้นอันกล่าวได้ว่าเป็นแดนแห่งความรู้ที่ประกอบด้วยเรื่องโบราณคดี เรื่องก่อนประวัติศาสตร์ เรื่องประวัติศาสตร์ เรื่องชาติพันธุ์

วิทยา มานุษยวิทยา ซึ่งทั้ง ๕ เรื่องนี้ก่อนไปทางด้านประวัติศาสตร์ ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องและก่อนมาทางความรู้สมัยใหม่หน้อยก็คือ เรื่อง จริยศาสตร์ ภาษาศาสตร์ เครื่องญาติและครอบครัวไทย รวมไปถึงนิทานชาวบ้าน ภารตวิทยา ลักษณะภาษาไทยใหญ่ และบทความภาษาอังกฤษเรื่อง Black White and Red Tai เป็นต้น ซึ่งที่จริงจะว่าเรื่องใดก่อนไปทางใดก็ไม่ค่อยจะถนัดใจนัก

แต่ไม่ว่าเรื่องใดจะก่อนไปทางใดก็นับได้ว่าหนังสือเล่มนี้เป็นการขยายพรมแดนแห่งความรู้ ที่พระยาอนุมานวราชชนได้ริเริ่มและถากถางไว้ทั้งสิ้น และเป็นการขยายที่มีความหมาย มีคุณค่าสาระเป็นประโยชน์แก่วงวิชาการโดยตรง วิธีการเขียนของแต่ละคนก็เขียนอย่างพยายามที่จะทำให้ความรู้ค่านั้นๆ มีคุณค่ามีความหมายพยายามเขียนอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ และเสนอเนื้อหา อันเป็นแก่นของวิชานั้นๆ อย่างเพียงพอที่จะทำให้ความเข้าใจ เช่นเรื่อง วิชาก่อนประวัติศาสตร์ ของชิน อยู่ดี ชาติพันธุ์วิทยา ของพิทยา สายหู จริยศาสตร์ ของ ส. สวรรักษ์ เป็นต้น แม้เรื่องอื่นก็มีลักษณะการเขียนที่อยู่ในมาตรฐานทางวิชาการใกล้เคียงกัน

บางเรื่องมีพิมพ์ไว้ในเล่มก่อน เช่น วิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งก็เป็นวิชาที่มีความสำคัญ แต่ในเล่มนี้ก็คัดออกไปเสีย น่าที่ผู้เขียนจะได้ขยายและเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์มากขึ้นยิ่งกว่าที่จะหาทางออกอย่างสะดวกด้วยการถอนเรื่องของคนเอาออกไปเสีย

นอกจากเนื้อเรื่องจะมีคุณค่าสาระควรแก่การอ่าน การทำความเข้าใจแล้ว การจัดพิมพ์ยังจัดพิมพ์อย่างประณีตอยู่มาก หนังสือเล่มนี้จึงน่าจะเป็นหนังสือที่นอกจากขยายพรมแดนแห่งความรู้ให้กว้างขวางออกไปแล้ว ยังน่าจะขยายวงของผู้อ่านผู้ใช้ ผู้ศึกษาหาความรู้ เขียงเสรีบรมโกศ ผู้เป็นคนแรกให้เกิดหนังสือเล่มนี้กว้างขวางมากขึ้นอีกด้วยเช่นกัน

ไพฑูริย์ สันถาวรค์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในประเทศ

เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ มุลนิธิเสฐียรโกเศศ — นาคะประทีป มีพิธีมอบรางวัลกวีดีเด่นประจำปี ณ ห้องประชุมหอสมุดแห่งชาติ ทำวาสุกี แต่นายอังกอร์ กัลยาณพงศ์ โดยทายาทของพระยาอนุমানราชธนเป็นผู้มอบ และจัดให้มีทรรศการภาพถ่ายและผลงานของเสฐียรโกเศศ — นาคะประทีป มีปารุกดา และอภิปรายฉายภาพยนตร์และการอ่านบทกวีประกอบนิทรรศการคราวนั้นด้วยรวม ๔ วัน

การพิจารณามอบรางวัลแก่กวีดีเด่นคราวนี้ถือเอา กวีที่สะท้อนความคิด ความอ่าน ความรู้สึก ความใฝ่ฝันของคนยุคใหม่ เป็นสำคัญ

ผลของการพิจารณามอบรางวัลกวีดีเด่นให้นายอังกอร์ กัลยาณพงศ์ พอจะสรุปได้ดังนี้

“ถ้าเรามองดูกวีอังกฤษก็ยกย่องศิษย์มากกว่าใครๆ แม้แกะเขียนบางสิ่งบางอย่างให้เข้าใจได้ยาก หรือกวีไทยอย่างสุนทรภู่ ก็แสดงความกิตติความอ่านในทางศาสนา และเป็นเรื่องที่กลั่น

กรองมาจากประสบการณ์แทบทั้งสิ้น

ถ้าจะเอาความตอนนั้นมาเปรียบเทียบกับบทกวีของอังคาร รู้สึกว่าอังคารจะไม่ได้เขียนถึงปรัชญาอะไรมากนัก แต่ไม่ใช่จะโทษอังคารเพราะไม่ใช่หน้าที่ของกวี และไม่ควรมไปบังคับกวีให้เขียนเช่นนั้น”

“ในยุคที่วรรณกรรมไทยของเราไหลเรือยเอื่อยเฉื่อยไร้จุดหมายแน่นอน งานของอังคารลอยเด่นขึ้นมา ยืนยันในคุณค่าความเป็นวรรณศิลป์ของผู้เขียนผู้มีมโนตราในปากกา สามารถเสกสรรคส์สุนทรีย์ และสัจจรสที่ยังความปราโมทย์และลึงโลดแก๊ใจผู้อ่านได้อย่างเลิศเลอและลึกซึ้งถึงขีดสุด”

“มีผลงานมาก เป็นงานสมัยใหม่ที่ควรยกย่องความคิดทันสมัย แปลก ยกสิ่งที่สังคมปัจจุบันสนใจมากแล้วได้อย่างดีใจ ลีลาของการเขียนบางตอนดีมาก ไพเราะ ซึ่ง ก็น่าใจ แต่ไม่สม่ำเสมอ บางตอนขาดความประณีต การแสดงออกของอารมณ์รุนแรงไม่กลั่นกรองให้ละเมียดละไม ไม่ยกระดับจิตใจผู้อ่าน แสดงตนเป็นใหญ่ แต่งานชิ้นหลังๆ ประณีตขึ้น”

“มีสิ่งหนึ่งที่ผู้อ่านจะรู้สึกได้จากการอ่านบทกวีของอังคารนอกเหนือไปจากความไพเราะงดงาม สิ่งนั้นก็คือ เราารู้สึกถึงความจริงใจของเขา ที่อยากให้ผู้อ่านได้สัมผัสกับความงาม และความ

จริงในธรรมชาติ เช่นเดียวกับที่เขาได้สัมผัสมาแล้ว เขาได้ช่วยยกระดับความคิดจิตใจของผู้อ่านขึ้นเหนือความจำเจของชีวิต ทำให้มองเห็นโลกและชีวิตในแง่มุมใหม่ๆ ที่น่าพิศวง”

“สำหรับท่านที่ประพันธ์กาพย์กลอนอยู่ในระยะนี้ ที่ข้าพเจ้ายกย่องก็มีหลายคน แต่เมื่อเปรียบกับอังคาร กัลยาณพงศ์ ข้าพเจ้าเห็นว่ายังอ่อนกว่ากันอยู่ เป็นกวีของยุคสมัย มิใช่ นักกาพย์กลอนที่ใช้สมรรถภาพทางสมอง แต่เป็นกวีที่รวมความคิดของผู้ที่มองเห็นชีวิตไทย กับโศกของกวีเข้าไว้ด้วยกันได้

ส่วนข้อบกพร่องของ อังคาร กัลยาณพงศ์ นั้นก็มีบ้าง เช่นมักใช้คำซ้ำๆ กันอยู่ มีคำ สมัย และทวิพย พบในบทกวีบ่อยๆ แต่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ใช่เพราะจนต่อถ้อยคำ แต่เป็นเพราะ ‘ติด’ คำซึ่งนักภาษาศาสตร์สมัยนี้สงเคราะห์เข้าใน *Idiolect* คือภาษาเฉพาะบุคคล ซึ่งถ้ามีผู้วิจารณ์กวีนิพนธ์มากขึ้น อาจทำให้กวีพิโนจเคราะห้กับการใช้ถ้อยคำมากขึ้น”

อังคาร กัลยาณพงศ์ เกิด ณ นครศรีธรรมราช เริ่มปฐมศึกษาที่ วัดจันทารามและวัดใหญ่ ต่อมัธยมศึกษาที่ โรงเรียนประจำจังหวัด ‘เบญจมาศราชูทิศ’ กระทั่งครั้งหลังสุดที่ คณะจิตรกรรม — ภูมิมาตรม มหาวิทยาลัยศิลปากรปัจจุบันยังใช้ชีวิตให้กับการศึกษาเล่าเรียน และค้นคว้าสร้างสรรค์ นฤมิตงานศิลปกรรม

สำหรับข่าวในวงการนักเขียนที่ตั้งที่สุดใน

รอบปี คงจะไม่เกินเลย ถ้าจะยกให้แก่ข่าว *ม.จ. อากาศคำเกิง (ตัวปลอม) เกิดใหม่* ซึ่งเกือบจะทำให้ว่าวุ่นกันทั่วไปหมด จนบัดนี้ก็ยังไม่รู้ว่าลุงคนนั้นจะยังคงมีความเชื่อในภาพหลอนตามที่ดูนกหนังสือพิมพ์ชื่อดังคนหนึ่งอุปโลกให้หรือไม่ก็เหลือจะทราบได้ เห็นว่าจะกลับไปเขียนบทภาพยนตร์ต่อ ไม่รู้ว่าเสร็จหรือยัง จะคอยดูว่าใครจะรับสร้างและเป็นพระเอก ส่วนทางคณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ ก็ได้ตีพิมพ์หนังสือ *นักเขียนชาวอักษรศาสตร์* ลงทั้งรูปและประวัติ คงจะพอเป็นหลักฐาน เพื่อจะได้ไม่มีใครหลงผิดกันอีก เมื่อนักเขียนคนนั้นเกิดสาบสูญไป

วรรณกรรมเพื่อชีวิต หลังจากข่าวว่าบ่วยไขเจียนตาย พอหายดีจะกลับมาอีก ก็ถูกบีบคอตายสนิท เป็นอันไม่มีทางได้พบกันอีกในชาตินี้แน่ สู้ทางหัวหมากไม่ได้ ถึงจะถูกตัดหัวไปแล้ว ก็ยังจะหาทางออกมาอีก เล่มใหม่จะว่าด้วย *ผู้หญิง : ความแฝงเร้นอย่างเรียบง่าย* ไม่รู้ว่าจะเกิดผลสะท้อนอย่างรุนแรงเช่นเล่มที่แล้วอีกหรือไม่ ส่วนทางทำซ่าง *โบราณคดี* เล่มล่าสุดมีหลายเรื่องที่น่าสนใจ มีข้อนำสังเกตว่า วารสารฉบับนี้แต่เดิมมาก็สนใจเสนอเฉพาะเรื่องทางวิชาการไม่เคยแสดงการต่อสู้วิพากษ์วิจารณ์กรณีโบราณสถานถูกทำลายในวารสารมากนัก ดังกรณีการสร้างเขื่อนพลังน้ำที่แควใหญ่ กาญจนบุรี จะทำลายหลักฐานทางอารยธรรมของมนุษยชาติเพียงใด วารสารฉบับนี้ก็หาได้แสดงความคิด

ยับยั้งอย่างใดไม่ เพราะนักโบราณคดีเอง อย่าง
มากที่ทำได้เพียงกล่าวขอบคุณองค์การไฟฟ้าฝ่าย
ผลิตที่อุดหนุนจัดหาเงินทุนให้นักโบราณเข้าไปสำรวจ
ขุดโบราณวัตถุมาเก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานอย่างรีบเร่ง
ซึ่งก็น่าเห็นใจ

สำหรับข่าวที่ว่า ชุมชนวรรณศิลป์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่จะจัดพิมพ์ *การประพันธ์กับสังคม*
ของ เสนีย์ เสาวพงศ์นั้น บัดนี้มีเหตุสุดวิสัย ไม่
สามารถพิมพ์ออกจำหน่ายได้ ผู้ที่ส่งจองไปแล้ว
ทางชุมนุมวรรณศิลป์เชียงใหม่จะส่งเงินไปคืนใน
เร็ววัน และข่าวล่าจากสำนักพิมพ์วรรณศิลป์
ของกลุ่มนักเขียนจีนในเมืองไทย ก็จัดพิมพ์
รวมเรื่องสั้นของนักเขียนจีนในไทย ออกมาใน
เร็ววันเช่นกัน

ต่างประเทศ

เมื่อเอ่ยชื่อ เอ็ดการ์ สโนว์ (Edgar Snow)
ใครๆ ก็รู้จักกันดีว่าเขาเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องเมือง
จีนในปัจจุบันยากที่จะหาตัวจับ หนังสือของเขา
อาทิ *เมืองจีนปัจจุบัน: บนอีกฟากหนึ่งของแม่น้ำ*
(Red China Today: The Other Side of
the River) และ *ดาวแดงเหนือแผ่นดินจีน*
(Red Star Over China) ย่อมเป็นเครื่อง
ยืนยันได้ดี หนังสือเล่มล่าสุดของเขาที่เพิ่งออก
วางขายเร็วๆ นี้มีชื่อว่า *การปฏิวัติอันยาวนาน*
(The Long Revolution) ซึ่งให้ข้อเท็จจริง
เกี่ยวกับเมืองจีน ตั้งแต่การรักษาคณเฑาะว์ด้วยวิธี

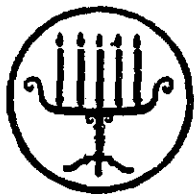
ปักเข็ม (Acupuncture) การสาธารณสุข การ
ขยายตัวของประชากร การทหาร ตลอดจนถึง
แนวความคิด นโยบายและบุคลิกของเม้าเซตง
กับโจ๋เจิ้นไท่ลือ ข้อเท็จจริงต่างๆ จากการค้นคว้า
ของเหล่านี้ ได้ช่วยถมช่องว่างของความเข้าใจ
ระหว่างคนจีนกับคนอเมริกันได้เป็นอย่างดี จน
อาจกล่าวได้ว่าสโนว์เป็นผู้มีส่วนช่วยให้ความตึง
เครียดทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระหว่าง
อเมริกันและจีนแดงลดลง หนังสือเล่มนี้คนไทย
ที่ใจกว้างควรหาอ่านไว้เสีย

ข่าวการปิดตัวเองของนิตยสารภาพข่าว "ไลฟ์"
(Life) ของอเมริกา เป็นเรื่องที่ครึกโครมพอ
สมควรสำหรับนิตยสารยักษ์ใหญ่ประเภท "มิตร
คูเรอเน เพื่อนคู่ใจ" ของครอบครัวชาวอเมริกัน
นางแคลร์ บู้ธ ลูซ ภรรยา นายเฮนรี ลูซ (Henry
Luce) ผู้ก่อตั้งบริษัท *ไทม์แอนด์ไลฟ์* เจ้าของ
นิตยสารได้แถลงเหตุที่ *ไลฟ์* ต้องปิดตัวเองลงนั้น
ก็เพราะสู้การแข่งขันทับสื่อมวลชนอื่น ๆ โดยเฉพาะวิทยุและโทรทัศน์ไม่ได้ ข้อที่น่าสังเกตก็
คือในขณะที่ *ไลฟ์* ต้องปิดตัวเอง นิตยสารอย่าง
Ramparts, Atlantic และ Saturday Review
กลับจำหน่ายได้มากขึ้น แต่ที่แน่นอนก็คือนิตย
สารประเภท Playboy และ Penthouse ยังคง
ครองตลาดอย่างขึ้นหน้าขึ้นตา

อาเล็กซานเดอร์ โซลเซนนิทซิน นักเขียน
รางวัลโนเบลชาวรัสเซีย ซึ่งเคยเป็นข่าวไปทั่วโลก เพราะถูกการเมืองรัสเซียปัจจุบันเข้ามาเล่น

งาน นวนิยายของเขา อาทิ *ห้องมะเร็ง* (Cancer Ward) *วงกลมแรก* (The First circle) และ *หนึ่งวันในชีวิตของอีวานเดนิโซวิช* (A Day in Life of Ivan Denisovich) ล้วนแล้วแต่เสนอให้เห็นถึงความโหดร้ายของลัทธิสตาลินเมื่อเร็ว ๆ นี้มีนวนิยายเล่มล่าสุดของเขาออกมาคือ *"สิงหาคม ๑๙๑๔"* (August 1914) นวนิยายเล่มนี้ โชลเชลนิตซันใช้เหตุการณ์จริงในประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ ๑ เมื่อปี ๑๙๑๔ เป็น

ปีที่รัสเซียรบกับเยอรมันและรัสเซียต้องพ่ายแพ้ อย่างยับเยินมาเป็นฉากของเรื่อง ตลอดเล่มของหนังสือเล่มนี้เป็นการบรรยายประวัติศาสตร์ของมนุษย์ผู้ที่ไม่รู้จักมุ่งหมายของชีวิต สามัญสำนึกกับการกระทำของแต่ละบุคคล ความซื่อสัตย์และความกล้าหาญทำนองเดียวกับภาพเหตุการณ์ในนวนิยายเรื่อง *สงครามและสันติภาพ* ของตอลสตอย ซึ่งใช้ฉากชีวิตในประวัติศาสตร์สมัยโนโปลีเยนทำสงครามกับรัสเซีย ๑

สำนักพิมพ์ สมาคมสังฆมคชาศรัทธาแห่งประเทศไทย

อุฬาฯ ซอย ๒ ถนนพญาไท นครหลวงฯ ๕ โทร. ๔๗๖๒๒

หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นใหม่		
ประวัติศาสตร์อีสาน ๒ เล่ม	เดิม วิภาคย์พจนกิจ	๕๐/-
ประวัติศาสตร์อีสานเขี้ยวอาคเนย์	ม.ร.ว. จีรวัดน์ จักรพันธ์ แปล	๓๐/-
แผ่นดินพระนั่งเกล้า	พ.อ. นิจ ทองโสภิต แปล	๔๐/-
แรงงานไทย กับ อุตสาหกรรม	นิคม จันทรวีร	๒๕/-
ชุดประเพณีไทย ๕ เล่ม	พระยาอนุমানราชชน	๑๕๐/-
พจนานุกรมภูมิศาสตร์	มนู วัลลเพชร และวัฒนา พินัยนิตศาสตร์	๔๐/-
โสกราตีส	ส. ศิวรักษ์ แปล	๓๐/-
สมุทรปราการ	เจสัน สุขเกษม	๑๕/-
เฮโรโดตัส	ชำนานู อินทุโสภน	๒๕/-
รัฐประหาร พ.ศ. ๒๔๕๐	สุชิน คันติกุล	๒๕/-
กำลังจัดพิมพ์ซ้ำ		
ประวัติศาสตร์จีน	ส. ศิวรักษ์ แปล	

สมาชิกในต่างประเทศขอรับและชำระค่าบำรุงได้ที่ศูนย์ของเรา
ตามรายหมัดดังกล่าว โดยใช้เงินตราในประเทศนั้น ๆ

ค่าสมาชิก	กระดาษปอนด์	ปีละ ๑๕๐ บาท
	กระดาษปอนด์	ปีละ ๑๒๐ บาท
ชายปลีก	กระดาษปอนด์	เล่มละ ๑๖ บาท
	กระดาษปอนด์	เล่มละ ๑๒ บาท

หนังสือ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ รายเดือน
มีจำหน่ายตามตัวแทนและร้านหนังสือ
ต่างประเทศต่อไปนี้

Our Agent

BRITAIN

The Treasurer *Wat Thai 99 Christ Church Road, East Sheen, S.W. 14.*
Prayote Mankongdee, *C/O Samaggi Sara 28 Princes Gate London S.W. 7 U.K.*

FRANCE

Dhawatchai Dhanabatara, *Ambarasde Royale de Thailande 8, rue Greuze, Paris XVI ème.*

GERMANY

Chanai Kongchum, *53 Bonn/Bad Godesberg Friedrich Ebert STR, 69, a.*

AUSTRIA

V. Jayanama, *Royal Thai Embassy Renngasse 4, Vienna 1010.*

CANADA

Mrs. S. Usher *3959 West 36 Avenue Vancouver 13, B.C.*

INDIA

Rainan Arunrunsi, *17 Mumtaz Hostel Aligarh Muslim University (U.P.)*
Wiboon Shamsheun, *2128 Sector 15-C Chandigarh*

JAPAN

Tanya Phonanan *C/O Mr. Hideo Higuchi 1-16-11 Naka, Kunitachi Shi-186*
Prayoon Shiwatana, *Kansai Foreign Student House, 3-20-73 Tsukumo-dai Suita -Shi, Osaka*

LAOS

(1500 KIPS)

Leo S. Sudham, *Suchinda, 64, Sihom Rd. Veintiene.*

PHILIPPINES

Chanchai Ungpakorn, *Student Department Royal Thai Embassy, Commercial Center, P.O. Box 49, Makati, Rizal, D-708*

U.S.A.

S. Ramitanond, *56 C, Hasbrouck Aps. Ithaca, N.Y. 14850*

Boonchoo Kulvarayudha, *308 E 18th St. N.Y.C. (Apt 4 A).*

Banlue Xanthadisai, *Graduate School of Business Univ. of Chicago, Chicago, Ill. 60637*
Aran Patanothai, *Agronomy Dept. College of Agriculture Iowa State University, Ames Iowa 50010*

Vanich Pluwangkhum, *Box 60116 N.W. Station, Okalahomo City, Okla 73106*

Apichai Puntasen, *C/O Graduate Program in Economic Development, Garland Ave., Vanderbilt University, Nashville, Tennessee 37203*

Chai-Siri Smuthawanich *914 A Egle Heigh Apartment Madison, Wisconsin 53705*

T. Aphornsuwan, *River Station, Box. 5264, Rochester, N.Y. 14627*

Phorani Nathadeja, *38-204 N., Me. Kinley Avenue, Athens, Ohio 45701*

Vichai Tantradhuvudh, *Perkings Hall, Room No. 50, Harvard University, Cambridgs Massachusetts 02138*

ข้อคิดเห็นใด ๆ ในหนังสือนี้ บ่อมเป็นผู้เขียน มิใช่เป็นทัศนะของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ส่วนลิขสิทธิ์ของทุกบทความเป็นของ "สังคมศาสตร์ปริทัศน์" การตีพิมพ์ซ้ำ หรือคัดลอกบางตอนไปลงพิมพ์ใหม่จะต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบก่อน เป็นลายลักษณ์อักษร "สังคมศาสตร์ปริทัศน์" ออกปีละ ๑๒ ฉบับจำหน่ายปลีกตามร้านทั่วไป เล่มละ ๘ บาท (กระดาษปอนด์) ๖ บาท (กระดาษบริฟ) สมาชิก ค่าบำรุงปีละ ๕๐ โดยส่งชานฉัตรใต้ในนาม นายชวลิต บัญญาลักษณ์ ผู้จัดการ (ส่งจ่ายไปรษณีย์รอมเมือง)

ครับ เมื่อสังคมศาสตร์ปริทัศน์เล่มนี้มาถึงท่าน ตัวเลขที่ปฏิทินข้างฝาของเรา ก็คงเปลี่ยนเป็นศก 2516 แล้ว คิดย้อนมองดูงานที่เราทำและมองดูชีวิตที่ผ่านมา ก็ให้ใจหาย ที่เวลาผ่านไปเราไปเร็วเหลือเกิน เราพบว่าสังคมศาสตร์ปริทัศน์มีชีวิตร่วมอุปสรรคมาครบ 10 ปี และฉบับที่ท่านถืออยู่นี้เป็นฉบับขึ้นรอบปีที่ 11 จากจดหมายและใบแสดงความเห็นใจที่ท่านมีมายังบรรณาธิการ เราได้ปรับปรุงเนื้อหาสาระและเพิ่มคอลัมน์ใหม่ ๆ เพื่อให้เหมาะแก่ใจท่านมากขึ้น ในฉบับนี้ เราเริ่มคอลัมน์ ปลาใหญ่กินปลาเล็ก โดย พันศักดิ์ วิญญรัตน์ โดยจะมุ่งหนักไปในทางวิเคราะห์เหตุการณ์ระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในรอบเดือน และฉบับหน้าก็จะเริ่มคอลัมน์ใหม่ กรุงเทพาไม่ใช่เมืองไทย โดย รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ จะเขียนประจำ มุ่งวิเคราะห์เรื่องราวภายในบ้านที่เกิดขึ้นในรอบเดือนเช่นกัน คอลัมน์ โลกที่สาม โดย พิทักษ์ ปัญญาอุทกก็จะเริ่มประจำการตั้งแตฉบับนี้เป็นต้นไป คอลัมน์นี้จะมุ่งวิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยมองดูจากทัศนะของประเทศยากจนทั้งหลาย ทั้งในเอเชีย แอฟริกา และละตินอเมริกา คอลัมน์เดิมอันว่าด้วย กำแพงลม และ คนกับสิ่งแวดล้อม มีผู้อ่านให้ความสนใจมาก เราจึงยังคงไว้เช่นเดิมสำหรับเรื่องสั้นเรื่องแปลขึ้นตีจากต่างประเทศ และบทความจร เช่น คนกับความคิด คนกับหนังสือ คนกับหนัง ฯลฯ ก็จะมีลงสลับกันไป และที่ผู้อ่านทางบ้านเสนอแนะมาว่า การจัดทำเป็นแบบหิมะนั้น แม้จะเสนอได้หนักแน่นและใช้เป็นที่อ้างอิงได้แต่ก็มีผลทำให้ ผู้ที่ไม่สนใจในเรื่องหิมะดังกล่าวเกิดความรู้สึกเหมือนถูกยัดเยียด เราเองตระหนักเรื่องนี้ตีมาแต่แรก ในรอบปีที่ 11 นี้ การจัดทำเป็นหิมะเรื่องจะน้อยลง แต่จะยังคงมีเรื่องอันเนื่องจากปกคงไว้เช่นเดิม สำหรับคอลัมน์พักผ่อนเพื่อสาระประโยชน์ เช่น อ้อยเหี่ยว นี้และไทยแลนด์ การ์ตูนล้อ ก็จะมีลงประกอบสลับอารมณ์อันหนักแน่นของท่านเมื่ออ่านบทวิเคราะห์หนักๆ จากบทความภายในเล่ม สิ่งที่เราขาดและอยากได้ไว้ประจำทุกฉบับก็คือคอลัมน์ ปฏิกริยา คอลัมน์นี้มีไว้เพื่อคงความสืบทอดของแต่ละเล่มว่า

ท่านผู้อ่านที่อ่านแล้วเห็นด้วยไม่เห็นด้วยประการใด ท่านจะมีปฏิกิริยาส่งมาให้เราพิจารณา ได้ เรื่อย ๆ ก็จะทำให้ยิ่งเข้มข้นขึ้น อย่างน้อยท่านจะได้ทำให้เราทราบว่า ท่านไม่เห็นด้วยกับเราเช่นใด คอลัมน์นี้จึงถือเป็นคอลัมน์ที่ท่านผู้อ่านทุก ๆ ท่านเป็นเจ้าของร่วมกัน ไม่ใช่เป็นคอลัมน์ที่คนในกองบ.ก. เขียนสร้างปฏิกิริยากันขึ้นมาเหมือนท่านเองตอบปัญหาในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันอื่น ๆ ยิ่งกว่านั้นหน้า จ.ม.บ.ก. ก็จัดว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ท่านควรใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ท่าน มีเรื่องคับข้องใจ อยากเขียน อยากระบาย ประการใดก็เชิญให้เราได้เลย ขอเพียงแต่ถ้าท่านจะใช้นามแฝง ก็กรุณาแจ้งนามจริงและที่อยู่ให้เราทราบไว้ด้วยเป็นพอ

อนึ่ง เราต้องขอชี้แจงอีกครั้ง ณ ที่นี้ว่า เราได้เพิ่มราคาเฉพาะกระดาษปรู๊ฟมัน จาก 5 บาท เป็น 6 บาท เนื่องจากความจำเป็นเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือและต้นทุนการพิมพ์ ในระบบใหม่ที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ท่านที่สมัครเป็นสมาชิกของเรา จะเสียค่าสมาชิกเพียงปีละ 80 บาท ต่อไปตามเดิม ไม่เพิ่มราคาขึ้นแต่อย่างใด และจะได้ชนิดที่พิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์ เพื่อท่านที่ปรารถนาจะเก็บหนังสือหรือนำมาเย็บรวมเป็นเล่มปกแข็งเมื่อสิ้นปี จะได้มีหนังสือไว้แบบเดียวกันตลอด

ตามธรรมเนียมก่อนจากกันในเดือนนี้ โหน ๆ โลกเขาก็สมมติให้วันที่ 1 มกราคม เป็นวันปีใหม่ เริ่มปฏิทินฉบับใหม่ เราก็คงหวังว่าสังคมศาสตร์ปริทัศน์จะนำเอาความคิดใหม่ ๆ ทำการงานอย่างใหม่ มาเสนอแก่สาธารณชนมากยิ่งขึ้น ตามกำลังสติปัญญา ตลอดทั้งความมีใจกว้างของทางกรบ้านเมือง ที่จะชี้ดวงไว้กว้างหรือแคบประการใด เราเองจะพยายามทำหน้าที่ส่วนหนึ่งของกรเป็นสถาบันหนังสือพิมพ์ในบ้านเมืองให้ดีที่สุดเท่าที่

ในสังคมหนึ่ง ๆ จะให้มีแต่สิ่งเลวร้ายไปทั้งหมด ย่อมเป็นไปได้ และจะมีแต่สิ่งที่ดีพร้อมไปทั้งหมด ก็คงไม่ได้อีกเช่นกัน.

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

THE SOCIAL SCIENCE REVIEW, MONTHLY

No. 1 Vol. 11 January 1973

	118	Editor
	113	Book-shelf News
	111	Book Reviews
	104	Notes and comments / Sex and Thai Monks Virginity : Please keep it !
	96	Man and Environment / Poison milk ?
	92	The Wind-Wall / A Handful of rice
	87	A Short Story / Hungry Season
	102	A Poem / Joe Hill
	86	A Poem / Why, how and when ?
	23	A Poem / Cold Wind
	84	The Third World / G.N.P. go to hell
	76	Man and Book / Red Star over China
	71	Letter from Paris
	58	The Future of Vietnam
	51	Feature / When 3,000 Flowers are Bloomin'
	24	Cover Story / Thailand ' 72 .
	17	What's Thailand Foreign Policy ?
	12	Economic War : Thai-Japanese
	6	Letter to the Editor
	9	Leading Article :
		Cover Story
		About this issue
<i>Thanin Khamvithayapongse</i>		
<i>Apichet Thongnoy</i>		
<i>Prayoon Chewwattana</i>		
<i>Kamsing Srinawk</i>		
<i>Praisin Thongprasert</i>		
<i>Srigun Bantung</i>		
<i>Paiboon Wongdes</i>		
<i>Srisuro Wiroj</i>		
<i>Pitaksa Panyayonth</i>		
<i>Thanes Arpornsuwan</i>		
<i>Our Correspondent</i>		
<i>Chanthima Ongsuraksa</i>		
<i>Weeraprawat Wongpaupan</i>		
<i>Editorial Staff</i>		
<i>Rangsan Thanapornpan</i>		
<i>Pansak Vinyaratn</i>		

President Pusey Ungphakorn
Advisory-Board: Pansak Vinyaratn, Rangsan Thanapornpan, Sulak Sivaraksa
Editor in Chief: Suchart Sawadri

The Social Science Review
OFFICE: Chule Soi 2, Phya Thai Rd., Bangkok Thailand,
Tel. 57622

Printed by Sivaphorn Limited Partnership
74 Soi Rajjasetphan, Makkasan,
Bangkok, Thailand.
Tel. 515752, 522639

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ศิวพร นายจรัส วันทนทวี พิมพ์ที่ศูนย์โฆษณา ๒๕๕
๗๔ ซอยรัชฎาภิเศก แขวงวิเศษณ์ ถนนพญาไท โทร. ๕๑๕๗๕๒, ๕๒๒๖๓๙

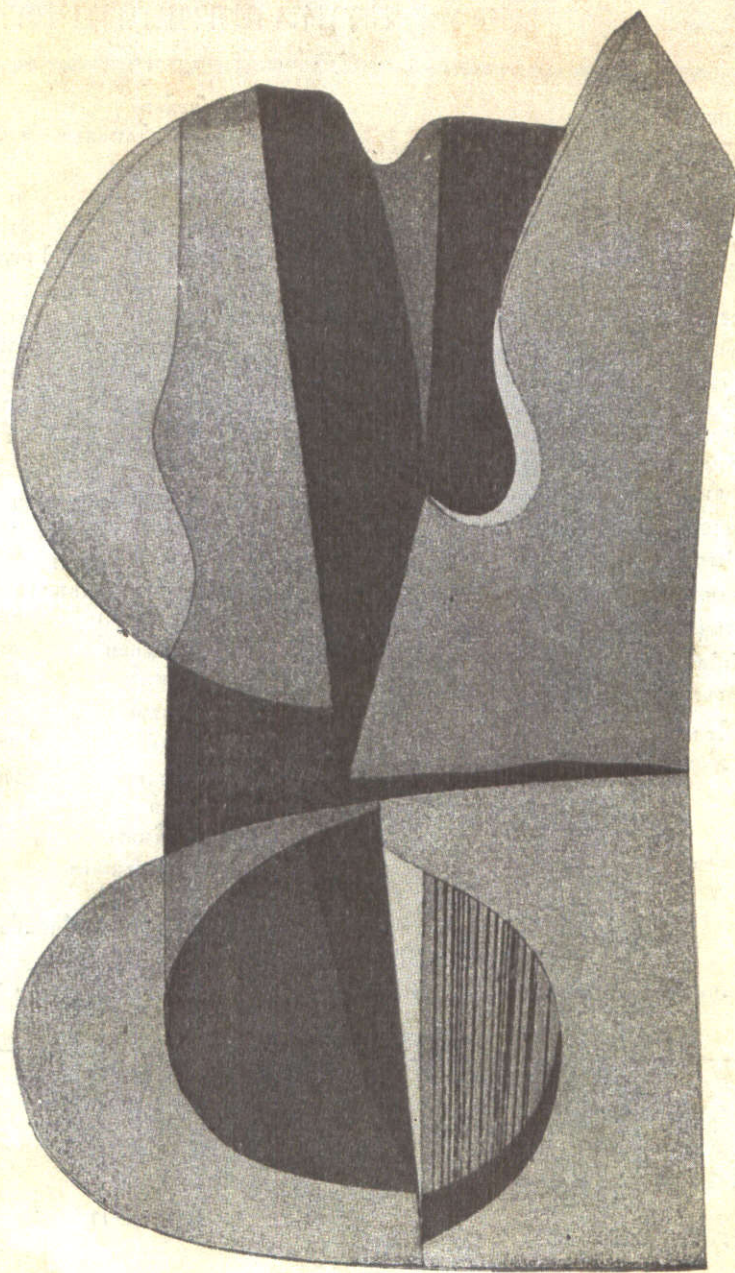
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		มหาวิทยาลัยมหิดล	คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์	อาจารย์ ชงอุท ขุทวงค์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	อาจารย์ แสงอรุณ วัคคสิกร	มหาวิทยาลัยศิลปากร	คณะจิตรกรรม	อาจารย์ ถกต ปรีชาคณิตพงศ์
คณะวิทยาศาสตร์	อาจารย์ ตรี ภาวิไล	คณะมัณฑนศิลป์	คณะมัณฑนศิลป์	อาจารย์ มาโนช กงกนันท
คณะเศรษฐศาสตร์	อาจารย์ ไพฑูรย์ สันตารัตน์	คณะอักษรศาสตร์ (ทับแก้ว)	คณะอักษรศาสตร์ (ทับแก้ว)	อาจารย์ บังอร อุทธรณ์
คณะรัฐศาสตร์	ห้องชายหนังสือของคณะ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	คณะศึกษาศาสตร์	อาจารย์ เราโรมย์ กระมุก
คณะพาณิชยศาสตร์	อาจารย์ ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์	คณะวิศวกรรมศาสตร์	คณะวิศวกรรมศาสตร์	อาจารย์ ฉัตรไชยศรีคนไชย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		มหาวิทยาลัยรามคำแหง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	อาจารย์ ประทีป วาทิกทินกร
คณะรัฐศาสตร์	ห้องชายหนังสือของคณะ			อาจารย์ สุจิน คณิตกุล
คณะเศรษฐศาสตร์	อาจารย์ แม่เมือง เกษมเกษม	วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร	หอสมุดกลางของวิทยาลัย	
คณะพาณิชยศาสตร์	อาจารย์ แม่เมือง ใจอ่อนน้อย	บางแสน	อาจารย์ สวัสดิ์ เรืองวิเศษ	
คณะศิลปศาสตร์	อาจารย์ นีออนสนิทรวิทย์	มหาสารคาม	อาจารย์ สกลพร พันธุ์มณี	
แผนกวารสารศาสตร์	อาจารย์ กมล ฉายารัตนะ	พิษณุโลก	อาจารย์ อารี ห้วยวียง	
หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		สงขลา	อาจารย์พรพว พันธุ์เมษา	
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์		วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	อาจารย์ อารมย์ เข็มแจ้ว	
คณะรัฐประศาสนศาสตร์	อาจารย์ ชัยอนันต์ สมทวนิช	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	อาจารย์ วิเศษ สอนานนท์	
คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ	อาจารย์ ไพจิตร เอื้อทวีกุล	วิทยาลัยครูจันทรมณฑล	อาจารย์ เปี่ยมศรี นาคพัฒน์	
คณะบริหารธุรกิจ	อาจารย์ ศรีวิบูลย์ รามโกมุท	วิทยาลัยครูเพชรบุรี	อาจารย์ มงคล บุญปลูก	
สถาบันเทคโนโลยี นนทบุรี	อาจารย์ วิวัฒน์ เคมร์พันธ์	วิทยาลัยครูอุตรธานี	อาจารย์ อุดิน ปรีดิสนิธิ	
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	พระมหาชาย อภากร	วิทยาลัยครูยะลา	อาจารย์ สวรรค์ แก้วเหล็ก	
มหามกุฏราชวิทยาลัย	แผนกจำหน่ายหนังสือและห้องสมุด	วิทยาลัยครูสงขลา	อาจารย์ สุรพล นาควนิช	
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	อาจารย์ บุญเอก พงษ์อาภา	วิทยาลัยครูศรีสะเกษ	อาจารย์ ทศนีย์ ทองศรี	
	อาจารย์ จงจิตร ศรีพรหม	วิทยาลัยครูระยอง	อาจารย์ เสาวนีย์ รุจิระอำพร	
	อาจารย์ ชาญ ฆานนท์	วิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ	อาจารย์ ชรรตส ใจดีอุทธร	
มหาวิทยาลัยขอนแก่น		วิทยาลัยเทคนิค รนบุรี	อาจารย์ หริศ สุดะบุตร	
	อาจารย์ กวี จตุก	วิทยาลัยเทคนิคศรีนครินทร์	อาจารย์ ประกายศรี ไชยสูงเนิน	
	อาจารย์ สายสุวิ จตุก		อาจารย์ ทวี วัฒนิก	
	อาจารย์ ไพโรจน์ สโมส		อาจารย์ ป่าโมทย์ ศรีสมบัติ	
	อาจารย์ สมัย สันทอง		อาจารย์ อุทัย คุณเกษม	
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์		โรงเรียนช่างสตรี ตรีง		
	อาจารย์ นิพนธ์ คันทะเสวี	โรงเรียนช่างชาย ตรีง		
	โรงเรียนเศรษฐศาสตร์			

ร้านหนังสือในนครหลวง

สยามปริทัศน์ (ในตลาดท่าพระจันทร์)
 ก้าวหน้า แพร์พิทยา รวมสาส์น
 อักษรสุวรรณ โอเคียนสโตร์
 และร้านอื่น ๆ ในบริเวณวังบูรพาภิรมย์
 สหกรณ์ธรรมศาสตร์ฯ มหาจุฬาฯ
 นิพนธ์ พัฒนาศาสตร์ สักขิตสยาม
 ดวงกมล สุวรรณสาส์น

ร้านหนังสือในต่างจังหวัด

เชียงใหม่ สรวงศ์บุคเซ็นเตอร์
 นครศรีธรรมราช หงษ์สงบรรณาการ
 พัทลุง สถานีรถไฟทุ่งสง
 อยุธยา อุดมพานิชกิจ
 สุราษฎร์ธานี อุดมดี อิมพร
 ชลบุรี ไทยวัฒนาพานิช
 นครราชสีมา ไทยกันเอง
 พิษณุโลก โรงแรมโพธิ์ทอง
 บัตตานี แสงทองพานิช
 ยะลา บรรณารักษ์
 บัตตานี บัตตานีบุคเซ็นเตอร์
 ยะลา ร้านจิว

พัฒนา ชนากรณ์

Wood — cut

ขนาด ๑๕" x ๑๓"